

EENVOUDIGE OEFENINGEN

ZEVENDE BUNDEL MET 25 OEFENINGEN

DOOR

WULFERT FLOOR

UITGAVE: Kampen, Kok z.j. 2e onveranderde druk.

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2017**

INHOUD

EERSTE OEFENING

OVER 2 KOR. 5:1

Want wij weten, dat, zo ons aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig, in de hemelen.

TWEEDE OEFENING

OVER ROM. 12:2^a

En wordt dezer wereld niet gelijkvormig.

DERDE OEFENING

OVER JES. 12:1

Ik dank U, Heere I dat Gij toornig op mij geweest zijt; maar Uw toorn is afgekeerd, en Gij troost mij.

VIERDE OEFENING

OVER 2 THESS. 1:9^a

Dewelke zullen tot straf lijden het eeuwig verderf.

VIJFDE OEFENING

OVER HOOGL. 1:4

Trek mij, wij zullen u nalopen. De koning heeft mij gebracht in zijn binnenkameren, wij zullen ons verheugen en in u verblijden; wij zullen uw uitnemende liefde vermelden, meer dan de wijn: de oprechten hebben u lief.

ZESDE OEFENING

OVER HOOGL. 1: 5

Ik ben zwart, doch liefelijk, (gij dochteren van Jeruzalem!) gelijk de tenten van Kedar, gelijk de gordijnen van Salomo.

ZEVENDE OEFENING

OVER OPENB. 22

Zalig zijn zij, die zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan de boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad.

Openbaring 22:14

ACHTSTE OEFENING

OVER JEREM. 17:9

Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja dodelijk is het, wie zal het kennen?

NEGENDE OEFENING**OVER PSALM 36:8 en 9**

Hoe dierbaar is Uw goedertierenheid, o God! dies de mensenkinderen onder de schaduw uwer vleugelen de toevlucht nemen. Zij worden dronken van de vetzigheid uws huizes, en Gij drenkt hen uit de beek uwer wellusten.

TIENDE OEFENING**OVER PSALM 34:7a.**

Deze ellendige riep, en de Heere hoorde.

ELFDE OEFENING**OVER 1 KOR. 13:13**

En nu blijft geloof, hoop en liefde, deze drie; doch de meeste van deze is de liefde.

TWAALFDE OEFENING**OVER GEN. 18:14**

Zou iets voor den Heere te wonderlijk zijn?

TWAALFDE OEFENING**OVER GEN. 18:14**

Zou iets voor den Heere te wonderlijk zijn?

DERTIENDE OEFENING

OVER ZACH. 12:10-14 *Doch over het huis Davids, en over de inwoners van Jeruzalem, zal Ik uitstorten de Geest der genade en der gebeden; en zij zullen mij aanschouwen die zij doorstoken hebben; en zij zullen over hem rouwklagen, als met de rouwklage over een enige zoon; en zij zullen over hem bitterlijk kermen, gelijk men bitterlijk kermt over een eerstgeborene.*

VEERTIENDE OEFENING

OVER HAND. 2:4a *En zij werden allen vervuld met de Heilige Geest.*

VIJFTIENDE OEFENING**OVER 1 KRON. 28:9**

En gij, mijn zoon Salomo! ken den God uws vaders, en dien Hem met een volkomen hart, en met een willige ziel; want de Heere doorzoekt alle harten, en Hij verstaat al het gedichtsel der gedachten;

indien gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden; maar indien gij Hem verlaat, Hij zal u tot in eeuwigheid verstoten.

ZESTIENDE OEFENING VOOR OUDJAAR

Kinderkens! het is de laatste ure.

ZEVENTIENDE OEFENING

OVER 2 THESS. 3:13

En gij, broeders! vertraagt niet in goed te doen.

ACHTTIENDE OEFENING

OVER JES. 64:5a

Gij ontmoet de vrolijke, en die gerechtigheid doet, degenen, die Uwer gedenken op uw wegen.

NEGENTIENDE OEFENING

OVER PSALM 84:3^a

.Mijn ziel is begerig

TWINTIGSTE OEFENING

OVER 1 KRON. 29:28a

En hij stierf in goede ouderdom, zat van dagen, rijkdom en eer.

EEN EN TWINTIGSTE OEFENING

OVER ROM. 14:8b

Wij zijn des Heeren.

TWEE EN TWINTIGSTE OEFENING

OVER JOB 10:12

Benevens het leven hebt Gij weldadigheid aan mij gedaan; en uw opzicht heeft mijn geest bewaard.

DRIE EN TWINTIGSTE OEFENING

OVER GAL. 6:3

Want zo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed.

VIER EN TWINTIGSTE OEFENING

OVER HEBR. 12:3

Want aanmerkt dezen, die zodanig een tegenspreken van de zondaren tegen zich heeft verdragen, opdat gij niet verflauwt en bezwijkt in uw zielen.

VIJF EN TWINTIGSTE OEFENING

OVER 2 TIM. 1:16a

De Heere geve het huis van Onesiforus barmhartigheid.

VOORBERICHT

Waarde lezer!

Gij ontvangt hier de zevende Bundel van mijn Eenvoudige Oefeningen. Ik heb deze Oefeningen geschreven in de afgelopen zomer, toen ik drie- of viermaal een weinig bloed had opgegeven, en daardoor in mijn krachten zodanig werd uitgeput, dat ik de tijd van dertien weken mijn gewone arbeid op de dag des Heeren heb moeten opgeven. Ik dacht toen, mogelijk kan ik nimmer weer mijn werk hervatten, en mensen die veel wijzer waren dan ik, dachten dit nog zekerder. Maar daarbij dacht ik, het is misschien Gods weg om mij door de dood weg te nemen. En nu was er een dringende begeerte in mijn hart, om voor het laatst nog iets te schrijven, mocht het zijn tot nuttige stichting voor mijn vrienden en medezondaren.

Ik heb dan in mijn zwakheid de pen opgenomen en met haast deze Oefeningen uit mijn opgestelde schetsen geschreven, denkende als ik bij voorbeeld de negende of tiende gereed had, mogelijk overvalt mij de dood eer ik mijn werk naar mijn voornemen voltooid heb.

Door Gods genade vreesde ik de dood niet, maar had toch een dringende begeerte om nog wat hier te blijven; en om mijn nauwste betrekkingen, en ook mocht het zijn, om nog nuttig te zijn voor de Kerk van Christus.

De Heere heeft genadig tot hiertoe geholpen, en mij weer zover hersteld dat ik weer in mijn geringe arbeid reeds bijna een half jaar heb kunnen voortgaan. Maar nu had ik weinig gedachten meer om mijn gering werk door de druk algemeen te maken, temeer omdat mijn Oefeningen behalve andere gebreken, ook veel te kort zijn. Maar een verzoek van de uitgever ontvangende om nog weer een boekje uit te geven (die zeker niets van mijn schrijven wist) had ik ook geen vrijheid om dit te weigeren, en heb het dus gegeven zoals het is.

Maar sommige mensen zullen mogelijk zeggen: „waarom geeft gij uw werk in het openbaar uit, indien gijzelf van haar gebrek overtuigd zijt? Temeer, omdat er zovele nuttige en voortreffelijke boeken zijn, van de vorige eeuwen en ook van deze tijd." Dit kan ik echter gemakkelijk verantwoorden voor mijn eigen geweten. Ik denk maar om de volgende dingen.

Ten eerste. Alle zeven boeken zijn mij afgevraagd, en ik heb ze niemand opgedrongen, en mijn oogmerk met de uitgave is het nut en de stichting van het volk.

Ten tweede. Denk ik maar om de woorden van Asa: Heere, 't is niets bij U te helpen, 't zij de machtige, 't zij de krachteloze.¹⁾ Menigmaal heeft God gewerkt door geringe middelen. Let maar op die drie honderd machteloze mannen, met hun fakkel en lege kruiken, ten dage van Gideon, die het middel waren dat een heel groot leger verslagen werd. Denk verder aan de woorden van Johannes, toen Jezus vijf duizend mannen verzadigde: Hier is een jongskens dat vijf gerstebroden heeft en twee visjes.²⁾ Het waren geen vijf honderd maar slechts vijf broden, en ook geen fijne tarwebroden, maar gewone gerstebroden, die menige lekkertand in onze dagen, niet eens zou gelust hebben; maar die mensen hadden honger en Jezus gaf hun gezond voedsel, en gaf er Zijn zegen zo wonderlijk bij, dat vijf duizend mannen erdoor verzadigd werden. Nu, hier is ook een jongske met vijf gerstebroden. Hebt gij honger, en voegt de Heere er Zijn verbeurde zegen bij, dan zullen deze broden u verzadigen kunnen. Om die zegen moeten wij naar boven opzien, want zonder die zegen is het allerbeste toch vruchteloos.

Ten derde. Daarbij komt nog, in de weg van Gods Voorzienigheid, dat de ene landbouwer nog wel eens door de andere gesticht wordt. Boeren zijn mensen, die doorgaans niet zeer geleerd zijn, en die dus elkaar nog beter kunnen verstaan, dan als zij de werken der geleerden gebruiken, die voor hen meestal wat hoog van stijl zijn.

Nu was er vanouds een boekje dat de naam droeg van de Boerenpraat. Ik ben dit boekje al wel twintig jaar kwijt geweest, maar indien mijn geheugen mij niet bedriegt, was het geschreven door een Jakobus Schuts, een krankbezoeker in Amsterdam. En nu, hier hebt gij dan weer de eenvoudige

¹⁾ 2 Kron. 14:1

²⁾ Joh. 6 : 9.

Boerenpraat. *Het is een boekje dat u geen kwaad doen zal, dat geloof ik niet. De arbeid is gering, en de stukjes die er voorkomen zijn zeer kort, maar kwaad zullen ze u niet doen, en belieft de Allerhoogste er Zijn genadige zegen bij te voegen, nee, dan zal dit boekje u waarlijk goed doen. Dit is mijn hartelijke wens voor al mijn lezers, hetzij tot hun eerste ontdekking en bekering, of tot hun verdere voortleiding op de weg des geloofs en der godzaligheid.*

DRIEBERGEN, de 20 December 1872. W. Floor

EERSTE OEFENING

OVER 2 KOR. 5:1

Want wij weten, dat, zo ons aardse huis dezès tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig, in de hemelen.

VOORAFSPRAAK

De waarachtige bekering is een wonderlijke verandering; men wordt dan losgemaakt van de banden des satans, en men komt van de duisternis tot het licht, wordt verlost van de vloek der wet en krijgt een zalige vrede met God; ja, zo iemand was dood en is weer levend geworden, was verloren en is weer gevonden. Maar wat een wonderlijke verandering komt er dan ook in de keus. Vroeger was men min of meer vijandig van de waarheid en van vrome mensen; maar nu stemt men met de ganse waarheid in, en men heeft een hartelijke liefde tot al het volk van God. Vroeger had men zoveel op met het geld, met een stuk land, met zijn vee, met allerlei wereldse genietingen en genoegens; maar nu zoekt men bovenal het enige nodige, en wenst als vreemdeling op aarde te verkeren. Vroeger had men gunstige gedachten van zijn eigen hart en meende geenszins tot het slechtste soort van mensen te behoren; maar nu wordt men arm zondaar, men gevoelt zich een ellendige onder de ellendigen, en bouwt voor de eeuwigheid zijn hoop alleen op Christus.

Is des mensen verandering bij de bekering zo groot, niet minder groot zal de verandering zijn als bij de dood dit moeilijke leven met de eeuwige zaligheid zal verwisseld worden. Hier toch kennen wij ten dele en onze liefde tot God en onze naasten, is alleszins onvolmaakt. Onze ziel verkeert niet zelden in het akelig duister, en wordt door de algemene vijand onzer zaligheid bestreden. Elke dag hebben wij nieuwe gelegenheid om onszelf tegen te vallen, en met Paulus uit te roepen: ***ik ellendig mens! wie zal mij verlossen van het lichaam dezès doods?*** Ons gebrek in geloof en gehoorzaamheid, duurt voort tot aan ons laatste uur toe. Hoe zalig zal het dan zijn, uit dit vreemdelingenland overgebracht te worden naar het hemelse vaderland! Hierover hopen wij thans nader te handelen.

TEKST: 2 KOR. 5:1

Want wij weten, dat, zo ons aardse huis dezès tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig, in de hemelen.

A. De Apostel spreekt van ons aardse huis of tabernakel, en zegt dat dit gebroken zal worden.

B. Ten tweede, dat de gelovigen dan een beter huis of gebouw zullen bewonen, na deze tijd in de hemel.

C. En ten derde, dat zij dit niet gissen, of raden, of verlangen, maar dat zij het zeker weten.

A. Belangende het eerste, ons lichaam wordt genoemd het aardse huis, omdat het genomen is uit de aarde, omdat het ook tot de aarde terugkeert, en omdat het ons tot huis of verblijfplaats voor onze ziel dient, zolang wij op deze aarde zijn. Dit huis is een wandelende woning, geen drijvende zoals de schepen, geen vliegende zoals de vogels, en ook geen vast staand gebouw, gelijk sommige huizen die enige eeuwen lang op dezelfde plaats staan blijven. Het wordt hier genoemd een aards huis, en in Job 4:19 wordt het een **lemen huis** genoemd, dat niet zeer fraai is en ook niet heel vast staat.

In dit huis bedenken wij onze aardse bezigheden, en voeren er ons aards beroep in uit. Gelukkig als het maar geen optrek der zonde en geen werkplaats des satans, maar een tempel des Heiligen Geestes mag zijn. Een van beide is het toch zeker.

Dit aardse huis wordt nader een tabernakel of een lichte beweegbare tent genoemd, net zoals de apostel Petrus ook zijn eigen lichaam noemde. Dus, deze tabernakel of lichte tent, is een tent die

niet duurzaam is, maar slechts een dagverblijf, gelijk een herdershut, of een hut in de wijngaard, of een *nachthut in de komkommerhof*.

Deze tent nu wordt eenmaal gebroken, afgebroken en gesloopt door de dood. Onze lichaamstent of tabernakel wordt gebroken door Jehova zelf, als een gevolg van onze zonde. God heeft ons doodvonnis gevelde, bij Hem is het getal onzer maanden, en Hij heeft onze bepaling gemaakt die wij niet over gaan zullen, hetzij dat wij oud zijn of jong.

Bij sommigen wordt deze tabernakel schielijk afgebroken, en de dood schijnt zich te haasten om in de tijd van één of twee dagen de pinnen weg te nemen en de tent te slopen; terwijl anderen weer jaren lang als stervende in de schoenen gaan, en langzaam als een lamp bij gebrek aan genoegzame olie uitgaan. Bij sommigen staat de tent maar weken of maanden, of ettelijke jaren, terwijl de zwakke tabernakel van anderen wel bijna een eeuw wordt staande gehouden. Adams tabernakel stond bijna duizend jaren, en die van Jered, Methusalem en Noach nog iets langer. De tent van Abraham **175**, die van Izaak **180**, van Jakob **147**, van Mozes **120**, van Jozua **110**, van Jojada **120**, maar die van David slechts **70**. Het einde van dat alles was toch altijd de dood.

Het afbreken van elke tabernakel of aards huis brengt toch altijd een groot gekraak, een geweldige schrik teweeg. Hoe ontsteld zijn wij als de tent van een vader of moeder, kind of echtgenoot wordt omvergehaald.

En wat een overstap zal het voor onszelf zijn, als de tabernakel eens met geweld zal instorten, en de onsterfelijke inwoner de vlucht moet nemen naar een gewest dat vroeger nooit door ons bezocht of gezien is geworden. Voorwaar, bijna nooit kunnen wij zonder vrezen en beven aan deze gewichtige overstap denken. Waar, waar toch zal onze ziel, onze onsterfelijke ziel dan aankomen?

B. Nu, Paulus zegt in onze tekst, de ware gelovigen zullen er geen schade bij lijden: *zij krijgen dan een gebouw niet met handen gemaakt, maar eeuwig, in de hemelen*. Zij krijgen een gebouw als de tent invalt; zij krijgen een huis niet met handen gemaakt; dat huis of gebouw is in de hemelen; en daar blijven ze dan altijd; het is hier een dierbaar woord, *eeuwig, in de hemelen*.

Ten eerste, zei ik, als de tent of tabernakel invalt of gebroken wordt, dan krijgen zij voor een tent een gebouw. Een gebouw of kasteel of paleis, is zeker meer dan een tent of hut; zij doen een goede en gelukkige ruiling; zij verlaten een hut, zwak, ongeriefelijk, onaanzienlijk en bouwvallig, die reeds lang op haar stijlen geschud heeft als een riet in het water, en zij krijgen daarvoor een gebouw, en dat wel een *gebouw van God*. God is er de bouwer van; God is er de inwoner van, en ook is dat gebouw van God zó sterk, dat het nimmer omvalt, maar staat zolang als God leeft.

Ten tweede. Verder wordt het genoemd een huis *niet met handen gemaakt*. Alles wat met handen gemaakt is, al mag het dan enige eeuwen staan, wordt toch eenmaal door de tand des tijds verteerd, of door de vlam van het vuur vernield, of door een stormwind omvergerukt; maar dat gebouw, door Jehova zelf gesticht, zal eeuwig blijven staan. Met handen gemaakt is altijd mensenwerk, en is aan allerlei gebrek onderworpen: maar God zag al wat Hij gemaakt had, en ziet, het was zeer goed, (Gen. 1:31).

Ten derde, zegt Paulus: *het is in de hemelen*. Elders wordt het genoemd, *het vaderland*, of een beter en *hemels vaderland*, of *een huis met vele woningen*, of *een onbeweeglijk koninkrijk*, of *een toekomstige stad*, of *een overblijvende rust*; hier is het *in de hemelen*. Al deze namen geven de heerlijkheid en voortreffelijkheid van de plaats te kennen. Het is dus in de hel niet, of ook op deze moeilijke aarde niet: maar het is in de heerlijke hemelen, waar alles rust en blijdschap zijn zal.

Ten vierde, zegt de Apostel: *eeuwig* in de hemelen; dus, zij blijven daar eeuwig, zonder einde.

Gij leeft wellicht gelukkig in uw huwelijk, maar de dood eindigt het onverwacht, en gij moet in de krant schrijven: „na een genoeglijke echtvereniging van zo of zoveel jaren, is mijn gelukkig huwelijk geëindigd door de ongelukkige dood.” En zo is het met uw jeugd, met uw schoonheid, met uw kracht, met uw rijkdom, het eindigt alles in die onverbiddelijke dood. Maar de zaligheid der vromen duurt eeuwig; eeuwig in de hemelen, eeuwig volmaakt zonder gebrek, en eeuwig vrolijk zonder verdriet of zorg.

C. Dit is nu het zalig voorrecht der gelovigen, zo dadelijk na de dood. En nu zegt Paulus: **wij weten dit**. Het is dus hier geen hangen tussen hoop en vrees, geen reizen op het misschien! of een goede en gunstige waarschijnlijkheid, maar een stellige zekerheid. Wij weten dat Jezus leeft, en het Hoofd der gemeente is, en wij weten ook dat wij met Hem zullen leven in der eeuwigheid.

Over deze stellige verzekering of dit gelukkige **wij weten**, merken wij kort de volgende zaken op.

Ten eerste. Paulus had het, en hij niet alleen, maar ook Job, die in al zijn druk zo vrijmoedig zei: **ik weet, mijn verlosser leeft**. Zo ook David: **de Heere is mijn herder, mij zal niets ontbreken**. En de bedroefde profeet, die zo treurde over Jeruzalems verwoesting, maar zich ook zo verheugde over zijn rijke schat, dat hij zeggen mocht: **de Heere is mijn deel . . . daarom zal ik op Hem hopen**. Insgelijks de bruidskerk: **mijn liefste is mijne, en ik ben zijne**. Voeg hier nog Johannes bij, mede in naam van zijn geestelijke broeders: **wij weten dat wij overgegaan zijn van de dood in het leven**. Ziedaar, dat is geen hoop en vrees, maar een stellige verzekering, een overgeven niet alleen, maar ook een zich kwijt bevinden aan de Heere.

Ten tweede. Paulus en zijn medegelovigen hadden ook een buitengewone behoefte aan dat zalige **wij weten**. Het was toen een hete tijd. De gelovigen moesten zich de beroving van hun goederen getroosten, (Hebr. 10:34). Zij moesten banden en geselingen verdragen, zodat zelfs Paulus door beulshanden wel achtmaal is gezeseld geworden, (2 Kor. 11:24,25). Ja de gelovigen werden geacht als slachtschapen, en werden om Jezus' wil de ganse dag gedood, (Rom. 8:36), en moesten menigmaal op het schavot hun vrouwen en kinderen verlaten en hun leven eindigen. Hoe bang en ongelukkig zouden zij nu gesteld geweest zijn, als God geen ruime mate van verzekering, toen ter tijd, aan hen gegeven had! Maar dit vrolijke **wij weten**, deed hen met blijdschap afstaan van hun goederen, hun vrijheid en leven verachten, vrolijk zijn - al moesten zij in spelonken en holen der aarde wonen, en in schapenvellen en geitenvellen wandelen, (Hebr. 11:37,38), en ook bemoedigd schavot en brandstapel beklimmen, **wetende** dat hun uitgang uit de wereld, hun ingang was in het eeuwig hemels koninkrijk.

Ten derde. Dat wij niet zo vrijmoedig durven te zeggen: **wij weten!** is niet zelden eigen schuld, en de vrucht van onze dorheid, dodigheid en het verlaten van de Heere. Het is waar, wij kunnen niet verder komen dan de genade ons brengt; elke geloofsdaad is bij vernieuwing Gods werk. Maar zou het ook niet waar zijn, dat wij door ongeloof, biddeloosheid en wereldliefde, onszelf van een zoete troost en ruimte kunnen beroven, die wij anders genieten zouden? Onheiligheid, werkheiligheid, dorheid, biddeloosheid, geldliefde en hoogmoed, zijn hinderpalen voor de zoete verzekering, en beletten ons om met vrijmoedigheid te zeggen: **wij weten**, dat wij een ander volk zijn dan de wereld, en dat wij ook naar een ander vaderland reizen.

Ten vierde. Wij moesten er naar staan om ook te kunnen zeggen: **wij weten!** en daartoe meer met de persoon Christus zoeken werkzaam te zijn, meer pleiten op de dierbare beloften des Evangelies, en ook dichter bij de Heere en ons hart zoeken te leven, en in gehoorzaamheid voor Gods aangezicht zoeken te wandelen, opdat wij uit de goede vruchten van de oprechtheid van ons geloof mochten verzekerd zijn.

TOEPASSING

Geliefden! waar reist gij naar toe? De dood gaat op een buitengewone wijze in onze dagen, met zijn alles vernielende prikkel rondom onze huizen, om Adams kinderen neer te vellen. Zulk een bange tijd van algemene sterfte hebben wij nog nooit beleefd. Bijna elke dag horen wij de doodsklok, en haast komt wellicht de beurt aan u of aan mij. En zalig zijn wij dan, als wij de taal van de tekst maar met grond tot de onze kunnen maken. Maar indien wij zo met Paulus zullen kunnen spreken, dan zullen wij ook met Paulus hebben moeten leren vragen: *Heere Jezus, wat wilt Gij dat ik doen zal?* Dan zullen wij ook met hem moeten kunnen zeggen: *broeders, ik heb in een goede consciëntie voor God gewandeld tot op deze dag; en hierin oefen ik mij om een onergerlijke consciëntie te hebben voor God en voor de mensen*. En dan zullen wij ook behoefte moeten hebben om met hem te kunnen zeggen: *die God wiens ik ben, dewelke ik ook dien*. En met de Korintiërs moeten wij zijn,

geheiligden in Christus Jezus, geroepen heiligen, afgewassen en geheilgd door het bloed van Christus, en door de Geest Gods.

Denkt hierover na, en onderzoek of gij ten minste de ware beginselen van het geestelijke leven deelachtig zijt. Gij hoeft niet met Paulus te kunnen zeggen: *ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen; of, ik heb het Evangelie verkondigd van Jeruzalem af tot Illyricum toe; of, ik ben overvloedig in banden en gevangenissen, of, ik heb tweemaal schipbreuk geleden en een ganse nacht in de diepte doorgebracht.* Dit niet, dit zijn bijzonderheden die wij kunnen hebben of missen, en evenwel zalig worden. Maar toch zult gij met hem moeten zeggen: *ik jaag naar de volmaaktheid, of ik die ook grijpen mocht! En, het zij verre van mij dat ik zou roemen anders dan in het kruis van Jezus Christus, onze Heere.*

Mist gij dit alles nog ten enenmale en zijt gij een natuurlijk mens, misschien min of meer vijandig van de ware vromen, of ten minste vervreemd van het binnenwerk en zonder geestelijk leven, nee, dan krijgt gij bij de dood geen gebouw van God, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen. Maar stervende daalt uw arme ziel neer in het eeuwig verderf. En dan eenmaal lichaam en ziel in de hel, vervreemd van God, in het eeuwig gezelschap van duivels en verdoemden. Beter was het nooit geboren te zijn geweest, of tot het redeloze dierengeslacht behoord te hebben dan om eigen schuld zulk een rampzalig lot onderworpen te worden.

Ik raad u daarom; bidt om de Heilige Geest. Zoekt kennis te maken met de Heere Jezus. Voegt u bij het volk des Heeren, en zoekt met hen hetzelfde pad te kiezen. De genadedeur staat nog open, en als uw zoeken en bidden nog eens waarachtig ernst mag worden, dan zal de Heere u net zo min als anderen afwijzen, dat is Zijn eigen Woord.

Vromen! en gij vooreerst, die nog niet met Paulus durft zeggen: *wij weten!* hierin zijt gij dan achter en onder hem; en in de heiligmaking, en in de ijver, en in de diepe wijsheid, en in de zelfverloochening kunt gij ook in zijn schaduw niet staan. Maar toch wenst gij ook nergens in te roemen dan in het kruis van Christus, evenals Paulus. Gij treurt ook met hem over uw zonde, en hebt ook met hem een vermaak in de wet Gods, en gij zijt ook met hem van uw geestelijke armoede en onbekwaamheid overtuigd, zodat gij zelfs niet iets goeds kunt denken uit uzelf, maar met hem moet zeggen: al onze bekwaamheid is uit God. Mij dunkt, deze dingen zijn het, die eigenlijk tot het wezen van het innig Christendom behoren, en daarom zeg ik u drie dingen:

Ten eerste. Geeft de moed niet op, al zijt gij juist zover niet als een ander. Gij hebt toch een gezicht gekregen van uzelf, van uw hart als gruwelijk, als boosaardig en in alles onrein, ja een bron van hoogmoed en afgoderij; en dit gezicht maakte u bedroefd en beschaamd voor God; zo zelfs, dat gij een welgevallen kreeg aan de straf van uw ongerechtigheid, (Lev. 26:41).

Verder. Gij zijt menigmaal met uw toestand naar Jezus gedreven; gij weet wat het is om met een zee van schulden, u aan Hem op te dragen, tot Zijn bloed te vluchten, en Hem op Zijn eigen aanbieding aan te nemen. Het moest Jezus zijn, en minder kon het niet, maar zijn gerechtigheden waren ook genoeg om uw schuldige ziel te redden. Gij hebt Evangelische pleitredenen gebruikt, en Jezus aangenomen tot rechtvaardigmaking; maar ook als uw heiligmaking; die Hij verdiend heeft, en ook werkt door Zijn Geest in uw hart. Geeft dan de moed niet op, maar denkt dat er ook lammeren zijn onder Jezus' kudde, en jonge kinderen in Christus.

Ten tweede. Staat naar de volle verzekering, en legt u daartoe veel biddend neer bij de Bijbelse kentekenen van het ware Christendom, en bidt veel dat God Zijn licht doe schijnen over Zijn eigen werk. Dit is toch zeker, indien de Bijbel u zalig spreekt, zal de grote Rechter in de dag der dagen u ook niet veroordelen.

Ten derde. Smeekt dagelijks om genade, om veel vrucht te dragen, arm te zijn bij uzelf, en u overal en altijd als een Christen te vertonen. Veel vrucht geeft doorgaans veel vreugd, en een nederig hart is doorgaans een blijmoedig hart: „Want God acht ons het meest, als wij onszelf het minst achten,” zegt een zeker oud kerkvader.

Eindelijk. Gij, die zeggen durft, *wij weten!* tot u twee dingen:

Ten eerste. Wat zijt gij gelukkig in onze bange, donkere dagen, waarin duizenden door een vreselijke pestziekte worden weggenomen. Door Gods genade vreest gij de dood niet. Gij staat als in een stationswachtkamer met uw reisgoed onder de arm, en uw plaatskaartje in de hand, en

behoeft niet te schrikken als het ogenblik van vertrekken komt. De dood brengt u met een snelle vaart bij al uw vrienden in het vaderland. Wat hebt gij toch vooruit boven de bange wereldling, en ook boven velen van uw oprechte medechristenen!

Ten tweede. Zoekt nu ook even zover vooruit te zijn in een tere, godzalige wandel. Gij roemt in de hoop der heerlijkheid; och, toont nu ook in alles en ten allen tijde, dat gij het beeld en de livrei van uw Koning draagt, en bedenkt dat Gods oog op u ziet, en verder ook het oog van vrienden en vijanden. En daarom, waakt en bidt!

TWEEDE OEFENING

OVER ROM. 12:2^a

VOORAFSPRAAK

De kamerling reisde zijn weg met blijdschap. Hij was een lelijk, zwart mens, maar dat deerde hem niet, want zijn ziel was gered en hij had de Heere Jezus leren kennen, en hij gevoelde zich recht gelukkig op de weg naar de hemel; en nu kon hij van zijn lelijk aangezicht en koolzwarte huid zeggen, hetgeen in vroegere tijd een bekeerde moor tot een onbekeerden predikant zei, die hem over zijn zwart gezicht bespotten, namelijk:

Deez' zwarte huid doet mij geen kwaad,
Schoon 't hier te land wat lelijk staat;
Maar wee hem, die eens zwart van zonden,
Wordt in een blanke huid bevonden.

Nu dan, de zwarte kamerling reisde zijn weg met blijdschap. Filippus had hem verlaten, maar Jezus was zijn leidsman en zijn zalig deel, en daarin verheugde zich zijn hart met een blijdschap die de wereld niet kent.

Maar mag nu elke Christen zo zijn weg met blijdschap reizen? Welzeker, daar bestaan gewichtige redenen toe, en ik heb ook wel vromen ontmoet die niet minder in God verheugd waren dan onze gelukkige kamerling; die als Henoeh en Noach met God wandelden, en als David met God over de muur sprongen, en zich verheugden in de blijmoedige hoop van zaligheid, terwijl zij voor dit tijdelijke leven lot en weg vertrouwend aan de Heere overgaven.

Maar, er kan ook voor dat volk wel eens een tijd van treuren, strijden en zorgen komen; zij zijn nog in de hemel niet, zij hebben nog zondige verdorvenheden te overwinnen, en verkeren nog in gezelschap, waarmee zij met wijsheid, zorg en voorzichtigheid moeten verkeren. Als de schippers, moeten zij gedurig een oog in 't zeil houden, en als de soldaten moeten zij gedurig op de wacht staan, vlijtig de wapens gebruiken en de vijand zoeken af te keren en te overwinnen. Hier zullen wij nader over spreken, en letten op het waakzame leven dat iedere Christen hier zo nodig is.

TEKST: ROM. 12:2^a. *En wordt dezer wereld niet gelijkvormig.*

De apostel Paulus doet hier deze vermaning aan de geroepenen van Jezus Christus, de geliefden Gods, geroepen heiligen, (Rom. 1:6,7), die nog vertroost en versterkt moesten worden in het onderling geloof, zo het uwe als het mijne, zegt de Apostel, (Rom. 1:12), die nochtans vrede met God hadden, maar nog niet in de hemel waren; die nog moesten strijden en arbeiden, en zich overal godzalig moesten gedragen, en daarom deze vermaning nog nodig hadden.

A. Eerst onderzoeken wij wat wij door de wereld moeten verstaan.

B. En dan letten wij op Gods bevel, hoe wij ons tegenover de wereld gedragen moeten.

A. Wat is de wereld? Men behoeft er niet een te gunstige gedachte van te hebben, want de satan is er overste van, (Joh. 14:30). En nu, als Achab overste of Koning was over Israël, een man die zich verkocht had om kwaad te doen tegen de Heere, wat werd er dan van zijn volk? Dan werd alles verslaafd aan afgoderij en zedeloosheid; daarom staat er dat hij Israël zondigen deed. Het kwade voorbeeld van de koning had invloed op al zijn volk. En nu, van de kinderen der wereld is, gelijk gezegd is, de duivel overste; ja zelfs is hij hun vader, en zij worden kinderen des duivels genoemd, (1 Joh. 3:10). En nu, als de vader een zwarte moor is, zullen de kinderen ook niet blank zijn. Ach, als de wereld wordt overgelaten aan zichzelf, en aan de macht en boosheid van haar vorst en vader, dan is zij een levende afbeelding van de hel; denk slechts aan Sodoms gruwelen, aan Herodes, die

honderden lieve kindertjes, alle beneden de twee jaar, door zijn soldaten liet ombrengen, aan Abimelech, die zijn negen en zestig broeders liet vermoorden, aan Athalia, die alle de kinderen waarover zij grootmoeder was, ellendig deed ombrengen, aan Lots dochters, die pas uit de brand van Sodom gered, in de gruwelijkste onkuisheid en bloedschande leefden, aan Farao, die duizenden lieve kinderen in de Nijl verdrong, en andere voorbeelden meer. Och, wat is de wereld menigmaal een plaats van gruwelen geweest, daarom door Paulus genoemd, de tegenwoordige boze wereld, (Gal. 1:4), en door Johannes, de wereld die in het boze ligt, (1 Joh. 5:19).

Die wereld is ook zeer op het werelds goed gezet, hijgt naar rijkdom en werkt om de spijze die vergaat, en is geheel of grotelijks belangeloos omtrent het heil van haar onsterfelijke zielen. Denk aan de rijke dwaas, het beeld van de wereld, die zijn schuren vol pakte, en zich alles goeds door zijn aardse geluk beloofde. Het mag zijn, dat de wereld enigermate zedig leeft, toch zal het aardse belang haar hoofdzaak, en de godsdienst slechts een mindere bijzaak zijn.

Nog eens. De wereld neemt wel eens de schijn van godsdienstig aan, gelijk uit Joab, Jehu, Judas, Simon de tovenaer, en meer anderen te zien is; en dan zijn de kinderen van deze wereld zeer voorzichtig, en zelfs voorzichtiger dan de kinderen des lichts, om hun verkeerde oogmerken zorgvuldig te verbergen, (Luk. 16:8), en met vroom praten de harten der eenvoudigen te bedriegen.

Verder. De wereld is zeer talrijk en menigvuldig, en bestaat ook uit koningen, vorsten, raadsheren, aanzienlijken, fatsoenlijke en geleerde lieden. Zeker zijn er armen onder, maar ook velen die rijk en groot zijn, en die niet zelden een strenge heerschappij voeren over hun geringe medeschepselen.

Eindelijk. De wereld wordt telkens ingedeeld in het leger van Koning Jezus, en zo getrokken uit de tegenwoordige boze wereld, en van kinderen des toorns en des duivels tot kinderen van God gemaakt, en bekeerd van de duisternis tot het licht en van de macht van satan tot God. Maar die dat ook niet mag gebeuren vóór de dood, gaat in en met de wereld voor eeuwig verloren.

B. Wat is nu Gods bevel; hoe moeten wij ons tegenover die wereld gedragen? Wij moeten die wereld niet gelijkvormig worden, of niet wandelen naar de eeuw dezer wereld, (Ef. 2:2); of de menigte tot boze zaken niet volgen, (Ex. 23:2), maar onszelf onbesmet bewaren van de wereld, (Jak. 1:27). In onze tekst is het: *wordt dezer wereld niet gelijkvormig*. Het betekent de volgende zaken:

Ten eerste. De wereld is geldgierig; wordt haar daarin niet gelijkvormig; werkt niet om de spijze die vergaat. Bedenkt dat Jezus zegt, *maar een ding is nodig*. Laat al het andere toch niet te veel van uw tijd en ernst wegnemen, maar zoekt met alle ijver dat ene nodige, het behoud van uw arme en onsterfelijke zielen, en rust niet voordat gij met Paulus kunt zeggen: *wij zijn Christus deelachtig geworden*.

Ten tweede. De wereld is hoogmoedig en pronkziek in modes, goud, haarvlechtingen en vreemde kleding; wordt haar daarin niet gelijkvormig. Denkt aan Paulus' woord: de vrouwen moeten in een eerbaar gewaad met schaamte en matigheid zichzelf versieren, niet in vlechtingen des haars, of goud, of parels, of kostelijke kleding, (1 Tim. 2:9). Denkt om de pracht en hoogmoed van Sions dartele dochters, in de tijd van de profeet Jesaja, en van des Heeren bestraffing en bedreiging, waaruit blijkt hoezeer de hoogmoed God mishaaft, (Jes. 3:16-26). Die met de wereld zondigt, stelt zich in gevaar om ook eenmaal met de wereld gestraft te worden.

Ten derde. De wereld is heerszuchtig en stelt zich graag aan het hoofd, en wil overal zitting hebben, en overal geacht, geëerd en gevreesd worden. Wordt haar dan niet gelijkvormig, staat niet naar hoge dingen, of eergestoelten, of rang of heerschappij; maar tracht met David uw geringheid te gevoelen en u in alles nederig, arm en klein te houden. Job zei eenmaal, *ziet, in ben te gering!* En David zei: *ik zal mij nog geringer houden dan alzo*. Maar van die geringschatting, en dat gevoel van kleinheid en onwaardigheid kent de wereld niets, en hoe meer gij er nu van kent, hoe verder gij tegenover de wereld staat, en hoe meer gij het merk draagt van Jezus' schapen. Er is geen zaak waar een zorgeloos schijnchristen meer vreemd van is dan van wezenlijke nederigheid en geringe gedachten van zichzelf, dat is een les die alleen op de school van de Heere Jezus geleerd wordt.

Ten vierde. De wereld houdt Gods dag niet, maar zet op Zondag haar winkel open, en haar koophandel voort, of maakt van de dag des Heeren een plezierdag, een ezelsdag, die zij in luiheid doorbrengt. Wordt haar dan ook daarin niet gelijkvormig, maar gedenkt de sabbatdag dat gij die

heiligt. Sluit uw winkel, staakt uw arbeid, drijft geen koophandel, hoort en leest Gods woord, dient God met ijver en laat geen uur van die dag voor u verloren gaan. Gedenkt en viert met vee en familie, de sabbat na zesdaagse vlijt; God schiep het heelal in zoveel dagen, en heeft de sabbat Zich gewijd.

Ten vijfde. De wereld is ongodsdienstig, en houdt tenminste altijd de godsdienst voor bijzaak. Laat dan de dienst des Heeren uw hoofdzaak zijn, en laat alles opgeofferd worden voor de verzorging van uw zielen. De tijd is kort, de dood komt zeker, uw werk is gewichtig, de weg is smal, de poort is eng, het loon is heerlijk, de straf is vreselijk, de eeuwigheid is eindeloos. De Heere is nog te vinden. Jezus biedt zich nog aan, genade is nog te verkrijgen, uw ziel kan nog gered worden. Daarom, zet ten allen tijde uw hart op deze gewichtige zaak, en gunt uw ziel geen rust voordat gij Jezus gevonden hebt.

Ten zesde. De wereld is of zedeloos en zorgeloos, of schijnheilig, en met al haar vertoning van godsdienst is zij toch in den grond der zaak vijandig van de rechte waarheid en van het ware, arme volk van God. Weest haar dan ook daarin niet gelijkvormig, weest in al uw doen en laten oprecht, houdt u dicht aangesloten bij de zuivere waarheid; en hebt al des Heeren volk hartelijk lief, die, al is het dan ook gebrekkig, het beeld van hun Meester dragen.

Ziedaar! Indien ik een waar Christen ben, kan ik enigmate zien, hoe ik mij tegenover de wereld te gedragen heb; echter moet ik niet te overdreven handelen, maar moet hier de volgende dingen opmerken en wel ernstig ter harte nemen:

Ten eerste. Er staat in mijn tekst niet, dat ik de wereld moet of mag haten. Ik ben zelf uit de wereld afkomstig; vroeger was ik ook een ellendig en ongelukkig lid van deze tegenwoordige boze wereld, en het is genade dat ik nu anders ben. Ik stond in mijn jammerlijk eertijds ook in het gelid in het leger van satan, ja mogelijk wel vooraan, en deed in mijn blindheid en de hardheid van mijn hart mijn best om mijzelf voor tijd en eeuwigheid ongelukkig te maken. Maar Gods almachtige genade riep en trok mij, en redde mijn arme ziel voor de eeuwigheid. En zou ik dan iemand, van wat staat of karakter ook, mogen haten, of met verachting op hem neerzien?

Ten tweede. Ook staat er niet, dat ik mij geheel en al uit en van de wereld moet onttrekken, en alleen moet gaan wonen, gelijk vroeger de asceten en kluizenaars. Als lid van maatschappij en kerk, en als koopman, boer of werkmans, moet ik midden tussen de mensen blijven, en mij overal godvruchtig als een Christen dragen.

Ten derde. Ik mag ook tegen de wereld niet nors of onbeleefd zijn. Een Christen moet vriendelijk zijn tegen allen. Mijn bescheidenheid en vriendelijkheid moet dus ook aan alle mensen bekend zijn, en dat vooral zonder gemaaktheid of valsheid.

Ten vierde. Als de wereld arm of hongerig is, moet ik haar mijn brood, geld of kleding niet onttrekken, en trouw uit liefde helpen als zij in nood zit. De liefde moet den naaste altijd en ook overal goed doen, zoveel in haar vermogen is.

Ten vijfde. Ik moet de wereld verdragen met geduld, als zij mij kwaad doet, of doen wil. Nooit mag ik haat of wraakgierigheid tegen de wereld in mijn hart hebben; en als de wereld mij pijnigt, mag ik haar niet terug pijnigen, maar moet met medelijden denken, dat de arme wereld het hard genoeg hebben zal in de eeuwigheid, en dat ik daarom verdraagzaam moet zijn en geen wraak mag nemen. Ik moet zoeken te leren om met Paulus te zeggen: *wij worden gelasterd en wij bidden!* En leer ik dat goed, dan ben ik een nuttig Christen, en dan heb ik voor mijzelf een aangenaam leven.

Ten zesde. Vooral moet ik niet vergeten, dat ik Christus moet verkondigen aan de wereld. Ik moet de wereld waarschuwen voor het eeuwig verderf, afmanen van de gevaarlijke weg der zonde, en vriendelijk vragen of zij ook een Zaligmaker nodig heeft.

TOEPASSING

Kenmerken van in of uit de wereld te zijn.

1. Die er in is behoort tot een groot, en die er uit is, behoort tot een klein getal. Zijn uw metgezellen **legio**, en daaronder vele edelen, machtigen en aanzienlijken? Dat is een kwaad en gevaarlijk teken.

Of zijt gij bevriend en verenigd met die weinigen die God vrezen? Dat is een goed en gunstig teken.

1.Die in de wereld is, die is onheilig, werkheilig of schijnheilig. En die er uit is, jaagt gerechtigheid en godzaligheid na, en schrijft toch de dood onder zijn beste werken.

2.Die in de wereld is, heeft weinig of geen behoefte aan Jezus. En die er uit is, voor die is Jezus in alles onmisbaar en noodzakelijk; Jezus is hem dierbaar als Profeet, Priester en Koning; hij begeert door Jezus verlost, maar ook door Jezus geheiligd, en met Gods beeld versierd te worden.

3.Die in de wereld is, wil graag eeuwig hier blijven. Maar die er uit is, die is een vreemdeling op aarde.

4.Die in de wereld is, helpt in alles zichzelf, of loopt tot het arme en ledige schepsel. Maar die er uit is, ziet op God, roept tot God, en geeft ook God in alles de eer van alles wat Hij is en heeft.

Het verdere hoop ik er onder het spreken bij te voegen, zo God wil.

DERDE OEFENING

OVER JES. 12:1

VOORAFSPRAAK.

Ik dank U, Heere I dat Gij toornig op mij geweest zijt; maar Uw toorn is afgekeerd, en Gij troost mij.

- A. Wij spreken **eerst** over Gods toorn.
- B. In de **tweede plaats** hoe die afgekeerd is van Zijn volk, die een eeuwige vrede met Hem hebben.
- C. **Ten derde**, hoe en waarin zij Zijn troost genieten.
- D. **En eindelijk**, hoe zij Hem daarvoor danken.

A. Gods toorn.

Hierover zullen wij het volgende aanmerken:

Ten eerste. Gods toorn is zeer verschillend van onze toorn, die een gevolg van onze val, en altijd een zondige toorn is, en waarvan Salomo zegt: de toorn rust in de boezem der dwazen, (Pred. 7:9). En Jezus zegt: die ten onrechte op zijn broeder toornig is, is strafbaar door het helse vuur, (Matth. 5:22). Paulus telt onze toorn onder de werken des vleses, (Gal. 5: 20), en zegt daarom: alle bitterheid en toornigheid zij van u geweerd, (Ef. 4:31), en de zon ga niet onder over uw toornigheid, (Ef. 4:26).

Toornigheid is zeer ongezond voor ons lichaam, onstichtelijk voor onze naasten, en zondig en strafwaardig voor God. Menigeen kost soms zijn toorn een half dozijn vloeken en verwensingen, zijn keel is dan in nadruk een *geopend graf*, moord en doodslag voert heerschappij in zijn hart en de duivel ziet hem uit de toornige ogen. Laat ons veel bidden om een nederig en zachtmoedig hart, dat ons voor toorn en gramschap bewaren zal. Hoogmoed baart doorgaans toorn, en zachtmoedigheid is de dochter van nederigheid.

Ten tweede. Gods toorn is daarentegen die volmaaktheid in het Goddelijke wezen, waardoor Hij uit kracht van Zijn heiligheid en rechtvaardigheid, de zonde haat en die ook tijdelijk en eeuwig straffen zal. Denkt echter niet gemakkelijk over de toorn van God, waarvan de Schrift zegt: de Heere is een God die ten allen dage toornt, (Ps. 7:12), die de toorn zijn vijanden behoudt, (Nah. 1: 2), waar Mozes van vraagt: wie kent de sterkte Uws toorns, en Uw verbolgenheid, naardat Gij te vrezen zijt? (Ps. 90:11). En elders zegt de Schrift: de toorn Gods blijft op degenen, die de Zoon ongehoorzaam zijn, (Joh. 3:36).

Het allervreselijkste zal voor degenen die onbekeerd sterven zijn de toekomstige toorn, (1 Thess. 1:10), die toorn Gods, die komt over de kinderen der ongehoorzaamheid, (Ef. 5:6). Die toorn Gods wordt geopenbaard van de hemel, over alle goddeloosheid en ongerechtigheid der mensen, (Rom. 1:18); en dat op de dag van Gods toorn, en der openbaring van Zijn rechtvaardig oordeel, (Rom. 2:5).

Die toorn van God zal dan gepaard gaan met het instorten van alle gebouwen, steden en sterkten, met het verbranden en vergaan van hemel en aarde; als de doden, en ook de vervloekte lichamen der onheiligen uit hun graven zullen worden opgewekt. Die toorn van God zal verschrikkelijk en onverdraaglijk zijn, bijzonder voor degenen die onder wet en evangelie geleefd hebben en waar veel kosten en moeite van Godswege aan besteed zijn. Die toorn Gods zal onverzoenlijk zijn en eeuwig duren.

B. Wij zien nu de tweede hoofdzaak, hoe die toorn afgekeerd is van Gods volk, voor hen die een eeuwige vrede met Hem hebben. *Uw toorn is afgekeerd*, zegt de tekst. Dus, Gods toorn kan nu nog worden afgekeerd. Het is reeds een bemoedigend woord, als er bijvoorbeeld geschreven staat: Hij gedenkt in de toorn des ontfermens, (Hab. 3:2). Of zoals David zegt: er is een ogenblik in zijn toorn, en een leven in zijn goedgunstigheid, (Ps. 30:6). Maar hier is het nog wat anders; hier zegt de spreker uw toorn is afgekeerd, uitgeblust, opgeheven, weggenomen, en heeft plaats gemaakt voor vrede en verzoening. Of, zoals er staat:

De schuld uws volks hebt G' uit uw boek gedaan; Ook ziet Gij geen van hunne zonden aan;

Gij vindt in gunst, en niet in wraak, uw lust. De hitte van uw gramschap is geblust. (Ps. 85: 1).

Maar nu is de vraag hoe kan dat geschieden? En wij antwoorden naar Gods woord, dat de Heere daartoe reeds van de onbegonnen eeuwigheid een plan had, en had Zijn volk dus lief met een eeuwige liefde. Hij zond in de tijd Zijn Zoon in de wereld, om voor arme zondaren Zijn toorn en de vloek der wet te dragen, en heeft die Zoon uit enkel liefde gegeven. En hij laat nu om de eeuwige gerechtigheid van die Zoon, die een oorzaak van zaligheid voor zondaars geworden is, de afwending van Zijn toorn prediken, en zelfs bidden: *Laat u met God verzoenen*.

Als de zondaar nu door het geloof zich tot Jezus wendt, zich aan Hem, als aan een algenoegzame Borg toevertrouwt, opdraagt en overgeeft, en Jezus tot zijn enige redder en Koning kiest, zich als een arme op Hem verlaat, als de tollenaar bij Hem om genade kermt, en Jezus geheel en met een oprecht hart kiest, met verlating en verloochening van alle eigengerechtigheid; dan wordt Gods oogmerk voldaan, Gods naam verheerlijkt, en Gods toorn wordt van die bij zichzelf veroordeelde zondaar afgekeerd; en dan zegt de Heere als bij de Profeet: *Ik zal ze vrijwillig liefhebben; Ik zal niet meer op hen toornen of schelden in eeuwigheid*. Ziedaar, dit zalig voorrecht verkrijgen wij dan alleen door het onszelf aan Jezus opdragen, en berusten in zijn enig geldend zoenoffer.

Dit geloof is een heel eenvoudige zaak; het is een aangrijpen van Jezus' gerechtigheid, en een geheel overgeven en toevertrouwen van onszelf aan Hem, als aan een almachtige Koning en algenoegzame Zaligmaker.

Hoe eenvoudig echter dit geloof is, het is toch geen vrucht van onze akker. Het is het geloof *in* Jezus, en Petrus zegt: het is ook door Jezus, (Hand. 3:16). Dus, een geloven door de genade, zoals Lukas ons leert, (Hand. 18:27), of een dierbaar geloof dat verkregen wordt, (2 Petr. 1 : 1), dat ons uit genade gegeven wordt, (Fil. 1:29).

Zalig dan, die met de tekst mag zeggen: uw toorn is afgekeerd! Ik heb vrede met God, door onze Heere Jezus Christus; of, wij zijn als vijanden met God verzoend, door de dood Zijns Zoons, en zullen zoveel te meer behouden worden door Zijn leven. Dit is een voorrecht dat dood en graf mee over gaat, en waar alle aardse schatten bij verdwijnen als rook in de wind. Maar dat is het voor u niet, zondaar, die zorgeloos in de wereld leeft, of die op uw deugd en gerechtigheid steunt, en nooit gezien hebt dat gij arm, jammerlijk, ellendig, naakt en blind zijt, maar het is het zalig voorrecht van al des Heeren arme en ellendige volk.

C. Nu zullen wij in de derde plaats zien, hoe en waarin zij des Heeren troost genieten. De spreker in de tekst zegt: *Uw toorn is afgekeerd, en Gij troost mij*.

Ten eerste, zien wij hier, dat het iets anders is als God Zijn toorn van de ziel afkeert, en nog weer iets anders, als de ziel de zalige troost daarvan mag genieten. Op de eerste daad van het toevluchtnemend geloof wordt Gods toorn van de ziel afgekeerd; maar nu kan de ziel reeds vrede met God hebben, en toch die zalige troost nog missen.

Heman was een bekeerd mens, een waardig lid van Gods kerk, geheel overgegeven aan de dienst van Jehova, met al de zijnen, want hij diende God in de Tabernakel, als dichter, zanger en muzikant, en was dagelijks in de dienst des Heeren met zijn veertien zonen, die ook allen in de Tabernakel dienst deden, (1 Kron. 25:4-7). Daarbij was hij zulk een zonderling wijs man, dat het als een bijzonderheid gemeld wordt, dat Salomo *nog wijzer* was dan Heman. Waaruit blijkt, dat Heman ook in zonderlinge wijsheid en gaven heeft uitgemunt. En toch genoot Heman weinig troost voor zijn hart. Immers, dat bewijst zijn eigen klacht, als hij bij voorbeeld zegt: ik ben afgezonderd onder de

doden, die Gij (Heere) niet meer gedenkt. Gij hebt mij in de onderste kuil gelegd, in duisternissen, in diepten. Uw grimmigheid ligt op mij; Heere, waarom verstoot Gij mijn ziel?

Ik ben bedrukt . . . ik ben twijfelmoedig, (Ps. 88:6-8, 15,16). En waarlijk, zo gaat het wel eens meer met het volk op de weg; denk aan de klachten van Job, van David, en bedenk dat zelfs een zo heldere Paulus wel eens moet zeggen: ik was bij ulieden in zwakheid en in vreze, en in vele beving, (1 Cor. 2: 3). En elders staat van hem: toen Paulus de broeders zag, greep hij moed! (Hand. 28:15). Is dat geen duidelijk blijk, dat hij vroeger voor een poos zijn helderheid en moed verloren had? Men kan dus vrede met God hebben, en Zijn toorn kan van ons afgekeerd zijn, en dat wij toch nog veel troost missen.

Ten tweede. God vertroost Zijn volk, als Hij op de eerste daad van het toevluchtnemend geloof Zijn toorn van hen afkeert, en hen dan tegelijk licht geeft in hun genadestaat, als Hij Zijn licht laat schijnen over Zijn eigen werk; of, om hier de woorden van een Apostel te gebruiken, als Hij ons Zijn Geest geeft, opdat wij zouden weten de dingen die ons van God geschonken zijn, (1 Cor. 2:12). De ziel heeft haar zonde leren kennen en betreuren, leert haar zonde en zondige aard, bij ontdekkend licht nog hoe langer hoe meer kennen, zelfs het onreine van haar beste deugden, zodat zij leert walgen van zichzelf, en zich met David noemt: *deze ellendige*. De ziel is met haar schuld en zonde naar Jezus gevlucht, heeft Hem op Zijn eigen vriendelijke uitnodiging wel duizendmaal aangenomen, en Hem ook begeerd en gekozen als Koning om voor eeuwig over haar te regeren; heeft Zijn dienst gekozen en kiest die nog dagelijks, zonder een enige zonde met vrede en vermaak in haar te laten herbergen. Zij ziet zoveel in de gewilligheid en bekwaamheid van die grote Zaligmaker, en heeft het zo aangenaam voor het gemoed, in het zich dagelijks aan Hem opdragen, dat zij met blijdschap denkt, *de Heere zal het voor mij voleindigen*. En met de vrouw van Manoach zegt zij: *indien de Heere lust had om ons te doden, zou Hij ons niet getoond hebben zoals dit is, en Hij zou het brandoffer van onze hand niet aangenomen hebben*.

Ten derde. God vertroost Zijn volk als Hij zich meer krachtig aan hun zielen ontdekt als hun God en Vader in Christus Jezus; zegt: Ik en de Vader, zullen tot hem komen, en woning bij hem maken, (Joh. 14:23). En op een andere plaats: Ik zal tot hem inkomen, en avondmaal met hem houden, en hij met Mij, (Openb. 3:20). En Hizkia zegt: gij hebt mijn ziel liefelijk omhelsd, (Jes. 38:17). Ziet, al deze uitdrukkingen geven niets minder te kennen dan een zalige en verborgen omgang van het arme volk met hun God en Koning; een omgang die de wereld niet kent, en daarom ook niet begeert, ja niet zelden bespot, maar die hun zielen zo verkwikt, dat zij aan God genoeg hebben, al leven zij in kruis en tegenspoed. Ziet in welke moeilijke toestand de Hebreëen verkeerden in de tijd van de apostelen; de vijanden grepen naar hun huisraad van de wand, of beroofden hun kisten en kasten, of dreven hun vee weg; *zij roofden hun goederen*. Maar deze gelukkige Christenen waren zó blij, dat God in genade op hen had neergezien, hun schuld hun had kwijtgescholden, en hen meer en meer deed rijpen voor de hemel, waar zij spoedig stonden naartoe te reizen; en zij hadden zulk een zalige gemeenschap met God, dat ze de vijanden hun goederen maar stil lieten meepakken, zonder zich ertegen te verzetten, ja het zelfs met blijdschap aanzagen, wetende dat zij een beter en blijvend goed hadden in de hemelen, (Hebr. 10:34). Denk aan Paulus en Silas; hoe onrechtvaardig worden zij beschuldigd, van hun vrijheid beroofd, hoe pijnlijk geselsd, en in een nare gevangenis geworpen; en toch zijn ze inwendig zó in God verheugd, dat ze niet kunnen nalaten, in het hartje van den nacht, en in een akelige gevangenis, vrolijk te zingen en zich in God te verblijden. Nee, God is geen dorre woestijn voor Zijn volk; de een geniet veel, en de andere weinig van die zalige troost, maar de trouwe God zal ze allen de weg over en de poort in en door brengen.

D. Nu eindelijk ons vierde stuk, de dankbaarheid. *Heere, ik dank U*, dat Gij toornig op mij geweest zijt, maar Uw toorn is afgekeerd. Dit komt overeen met Rom. 6:17: Gode zij dank, dat gij wel dienstknechten der zonde waart, maar dat gij nu van harte gehoorzaam geworden zijt. Dit *Heere, ik dank u*, moet ons doen opmerken:

Ten eerste. De grootheid van het goed dat zij ontvangen had, vrede met God, en alles wat daaraan voor tijd en eeuwigheid verbonden is. Hier op aarde zegen naar het lichaam, spijs en vrolijkheid, (Hand. 14:17), en dat in Gods gunst, zodat het weinige van de rechtvaardige beter is dan de

overvloed veler goddelozen, (Ps. 37:16). Verder bewaring, troost en een aangenaam verkeer met de vromen die hetzelfde leven kennen en bezitten; de gedurige en zoete ondervinding van de trouw van God, niettegenstaande onze ontrouw en steeds blijvende ellende. En dan hierna rust en zaligheid in de hemel, in het allerbeste vaderland, waar de dood niet meer is, noch zonde, noch verzoeking, noch verdrukking, haat, vijandschap, armoede, ziekte, of iets anders dat ons hart kan moedeloos maken; en waar integendeel alles is waarin de volmaakt heilige ziel rust en troost vindt, en dat voortduurt tot in alle eeuwigheid.

Ten tweede. De onwaardigheid van de ziel die hier de Heere dankt. O wonder! Gods toorn is gevallen op vele miljoenen, die beter schenen, of waarlijk beter waren dan ik. En waarom is Gods toorn nu van mij afgekeerd? Eeuwige verkiezing, vrije genade, hierin moet ik eindigen, stil zwijgen, mij verwonderen, en met Paulus zeggen: wie onderscheidt mij, en wat heb ik, dat ik niet ontvangen heb? Ja, dit alles komt van God, en niet van mijzelf. Hij dacht de weg uit; Hij zond Zijn lieve Zoon; Hij liet mij het Evangelie prediken; Hij gaf mij het geloof, en door het geloof vrede met Hem. Nu wil ik Hem danken met mijn hart, en ben met mond en stem alleen niet tevreden. Ook moet en wil ik Hem danken met geheel mijn leven: al wat waarachtig is, al wat eerlijk is, al wat liefelijk is, al wat welluidt, en zo er enige deugd is, en zo er enige lof is, bedenkt datzelfde, (Fil. 4:8). Al wat in en aan mij is wil de Heere danken, hoewel gebrekkig, nochtans oprecht, totdat ik dat eenmaal volmaakt doen zal in de hemel.

TOEPASSING

Duizenden voelen reeds Gods welverdiende toorn in de hel, die eeuwig verloren zijn gegaan. Die worden gepijnigd dag en nacht tot in alle eeuwigheid; en beklagen al de voorrechten en genademiddelen die zij hier genoten hebben. Beter was het nooit geboren te zijn geweest, dan zulk een ontzaglijk lot onderworpen te zijn. O! mij dunkt, het eeuwig duren van de straf brengt altijd het meeste gewicht in de schaal. Lijden, naar ziel en lichaam lijden, is vreselijk, maar nog vreselijker is het, te lijden tot in alle eeuwigheid.

Het is hier op aarde wel enigermate een gevoelde maar toch meestal een bedreigde toorn, die de zondaar na de dood treffen zal. Die toorn kunt gij, o mens, door geloof en bekering nog ontvluchten. Hoort wat Jehova zegt: bekeert u, gij afgekeerde Israël! spreekt de Heere, zo zal Ik mijn toorn op ulieden niet doen vallen: want Ik ben goedertieren, spreekt de Heere, (Jer. 3:12). Valt dan voor God neer, en leert eens bidden als de oude kerk ten tijde van de profeet: Heere, bekeer ons tot U, dan zullen wij bekeerd zijn, (Klaagl. 5:21). Schep mij een rein hart, en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest, (Ps. 51:12).

Zoek vooral de Heere Jezus, en door Hem verlossing van Gods toorn en eeuwige vrede. Bedenkt hoe nodig gij boven alles Jezus hebt; buiten hem toch is er geen zaligheid, en dan ligt, en dan blijft Gods toorn op u. En dan is uw offer een gruwel, (Spreuk. 15:8), en de ploeging der goddelozen is zonde, (Spreuk. 21:4). De gloeiende oven wordt voor u heet gemaakt, en de dood zal u er in storten. O, hoe nabij is de bode die u arresteren zal! Valt dan Jezus te voet, en zoekt door Hem verzoening en vrede; Hij is de Middelaar Gods en der mensen, die u vrede kan beschikken. Hij nodigt u vriendelijk. De Meester is daar, en Hij roept u, (Joh. 11:28). Hij zegt: Komt allen tot Mij, die vermoeid en belast zijt, en, Ik zal u rust geven voor uw zielen, (Matth. 11:28). Zo wie dorst heeft, die kome, en die wil, neme het water des levens om niet, (Openb. 22:17). Jezus ontfermde zich op het geroep van de blinde Bartimeüs; Hij stond stil toen die blinde bedelaar tot Hem riep, en genas hem, (Luk. 18:40,42).

Maar ook, zijt tevreden Jezus te hebben zoals Hij zich aanbiedt; als medicijnmeester, maar ook als Vorst en Zaligmaker, (Hand. 5:31). Denkt aan Jefta, die wel hulp wilde bewijzen aan de inwoners van Gilead, maar dan moest hij hen tot een hoofd zijn; waarop Gileads volk antwoordde: de Heere zij toehoorder, indien wij niet alsoo doen naar uw woord! (Richt. 11:9,10). Zo ook hier, Jezus wil u redden, maar ook uw Koning zijn; uw Zaligmaker, maar ook uw Vorst, Hoofd en Overste, om heerschappij over uwe ziel te voeren. Denkt daar over na, en kiest Jezus geheel, of zo niet, dient dan de wereld, en gaat ook met de wereld verloren.

Volk van God! zo hebt gij Hem gekozen en begeerd, en zo kiest en begeert gij Hem nog dagelijks. Dit getuigt uw geweten, en dit getuigen ook uw werkzaamheden in uw eenzame bidvertrekken. Gij hoeft dus niet te twifelen of Gods toorn is van u afgekeerd, en gij hebt door Jezus vrede met een Drie-enig God.

Immers geniet gij ook veel of weinig van Zijn troost, die u zo arm maakt, en de lust tot tere godzaligheid in u doet ontsteken. En die armoede, en die zucht tot het nauwe leven, is ook het ware kenteken dat uw troost van geen verkeerde kant komt, maar een vrucht van de Heilige Geest is.

Zegt dan veel; Heere! ik dank U, dat Uw toorn van mij is afgekeerd. Dankt met uw mond, al dankende en zingende. Maakt veel gebruik van onze dierbare psalmen om de Heere te loven. Dankt vooral met uw hart, totdat gij dit eenmaal volmaakt zult doen in de hemel.

Dankt daarenboven met uw ganse gedrag, handel en wandel. Leeft zachtmoedig en stil, zonder aanstoot te geven in enig ding, onberispelijk tot de dag van Christus.

Hebt al het volk lief, dat met u van Gods toorn verlost is, hetzij armen of rijken, ver of niet ver gevorderd op de weg des levens, verdraagt elkaars gebrek, bidt veel voor elkaar en dient elkaar door de liefde en in zachtmoedigheid.

En weest verheugd dat spoedig het ganse gezelschap van Gods kinderen in de hemel zal zijn, waar gij eeuwig volmaakt zult kunnen zeggen: Heere, ik dank U dat Uw toorn van mij is afgekeerd en Gij troost mij tot in alle eeuwigheid.

VIERDE OEFENING

OVER 2 THESS. 1:9^a

Dewelke zullen tot straf lijden het eeuwig verderf.

- A. **Eerst** zien wij, wie de personen zijn, die hier bedreigd worden.
- B. **Ten tweede**, die personen zullen straf lijden in het verderf.
- C. **Ten derde**, die straf zal eeuwig duren.

A. Eerst dan de bedreigde personen, die in het vers dat onze tekst vooraf gaat, in twee soorten verdeeld worden: *die God niet kennen*, en *die het Evangelie ongehoorzaam zijn*.

Die God niet kennen worden eerst genoemd; het zijn de heidenen, en zulke Christenen die zorgeloos leven, en die nauwelijks weten welke religie zij aankleven, die maar op geld en aards genot gesteld zijn, of leven als de zwijnen in onreine vermaken, of wel zedig maar toch ten enenmale zonder godsdienst. Die kennen God niet in Zijn heiligheid, almacht, rechtvaardigheid, noch ook in Zijn goedheid en liefde.

Dan spreekt Paulus verder van zulke mensen die het Evangelie ongehoorzaam zijn, en zulken liggen hier ook onder het dreigement van de tekst. Hier moeten wij weer kort twee dingen vragen: eerst, wat is het Evangelie? En dan ten andere, wie is dat Evangelie ongehoorzaam?

Het Evangelie is een blijde boodschap, een boodschap van genade en zaligheid aan de arme zondaar. Het wordt genoemd, het Evangelie des vredes, (Ef. 6:15), omdat het de zondaar vrede aanbiedt in Christus. En ook wordt het genoemd, het Evangelie der heerlijkheid des zaligen Gods, (1 Tim. 1:11).

Het is een dierbaar Evangelie, een Evangelie der genade, het allergrootst geschenk van God dat wij bezitten. Wil ik u eens enige staaltjes van het Evangelie uit de Schrift noemen? Denkt dan aan het allereerste Evangelie, door Jehova zelf verkondigt in het Paradijs; de belofte van het vrouwenzaad dat de duivel de kop zou vermorzelen, (Gen. 3:15). Verder aan de woorden van de Dichter: de Heere is goed en recht; daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in de weg, (Ps. 25:8). Gij hoort het gebed, tot U zal alle vlees komen, (Ps. 65:3). Het is beter tot de Heere toevlucht te nemen, dan op prinsen te vertrouwen, (Ps. 118:8,9). Maar waarom is dat zoveel beter? Omdat God almachtig is om te kunnen, maar ook goedertieren om te willen redden; genadig en barmhartig is de Heere, lankmoedig en groot van goedertierenheid. De Heere is aan allen goed; en Zijn barmhartigheden zijn over al zijn werken, (Ps. 145:8,9). Hij zegt: die Mij vindt, vindt het leven, (Spreuk. 8:35); ja wat meer is, Hij roept ons toe: wie is slecht? hij kere zich herwaarts! Goeden dus niet, maar slechten worden door Hem genodigd, stijven van hart, die ver zijn van de gerechtigheid, worden opgewekt om naar Hem te luisteren, (Jes. 46:12); ja zelfs zegt de Heere: wendt u naar Mij toe, wordt behouden, o, alle gij einden der aarde, (Jes. 45:22). En dan weer is het: Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere Heere, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve, (Ezech. 33:11). Nog meer: Jezus ontvangt zondaars en eet met hen, (Luk. 15:2). Hij roept: die tot Mij komt zal Ik geenszins uitwerpen, (Joh. 6:37). En Paulus zegt: zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door deze u vergeving der zonden verkondigd wordt. En dat van alles, waarvan gij niet kondt gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, door Deze een iegelijk, die gelooft, gerechtvaardigd wordt, (Hand. 13:38,39). En waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest, (Rom. 5:20). Want, het is een getrouw woord, en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, (1 Tim. 1:15). En die Christus, die verheerlijkte Zaligmaker, heeft de Bijbel gesloten met dat zoete woord: die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet, (Openb. 22:17).

Ziedaar, iets van het Evangelie! O, wat bevat het toch een heerlijke tijding; God wil in de behoudenis van arme zondaren verheerlijkt worden.

Maar wie is nu dit Evangelie ongehoorzaam? Immers zulken, die zorgeloos in de zonde en in de dienst der wereld leven. Zulken, die onder Bijbel en genademiddelen oud worden, en er altijd onder slapen. Ook zulken, die te goed en te rijk zijn om naar de stem van het Evangelie te horen, dat eigenlijk aan de armen verkondigd wordt, (Matth. 11:5). De eigenaardige inhoud van het Evangelie is een gepaste en blijde tijding voor armen, voor slechten, voor krachtelozen, blinden en doemschuldigen; maar die nu rijk meent te zijn, en goed, en wijs, en sterk, en geheel of grotendeels onschuldig, die wil er nauwelijks zijn oor aan lenen, en is het ook met zijn hart ongehoorzaam. Voeg hierbij ook zulken die nooit tot Jezus komen, omdat ze met Kaïn zeggen, dat hun zonden te groot en te veel zijn om vergeven te worden, of die zich uit vijandschap ergeren aan de besluiten Gods, of die uit de rijkdom van Gods vrije genade, oorzaak nemen om gerust in de zonden te leven.

B. Die nu zo zijn, en zo blijven, en zo sterven, die zullen straf lijden in het verderf, dat is nu ons tweede stuk.

Het verderf betekent soms in de Schrift de zonde en verleidingen; zo spreekt Petrus van het verderf, dat in de wereld is door begeerlijkheden, hetwelk de gelovigen ontvloden waren, (2 Petr. I: 4). Het verderf betekent ook wel een zware ramp of ongeluk; zo vreesde Jacob, dat Benjamin een verderf ontmoeten zou op zijn reis naar Egypte, (Gen. 42:4). Het verrotten van ons lichaam in het graf wordt ook het verderf genoemd; zo spreekt Job ervan, die daarom het verderf en de dood samenvoegt, (Job 28: 22), en duidelijk vinden wij het zo in de zestiende Psalm. Maar bijzonder wordt de ellende der eeuwigheid met die naam genoemd, zowel in onze tekst, als ook in Matth. 7:13, waar Jezus spreekt van de brede weg die naar het verderf leidt, en ook in Fil. 3:19, waar Paulus spreekt van zulke mensen van wie het einde is het verderf, en op andere plaatsen meer.

In dat verderf, of in die afgrond, of in de hel, of vurige oven, of buitenste duisternis, daar zegt Paulus, daar zullen degenen, die God niet kennen, en die het Evangelie ongehoorzaam zijn, gestraft worden. Naar dat de Rechter hoger, en de schuld groter is, wordt ook de straf zwaarder. De straf van een vader of moeder voor de kinderen, is doorgaans weinig meer dan een donker gezicht, enige harde woorden of bedreigingen, of ten uiterste enige slagen met de hand. De straf van de Burge-meester is maar één nacht op of onder de toren; de straf van het Kantonrecht een week of een maand; maar de straf van hogere Rechtbanken is soms levenslange eenzame opsluiting. En nu, hier is het de straf van een vertoornde Majesteit, de straf over allerlei verzuim en bedrijf, met gedachten, woorden en daden, en bijzonder over een verzuimd en verwaarloosd Evangelie en alle middelen der genade.

Daar zal God openbaar maken, wat in duisternis geschied is, en zijn straf brengen over gedachten en raadslagen des harten. Daar zal God straffen al de harde woorden die de goddeloze zondaars gesproken hebben. Daar zal gestraft worden de verborgen zonde van overspel en hoerij, al uw vloeken, lasteringen en valse eden, uw ontheileringen van des Heeren dag, de ongehoorzaamheid aan uw ouders, die misschien nu al lang dood en weg zijn, uw toorn en gramschap, uw leugens en bedrog, uw gierigheid, en alle andere zonden van verzuim en bedrijf. Bijzonder zal het verzuim van het Evangelie, het minachten, verwaarlozen en ongehoorzaam zijn van de stem Gods ter zaligheid, dan zwaar gestraft worden. Dan zal het Tyrus en Sidon en Sodom verdraaglijker zijn dan het lauwe en harteloze Christendom, en het woord zal vervuld worden: hoe zullen wij ontvlieden indien wij op zo grote zaligheid geen acht geven! (Hebr. 2:3).

C. Nu ons derde stuk, de straf zal niet voor een korte tijd, maar voor eeuwig zijn. Daarom zegt onze tekst: zij zullen straf lijden in het eeuwig verderf; en elders wordt het genoemd: eeuwige, pijn (Matth. 25:41), en ook, onuitblusselijk vuur, (Mark. 9:43), of een worm die niet sterft, (Mark. 9:44), een toorn Gods die op de zondaar blijft, (Joh. 3:36), of een opgaan van de rook van de pijniging tot in alle eeuwigheid, (Openb. 14:11). Daarom zei ook Jezus van Judas: het ware die mens goed zo hij niet geboren was geweest, (Matth. 26:24). En waarlijk zo is het met elk mens die verloren gaat; het

voor voor zo'n mens goed zijn, dat hij nimmer het daglicht gezien had, dan om zulk een rampzalig lot voor eeuwig te ondergaan.

Maar nu een vraag: is het wel te rijmen met Gods gadeloze barmhartigheid, dat Hij de zonde van twintig, dertig, ja laat ons zeggen van tachtig of negentig jaar bezoekt met een straf die eeuwig duurt? Ik antwoord: let hier op drie zeer opmerkelijke woorden uit de Schrift. Het eerste wat ik bedoel is het zeggen van de Aartsvader: de Rechter van de ganse aarde zal recht doen, (Gen. 18:25). Dat is een rechtvaardig God immers toevertrouwd? Hij zal niemand te hard behandelen, wat wij zondige en dwaze mensen ook denken mogen. Het tweede woord is het zeggen van Elihu: en gewisselijk, Hij legt de mens niet te veel op, (Job 34:23). En het derde: hij plaagt of bedroeft des mensen kinderen niet van harte; want Hij heeft lust in goedertierenheid, (Klaagl. 3:32,33). En dat recht Gods zal in de eeuwigheid elk duidelijk in de ogen stralen, als wij veel meer het vreselijke van de zonde en haar strafwaardigheid zullen zien, dan wij hier ooit gedaan hebben, wegens onze blindheid en geneigdheid om onszelf voor God vrij te pleiten.

Daarbij moeten wij nooit in het denkbeeld verkeren, dat de zonde juist maar tachtig of negentig jaar duurt of geduurd heeft; want de zonde zal tot in alle eeuwigheid voortduren, en dan zal zelfs de zonde en vijandschap tegen God veel erger er vreselijker zijn dan nu, als alle banden die de mens nu nog inbinden, eens zullen zijn losgelaten. En zo lang als dan de zonde duurt, zal de straf voorzeker ook duren, dat is, tot in alle eeuwigheid.

TOEPASSING

Merkt nu eerst op, dat God zo goed is, dat Hij ons door deze allergevuldigste drangrede voor de zonde laat waarschuwen en van de zonde laat afmanen. Hij bedreigt u als een God der waarheid, met de hel en eeuwige straf, hier, en wel op dertig plaatsen meer in Zijn woord, opdat gij u voor de zonde zou wachten, en zo van de eeuwige straf verschoond blijven. Hij roept u toe, o mens! aan het einde van de weg der zonde is een diepe put; wees toch gewaarschuwd dat gij er niet in valt want dan moet gij er eeuwig in blijven, en eeuwig liggen onder een knagend berouw, en onder het nare gezelschap van duivels en verdoemde zielen, en onder het eeuwig gewicht van Mijn toorn.

Hoe noodzakelijk is het dus tot ons behoud om het Evangelie gehoorzaam te zijn! En wat is dat? Het is ernstig naar de tijding der zaligheid te luisteren, ver boven alle andere nieuwstijdingen, boeken, of geschriften, de Bijbel te waarderen. Verder, op grond van dit Evangelie, om als arme zondaren aan Jezus' voeten neer te liggen, en te pleiten op verlossing en zaligheid, alleen en geheel om de dierbare verdiensten van Christus. En verder een onbepaald overgeven van ons hart aan Jezus, om Hem als Koning te eren en te dienen, en onder inroeping van de bekwaam makende Geest, Hem in alles en ten allen tijde gehoorzaam te zijn.

Als we zo leven, zullen wij geen straf lijden in het eeuwig verderf, maar integendeel met Gods gunstgenoten worden opgenomen in de heerlijkheid des hemels, waar alle moeite en strijd voor eeuwig geëindigd is, en waar een eeuwige rust en zaligheid zal genoten worden.

Maar gij, mens, die nog onbekeerd zijt! Bedenk wat u boven het hoofd hangt. Word toch eens ernstig, en val met uw toestand voor God neer, en zoek hem voor het voor eeuwig te laat is. Ik heb u enige punten van het dierbaar Evangelie uit het Oude en Nieuwe Testament voorgehouden, en dat alles ligt nog in uw voordeel, en gij moogt er vrij een biddend gebruik van maken als de nodigende stem van God tot arme slechte zondaren. Maar indien gij het minacht en er zorgeloos onder blijft, dan zal het zeker uw lot verzwaren in de dag des oordeels en tot in een nooit eindigende eeuwigheid.

Eindelijk, volk van God! De Heilige Geest heeft u ontdekt, en u bekommerd gemaakt over uw zonde; de leegheid en ongenoegzaamheid van uw beste deugden doen zien, en u bepaald bij de noodzaak om een Goddelijke Borg te bezitten voor al uw onbetaalbare schulden. Het dierbaar Evangelie is u tevens met min of meer helderheid ontsloten; gij zijt een arme worstelaar geworden aan de voeten van de Heere Jezus, en zoekt en kiest hem als Profeet, Priester en Koning; gij hebt weleens zulke levende zielsbehoefte aan Hem gevoeld, en ook weleens zulke ruime gedachte van zijn algenoegzaamheid en bereidwilligheid om zondaren te redden en te genezen in uw hart

gevoeld, dat gij met David zei: de Heere zal voor mij voleinden! Ik ben ook een van diegenen die de toevlucht genomen hebben om de voorgestelde hoop vast te houden; en die daarom een sterke vertroosting mogen hebben uit Gods eed en belofte, die twee onveranderlijke dingen, waarin het onmogelijk is, dat God liegt, (Hebr. 6:16-18). En hoe menigmaal heeft de Heere uw zielen verkwikt door Zijn toezeggingen, zodat gij door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften, hoop hebt gekregen voor uw hart, (Rom. 15:4). En hoe dikwijls hebt gij op uw weg zonderlinge Godsbemoeiingen en gebedsverhoringen ondervonden; zodat gij met Samuël kunt zeggen: *Eben-haëzer, tot hier toe heeft ons de Heere geholpen*. En nu, gij geredde schipbreukeling! Gij, die als een verloren penning door de Heere zijt opgezocht, en aan Hem verbonden. Hij zal u verder leiden door Zijn raad, en daarna opnemen in heerlijkheid. Vrees niet; wees niet gelijk de schippers, die bij de minste verandering in de lucht, de moed opgeven en denken dat zij door storm vergaan zullen. Gij hebt wel storm te wachten, maar Jezus, uw stuurman, zal uw zwakke boot spoedig veilig binnen de haven brengen.

Eindelijk, bedenk dat het uw roeping is om voor de Heere te leven. Bid veel om nuttig te zijn voor uw huisgezin, voor uw medebroeders, en ook voor zulke mensen die nu nog in gevaar verkeren om eenmaal tot straf te lijden het eeuwig verderf. Zoek zulken met vriendelijkheid, maar tevens ook met getrouwheid bij hun val in Adam te bepalen, hun ellendigen en gevaarvolle toestand voor te stellen; maar hun ook tegelijk de inhoud van het dierbaar Evangelie te openen en Jezus aan te prijzen. En toon door liefde en godzaligheid, dat de zaak u waarlijk ernst is, en dat het u te doen is om het behoud van hun arme zielen.

En zet zo uw reis voort, totdat uw meester komt om u van uw post af te lossen; en u wandelingen te geven onder de volmaakte hemelse heirscharen in het nieuwe Jeruzalem.

VIJFDE OEFENING

OVER HOOGL. 1:4

Trek mij, wij zullen u nalopen. De koning heeft mij gebracht in zijn binnenkamers, wij zullen ons verheugen en in u verblijden; wij zullen uw uitnemende liefde vermelden, meer dan de wijn: de oprechten hebben u lief.

Het *Hoge lied* is hoog, en een dwerg is klein, te min, te gering om er bij te klimmen. Het Hoge lied is in veel opzichten voor ons te hoog om van elke uitdrukking de wezenlijke betekenis te bevatten. Een eenvoudig boerenmens mag daar niet veel oefeningen over doen; dat is een werk waar de grote *Hellenbroek* zijn handen aan vol had; en dat voor een man van weinig ontwikkeling zou zijn, alsof een kind mannenwerk zou menen te kunnen doen. Een paar teksten uit dit Hooglied heb ik mij toch voorgenomen om hier te verklaren en tot onderwijzing en troost toe te passen. Nu, en dit zal mij ook niemand kwalijk nemen; want het zijn juist zulke woorden, die elk zeer gemakkelijk begrijpen kan. Het Hooglied, nog eens: sommige geleerden zeggen, dat het een huwelijkslied is. Dit werd mij in mijn jeugd geleerd in het vragenboek van *Izak Prins*. Anderen zeggen dit ook, echter met de bijvoeging, dat er behalve de letterlijke betekenis, ook een geestelijke betekenis in ligt, die ons naar Jezus heenwijst. Ik voor mij, ik houd het hartelijk en met volle overtuiging met die Schriftverklaarders, die zeggen dat er in dit boek in het geheel geen letterlijke betekenis is, maar dat alles geestelijk moet worden opgenomen, en dat ons hier vertoond wordt de liefde en de geestelijke onderhandelingen van de Heere Jezus met Zijn volk. Jezus is hier de Bruidegom, en Zijn volk is de geestelijke bruid, die Zijn uitnemende trouw en liefde geniet. Dit zelfde vindt gij ook in de 45ste Psalm, die daarom ook wel het kleine Hooglied genoemd wordt. Ook komt de Heere ons als bruidegom en man van Zijn volk voor bij de Profeet, waar wij lezen: gelijk een bruidegom vrolijk is over de bruid, zo zal uw God over u vrolijk zijn, (Jes. 62:5). Uw Maker is uw man, Heere der heerschen is zijn naam, (Jes. 54:5). Of, zoals de Heere bij een andere profeet zegt: Ik zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid, (Hos. 2:18).

In ons Hooglied, komt de gelovige ziel ons voor, in haar verschillende zielstoestanden. Dan eens in de binnenkamer en in het wijnhuis, en dus ook in volle verzekerdheid om te kunnen zeggen: ik ben mijns liefsten, en mijn liefste is mijn, (Hoogl. 2:16). Dan weer, misschien iets lager, maar toch *liefelijk leunende op haar liefste*, door het geloof. Of schuilende in de kloven der steenrotsen, in het verborgen van een steile plaats. Maar ook vinden wij hier de ziel, als dwalende in de wijken en straten der stad, haar liefste zoekende en niet vindende, waarop ze geslagen en mishandeld wordt door de wachters die in de stad omgaan; waarop ze zich beklaagt over het verzuim van waken en bidden, en over de minachting en liefdeloosheid omtrent haar bruidegom. In onze tekst vinden wij de geestelijke bruid:

- A. **Ten eerste**, in de begeerte die zij openbaart.
- B. **Ten tweede**, in de vriendschap die zij genoot.
- C. **Ten derde**, in het voornemen dat zij had.
- D. **En ten vierde**, in de liefde die zij betuigt.

A. **Eerst dan**, zoo vinden wij hier de geestelijke bruid in de begeerte die zij openbaart, en die ligt opgesloten in deze woorden: *trek mij, wij zullen u nalopen*. Het volgende is hier, naar mijn inzien, onze opmerking dubbel waardig.

Ten eerste. De bruid is één en vele. Het is hier ik en wij, of **mij** en **wij**. Mij is maar een persoon, en wij, dat kunnen er wel honderdduizend zijn. En zo is het met Jezus' kerk: één lichaam en vele leden, klein en groot, het ene meer en het andere minder onmisbaar, verschillend in kracht en sierlijkheid en toch samen behorende tot het lichaam waar Christus het heerlijk Hoofd van is. Het is één kudde die overal over de ganse aarde verspreid is, en daarin zijn oude schapen en jonge lammeren, de een groot en de ander klein, de een vet en de andere mager, de een kloek en de ander kreupel; maar alles

behoort onder het opzicht van de hemelse Herder, en wordt eenmaal in de hemelse schapenstal thuis gebracht.

Ten tweede. De heilbegerige ziel bevindt zich onmachtig, en heeft tot elke plicht een dringende behoefte aan de goddelijke trekking, zelfs dan al is zij eenmaal getrokken uit de duisternis en uit de macht van satan. Hoe dikwijls zakken wij als een loden gewicht weer naar de aarde, en hebben telkens weer nodig hemelwaarts getrokken te worden; en dan de ganse weg over tot aan de dood toe.

Ten derde. Als de Geest trekt, niet eerder, en ook niet later, belooft de ziel het *nalopen*. Nalopen als de Kananese vrouw, om te bidden, en om allerlei heil en verlossing te smeken. *U*, Heere Jezus nalopen, en niet de wereld, het geld, de mode, en de dienst der zonde, die de mens van nature naloopt, helaas van zijn jeugd af tot zijn ouderdom toe. *U* nalopen, al was het door een weg van verdrukking, en door een weg van haat en bespottung van de wereld: het Lam volgen, waar het ook heengaat, (Openb. 14:4,) en dus niet alleen in een weg van eer en voorspoed.

Ten vierde. Laat ons bijzonder een nadruk leggen op het woord **nalopen**. Nalopen, is niet voor de Meester uitlopen, maar achter Hem blijven. Lieve schepsel! Wat heb ik dan verkeerd gedaan; ik ben wel eens moedeloos op de baan neergevallen als een natte zak, of ik zeeg neer van enkel traagheid, en was zo lui dat ik wel een week had willen blijven liggen; eindelijk vloog ik weer op, zette het als een hollend paard op een draven, en was in een ogenblik mijn Leidsman een groot eind vooruit gesneld, en zocht Hem dan te beduiden welke weg Hij met mij houden moest, en was zeer afkerig van de weg van moeilijkheid en strijd. Och, wat heb ik mijzelf dan toch onnodig afgetobd, en mijn Leidsman smaad en oneer aangedaan. Hier zie ik, dat ik altijd, hoe dichter hoe beter, achter mijn Meester moet blijven, dat stilstaan en gaan liggen zeer gevaarlijk is. Och! hoe leer ik het nog recht, om goed op de been te blijven, en toch ook goed onder en achter de Heere. Kan ik niet nalopen, dan is het nog beter na te kruipen, dan om weer vooruit te lopen, weer zelf de weg te weten, eigenwijs en hoogmoedig te zijn. Wat woelt de mens toch, en wat arbeidt hij vaak in de wind. Hier denk ik om de timmermansleerjongen, die hakt, en schaaft, en boort, en zaagt, en beitelt, en past, en meet, en zweet, en zich vermoeit, en meent dat hem zowel het volle geld toekomt als de beste knecht, die op de winkel is; maar komt de baas zijn werk nazien, dan is het een scheef en het andere krom; het hout is verknoeid, de tijd is verbeuzeld, en de arme jongen heeft pas twee centen verdiend in de hele dag, en misschien in de hele week.

Laat ons dan bidden om dit **nalopen** goed te leren, en veel om die trekking van boven smeken, nooit vooruit te lopen, niet wijzer te willen zijn dan de grote Meester, maar zich nederig aan Zijn leiding, als een blinde te onderwerpen.

Jezus nalopen! Ziedaar de begeerte der bruid, de behoefte, de zaligheid van al het volk des Heeren. Kent gij, en gij dat? En ken ik het voor mijzelf? Kennen wij het niet, ook niet in de behoefte en begeerte, dan kennen wij niemendal van wat op de weg naar de hemel moet gekend worden.

B. Laat dit genoeg zijn van onze eerste hoofdzaak, en laat ons in de tweede plaats letten op de vriendschap die de bruid genoot, waarvan zij zegt: *de koning heeft mij gebracht in zijn binnenkamers, wij zullen ons verheugen en in u verblijden.*

Hier wordt gesproken van de koning; dat is koning Jezus, de over Sion gezalfde Koning, de Koning der koningen, en Heere der heren. De Koning, bij wie Gods arme volk schuilt met al zijn noden en behoeften, zowel van lichaam als ziel. De Koning, die hen uit de handen des satans verlost, wie zij dienen, en die hen ook almachtig bewaart, en met wie zij ook eenmaal, als koningen gekroond, naast Hem zullen zitten op de troon.

Die Koning had haar Zijn vriendschap gebracht. Een Koning die de bidder dus niet, gelijk men wel eens zegt, aan de deur, op de mat, afgezonden had, maar vriendelijk had meegenomen naar zijn heerlijk koninklijk binnenvertrek. Gebracht in de binnenkamers, dat wil zeggen: *nabij God te zijn*, of zoals Hizkia het noemde: *gij hebt mijn ziel lieflijk omhelsd*, of zoals Paulus zegt: *het is goed als het hart gesterkt wordt door genade*; en David noemt het: *gij verkwikt mijn ziel*. De ene bidder krijgt van deze geestelijke genietingen maar enkele droppeltjes, en de andere drinkt er bij volle teugen van; maar toch niet dagelijks, dat is Gods gewone weg niet.

Nu, als deze vriendschap, of ruimschoots, of slechts enigermate genoten is, zegt de ziel: *wij zullen ons verheugen, en in u verblijden*. Dit ligt vanzelf in de aard der zaak, en is echter een blijdschap die de arme wereld niet kent.

C. Nu komen wij tot onze derde hoofdzaak, het voornemen dat de bruid had, om Jezus' **uitnemende liefde te vermelden, meer dan de wijn**. Hier weer drie onderdelen: Jezus' uitnemende liefde; het voornemen om die te vermelden; en dat wel ver boven de wijn, of al het aards genot.

Jezus' uitnemende liefde is gebleken in de menswording, toen Hij, om zondaren te behouden, de hemel verliet en zich uitermate vernederde, opdat vloek- en helwaardige zondaren langs die weg uitermate verhoogd zouden worden. Voorts in de hof, waar Hij bloed zweette, aan de geselpaal, op de kruisberg, waar Hij van dorst klaagde, ook voor Zijn vijanden bad, waar Hij Gods toorn droeg en daardoor al Zijn uitverkorenen van de macht der hel verlost, en voor hen de ingang baande in de eeuwige rust. Nog meer uitnemende liefde van Christus, in de voorbidding voor ellendigen aan de rechterhand zijns Vaders. Uitnemende liefde in de bekering van de snode, stugge onwillige, die uit des satans banden wordt verlost, en door deze liefde wordt gewillig gemaakt; met recht genoemd een opzoekende liefde. Niet minder uitnemende liefde die de ziel verdraagt, bewaart, vertroost de ganse weg over, niettegenstaande haar veelvuldig gebrek, en die haar zal bijblijven tot in der eeuwen eeuwigheid.

Die uitnemende liefde wil de ziel **vermelden**, ja vermelden als de enige grond en oorzaak van haar zaligheid, vermelden als uitnemend en wonderbaar, omdat ze aan zulk een wordt betoond, en door zulk een trouweloze genoten. Een begenadigd mens, wil ook deze uitnemende liefde van Jezus vermelden ter uitlokking van anderen, die of nog onbekeerd of reeds zoekende zijn; aan zulken wil hij Jezus in Zijn liefde roemen en aanprijzen.

Hij wil die uitnemende liefde vermelden meer dan de **wijn**, of alle aards genot en vermaak. De wijn of aards vermaak, heeft toch voor zo'n ziel haar geur en smaak verloren.

Het is geen verdiende, maar verbeurde en verzondigde liefde, die de ziel in haar natuurstaat niet opzocht of begeerde, maar boosaardig van zich afstootte. Het is een geheel vrijwillige liefde, een opzoekende liefde, een liefde die al ons gruwelijk gebrek en ontrouw verdraagt, ons steeds in al ons om- en afzwerven bijblijft, en ons eenmaal in de gelukzaligheid voert. Wie, die zichzelf in de afgrond van zijn diepe ellende heeft leren kennen, zou dan deze liefde niet noemen een uitnemende liefde? En die uitnemende liefde dan ook niet alleen willen roemen en vermelden als de enige grond van zaligheid? Niet onze deugden en plichten, niet onze tranen en gebeden, niet onze oprechtheid, kennis of gaven, zijn de oorzaken van ons behoud; maar de lijdende liefde van Christus, Zijn dadelijke gehoorzaamheid en voorbidding voor ellendigen, als de grote Hoge priester, die in het hemelse heiligdom is ingegaan, om te verschijnen voor het aangezicht Gods, **voor ons**, dat is alleen, onze hoop. Op die uitnemende liefde zullen wij pleiten op ons sterfbed, en die zal ons in de hemel binnen brengen. En ook die uitnemende liefde wensen wij hier te vermelden en te verkondigen zolang wij leven, ter uitlokking voor onze medezondaren.

D. Nu onze laatste hoofdzaak, de liefde die de ziel ook van haar zijde betuigt: **de oprechten hebben u lief**. Wel, wie zou deze goede Koning niet liefhebben, die zulk een uitnemende liefde aan zondaren bewezen heeft; die dierbare persoon wordt immers door alle mensen bemind en gezocht? Ja dit mocht wel zo zijn, maar toch is het tegendeel maar al te veel waar, en Hij heeft zelf gezegd: zij hebben mijn werken gezien, en toch mij gehaat, (Joh. 15:24). In het algemeen heeft deze Koning maar weinig liefhebbers, en weinig hebben behoefte en begeerte om Hem te dienen. Maar de oprechten hebben Hem lief. De oprechten zijn geenszins volmaakten, maar toch zijn het mensen die de volmaaktheid zoeken, begeren, erom bidden; en die, als het van hun keus afhangt, liever volmaakt dan schatrijk zouden willen zijn. Verder zijn het mensen die oprecht zijn in schuldbelijdenis, die juist zoveel zonde voor God belijden als zij door ontdekkend genadelicht hebben leren kennen; die oprecht zijn in het onderzoeken van hun gronden voor de eeuwigheid; die oprecht zijn in hun keus en begeerte, oprecht in hun gebeden, ook niet meer aan anderen vertonen dan zij inwendig bezitten,

vijanden zijn van gemaaktheid en schijnheiligheid, en gaarne in oprechtheid omgaan met hun medeburger en medechristen.

Die oprechten hebben Jezus lief. En waaruit blijkt het dat ze Hem liefhebben? Uit hun ernstig zoeken naar Jezus, meer dan naar geld, goed, landerijen, tijdelijke welvaart, omdat zij zien dat zij Jezus in alles nodig hebben, en in niets kunnen missen. Ook daarin blijkt hun liefde tot Jezus, omdat zij nog dagelijks treuren dat zij Hem zo weinig liefhebben en bidden dat zij met David konden zeggen: hartelijk lief zal ik U hebben, Heere, mijne Sterkte, (Ps. 18:2). Zij hebben nog weinig geloof, weinig licht, weinig kracht, weinig moed en troost, en ook weinig liefde; maar hetgeen zij hebben is oprecht, en niets begeren zij vuriger dan dat hun vonkje maar een vlam mocht worden, en dat zij overvloedig mochten worden in de liefde tot de Heere en tot al Zijn volk.

TOEPASSING

Sommige mensen klagen dat zij niet tot Jezus kunnen komen. Ik geloof dat het waar is, en ben ook zelf van mijn onmacht zeer overtuigd; maar mag ik hier eens ernstig vragen, of gij ook dagelijks met de bruid kermt om getrokken te worden? Gij zijt een boer, of ambachtsman, of handelaar, of dagloner en gij hebt mogelijk veel te zorgen om met de uwen, met eer door de wereld te komen; 's morgens voor dag en dauw moet gij er op uit, om met drift en ijver uw tijdelijke zaken voort te zetten. Maar denkt gij onder alles toch bovenal om de belangen van uw onsterfelijke ziel? Denkt gij, ik ben in Adam diep gevallen, en ik zal alleen door Christus kunnen gered worden, Hem moet ik tot Borg en Middelaar, tot Koning en Leidsman hebben, of ik ben verloren; ik moet een bekeerd mens zijn, zal ik op de zaligheid kunnen rekenen; en zou ik die goddelijke weldaad reeds bezitten, of zou ik nog tot die ongelukkige zielen behoren, die nog zonder God, en ook zonder hoop in de wereld leven? En als zulke gedachten zich dan eens bij u opdringen, bidt gij dan om die genadige en goddelijke trekking; of zegt gij dan: Heere bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn? Zoekt gij nog wel eens een afgezonderd plekje, om eens met God en uw eigen gemoed alleen te zijn, en dan eens hartelijk te zuchten: Och Heere! schep toch in mij een rein hart, verlos mij uit de macht des satans, en verbind mij voor eeuwig aan Uw dienst?

Maar gij wilt misschien niet getrokken zijn, gij leeft liever in de zonde, en blijft liever zorgeloos. Gij wilt wel getrokken zijn naar de herberg, naar de volksvermaken, naar ijdele en vrolijke gezelschappen, daar gij toch ook niet gaarne zou willen sterven. Nu, daarheen trekt u de duivel, zonder dat gij daarom bidt, en de losse en luchthartige wereldlingen die gaarne een groot gezelschap bij zich hebben op de weg naar de hel, opdat zij zichzelf dan nog des te beter mochten kunnen wijs maken, dat ze door Gods grote barmhartigheid nog in de hemel zullen terecht komen. Ook wordt gij door de zondige neigingen van uw hart daarheen getrokken. O wee, als die stroom nog niet gestuit wordt, en als gij niet een andere weg en volk leert kiezen; want zijt en blijft gij op de brede weg, en sterft gij daarop, dan zal de duivel u eenmaal trekken naar de afgrond der rampzaligheid, en daar zult gij dan eeuwig moeten blijven, en eeuwig een onbeschrijfelijke pijn en smart moeten lijden. O! mij dunkt, het berouw dat gij dan zult hebben, en dat gij in de hel altijd in uw angstig hart zult voelen, dat zal niet zijn om uit te drukken, en zal een groot deel van uw rampzaligheid uitmaken.

Kom aan dan, lieve medezondaar! Ik bid u, val voor Jezus op de knieën. De genadedeur is voor u nog niet gesloten; het is nog niet te laat; Jezus wacht nog op zondaren, en laat u nog ernstig nodigen; en indien gij nog met berouw en met oprechtheid tot Hem komt, zal Hij u niet uitwerpen, maar zeker aannemen en zalig maken.

Zoekende zielen! Gij hebt oprechte begeerte om getrokken te worden, en zijt daarin de bruid, en niet de wereld gelijk, die niet overgebogen, maar inwendig vijandig en afkerig is. Het is zeer gelukkig een zoete overeenkomst te hebben met degenen die vroeger het pad der rechtvaardigen bewandelden. Paulus was een *ellendig mens*, dat zegt hij met ronde woorden, David insgelijks noemt zich *deze ellendige*, en Jesaja klaagt als een man van *onreine lippen*, en Ezra zag zijn schuld tot *boven zijn hoofd*; en evenzo klaagt gij ook. Nog meer. Paulus vertrouwt het gewicht der zaligheid van zijn arme ziel alleen aan Jezus toe, in die Jezus begeert hij *gevonden te worden*, niets heeft hij voorgenomen als grond der zaligheid te weten, dan *Jezus Christus en die gekruist*; die

Christus werd nageroepen door de Kananese vrouw, werd aanbeden nog in het stervensuur door de boetvaardige kruismoordenaar, maar werd ook als enige hoop van zaligheid erkend, geloofd en aanbeden door Abraham, Job en Jacob, en al de heiligen der beide Testamenten: en ook diezelfde Jezus is het, naar wiens gerechtigheid en gemeenschap gij zo begerig uit ziet, en aan wie gij alleen uw schuldige ziel vertrouwt. En dan, Paulus heeft een **vermaak in Gods wet**, en met hem al de heiligen, en datzelfde vermaak en diezelfde keus en biddende behoefte, wordt ook weer zo klaar als de dag bij u gevonden. Is het dan geen voorrecht, in klagen over de zonde, in de hoop op Jezus, en in de keus om uit dankbaarheid de Heere te dienen, volkomen gelijk te staan met al de vorige wandelaren op de weg ten hemel? En staat gij dan ook met de bruid niet gelijk, ook daarin dat gij maar zo op uw eigen voeten niet weglopen kunt zo dikwijls als gij wilt, maar dat gij toch begeerte hebt om te komen, en dat gij daarom smeekt om die genadige trekking? En hebt gij met haar ook geen innige betrekking op Jezus als zulk een dierbare Koning, en op Zijn woord, dienst en volk? En zou dit alles geen teken zijn van geestelijk leven? Gij dient deze Koning in het eenzame, in het gebed, in het vieren van de sabbat op de dag des Heeren, in het belijden van de waarheid, in het aanhangen en liefhebben van Zijn volk, en in al uw handel en wandel. En dat merkt de wereld wel, die daarom niet veel met u op heeft, uw gezelschap vermijdt, en u misschien voor een dweper uitscheldt, en toch wel weet dat uw weg in de uitkomst beter zijn zal dan de hare; en sterft gij wellicht spoedig, en ziet de wereld u begraven en uw lijk op de doodsbaar staan, of in de grond zakken, zal zij genoodzaakt zijn om te zeggen: „die man of vrouw is naar de hemel, die volgde de stroom des tijds niet, maar diende God oprecht." Dus, kent gij uzelf niet, en weet gij niet onder welk volk gij u scharen, en op welke weg gij u schatten zult, de wereld kent u wel, de vromen kennen u ook wel, en de Heere heeft u gekend en liefgehad met een eeuwige liefde.

Gij hebt deel aan Jezus' uitnemende liefde, blijkbaar in de trekking en omzetting van uw hart, en doordat Hij uw gebrek met zoveel lankmoedigheid verdragen heeft, en u nog tot heden toe bij uw keus bewaard heeft. Gij zijt veel of weinig, kort of lang, ook wel eens in Zijn binnenkamer geweest, en mocht u daar verheugen en in Hem verblijden; en o, wat zal het heerlijk zijn, als gij eenmaal in de hoge binnenkamer komt, waar alles volop is, en die gij nooit weer behoeft te verlaten!

Vermeldt dan dagelijks Jezus' uitnemende liefde en leeft als een oprechte, hebt Hem en Zijn volk lief, en gedenkt met blijdschap dat de tijd van uw eeuwige rust en zaligheid nabij is.

ZESDE OEFENING

OVER HOOGL. 1: 5

Ik ben zwart, doch liefelijk, (gij dochteren van Jeruzalem!) gelijk de tenten van Kedar, gelijk de gordijnen van Salomo.

- A. Wij denken **eerst** over de persoon die spreekt, en de personen tot wie zij spreekt.
- B. **Dan** over haar oprechte belijdenis van zonde en ellende, uitgedrukt in die woorden: ik ben zwart.
- C. **Ten derde**, over haar roem in Christus door wie zij liefelijk is.
- D. **En eindelijk**, hoe zij zich in zwartheid vergelijkt bij de tenten van Kedar, en in liefelijkheid bij de gordijnen van Salomo.

A. De persoon die hier spreekt, is dezelfde die wij in vers 4 hoorden kermen om getrokken te worden, maar die daar tevens belijdenis deed dat zij de Koning der koningen kende, weleens in Zijn binnenkamers geweest was, die zich in God verheugde, Jezus' uitnemende liefde kende, en gloed en ijver had om die liefde te vermelden tegen andere mensen, als grond en oorzaak harer zaligheid.

De personen tot wie zij spreekt, zijn de dochters van Jeruzalem, of het volk of de inwoners van Jeruzalem. Zo lezen wij van de dochteren van Tyrus, (Ps. 45:15), van de dochteren van Rabba, (**Jer.** 49:3), en van de dochter van Babel, (Jes. 47:1), waardoor, naar den spreektrant van het Oude Testament, het volk van Tirus, Rabba en Babel verstaan moet worden. Zo ook hier, de dochters van Jeruzalem, het volk of de inwoners van Jeruzalem, die hier waarschijnlijk tegenover de bruid, als onbekeerd en buiten Jezus voorkomen.

Ziedaar, de persoon die spreekt, en de personen tot wie zij spreekt.

B. In de tweede plaats, spreken wij over haar oprechte belijdenis van zonde en ellende. Zij had behoefte aan de trekking door de Heilige Geest, zij kende de grote Koning en kon Zijn uitnemende liefde vermelden. En toch is zij genoodzaakt te zeggen: **ik ben zwart!**

Ik ben zwart! O, lieve deugd, wat een vreemd zeggen voor een bekeerd mens! Ja, het is een wonderlijke, vernederende, voor de wereld onverstanebare belijdenis. De van alle ontdekking onblote wereld toch, denkt nog al gaaf, en blank en rein te zijn, en moet een heilbegerige ziel nu dit verschrikkelijke woord zeggen? Ja, mijn vrienden! alle Bijbelheiligen der beide Testamenten hebben met deze vrome bruid ingestemd, en uit één mond geroepen, dat zij van het hoofd tot de voeten vol ellende waren.

Ik ben zwart! het zijn toch alleszins wonderlijke woorden. Kom, laat ons de woorden tellen en wegen zo goed als wij kunnen.

a. **Ik**, de bruid van Christus, die Hij met Zijn dierbaar bloed gekocht en verlost heeft, en die Hij nu zoo almachtig bewaart, dat zonder Zijn wil geen haar van mijn hoofd vallen kan; die behoort tot de kostelijke kinderen Sions, die tegen fijn goud geschat worden; die aan mijn Bruidegom ondertrouwd, en met Hem verbonden ben en blijf tot in alle eeuwigheid.

b. **Ben**, ik zeg hier niet wat ik was in de verleden tijd, in mijn treurig eertijds, toen de satan mij nog in zijn macht had, en ik met vermaak de wereld diende; ook zeg ik niet, wat ik hoop te worden in de toekomstige tijd, als ik niet meer in dit lichaam der zonde zal wonen, niet meer op dit bloedig slagveld zal staan, niet meer in deze gevangenis zal zitten, maar eeuwig rein en volmaakt God zal dienen in het gezelschap van al zijn kinderen in de hemel; maar ik ga hier zeggen wat ik ben in de tegenwoordige tijd, nu ik als een bekeerde ziel nog in de strijdende kerk verkeer.

c. **Zwart**, onrein, walgelijk, afschuwelijk. Door de genade naar het nieuwe deel ben ik anders, en heb een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens; maar van nature of uit en van mijzelf ben

ik zwart; ja zwart van duisterheid, blindheid en onkunde, zwart door erf- en dadelijke zonde, een onnutte dienstknecht, die alles onrein maakt wat ik met de hand kom aan te tasten.

„Arme, ellendige sukkelaar! gij zijt het toch met de zwartheid „niet meer ééns, gij treurt en klaagt er over, en voert er strijd tegen, en moet gij toch evenwel maar zo zwart blijven!" Och ja, het valt mij ook zelf niet mee; ik had het bij mijn eerste hartsverandering en staatsverwisseling niet gedacht; ik verwachtte heel wat anders; en dacht van kracht tot kracht, en van deugd tot deugd te gaan, en al mijn zondige ongestalten te overwinnen; en toch moet ik treurende over, en strijdende tegen mijn zwartheid de weg op. Ik kan, ik mag niet anders zeggen, dan dat ik een arme en ellendige ben en blijf.

C. Nu het volgende, de liefelijkheid. Gelukkig, ik heb nog meer te zeggen: ik ben niet alleen zwart, maar ook **liefelijk**, en dat wel in drie opzichten.

Ten eerste. Ik ben vrij gemaakt door Jezus' bloed. In Hem ben ik volmaakt: rechtvaardigheid Gods in hem, (2 Kor. 5:21). De grote Hogepriester heeft mij rein verklaard, en gezegd: gij zijt nu rein om het woord, dat Ik tot u gesproken heb, (Joh. 15:3). Ik was gans melaats van het hoofd tot de voeten, ik had geen gezond vlees meer aan mijn ganse lichaam, zelfs geen plekje zo klein, dat ik er mijn kleinste vinger op zetten kon. Wel, lieve deugd, dat was een toestand! Vroeger meende ik dat al mijn vlees gezond was, mij dacht, alles zag er rein en gaaf uit. Later openbaarde zich hier en daar de plaag der melaatsheid, maar ik hield toch nog zo wat de helft gezond vlees over, dat mij moed gaf, om het nog weer met pleisters te genezen. Het nam echter op een schrikbarende wijze toe, zodat ik maar een derde, een vierde, een tiende, en later zowat naar mijn gedachte een honderdste deel gezond vlees meer had. En of ik bad, en of ik pleisters gebruikte, en of ik met deskundigen raadpleegde, mijn kwaal at voort als de kanker. Eindelijk zou ik het nog wel gewaagd hebben om naar de Hogepriester te gaan, die de melaatsen beschouwen moet of ze rein te verklaren zijn of niet, maar toen was mijn stukje gezond vlees maar zo groot meer dat ik het met mijn hand bedekken kon, en toen durfde ik niet meer, want ik dacht dat ik toch wel zeker buiten het leger zou gebannen worden. Maar ik dacht als mijn plekje gezond vlees nog eens weer zo groot mag worden als mijn twee handen, dan ga ik toch, met hoe weinig vrijmoedigheid dan ook, naar de Priester. Eindelijk is al het goede verdwenen, mijn laatste hoop uitgeput, mijn ganse huid sneeuwwit van melaatsheid, ja een plaag die doorgedrongen was tot in de binnenste delen van mijn ziel, en daar niets meer aan te genezen was. Nu gaf ik het pleisteren op, nu verwachtte ik een gewisse dood, nu was er niets meer aan te doen, dan tot de Priester te vluchten, of anders de dood in zijn wijd geopende mond te vallen. Ik ging zoals ik was, ik ging bevende, ik maakte toch zoveel haast als mij mogelijk was, om maar aan het Priesterlijke hof aan te kloppen, ik wierp mij voor Hem neer, en o wonder! zodra de Hogepriester mij zag, de grote en wonderlijke Hogepriester, verklaarde Hij mij rein, volkomen rein, zo rein alsof ik nooit zonde had gehad of gedaan. En toen ook werd het mij duidelijk verklaard, dat indien ik gekomen was toen ik mijn gezonde vlees nog had, dan had ik als een onreine buiten het leger moeten gesloten worden. Ziedaar de natuurlijke melaatsheid van de oude Israëliet volgens Lev. 13:12-15, en is dat niet een klaar beeld van onze geestelijke kwaal, en ook van onze geestelijke reinverklaring door de grote Hogepriester? En mag ik, nu rein verklaard door Christus, dan niet met alle recht zeggen: ik ben liefelijk, ja liefelijk in Christus?

Ten tweede. De ziel wordt voor God en al Zijn volk liefelijk, als hij als een arm, doemschuldig zondaar om genade smeekt, en als al zijn deugd en gerechtigheid hem ontvalt. Arm, en bij zichzelf veroordeeld, dat is liefelijk voor God, en de klachten derzulken zijn ook liefelijk en aangenaam en verstaanbaar voor de vromen.

Ziet dit eerst in Efraïm, die berouw had, die zich over de zonde beklagde, die om bekering riep, en waar de Heere van zei: ik heb wel gehoord dat zich Efraïm beklagt! Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon? Is hij Mij niet een troetelkind? want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglijk aan hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de Heere, (Jer. 31:18 en 20). Ziet dit verder in Daniël, in de tien eerste verzen van het negende hoofdstuk. Hoe zwart voelt hij zich! Hoe klaagt hij zijn nood! Hoe pleit hij op barmhartigheid! En toen juist liet God hem door de Engel Gabriël zeggen: *gij zijt een zeer gewenst man*. Ziet het ook, hoe liefelijk een arm schuldenaar voor

God is, in de verloren zoon. Daar komt de arme zwijnendrijver aan, nadat hij vooraf van zijn vader weggelopen was, en al zijn goed had doorgebracht. Hij heeft geen broek schier meer aan zijn lichaam; zijn naakte huid schijnt hem overal door de gescheurde kleren: wat ziet hij er haveloos en ellendig uit; alles is op, geld noch deugd heeft hij; het is een karakterloze landloper waar elk afkerig van is. De vader ziet hem, en nadert tot hem. Hij valt aan de voeten van zijn vader neer, en begint te kermen: *ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, en ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden, maar maak mij als een van uw huurlingen!* En ziedaar, hoe liefelijk klinken deze woorden in de oren van de vader; hij verwijt hem niets, maar roept integendeel: haalt de gouden ring, en trekt hem het beste kleed aan, en slacht spoedig het gemeste kalf! Laat ons blij zijn, want deze mijn zoon was dood, en hij is weer levend geworden; hij was verloren en hij is gevonden.

Dus, naar mijn inzien en — immers, op Bijbelse gronden — de ziel wordt levend en wordt liefelijk, als zij haar zwarteheid bewust, om genade in Christus smeekt, en waarachtige behoefte gevoelt om voor de Heere te leven.

En dan wordt zo-een ook liefelijk voor al des Heeren volk. Als iemand vroom en vrolijk is, en verbazende sprongen voorwaarts op de weg kan doen, nu ja, dat is goed, gij moet niet denken dat wij iemand licht veroordelen; maar toch is het in ons oor meer liefelijk als wij een arm, ontdekt, afhankelijk mens ontmoeten, die goed zijn alleszinse zwarteheid kent, en dagelijks behoefte heeft aan Hem die blank en rood is en de banier draag boven tienduizenden.

Ten derde. Wordt de ziel liefelijk voor God, door de vruchten des Geestes in ware heiligmaking. Hoe liefelijk was Nathanaël voor Jezus, als een Israëliet waarin geen bedrog woonde. Hoe prijst de Heere Job, als een man oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwade. Insgelijks Abraham van wie de Heere zei: zou Ik voor Abraham verbergen wat Ik doe? want Ik heb hem gekend, opdat hij zijn kinderen en zijn huis naar hem zou bevelen, en zij de weg des Heeren houden. En van Mozes zegt de Heere, dat hij in alles getrouw was, en David wordt geprezen als een man naar Gods hart.

Zie daar dan, dezelfde persoon, tegelijk zwart en tegelijk liefelijk. Zwart in zichzelf en liefelijk in Christus; en zwart door inwonend bederf, maar ook weer liefelijk door de vruchten des Geestes, in ware vernedering en in oprechte heiligmaking en godzaligheid.

D. Nu moeten wij eindelijk nog zien hoe zij zich in zwarteheid vergelijkt bij de tenten van Kedar, en in liefelijkheid bij de gordijnen van Salomo.

Ik ben zwart als de tenten van Kedar. Kedar was de tweede zoon van Ismaël, (Gen. 25:13); zijn nakomelingen, Kedarenen genoemd, woonden in Arabië, en waren een strijdbaar volk, waarom men leest van de helden Kedars, of de helden der Kedarenen, (Jes. 21:17). Het was een wreedaardig, roofziek en oorlogszuchtig volk, (Ps. 120:5-7), en tevens een smerig, een morsig, onrein volk. De reiziger **Schaw** zei dat hun zwarte morsige tenten schenen overdekt te zijn met zwarte steenkolenzakken.

Bij die morsige, vuile tenten van **Kedar** vergelijkt de bruid zich in haar geestelijke zwarteheid en zondige onreinheid. Maar tevens was zij inwendig liefelijk. Door de gerechtigheid van Christus was zij dit, en omdat zij Zijn beeld droeg door Zijn Geest, en daarin vergelijkt zij zich bij de gordijnen van Salomo.

Salomo's gordijnen zullen natuurlijk heerlijk en schoon geweest zijn, als wij maar bedenken dat er gesproken wordt van Salomo in al zijn heerlijkheid, (Matth. 6:29). En elders lezen wij: al zijn drinkvaten waren van goud, (1 Kon. 10:21). Alles was bij Salomo van goud, en het zilver werd bij hem geacht als stenen, (1 Kon. 10:27). En nu, hoe waren dan zijn gordijnen? Immers de gordijnen van Ahasveros waren witte, groene en hemelsblauwe behangsels (Esth. 1:6), en Salomo's gordijnen zullen zeker niet minder geweest zijn.

Dus hier hetzelfde mens, op dezelfde tijd, en in dezelfde staat, zwart en vuil als een tent van Kedar, en toch ook in liefelijkheid weer te vergelijken bij de aangename gordijnen van Salomo. Dit is voorzeker een wonderspreuk voor de wereld, en wij mogen er Jezus' woord wel onder voegen: **die dit vatten kan, vatte het.**

TOEPASSING

1. Die nu liefelijk meent te zijn, door zijn ingebeeelde deugd, zonder ooit zwart geweest te zijn, die bedriegt zich. Dit kunt gij waar gemaakt vinden in de leerrede van Agur, die ons leert van een zeker geslacht, dat meent rein te zijn en toch van zijn drek niet gewassen is, (Spreuk. 30:12).

2. Ontdekkende genade leert ieder mens zijn zwartheid kennen, en de noodzakelijkheid om van zijn drek gewassen te worden. David, in verscheiden verzen van de acht-en-dertigste Psalm, en op vele plaatsen meer, toont duidelijk die ontdekking deelachtig te zijn, en ook Jesaja, en Daniël, en Petrus, en Paulus, en al de heiligen; dat is immers een zaak die geen verder bewijs behoeft.

3. Die zich zwart kent, durft er doorgaans het **doch liefelijk**, niet al te vrijmoedig bij te voegen. Wij hebben echter duidelijk genoeg uit de Schrift aangetoond, dat de zondaar voor God liefelijk wordt als zijn onbesneden hart gebogen wordt, als hij een welgevallen krijgt aan de straf zijner ongerechtigheid, (Lev. 26:41), en als hij komt met klachten en belijdenis van eigen zwartheid en ellende, en met waarachtige zielsbehoefte om van zijn drek gewassen te worden, als de tollenaar en de verloren zoon, en David en Daniël en meer anderen. Denk hierover na, bekommerde ziel, of gij zo niet dagelijks voor God komt? En of gij tevens ook niet van harte begeert, om opgesierd te worden met Gods beeld? En troost u dan met al des Heeren dierbare toezeggingen.

Onbekeerden! vraagt om Gods ontdekkend genadelicht, om u als een zwarte te leren kennen, en zo tot Jezus te komen die u kan en wil afwassen, rein en liefelijk maken. Een zieke, die zijn kwaal niet voelt, een arme, die zich verbeeldt rijk te zijn, en een zwarte, die blank meent te wezen, zijn zeer ongelukkig. Eerst moet de kwaal ontdekt, en dan kan die genezen worden. Bij Jezus is raad en uitkomst, en niemand is in staat, ruim genoeg van Zijn bereidwilligheid en liefde te denken. Die zoekt die zal vinden. Denkt echter toch vooral om de korthed en onzekerheid van de dag der genade, die voor uw persoon wel reeds in het laatste jaar kan zijn; of, zou het ook niet kunnen wezen, in de laatste maand, of week, of dag, of uur? Ach! de dood komt zo menigmaal als een dief in de nacht, en zoals de dood u laat, zal het oordeel en de eeuwigheid u vinden.

5. Kinderen Gods! Ook gij moet, ik weet het, dagelijks over uw zwartheid klagen. Dat zal voortduren tot aan uw sterfuur. Weest daarom des te meer nederig en arm, en leeft zachtmoedig en verdraagzaam in uw huisgezin en omgeving, en bidt veel om u ten allen tijde als een godzalig mens in handel en wandel te openbaren. En verwacht dan met blijdschap de tijd, waarin al uw gebrek in geloof en gehoorzaamheid zal opgehouden zijn. En dan zult gij eeuwig liefelijk zijn voor Gods troon.

ZEVENDE OEFENING

OVER OPENB.

Zalig zijn zij, die zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan de boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad.

Openbaring 22:14

In de overdenking van deze woorden merken wij de volgende zaken op:

- A. Eerst.** Wat is het, des Heeren geboden te doen?
- B. Ten tweede.** Hoe, en waarom zijn zulke mensen zalig?
- C. Ten derde.** Wat is het, macht te hebben aan de boom des levens, en door de poort in te gaan in de stad?

A. Over ons eerste stuk vragen wij weer: Wat zijn Gods geboden? Hoe worden die gedaan? En waarom?

Ten eerste. Wat zijn Gods geboden? Die zijn nu niet meer het slachten van offerdieren, het houden van bepaalde feestdagen, het zich onthouden van verschillende spijzen en dranken, het blazen op zilveren trompetten bij plechtige gelegenheden, en meer andere dingen die tot de schaduwachtige wetten van het Oude Verbond behoorden, en waar Petrus van zei: het is een juk, dat noch wij, noch onze vaders hebben kunnen dragen, (Hand. 15:10). Maar Gods geboden zijn de inhoud van de gehele zedelijke wet, hoe wij God boven alles en onze naasten als onszelf behoren lief te hebben. Hoe ik mij moet gedragen omtrent mijn Schepper en Weldoener; Hem liefhebben, eren, vrezen en dienen, op Zijn naam vertrouwen en Zijn woord geloven. Hoe ik mij moet gedragen omtrent mijn medechristen; zijn gezelschap moet ik zoeken, zijn eer en goede naam moet ik ophouden, in zijn armoede moet ik hem helpen, in zijn moedeloosheid moet ik hem troosten, in zijn afwijking moet ik hem met zachtmoedigheid bestraffen, en in alles moet ik hem liefhebben en dienen door de liefde. En dat alles zolang als ik leef.

Gods geboden leren mij ook, hoe ik mij moet gedragen jegens mijn medezondaar die nog onbekeerd is; die ik in nood moet helpen, in liefde moet verdragen, en met ernst moet vermanen om in het heden der genade Jezus te zoeken, eer de dag der zaligheid voor eeuwig voorbij is.

Eindelijk leren mij Gods geboden, wat ik omtrent mijn eigen persoon heb waar te nemen. Het is zijn gebod dat ik in zijn Zoon moet geloven, (1 Joh. 3:23), en dat ik godzalig moet leven, want dit is de wil van God, uw heiligmaking, (1 Thess. 4:3). Het is zijn gebod dat ik ernstig mijzelf heb te beproeven, (2 Kor. 13:4), dat ik moet waken en bidden, en werken terwijl het dag is, eer de nacht komt waarin niemand werken kan; en dat ik moet bedenken dat de tijd van mijn leven voorts kort en onzeker is. Zie daar, in het kort de inhoud van Gods geboden.

Ten tweede. Hoe worden nu die geboden Gods gedaan? Door niemand volmaakt, maar door alle vrome mensen toch oprecht. Gods kinderen zijn hierin zeer consciëntieus en hartelijk, en willen er altijd graag het hart bij hebben, en anders zijn ze met de uitwendige vormelijke daad niet tevreden. Daarom zei David: ik zal U loven met mijn gehele hart, (Ps. 138:1); ik zoek U met mijn gehele hart, (Ps. 119:10), en wederom zegt hij: met mijn ziel en al wat binnen in mij is, (Ps. 103:1). En zo is het ook met al Gods arme volk. Volmaakt kunnen zij niet zijn, maar hartelijk en oprecht, dat is hun ernstige keus, hun biddende toelag.

Ten derde. Waarom worden Gods geboden gedaan? Doen de vrome mensen dat om er de hemel mee te verdienen? Is het uit inzicht van werkheiligheid en verdienstelijkheid? Nee, in dat opzicht zetten zij een grote nul onder al hun plichten. Maar zij doen het, omdat de Almachtige, de grote God het eist, omdat God het alleszins waardig is, om gevreesd en gehoorzaamd te worden, en omdat zij er plicht, en tevens voorrecht in beschouwen; het is de rechtvaardige een blijdschap recht te doen.

B. Die nu Gods geboden doen, worden zaligen genoemd, en wat die zaligheid is moeten wij nu onderzoeken.

Zalig zijn ze dadelijk in het doen van Gods geboden. Als een uitwendige waarneming van Gods geboden uit slaafse vrees, of uit werkeilichheid geschiedt, dan ligt er geen geur, smaak of zaligheid in; maar als het uit liefde en dankbaarheid voortvloeit, dan is het reeds hier zalig om Gods geboden te doen. David roept uit: **hoe lief heb ik Uw wet!** En Paulus betuigt, er naar de inwendige mens een **vermaak** in te hebben. En Jezus leert ons, en de ondervinding tevens, dat Zijn **juk zacht is** en Zijn last licht is om te dragen.

Zalig is het doen van Gods geboden, in vergelijking van de zure en wrange dienst der wereld en zonden.

Er zijn vijf dingen die de zonde- en werelddienaar doorgaans knellen, en het leven meer of minder bitter maken, en waaronder de zondaar doorgaans veel meer gebukt gaat dan wij zouden denken.

Er is nooit dat genot in dat men er in verwachtte; een holle leegheid in geld in vermaak, in uitspanning en tijdverdrijf; het valt immer en altoos tegen. De wereld bedriegt ons altijd, en geeft nooit wat zij ons scheen te beloven.

Leeft gij zorgeloos, zijt gij een vloeker, een dronkaard, een bijwoner van luchtige en losse gezelschappen? Denkt, men raakt er bij alle weldenkende mensen zijn eer en fatsoen door kwijt. Bij voorkeur worden mensen van zedelijkheid, eerlijkheid en trouw, gezocht en bemind, zelfs bij mensen die zelf niet heel goed leven.

Meer nog; men is onder het uitvoeren van de zonde doorgaans bang dat de verborgen schelmstukken uitkomen en aan het licht zullen gebracht worden, waarvan schande en schaamte, en mogelijk schade en straf de vrucht zouden zijn.

En het geweten knaagt er over, omdat men zelfs onder het bedrijf van de zonde, zich Gods alwetendheid en rechtvaardigheid voorstelt. Men kan onder het kwaaddoen toch onmogelijk vrede voor het hart hebben.

En dan, er volgt een eeuwige straf op, die zwaar is. Ziedaar deze vijf dingen pijnigen niet zelden de zondaar en maken zijn leven bitter. Maar integendeel hebben zulken grote vrede, die Gods wet beminnen.

En dan nog, zalig zijn ze die Gods geboden doen, omdat daarop een dierbaar genadeloon volgt in de eeuwigheid. En dit deed Mozes onder al zijn moeilijke wegen zien op de vergelding des loons, (Hebr. 11:26). In het houden van Gods geboden is een groot loon, (Ps. 19:12), dat zich over dood en graf uitstrekt, en daarom vermaant de Apostel de gelovigen: zo dan, mijn geliefde broeders, zijt standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig in het werk des Heeren, wetende, dat uw arbeid niet ijdel zal zijn in de Heere, (1 Kor. 15:58).

C. Nu nog eindelijk, zij zijn niet alleen zalig, maar zij hebben ook macht aan de boom des levens, en zullen door de poort ingaan in de stad. Jezus is de boom des levens, die in het midden van het Paradijs Gods is, (Openb. 22:2 en 10). Hij is het tegenbeeld van de boom des levens, waar Mozes van spreekt, en die in het aardse Paradijs stond. Jezus, de opperste wijsheid, is een boom des levens voor allen die Hem aangrijpen; elk die Hem vasthoudt wordt welgelukzalig, (Spreuk. 3:18). Hij is die appelboom onder de bomen des wouds, waar de oude bruidskerk van zei: ik heb grote lust onder zijn schaduw, en ik zit er onder. (Hoogl. 2:3).

Hij is het leven, en geeft het leven, hier en hierna, waarom de Dichter zegt: bij U is de fontein des levens.

Adam, van God afgefallen, had geen macht, geen recht meer tot de boom des levens, maar werd door een engel met een vlammend zwaard, uit de hof en van die boom verdreven. Maar zij, die nu, hoe oud en hoe goddeloos vroeger ook, afstand van de zonde willen doen, en Gods geboden willen kiezen, die heeft hij recht en macht gegeven aan de boom des levens, en heeft allen, die in de Zoon geloven, ook macht gegeven om kinderen Gods te worden, (Joh. 1:12). En zo hebben zij volgens de inhoud van het Evangelie ook het recht om in alles gelovig gebruik van de Heere Jezus te maken, in alle bijzonderheden waartoe Hij gegeven is, tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing, (1 Kor. 1:30). Deze macht of dit recht hebben zij als zondaar, en toch niet als zulke

zondaren die wel gered zouden willen worden voor de eeuwigheid en toch graag in de zonde zouden willen blijven leven, want die zijn zaligheid bij Christus zoekt, die moet ook zijn heiligheid bij Hem zoeken, en wij moeten niet willen scheiden wat God zelf heeft samen gevoegd. En dan eenmaal zullen zij macht hebben aan de boom des levens, om daarvan tot verzadiging te eten in de heerlijkheid in het hemelse Paradijs.

Dit wordt genoemd, een ingaan door de poort in de stad. De stad is het huis van de hemelse Vader, de eeuwige rust, het beste vaderland, een stad die fondamenten heeft, een vaderland waar al de vreemdelingen vergaderd worden, waar geen inwoner zal zeggen: ik ben ziek. Daar is Izak niet meer blind, en Jakob niet meer kreupel en hinkende aan zijn heup, en Hizkia niet meer krank tot stervens toe, en Mozes niet meer zwaar van tong of gebrekkig van taal. Dood noch rouw zal daar meer zijn, daar zal geen vervloeking meer tegen iemand zijn, daar zal geen nacht meer zijn. Jezus' dienaren zullen Hem daar volmaakt dienen en Zijn aangezicht zien, en zij zullen daar eeuwig met Hem leven, en eeuwige blijdschap genieten.

En nu, die Gods geboden doen, zullen door de poort in die stad ingaan, wel degelijk en alleen uit vrije genade, maar toch moet het doen van Gods geboden het zichtbaar merkteken zijn; de goede vruchten moeten de goede boom openbaren.

TOEPASSING

Wij zijn natuurlijk nu nog in die hemelse stad niet, maar wij leven hier in het tranendal waar elk zijn verdriet en hartzeer heeft. Mogelijk is ons lichaam zwak en ziekelijk, of onze kinderen willen niet de rechte weg op, en zijn voor ons als eenmaal voor **Rebekka**, een bitterheid des geestes; of wij moeten ons concurrentie en moeilijkheid in de broodwinning getroosten, of worden gekweld van sommige rijken en groten, van wie wij meer of min afhankelijk zijn, of hebben droevige ziekten en sterfgevallen te betreuren, of hebben soms nog een verborgen hartzeer waar niemand naar raden kan. In elk geval, dit land is de ware en bestendige rustplaats niet, dat hebben wij toch reeds min of meer ondervonden. En wat hangt ons mogelijk nog boven het hoofd? Het ergste kan nog wel voorhanden zijn. Ja, maar het zou toch vruchteloos en misschien ook zondig zijn om ons daarover veel te pijnigen; Jezus zegt immers: **elke dag heeft genoeg aan zijns zelfs kwaad**; en de wijze koning zegt: **geniet het goede ten tijde des voorspoeds, en ten dage des tegenspoeds ziet toe**.

Het zal maar het voornaamste zijn, en dat is ook juist hetgeen waar ik op neerkomen wil, het zal het voornaamste zijn, als wij maar eenmaal door de poort mogen ingaan in de hemelse stad. O lieve tijd! al hadden wij dan hier met de bedelzak gelopen, of een vierde van onze dagen op het ziekbed gesleten, of hadden wij onze leeftijd in andere zware moeilijkheden moeten doorbrengen, indien wij maar burgers en inwoners van die stad mogen worden, dan zal spoedig alle druk vergeten zijn, en wij zullen eeuwig rusten van onze arbeid, en een zaligheid genieten die alle verwachting en denkbeeld oneindig ver te boven gaat.

En nu, wie zal ons daar kunnen binnen brengen? Wel, wie anders dan de gezegende Jezus, de dierbare opzoeker en Zaligmaker van zondaren. Hij is de boom des levens, de weg des levens, de Vorst des levens, de fontein des levens, waar alle genade tot vergeving, tot verlossing, bekering, bewaring en zaligheid, uit te putten is. Kom, laat ons met Hem zoeken kennis te maken, aan Hem onze nood klagen, bij Hem vergeving en verlossing zoeken, en niet van Hem weggaan, totdat wij ons aangenomen en voor eeuwig gered bevinden.

Een stout en dringend aanhoudend bedelaar, wordt zelden geheel met een lege maag van de deur gezonden; en zou Jezus ons dan afzenden als wij om hemels brood kermen? Immers Zijn woord nodigt ons, en roept ons toe: **Wendt u naar Mij toe, en wordt behouden!** Er is geen twijfel aan de bereidwilligheid van Jezus, en zijn eindeloos vermogen, om ons te kunnen en willen behouden en zalig maken indien wij Hem met ons ganse hart zoeken.

Maar bedenkt ook dat onze tijd voorbij vliegt als een schaduw, en dat deze gewichtige zaak, de eeuwige behoudenis onzer onsterfelijke zielen, al onze zorg vereist. De dwaze maagden klopten aan, en werden toch niet binnen gelaten; zij riepen met een angstig hart: **Heere, Heere, doe ons open!** maar ach! de deur bleef dicht, en zij moesten buiten blijven. Hoe kon dat zijn; de belofte is

immers: **klopt, en u zal worden open gedaan!** Ja, o ja, zo is het, maar deze arme zielen kwamen **te laat!** O wee, die nu niet komen wil, die nu overal zorgeloos doorheen slaapt, die het nu maar zonder olie der genade durft wagen, en die dan eenmaal komt aankloppen als de deur voor eeuwig gesloten is!

Ik heb eens een verdwaalde grijsaard gevonden nabij het **station Veenendaal**, op een pikdonkere avond, die een van de menigvuldige smalle bruggen, daar tussen het dorp en het station gelegen, was misgelopen, en zich in grote angst aan de waterkant bevond, geheel van het rechte pad afgedwaald. Het was in de laatste ogenblikken dat de trein zó stond te vertrekken, waarmee de grijsaard naar **Utrecht** wenste terug te keren. Hij had evenwel in de angst van het ogenblik alle moed opgegeven om nog op zijn tijd gereed te kunnen zijn, en stond daar in de stikdonkere avond zó erbarmelijk te klagen, als ik het al zelden gehoord heb. Toen ik bij hem kwam, hem bij de hand greep en weer op het rechte pad zette, en hem tevens verzekerde, dat wij nog net tijd genoeg hadden om nog beiden mee te komen, werd hij buitengewoon verblijd, en verhaalde mij ook de oorzaak van zijn onbeschrijflijke angst. Hij had kort tevoren een gevaarlijke bloedspuwing gehad, en was daarom, enigermate tegen de zin zijner vrouw en verdere betrekkingen, van huis gegaan. En nu greep hem het angstig denkbeeld aan: „mijn arme vrouw zal zeker denken als ik niet op het bestemde uur thuis kom, dat ik bij vernieuwing mijn oude kwaal heb terug gekregen, en dat ik misschien al in de eeuwigheid ben. Ik kom te laat! ik wordt door mijn vrouw verdacht, en ik kom niet, zij denkt met angst dat ik, mogelijk in mijn bloed gestikt, hier of elders bij den weg dood lig. Ach wat zullen mijn huisgenoten bang zijn! Ik moet tot morgen hier blijven, maar slapen kan ik toch niet; ik zal al de uren van de nacht, de slagen van de klok tellen. Ik ben hier verdwaald en kom niet weer terecht; en kom ik eindelijk terecht, dan is de spoortrein vertrokken en dan kom ik te laat!" Ziet deze of dergelijke gedachten veroorzaakten de angst van de grijsaard, en gij kunt denken hoe blij hij en ik, beiden waren, toen ik hem mocht redden en terecht brengen. Nooit vergeet ik het bedroefde aangezicht en de bange klachten van die man. En met betrekking tot het te laat komen voor de eeuwigheid, heb ik dikwijls aan deze zaak gedacht. „Ach! daar vertrekt de trein; „ik kan niet meer mee; ik kom één minuut te laat. Had ik toch zolang bij mijn vrienden niet vertoefd; zolang in het koffiehuis niet gezeten; zolang mij met ijdele redevoeringen niet opgehouden. Ik had toch tijd genoeg, was nog tot haast maken aangespoord, ik wist het ogenblik wanneer ik gereed moest staan, ik had gereed kunnen zijn, het is mijn eigen schuld."

Brengt dit nu eens over op onze reis door de wereld naar de eeuwigheid, en neemt nu eens: de hemelpoort is gesloten, het is te laat, ik kan niet meer binnen komen! Had ik toch zoveel niet opgehad met huizen, akkers, jukossen! Ach, mijn lamp is zonder olie, mijn hart is zonder genade! Ik had tijd genoeg, middelen genoeg, werd genoeg gewaarschuwd en gebeden, maar ik heb niet gewild. En nu is de deur dicht, en ik moet eeuwig buiten blijven. Och, hier moet ik nog eens nader over peinzen. Mijn lieve vrouw, waar ik zoveel lief en leed mee gedeeld heb in het huwelijk, waar ik het zilveren, ja zelfs het gouden huwelijksfeest mee gevierd heb, gaat binnen, gaat door de poort in de stad. Ja zeker, zij was iemand die betrekking had op, en behoefte aan het Lam Gods, en die wel niet volmaakt, maar toch oprecht Gods geboden deed. Wat heb ik haar dikwijls haar nood aan God horen klagen, om de bekering van het huisgezin horen bidden; wat zocht zij ernstig ook mijn zaligheid. Nu is haar strijd gestreden, haar loop geëindigd, en zij gaat door de poort in de stad. En ik, ik heb vijftig jaar met haar geleefd, wordt in het zelfde graf ter aarde besteld, en zal ik dan in het grote oordeel voor eeuwig van haar gescheiden worden, en tevens van zoveel anderen welker ongeveer de godsvrucht ik heb opgemerkt, en die nu de kroon krijgen, en moet ik nu buiten blijven? Nee, buiten blijven niet alleen, maar geworpen worden in de poel des vuurs, onder het ellendig gezelschap van duivelen en verdoemde zielen. Daar moet ik blijven tot in alle eeuwigheid, en de gramschap Gods gevoelen, welks gevoel de lieve Zaligmaker bloed, grote druppelen bloed deed zweten, toen Hij in de hof voor Zijn volk leed, en die Hem in benauwdheid der ziel deed kermen dat bange: **Eli! Eli! lama sabachtani!** Ach, die toorn zal dan eeuwig op mij rusten, en dat zo wel verdiend, en dat om eigen schuld.

O, lieve vrienden! Laat ons toch ernstig zijn; laat ons toch de Heere zoeken nu Hij nog te vinden is. Hebt gij er onder uw betrekkingen die de Heere vrezen, welnu, daar zij hun zalig voorrecht

gekregen hebben, daar kunt gij het ook nog als een vrije gift om niet verkrijgen. Zoekt toch met de uwen samen de Heere, opdat gij ook tezamen moogt zalig worden.

En gij, die een levende hoop in u hebt om eenmaal mee door de poort in te gaan in die stad des hemels, houd moed, al zijt gij nog gebrekkig in het doen van Gods geboden; het is toch uw oprechte keus, om, was het mogelijk, God volmaakt te dienen, en dan zult gij ook om uw gebrek, waar alle heiligen ten allen tijde over geklaagd hebben, niet buiten gesloten worden; integendeel, uw gebrek zal bij de dood ophouden, en dan zult gij eeuwig volmaakt en zonder zonde zijn. Gelukkige zielen! gij kunt met **Van Alphen** zingen:

Verkeer ik in 't eenzaam
Met Jezus gemeenzaam
Dan wens ik niets meer
En reis ik met and'ren
Wij troosten malkand'ren
En loven den Heer.

Hoe digter ik nader
Aan 't huis van mijn Vader,
Hoe sterker ik hijg
Naar de eeuwige woning,
Het feest van mijn kroning,
En 't eind van den krijg.

En, wat zou mij hinderen,
'k Zie de uurtjes reeds minderen;
Laat 's werelds gedruis
Mijn moed niet verslappen,
Nog weinige stappen
En dan ben ik thuis.

ACHTSTE OEFENING

OVER JEREM. 17:9

Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja dodelijk is het, wie zal het kennen?

Hier hebben wij een akelige geschiedenis, of liever, een treurig leerstuk, het leerstuk van des mensen algehele en algemene verdorvenheid en boosheid, ons tot lering en vernedering voorgesteld. Dat des mensen hart arglistig en dodelijk is in de hoogste graad, blijkt ons uit de volgende bijzonderheden.

Ten eerste. Wat leert ons de Bijbel; hoe wordt ons daar de mens, de zondaar beschreven? Merk op: ons hart is van der jeugd af, alleenlijk boos, (Gen. 6:6); het is een broeinest van allerlei boosheid, want uit het hart des mensen komen voort boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen, lasteringen, (Matth. 15:19). Laat ons hierbij stilstaan; er staat niet: uit het hart des mensen komen voort gebeden, lofzangen, hemelse gedachten, reine begeerten, zuivere liefde, goede vruchten der gerechtigheid; maar juist het omgekeerde, alles wat kwaad en bitter is, en dat nog wel in het meervoudige; niet een enkele kwade gedachte, maar bedenkingen, niet doodslag, maar doodslagen, niet overspel, maar overspelen, en zo voorts. Dit leert ons dat het hart leeg is van het goede en vol van het kwade. En dit is nu de leer uit Jezus' mond, de beschrijving die de Zaligmaker geeft van de zondaren, zodat wij niet hoeven te denken dat het overdreven wordt. Voeg hierbij de woorden van David: de Heere heeft uit de hemel neergezien op de mensenkinderen, om te zien of iemand verstandig was, die God zocht. Zij zijn allen afgeweken, tezamen zijn zij stinkende geworden; daar is niemand die goed doet, ook niet één, (Ps. 14:2,3). Ziedaar, reeds onderscheiden getuigenissen uit Gods mond, die ons de algemeenheid leren van de menselijke ellende. Ik zal hier nog bijvoegen de leer van Jesaja de profeet, die van de mensen zegt: zij basiliskuseieren uitbroeden, en zij weven spinnenwebben. Die van hun eieren eet, moet sterven, en wordt het in stukken gedrukt, dan barst er een adder uit, (Jes. 59:5). Dit is nog het vreselijkste van alles. De wereld zegt bij de geboorte van een mens: het is een welgeboren zoon of dochter, of men zegt: hoog welgeboren Heer! of rechtschapen man! of edel karakter! Maar de profeet zegt, als er een kind geboren wordt: **daar barst een adder uit!** Wel vreselijk, dat was geen man van onze tegenwoordige tijd; wie zou in onze dagen aan Jesaja zijn preekstoel willen afstaan om zulk een leer te verkondigen? En leert Paulus dan ook niet hetzelfde in het derde hoofdstuk van de brief aan de Romeinen, van het negende tot het negentiende vers? En zouden wij er nog niet vele getuigenissen uit de Schrift kunnen bijvoegen? Nu dan, ook in onze tekst zegt de profeet van het hart: **het is dodelijk**, dodelijk door het venijn der zonde, en ook dodelijk door de onmacht.

Ten tweede. Hoe boos en arglistig des mensen hart is, leert ook de geschiedenis van het Oude en Nieuwe Testament. Denk maar, om vooraan in de Bijbel te beginnen, aan **Adam** en **Eva** en hun afval van God, en hoe zij hun kwaad voor God zochten te verbergen en te verontschuldigen. De vrouw, die Gij mij gegeven hebt, zei Adam, die heeft mij gegeven en ik heb gegeten. Alsof hij zeggen wilde: Heere, hadt Gij mij zulk een vrouw niet gegeven, ik had zulk een ongeluk niet gehad. En Eva zei: Die slang heeft mij verleid, (Gen. 3:12,13).

Gaat van Adam op **Jakob**, hoewel een vroom man, toch vindt gij nog de overblijfsels van de oude arglistigheid in hem toen hij zijn oude blinde vader bedroog, en zo door leugen en bedrog de zegen verkreeg, (Gen. 26:19-24).

En nog veel meer zien wij het in Jozefs broeders, Jakobs zonen, toen zij eerst Jozef aan de Arabische kooplieden verkochten, en toen zijn rok in bokkenbloed doopten, en aan de vrome grijsaard terug zonden, met de boodschap: „dezen rok hebben wij gevonden, zo bloedig als die er uitziet; wij dachten, het lijkt waarlijk de rok van Jozef wel! aan kraag, knopen of anderszins, zouden wij het vast zeggen; en als het zo is, dan kan de goedhartige jongen wel door een beer opgegeten zijn. Maar hoewel wij vrezen, wij twijfelen echter, en daarom hebben wij de rok tot u gezonden,

ziet en beken of het uws zoons rok is of niet, (Gen. 37:24-36). Nu, en zij hadden zulk een rol gespeeld en zulke gruwelen uitgevoerd. Wat een wreedheid aan Jozef gepleegd, en wat een wreedheid tevens aan de grijze en vrome vader, wiens grauwe haren zij met droefheid in het graf deden neerdalen. Waren dat geen arglistige harten?

Denk verder aan **Aaron**, die een gouden afgod maakte voor Israël. En toen Mozes hem daarover bestrafte als over een verschrikkelijke zonde tegen de Heere, zei hij: Mijns heren toorn ontsteke niet; gij kent dit volk dat het in het boze ligt. Ik kon er maar moeilijk van afkomen; zij hebben mij hun goud gegeven, en dat heb ik in het vuur versmolten, **en dit kalf is er uitgekomen**. Het was alsof het volk alles, en Aaron niets gedaan had, en alsof het kalf uit het smeltvuur was gekomen, zonder dat hij er iets van geweten had, (Ex. 32:22-24). Ziet verder de arglistigheid van het menselijk hart, in de Gibeonieten, met hun oude versleten schoenen, verscheurde kleren, en oude versleten wijnzakken en verschimmeld brood, waardoor zij Israël en Jozua bedriegen (Joz. 9:4-13).

Denk bijzonder aan **Joab**, die **Abner** vriendelijk riep om met hem in de stilte te spreken, en hem toen zeer verraderlijk vermoordde, (2 Sam. 3:27), en die later **Amasa** toeriep: **is 't wel met u, mijn broeder?** en hem toen bij de baard vatte om hem te kussen, en hem toen op een gruwelijke wijze doorstak, zodat zijn ingewand op de aarde uitstortte, (2 Sam. 20:9,10). En dan die geveinsde **Ismaël**, ten tijde van Jeruzalems eerste verwoesting door Nebukadnezar, die vleide, en mooi praatte en schijnheilig weende, en tevens Gedalia vermoordde, en de lieden van Sichem, zeventig mannen, de keel afsneed, (Jer. 40:14-16 en 41:1-7). Voeg hier eindelijk Judas, de verrader bij, die zoveel zorg scheen te hebben over de driehonderd penningen of schellingen, die de vrome vrouw had uitgegeven voor de zalf die zij op Jezus' hoofd uitstortte, en die beter aan de nood der armen had kunnen besteed worden. En toch zegt Johannes, zijn dieverij en roofzucht was alleen de oorzaak van zijn voorgewend gemoedsbezwaar, (Joh. 12:5,6).

Ziedaar! in al deze gruwelstukken zien wij het beeld van de gevallen zondaar, en dit alles bewijst ons de arglistigheid van het menselijk hart.

Ten derde. Doet hierbij de dwaze inbeelding die menig mens heeft van zijn eigen wijsheid, kracht en deugd. De rijke jongeling meende veel te hebben en hij had niets. Die van Laodicea waren arm en jammerlijk, blind en naakt, en meenden nochtans rijk te zijn en geens dings gebrek te hebben. Dit is ook de arglistigheid van het menselijk hart, waardoor hij zich anders waant dan God hem in Zijn woord beschrijft. Ieder ziet duizend gebreken en ellenden buiten zich, maar wie wordt zelf voor God de arme schuldige man of vrouw? Agur spreekt van een geslacht dat rein is in zijn ogen, maar niet gewassen van zijn drek, (Spreuk. 30:12). En Salomo vraagt: hebt gij een man gezien die wijs is in zijn ogen? van een dwaas is meer verwachting dan van hem, (Spreuk. 26:12). En toch, wat zijn er veel van zulke mensen, die misleid door het arglistig hart, ruim denken van eigen wijsheid, kracht en bekwaamheid, waarom Salomo ook op een andere plaats zegt: alle wegen des mans zijn zuiver in zijn ogen, (Spreuk. 16:2), en die op zijn hart vertrouwt is een zot, (Spreuk. 28:26).

Ten vierde. Doet hier eindelijk bij, dat de waarheid van de boosheid, dodelijkheid en arglistigheid van het menselijk hart, door de Heilige Geest duidelijk aan alle ontdekte zielen geleerd wordt. Hoe klaagt de arme David over zijn hart als dodelijk en verkeerd in de Psalmen! Heere, gedenk niet aan de zonden van mijn jonkheid, noch aan mijn overtredingen. Om uws Naams wil, Heere! vergeef mijn ongerechtigheid, want die is groot. Aanzie mijn ellende . . . en neem weg al mijn zonden, (Ps. 25:7,11,18). Dan weer, noemt hij zich, deze ellendige, (Ps. 34:7). En op een andere plaats zegt hij: mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd, als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden. Mijn etterbuilen stinken, zij zijn vervuld vanwege mijn dwaasheid. Ik ben bekommerd vanwege mijn zonde, (Ps. 38:5,6,19). Hier zouden wij de een en vijftigste, de honderddertigste, honderd drie en veertigste, en meer andere Psalmen nog kunnen bijvoegen, en het zevende hoofdstuk van de Brief aan de Romeinen, en meer andere gedeelten der Schrift in het Oude en Nieuwe Testament, waaruit wij zien kunnen dat het volk dat door de Geest geleerd is, hun hart als boos, arglistig en dodelijk heeft leren kennen, bij gevoelige en vernederende ondervinding.

TOEPASSING

Laat ons nu uit deze tekst de volgende nodige en nuttige lessen voor onszelf zoeken te leren.

Ten eerste. Vertrouwt niet teveel mensen in het maatschappelijke leven. De kooplui, pas op, zij zullen u bedriegen als zij kunnen, want hun hart is arglistig, en zij leggen er zich op toe, de goede niet te na gesproken, om hun beurs vol te maken en de uwe leeg. Salomo wist ook wel dat kooplieden min of meer gevaarlijk waren om ermee in aanraking te komen, daarom waarschuwt hij zo vaak in de Spreuken om toch voor de kopers niet te licht borg te worden. En hij zegt: **'t is kwaad, 't is kwaad zal de koper zeggen;** als hij iets van u kopen wil, zal hij uw waren zoveel mogelijk verachten, om ze u voor weinig geld af te dingen: **maar daarna,** als de koop toegeslagen is, **dan zal hij zich beroemen.**

Wacht u voor bedriegers in de handel, of die u op andere wijze zouden willen onderkruipen of misleiden, want elk mens heeft van nature een arglistig hart.

Vertrouwt ook op niemand die gij zoudt bekwaam achten als een onfeilbare keurmeester over de toestand van uw ziel en uw hoop voor de eeuwigheid.

Ten tweede. Wantrouwt in allerlei opzichten uzelf het allermeeest. Uw grootste vijand is uw arglistig en dodelijk hart. Dat hart is de grondlegger van allerlei verkeerde gedachten, woorden en daden, en zou u onder Gods toelating tot allerlei verkeerdheden vervoeren kunnen. Daarom, behoedt uw hart boven alles wat te bewaren is, (Spreuk. 4:23). Of, indien gij uw hart niet bewaren kunt, draagt het dan dagelijks aan de Almachtige op: leeft altijd met zorg, waakt en bidt zolang gij leeft, en roept veel tot de Heere, dat Hij uw hart moge behoeden door Zijn almachtige arm.

Ten derde. Betreurt uw diep gevallen toestand in Adam. Uw hart is dodelijk, in die zin, zoals wij wel eens lichamelijke kwalen dodelijk noemen, bij voorbeeld kanker, tering aan de long of lever, of anderszins; want dit zijn kwalen die ongeneeslijk zijn, en zeker de dood ten gevolge zullen hebben. Zo is uw kwaal, de kwaal van uw hart, ook dodelijk voor uzelf en voor elk ander mens. Gij kunt uw ongelukkige kwaal nooit genezen. Maar gelukkig, uw hart is niet dodelijk voor die wonderlijke heelmeester Jezus Christus. Legt Hem uw kwalen bloot zover gij dezelve kent, en vraagt Hem om nader aan uw gevallen toestand ontdekt te worden.

Ten vierde. Omdat ons hart arglistig en dodelijk is, daarom is inwendige vernieuwing en bekering ons allen zo nodig. Paulus spreekt van een nieuw schepsel, (2 Kor. 5:17), en van Gods maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, (Ef. 2:10), en elders wordt het genoemd, een andermaal geboren worden, of het ontvangen van een nieuw hart. Doet naar die toestand een biddend onderzoek, of gij dezelve bezit of niet. Is ons hart wedergeboren, dan is onze toestand nog wel hoogst gebrekkig, maar dan kennen wij toch iets van dat van harte willig en bereid zijn om voortaan voor Jezus te leven," waar onze Catechismus van spreekt; en van die overgave aan de Heere, en die behoeften, om, zoals Paulus zegt, een eer van Christus te zijn, (2 Kor. 8:23). En te bedenken al wat waarachtig, eerlijk, rein, liefelijk, rechtvaardig en goed is.

Ten vijfde. Bouwt uw hoop voor de eeuwigheid alleen op Jezus en Zijn bloed en voorbeding. En omdat uw eigen hart, uw grootste bedrieger zou kunnen zijn, zo onderzoekt dagelijks of uw grond wel alleen en geheel in Hem ligt. Onderzoekt uzelf, en beproeft uzelf of gij in het geloof zijt. Gij bouwt voor de eeuwigheid, och, zoekt dan zeker te weten dat gij op Christus bouwt, opdat uw huis niet moge omvallen of instorten als het op de dood aankomt.

Ten zesde. Hebt elkaar hartelijk lief. Leeft in vrede, en weest geduldig met elkaars gebrek. Heeft iemand een bult, of is hij van de pokken geschonden, of scheel, of scheef, dan wordt hij niet zelden van dwaze mensen die gaaf van leden zijn, veracht, bespot en met de vinger nagewezen. Maar geliefden! wat onze geestelijke kwalen betreft, dan hebben wij elkaar niets te verwijten; wij zijn allen bultig, en scheel, en scheef; of met andere woorden, wij hebben allen van nature enerlei gebrek, en hebben een ongelovig, onmachtig, boos en arglistig hart; en het is genade als wij blijven staan waar anderen vallen. Dit moet ons aansporen om elkaar met geduld en medelijden te verdragen, en van harte te beminnen.

Ten zevende. Voorts, laat ons strijden om in te gaan door de enge poort. Daar zullen wij geen arglistige harten meer hebben, maar eeuwig volmaakt zijn en verlost van alle gebrek, 'k Heb hier mijn zien en lust zo zelden: 'k heb hier nog het rechte leven niet. De Heere zegt: **gij maakt mij moeite met uw ongerechtigheid, en arbeid met uw zonden.** Maar ik verzeker u, dat de zondige

neigingen van mijn hart, en de struikelingen in mijn wandel, mijzelf ook niet weinig moeite veroorzaken. Ik kan toch niet ontkennen, de zonde is mijn element, mijn vermaak niet meer, maar mij veeleer een plaag des harten, ja met Paulus de dood geworden. En toch kan ik de zonden maar niet geheel nalaten, maar voel ze iedere dag nog in mijn gemoed, en zelfs onder mijn beste plichten, en dat kost mij smart en moeite. Ik ben gelijk een mens die aan een maagkwaal lijdt; hij leeft wel, hij eet wel, hij werkt, reist en trekt wel, maar hij is toch maar zelden recht op zijn gemak. En nu, zulk een treurig ongemak moet ik tot mijn leedwezen nog steeds meeslepen, en kan mij nooit zo vlug en vaardig in des Heeren dienst bewegen als ik wel wensen zou. Dit doet mij verlangen naar de hemel, waar ik eeuwig zonder zonde zal leven en God volmaakt zal kunnen dienen.

Kom, laat ons moed houden. Nog enkele jaren, mogelijk maar maanden of weken, en dan daalt van al Gods arme volk, het gebrek met ons in het graf, en wij zijn de zonde als een treurige ziekte, voor eeuwig ontvloden. Dat geve God ons allen tezamen uit genade!

NEGENDE OEFENING

OVER PSALM 36:8 en 9

Hoe dierbaar is Uw goedertierenheid, o God! dies de mensenkinderen onder de schaduw uwer vleugelen de toevlucht nemen. Zij worden dronken van de vettigheid uws huizes, en Gij drenkt hen uit de beek uwer wellusten.

Wij letten:

- A. **Eerst** op Gods dierbare goedertierenheid.
- B. **Dan**, hoe en waarom de mensenkinderen tot Hem de toevlucht nemen.
- C. **En eindelijk**, op het goed onthaal dat zij bij God vinden.

A. Gods dierbare goedertierenheid.

Geen deugd of eigenschap Gods is er, die dierbaar is voor de wereldling, maar voor de bekeerde mensen, gelijk David er een was, zijn al Gods eigenschappen **dierbaar**.

Zijn rechtvaardigheid hebben zij zó lief, dat zij liever gestraft willen worden, dan dat God om hunnentwil zou moeten ophouden rechtvaardig te zijn. Zij hebben toch een welgevallen gekregen aan de straf van hun ongerechtigheid, (Lev. 26:41), en dat is geen welgevallen van begeerte of aangenaamheid in die straf, maar een welgevallen van goedkeuring, waardoor zij God in zijn recht billijken, al moesten zij verloren gaan, zodat zij dan nog zouden moeten zeggen: verre is de Almachtige van onrecht! Gewisselijk Hij legt de mens niet te veel op, dat hij tegen God in het gericht zou mogen treden, (Job. 34:10 en 23).

Gods overalomtegenwoordigheid is hun dierbaar, omdat zij Hem daarom in alle plaatsen kunnen aanroepen, als een God die hemel en aarde vervult en wiens ogen de ganse aarde doorlopen. Of Jona zich nu bevindt in het ingewand van de vis, of Petrus op het dak, of Izak in het veld, of Nehemia in de tegenwoordigheid van de koning, of Daniël in de kuil, of ik hier ben in mijn geboorteplaats, in de stille eenzaamheid of onder het gewoel der wereld, overal is God; en ook overal hoort God het geroep van Zijn volk, als zij Hem hun nood klagen, om vergiffenis bidden en begeren om opgesierd te worden met Zijn beeld.

Gods wijsheid is hun dierbaar, omdat zij zelf zo dwaas zijn, en behoefte hebben aan Zijn dierbare leiding en onderwijs, als een God die niet alleen de ogen der blinden opent, maar ook de blinden leiden zal door de weg, die zij niet geweten hebben.

Gods almacht is hun dierbaar, omdat zij zich te onmachtig bevinden om hun eigen banden los te maken en hun eigen hart om te zetten; daarom bidden zij tot een almachtig God: schep mij een rein hart en vernieuw in mij een vaste geest.

Zijn alwetendheid is hun dierbaar, omdat God wel hun zonde weet, maar ook hun smart daarover en hun strijd daartegen, en hun hijgen en verlangen naar Jezus.

Maar bovenal is Gods goedertierenheid hun dierbaar, omdat die deugd Gods het meeste in het voordeel ligt van een arme, schuldige zondaar. Door Gods goedertierenheid toch, leeft, eet en drinkt hij, ontvangt zegeningen en gezondheid, of hulp, oppassing en geneesmiddelen in ziekte; ook middelen der genade, wet en Evangelie, een genadig aanbod tot schuldvergeving, een nieuw hart, blijblijvende hulp en leiding tot aan zijn dood; met één woord, de dierbare vruchten en goederen van het verbond der genade. En zou die goedertierenheid Gods dan niet dierbaar zijn boven alle schatten en gaven der natuur, boven alle vrienden en waardigheden, zelfs boven het leven.

Ja beter dan dit tijd'lijk leven,
Is Uwe goedertierenheid,
Och, wierd ik derwaarts weer geleid,
Dan zou 'k Uw naam de ere geven.

Gods rechtvaardigheid eist voldoening of straf, maar Gods goedertierenheid brengt de genade en zaligheid tot de ziel om Jezus' wil. En zou de Dichter dan niet in verwondering roepen: **hoe dierbaar is uw goedertierenheid, o God!**

B. Laat ons nu ook zien, hoe en waarom de mensenkinderen tot Hem de toevlucht nemen.

Wie zijn mensenkinderen? Wel, dat is geen edele naam; het geeft te kennen, gevallen zondaars, die Gods beeld verloren hebben, en nu in schuld en zonde verzonken liggen. Adam werd geschapen naar Gods beeld en gelijkenis, maar door de zonden afgefallen zijnde, kreeg Adam een zoon naar zijn beeld; zoals de vader was, zo was ook het kind, beiden Gods beeld verloren, en zo is het nu met al de mensenkinderen.

Maar alle mensenkinderen nemen tot God geen toevlucht, maar alleen zulken die hun afval, hun onmacht, hun schuld en gevaar leerden kennen. Ja zulke zielen nemen de toevlucht tot een God vol goedertierenheid, gelijk vroeger de doodslager de toevlucht nam naar de vrijstad. Over dit toevlucht nemen merken wij de volgende zaken op; Wat is het? Waarom doet de ziel het? en Hoe lang duurt het?

Ten eerste. Wat is het toevlucht nemen? Het is een werkzaamheid van het geloof, hier genoemd toevlucht nemen; elders, bij de Heere schuilen, (Ps. 143:9); of ook wel, op de Heere wachten en naar Hem uitzien, (Micha 7:7); of, de Heere aanhangen, (1 Kor. 6:17); of ook wel, bij de Heere aankloppen, (Matth. 7:7); of, als een arme zich op de Heere verlaten, (Ps. 10:14). Het is dus een zaak die geen nadere verklaring behoeft; de wereld kent het niet, maar des Heeren volk weet er alles van; vroeger namen zij hun toevlucht tot de genietingen dezer aarde, en later tot de wet van Mozes, maar nu tot een genadig God in Christus.

Ten tweede. Waarom doet de ziel het? De ziel doet het, om de nood en ellende die zij in haar binnenste voelt, waar zij vroeger niets van kende, maar die haar nu voortdurend drukt en dreigt. De ziel doet het, om de zaligheid en volheid die zij in God ziet, door de grote Middelaar, die de weg is om tot de Vader te komen, en de deur waardoor een zondaar moet en mag ingaan. **Verder**, de ziel doet het, om het goed gerucht dat zij van God gehoord heeft, die haar zeer vriendelijk nodigt en niemand afwijst, ja zelfs dezulken prijst die tot Hem de toevlucht nemen, en die verlossing wil schenken aan stijven van hart, en zich vermaken wil met mensenkinderen, en een rijkdom bezit van goedertierenheid en barmhartigheden; zodat het toevlucht nemen zeker geen vergeefse moeite zijn zal, geen kloppen aan dovemans oren. Eindelijk de ziel doet het, omdat zij in dit toevlucht nemen meer vermaak schept dan in al de vermaken en pleziertjes van de wereld.

Ten derde. Hoe lang duurt dit toevlucht nemen? Het duurt lang of kort; bij de bekeerde kruismoordenaar duurde het niet lang, en bij mensen die jong bekeerd worden en dan oud worden, duurt het weer zeer lang; of met andere woorden, het duurt zolang als het geestelijke leven; als dat begint, dan begint het toevlucht nemen, en eindigt eerst bij de zalige dood. Dit toevlucht nemen is een werkzaamheid die gedurig hervat wordt tot aan de dood toe. Dan eens wordt de ziel door moedeloosheid uit het veld geslagen; dan weer grijpt zij grote moed; dan eens is zij zeer levendig; en dan weer moet zij met iemand der ouden klagen: „helaas mijn hart is zo dor als een geraamte, en zo onstandvastig als een weerhaan of windwijzer." Maar hoe dan ook, met minder of meer gevoel en moed, gedurig is het alweer toevlucht nemen, en ook met de aardse belangen op de Heere zien; nooit gedaan werk, van de bekering af, tot dat men naar de hemel gaat.

C. Zalig die maar zo toevlucht nemen mag tot de Heere! Ja, dit zullen wij nu in onze derde hoofdzaak beschouwen, als wij letten op het goed onthaal, dat de toevluchtnemende ziel bij de Heere vindt. Hiervan worden in onze tekst drie dingen gezegd: **Zij komen onder de schaduw uwer vleugelen; zij worden dronken van de vettigheden van uw huis; zij worden gedrenkt uit de beek uwer wellusten.**

Ten eerste. De ware toevluchtnemers worden ontvangen en opgenomen onder de schaduwen van des Heeren vleugelen. De gelijkenis, gelijk ieder genoegzaam zien kan, is ontleend aan de vogels, die in tijden van gevaar of in kou, hun jongen onder de vleugels een veilige bergplaats geven.

Immers Jezus hierop ziende, zegt: Jeruzalem, Jeruzalem! hoe menigmaal heb ik uw kinderen willen bijeen vergaderen, gelijkerwijs een hen hare kiekens bijeen vergadert onder de vleugels; maar gijlieden hebt niet gewild, (Matth. 23:37). En David zegt: onder zijn vleugels zult gij betrouwen, (Ps. 91:4); en hij bidt voor zichzelf: verberg mij onder de schaduw uwer vleugelen, (Ps. 17:8). Het arme jonge vogeltje heeft nog geen vleugels die sterk genoeg zijn om in gevaar te gaan vliegen, noch snelle voeten om te gaan lopen, noch moed of kracht om zich te verweren; maar kruipt onder de vleugels van de moeder, en zoekt daar warmte en veiligheid. Veel zwakker en onweerbaarder is nog de toevluchtnemende ziel, maar ook duizendmaal veiliger is zij onder de schaduwen van des Heeren vleugelen. Zalig, die maar in tijden van gevaar geen andere toevlucht kent noch begeert!

Ten tweede. Zij worden dronken van de vettigheden van Gods huis. Gods huis is Zijn kerk hier en de hemel hierna. Daarom lezen wij van de kerk, als van een groot huis, waarin gouden en zilveren, maar ook stenen en aarden vaten zijn; en van een huis gebouwd door de opperste wijsheid, een huis waarvan de Heere elders belooft: Ik zal u ook in Mijn huis en binnen Mijn muren, een naam en een plaats geven. En de hemel wordt een huis genoemd met vele woningen. En nu, in dat huis, reeds bij de aanvang hier, en ten volle hierna, zullen zij dronken worden van vettigheid; of volop daarvan genieten. Wel, wel, nu hoor ik het al, het is maar goed in dat huis Gods; daar wordt niet zulk een schrale maaltijd gegeven als op de akker van Boaz, waar men wel vergenoegd aanzat, en ook genoegzaam aan de rechten van een hongerige maag voldoen kon; maar dat woord van Boaz tot zijn vriendelijk genodigde gast, is mij toch nooit recht befallen, dat hij namelijk zei: eet van het brood, en doop uw bete in de azijn, (Ruth 2:14). Was het nog boter geweest, of honig, maar azijn, dat was zeker wel gezond en voedzaam genoeg, maar ons zou zulk een maaltijd toch minder befallen zijn. Maar nee, hier in de tekst is het een dronken worden van de vettigheden van Gods huis. Maar wat geeft dit toch te kennen? Het geeft te kennen, dat de ware toevluchtnemers hier op aarde reeds van die geestelijke vettigheden der inwendige vertroosting genieten zullen. Hoort wat David daarvan omtrent zijn eigen persoon zegt: Heere, Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven, zegt hij; en dan weer: Hij verkwikt mijn ziel! en dan weer: smaakt en ziet dat de Heere goed is. En elders wordt gezegd: eet vrienden, drinkt, en wordt dronken, o liefsten! Een vrolijk hart is een gedurige maaltijd, (Hoogl. 5:1 en Spreuk. 15:15). En Paulus spreekt van vrede en blijdschap door de Heilige Geest. Dit is evenwel geen dagelijks genot, want dan zou Gods volk nimmer de naam kunnen gegeven worden van armen, ellendigen, ontbloten, hongerigen en dorstigen. Maar eenmaal genieten, zij in het grote bovenhuis, eeuwig volop en ongestoord. Dat is hun laatste en beste; dat is de zoete rust die er overblijft voor het volk van God; dat is het aanzitten aan de bruiloft des Lams, met al de heiligen tot in alle eeuwigheid.

Ten derde, staat er in mijn tekst, dat de Heere de toevluchtnemers drenkt uit de beek der wellusten. Opmerkelijk is het, dat wij hier gesproken vinden van een **beek**, waaruit zij gedrenkt worden. Wij drinken hier uit een glas, maar dat is niet zelden leeg voor onze dorst over is; of wij drinken uit een beker, of uit een vat, of uit een groot vat; maar ook ons vat gaat leeg: maar wie zal ooit een beek, een rivier leeg drinken. Daar kunnen duizenden monden aan liggen, dan wordt de beek, de rivier nog niet leeg. Deze woorden betekenen dan, dat overal in de wereld gebrek en leegheid is; maar alleen bij God is volheid, ja een voor altijd onuitputbare volheid.

TOEPASSING

Die nu zijn rust, troost en vermaak zoekt in de wereld, en in de schatten of vermaken der wereld, die drinkt niet uit een **beek** die nimmer uitdroogt, maar uit een beker; of uit een kleine notendop, die gedurig leeg is, en nooit zijn dorst kan lessen, of zijn arme ziel kan verkwikken. Ja, mijn arme vriend, die uw troost zoekt buiten Jezus, het is waar wat ik u zeg, gij drinkt uit een notendop; en wij, hoewel gij met ons spot, en ons voor arme, zwaarhoofdige zielen houdt, wij drinken uit een beek, een rivier, de rivier Gods, die vol water is, (Ps. 65:10).

Verder zijn hier te bestraffen en te beklagen, alle die wegens zorgeloosheid geen toevlucht behoeven, of die hun geld tot hun toevlucht en hoop stellen, waar nochtans de Heere van zegt, dat het geld geen nut doet ten dage van Gods verbolgenheid. Of die hun deugd en vroomheid tot hun

vertrouwen en toevlucht stellen, daar nochtans onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed, en daarom zal ook dat bed te kort, en dat deksel te smal zijn in de eeuwigheid.

Mogelijk zoekt gij uw toevlucht nog bij God in de jongste dag; ten minste, zo toch komen ons de dwaze maagden voor, die nog smeekten om binnen gelaten te worden toen de deur reeds dicht was. Maar dan tevergeefs, dan oefent de Heere geen lankmoedigheid meer, maar past dan zijn wraak oefenende gerechtigheid op u toe. O, nare eeuwigheid! daar wordt gij niet dronken van de vettigheid van Gods huis, en drinkt niet uit de beek van zijn wellusten, maar gij drinkt eeuwig de beker zijner gramschap. Tot wie zult gij dan de toevlucht nemen? Ach! dan is er geen ontvlieden noch verbergen voor u, en gij moet eeuwig smart lijden in het verderf. Haast u dan nog in het heden der genade, zoekt de Heere terwijl Hij nog te vinden is, rust niet voordat gij de Heere gezocht en ook gevonden hebt.

En gij, bekeerde mensen! Gij kent dat toevlucht nemen, waar wij van gesproken hebben, omdat gij de schuld en nood uwer ziel voelde, omdat gij de Heere Jezus voor uw ziel zo nodig keurde, omdat gij geloofde dat de nodiging tot Jezus welgemeend is, en omdat gij in dat toevlucht nemen zaligheid vond voor uw zielen.

Neemt nog dagelijks de toevlucht met alles tot de Heere, hetzij om de toestand van ziel of lichaam. Gij weet, gij behoeft het niet vruchteloos te doen, gij hebt ook telkens de inwendige verkwikkingen ondervonden, hetzij dan in een zeer ruime mate, of slechts enkele keren en dan nog meer spaarzaam dan anderen. En spoedig gaat gij met al des Heeren volk naar die plaats waar alle zielen eeuwig dronken zullen zijn van de vettigheden van Gods huis. O, wat zal het daar heerlijk zijn! Hier moet gij nog uitwonen van de Heere, moeilijkheden uitstaan, zware kruisen dragen, strijd en donkerheid ondervinden; gij kunt menigmaal niet eens met uw hart toevlucht nemen, en wordt maar zeldzaam door de vettigheid van Gods huis verkwikt, en mogelijk zijt gij nog wel eens twijfelende of uw geloof wel oprecht is; of zo niet, gij ondervindt hier toch gedurig nieuwe moeilijkheden. Maar daar zal het eeuwig rusten, eeuwig God kennen, loven en liefhebben zijn, in de staat der volmaaktheid.

Zoekt intussen hier, onder biddend opzien tot God, nederig, zachtmoedig en teer te leven. Wacht u voor aanstoot in woord en wandel. Houdt ook zoveel in u is, vrede met alle mensen. Weest overal beleefd en vriendelijk, en helpt waar hulp nodig is, zonder enig aanzien van religie, rang of ouderdom. Hebt al des Heeren volk lief, waar gij eenmaal mee in de hemel voor Gods troon hoopt te verkeren. Houdt uw oog steeds gelovig op uw Borg en Middelaar, en wacht zo de tijd af van uw vertrek uit dit moeilijke jammerdal naar het hemelse Vaderland.

TIENDE OEFENING

OVER PSALM 34:7a.

Deze ellendige riep, en de Heere hoorde.

Dit zijn de woorden van een Koning, van een Profeet, van een man naar Gods hart, van een wegwijzer, van een raadgever, van een Psalmddichter. Het zijn geen woorden van een farizeeër, van een dweper, van een dwaas, van een onbekeerd mens, maar van een mens, die gezond was in het geloof, die oprecht was in de godsvrucht, die verzekerd was van zijn zaligheid, die met zijn God over de muur sprong; een wijs, geleerd en godzalig mens, zó zelfs dat hij zeggen kon: ik ben verstandiger dan al mijn leraars; ik ben voorzichtiger dan de ouden, (Ps. 119:99,100). Maar nu dan, van zulk een mens, van zulk een voortreffelijk, geleerd en godzalig mens, vind ik het toch wonderlijk dat hij aan zichzelf zulk een armoedige en vernederende naam geeft, en zich noemt **deze ellendige**.

Hierover zullen wij met aandacht peinzen.

- A. **Wij letten eerst** op den persoon die ons hier voorkomt: **deze ellendige**.
- B. **In de tweede plaats** letten wij op het middel dat hij aanwendt: **hij riep**.
- C. En **ten derde** op het gelukkig gevolg daarvan: **de Heere hoorde**.

A. **Eerst** dan, deze ellendige. Hier is het niet als in Dan. 4:30. Is dit niet het grote Babel, dat ik gebouwd heb? Of als Openb. 18:7: Ik zit als een koningin, en ik zal geen rouw zien. Maar integendeel is het hier met Paulus: **ik ellendig mens!** Maar nu, wat is een ellendige, en wat leert een mens kennen als hij zich met nadruk deze ellendige noemt?

Ellendig, elk onbekeerd of bekeerd mens is ellendig, door de gevolgen van de val in het algemeen. Heeft niet de mens een strijd op aarde? Hij zij rijk of arm; hij is toch kort van dagen en zat van onrust. Het beste, het uitnemendste baart dikwijls moeite en verdriet. Wie leeft er zonder zorg en hartzeer?

Of nog bijzonder, de mens is ellendig in ramp en kruis, ziekte en tegenspoed, armoede, honger, oorlog, belegering van een vijand en anderszins. Ziet hoe ellendig Jeruzalem was in de belegering door Nebukadnezar, waar de profeet van zei: ik ben de man die ellende gezien heeft, door de roede zijner verbolgenheid, (Klaagl. 3:1). Zó ellendig zag het er toen uit, dat in de bange hongersnood, de barmhartige vrouwen haar kinderen hebben gekookt en aten. (Klaagl. 4:10). En in ons bange Nederland, in de Spaanse tijd, bijzonder te Zutphen, Naarden, Haarlem en elders meer. En toen onder het zesjarig bewind van Alva, achttienduizend zeshonderd mensen door beulshanden werden omgebracht; toen palen en bomen aan de weg vol lijken hingen, en de lucht door de stank der opgehangenen zo verpest was, dat men niet wist waar men zich bergen moest. En toen duizenden arme inwoners, bleek van angst en schrik, hun dierbaar Vaderland door een haastige vlucht verlieten, en men ze overal bezig zag om hun beste goederen nog in te pakken, en zo met haast hun dierbare geboortegrond te verlaten en door de vlucht hun leven te redden. Dat was een tijd van buitengewone zorg en ellende.

Meer nog, ellendig zijn wij door sterfgevallen en smartelijke verliezen, en dan nog eenmaal ook zelf de dood onderworpen, die rijk of arm toch niet ontgaan kunnen, maar ons allen aan het donkere graf zal overleveren, om daar tot stof te verteren, en in de stikdonkere grafkuil te blijven tot dat deze aarde door vuur zal voorbij gaan.

Maar vooral moet worden opgemerkt, dat de onbekeerde mens ellendig is door onmacht en gemis van Gods beeld. De mens is tegenover God minder dan een waterdruppel en zandkorrel, en is toch zó brutaal om nog tegen God op te staan en een vijand van zijn maker te zijn; een hater van de hemelse Vader, en ook van Zijn grote Zoon, volgens Jezus' eigen getuigenis, (Joh. 15:24), wiens

bedenken des vleses vijandschap tegen God is; en blijft onder alle bestraffingen, vermaningen en raadgevingen, doof en dood, als Gods arm aan hem niet wordt geopenbaard. Denk aan de joden ten tijde van Jeremia en Ezechiël, en ook aan het verharde Israël ten tijde van Jezus' omwandeling op aarde, aan de dochters van Lot, die zoveel gehoord, gezien en ondervonden hadden, en toch nog in de weg der ongerechtigheid volhardden, en aan zovele anderen meer, die onder de bediening van het dierbare Woord leefden, en toch onder zoveel licht nog in de duisternis bleven, en in de zonde gestorven zijn. Ach! hoe ellendig is toch de mens door de zonde geworden, hetzij hij in uitwendige zorgeloosheid en zedeloosheid voortleeft, vloekt, zweert, liegt, en in hoererij of dronkenschap zich als half beest en half duivel openbaart; of dat hij zich uitwendig meer burgerlijk gedraagt, en tegelijk een woedende vijand is van de zuivere waarheid, en van al het ware godvruchtige volk; of dat hij niemand enig kwaad doet, dan alleen zichzelf, voornamelijk daardoor, dat hij meent door zijn deugdelijk karakter zalig te kunnen worden zonder ooit ware behoefte aan Jezus gevoeld te hebben.

Maar nu nog iets, en dat is eigenlijk de zaak waar ik vooral op wilde neerkomen: Gods ontdekte volk leert zich kennen als met nadruk, **deze ellendigen**. Ellendig in geloof, ellendig in gebed, ellendig in troost en moed, ellendig in al zijn plichten en beste tijden; ellendig van zijne bekering af tot aan zijn laatste snik toe. Bewaart mij God niet dan val ik in de zonde; vertroost mij God niet dan pijnigt mij de verzoeker; geeft mij de Geest geen vrijmoedigheid dan schaam ik mij de eer en leer mijns Konings voor de mensen. En ach, wat heeft het wezenloze goed van de wereld een kracht en invloed op mijn hart, en voert mij menigmaal af van de zalige God en Zijn beminnelijke dienst. En wat begrijp ik weinig van het dierbare Woord des levens. En wat moet ik nog meer klagen over het weinig gelovig gebruik maken van Christus; hoe moest ik door de drang mijns harten dagelijks nederig, maar tevens vrijmoedig tot de algenoegzame Zaligmaker toegaan met een kinderlijke eerbied en nederige blijdschap; maar wat is integendeel de grote en wonderlijke Jezus mij nog weinig bekend. Met één woord: ik was ellendig toen ik geboren werd, nog ellendiger toen ik bekeerd werd, en zal verder tot mijn innig leedwezen ellendig blijven tot mijn sterfuur.

Ziedaar de belijdenis van David en Paulus, en verder van alle mensen, die door de verlichtende genade van de Heilige Geest met de ware toestand van hun hart en leven zijn bekend geworden.

B. Nu in de tweede plaats: wat deed deze ellendige? Welk middel wendde hij aan om gered te worden?

Hij riep! Goed zoo! Werken kon hij ook niet meer, en als hij zich dan geschaamd had om te bedelen, dan was het waarlijk erg geweest. Maar nee, hij wilde wel bedelaar zijn, de ganse weg over, tot aan zijn dood toe. Hij komt ons hier voor, als hebbende geen geld om te kopen en geen kracht om te werken, en daarom was het 't beste maar, om naar de bedelstaf te grijpen. Hij riep! hij zuchtte niet alleen, maar het kwam tot bidden, tot uitroepen: Och Heere, och werd mijn ziel door U gered!

Dat roepen, waar komt het uit voort? Wel, gij moet zeker opmerken, dat de Geest het aan de gang maakt, och, anders is het zulk een koud werk, en de ziel zit of staat ook om te bidden, en weet niet wat hij het eerst of het laatst zeggen zal. Bidden zonder de Geest, is zoveel als gaan zonder voeten, werken zonder handen, zien zonder ogen en spreken zonder mond. Maar de Geest leert de ziel zijn nood, leegheid en gebrek voelen; de Geest stort hem het kinderlijke vertrouwen in dat God horen wil, dat Jezus redden wil, en dat niemand wordt afgewezen. En zo begint de ziel te bidden. Het gebed is een zalige bezigheid waar de ziel niet buiten kan; het is de ademtocht van het geestelijke leven. Niemand kan ook zonder gebed in de hemel komen; er is een verband tussen gebed en verhooring; want onze God ontfermt zich op het gebed, gelijk wij zingen in Psalm 114.

C. Nu *ten derde* het goed gevolg, *en de Heere hoorde*.

God hoort of verhoort niet altijd dadelijk, niet op onze tijd, maar op Zijn tijd. Hoort wat Habakuk zegt: Heere, hoe lang schreeuw ik en Gij hoort niet? Hoe lang roep ik geweld tot U, en Gij verlost niet, (Hab. 1:2). En een andere Profeet zegt: ook wanneer ik roep en schreeuw, sluit Hij de oren voor mijn gebed, (Klaagl. 3:8). En Job: ziet, ik roep, geweld! doch wordt niet verhoord, (Job 19:7).

En nog eens Job: ik schrei tot U, maar Gij antwoordt mij niet, (Hoofdst. 30:20). En de dichter: mijn God, ik roep des daags, maar Gij antwoordt niet; en des nachts, maar ik heb geen stilte, (Ps. 22:3). Al deze uitdrukkingen geven twee dingen te kennen.

Vooreerst, dat de biddende ziel, door ongeloof en aanvechting des satans, in zulk een donkerheid kan verkeren, dat het hem toeschijnt alsof God op zijn gebed in het minste geen acht geeft. Dit gevoel in de ziel is niet prijselijk, en verraaft altijd enigszins harde gedachten van de Heere, en weinig licht in de eigenaardige inhoud van het dierbaar Evangelie. Maar is zodanige ongelovige gedachte, onder en na het bidden, niet prijselijk, het is tevens ook niet gemakkelijk, en toch voelt de ziel zich telkens al eens door zulke moedeloze bedenkingen aangegrepen, en als het ware vastgehouden; dit kenden ook de ouden wel, denk slechts aan de ver gaande klacht van Jeremia die ik u zo-even noemde: wanneer ik roep en schreeuw, sluit Gij de oren voor mijn gebed!

Ten tweede, leren ons de opgenoemde klachten der heiligen, dat God in Zijn eeuwige wijsheid Zijn eigen tijd heeft om te horen en te redden, en dat Hij dit juist niet doet op onze tijd. Nee, o nee! wij moeten niet met de Profeet klagen: de Heere sluit Zijn oren voor mijn gebed; maar wij moeten ook niet te haastig zijn, maar met geduld des Heeren tijd afwachten. Immers David zegt hier: deze ellendige riep, en de Heere hoorde. Er staat niet: deze volmaakte, of deze voortreffelijke, of deze gehoorzame, of deze Profeet, of Dichter, of Apostel! Maar het is met nadruk, **deze ellendige!** En naar zulk een beliefde de Heere te horen, en dat geeft te kennen, dat een iegelijk die bidt, die ontvangt, en die zoekt, die vindt, en die klopt wordt open gedaan; want de Heere heeft nooit gezegd, zoek Mij te vergeefs, maar Hij is nabij allen die Hem aanroepen; want de ogen des Heeren zijn op de rechtvaardigen, en Zijn oren tot hun geroep.

TOEPASSING

In deze woorden ligt geen troost voor de farizeeër, maar wel voor de tollenaar; niet voor de rechtvaardigen, maar wel voor de goddelozen; niet voor de voortreffelijken, maar wel voor de ellendigen; niet voor hem, die genoeg heeft, maar wel voor diegenen, die alle voorraad verteerd hebben en die zichzelf niet kunnen redden. Onze tekst geldt niet alleen voor Abraham, de vader der gelovigen, of is niet alleen opbeurend voor Job, een man oprecht en vroom, en van wie de Heere zei: **niemand is op de aarde gelijk hij**; of voor Daniël, de zeer gewenste man, of voor Nathanaël, de Israëliet zonder bedrog, of voor Hananja, die godvrezend is boven velen, (Neh. 7:2); maar onze tekst is troostrijk voor al die mensen, die zich met nadruk moeten noemen, deze ellendigen. Deze ellendigen wegens een ondeugend en onbuigzaam hart, dat Gods beeld mist; deze ellendigen, wegens domheid en onkunde, wegens traagheid en nalatigheid, wegens ouderdom en duizendmaal herhaalde instorting, en zonde tegen Gods liefde en weldaden. Deze ellendige, met zijn tienduizend talenten schuld, en geen penning om te betalen. Och, roept, als er zulke ellendigen hier zijn, roept tot God en Jezus Christus, en Hij zal horen en uw zielen redden, ten spijt des duivels en tot uw eeuwige zaligheid.

En gij, volk van God! Gij moet, ieder voor zichzelf, een roepende ellendige blijven, en anders is het waarlijk niet goed met u. Gij zijt misschien een predikant die veel gaven hebt, en veel zegen op uw werk, en de kerk altijd stijf vol en vele aanzienlijken daaronder. Of mogelijk zijt gij een rijke Christen, en ook nog milddadig; gij geeft veel aan de behoeftigen, ook aan zendelingen en allerlei goede inrichtingen; gij zijt hoogst nuttig, bijna onmisbaar voor maatschappij en kerk. Of, gij zijt een vergevorderd, en een kundig godzalig mens; gij geeft vele nuttige lessen aan uw medechristen en aan uw medezondaar, en gij zijt daartoe ook in staat. Of, gij zijt een bekeerd mens en ook een groot grondeigenaar, of mogelijk bekleedt gij een aanzienlijke post in de regering; gij hebt veel te zeggen, en ieder heeft ontzag en eerbied voor u, en niemand durft u te weerstaan of tegen te spreken; integendeel is het haast met u als er bij Hosea van Efraïm staat: **als Efraïm sprak zo beefde men**.

Nu, indien het in enige opzichten zo met u is, dat gij wat boven anderen uitsteekt, en uitmunt in kennis, gaven en vordering op de weg, dan denk ik dat gij wat nodig hebt om arm en ellendig te blijven. Vergeet echter nooit uw aangeboren aangezicht, maar blijf steeds **deze ellendige**. Indien gij, in uw eigen schatting ooit iets anders wordt, dan klimt gij een trap te hoog, en dan wordt gij

onvatbaar voor de vrije genade, ondankbaar voor Gods gaven, en onbruikbaar voor uw medechristen en medezondaar. Maar als gij niets en niemand zijt dan deze ellendige, dan zijt gij gelukkig voor uzelf en anderen.

Dan zijt gij genegen om te helpen waar hulp nodig is, want gij zegt: deze ellendige is het verplicht. Dan zijt gij niet vertoornd, niet gramstorig, wanneer gij in nood niet spoedig genoeg geholpen wordt, want gij zegt: deze ellendige heeft het niet verdiend. Dan zijt gij verdraagzaam tegen kwaadsprekers en lasteraars, want gij zegt: aan deze ellendige is toch weinig verbeurd. Dan leeft gij altijd in vrede met uw medechristen, al prijst, acht en ontziet hij u niet genoeg, want gij zegt: deze ellendige is alle eer en roem onwaardig. Dan zijt gij dankbaar in voorspoed, en aan God onderworpen in kruis en tegenspoed, want gij zegt: deze ellendige heeft nergens aanspraak op. Dan hebt gij een gezond geloof, en maakt een gedurig gebruik van de dierbare Heere Jezus, want gij zegt: deze ellendige heeft Hem zowel voor zijn beste deugden, als voor zijn grootste zonden nodig; Zijn bloed is genoegzaam om mij te reinigen; Hij nodigt mij vriendelijk en Zijn woord is waarachtig en getrouw, en dus kan ik met Hem niet beschaamd uitkomen.

Eindelijk, dan ook ziet gij stervende op Jezus, en gaat door Zijn verdienste en gerechtigheid naar boven, zeggende met vrijmoedigheid en blijdschap:

Uw hoop, Uw kudde woonde daar; Uit vrije goedheid waart gij haar Een vriendelijk beschermer, Gij hebt ellendigen dat land Bereid door uwe sterke hand, O, Israëls ontfermer! (Ps. 68:5).

Nu, hier hebt gij dus zeven dierbare nuttigheden, zeven zoete vruchten zou ik zeggen, die aan de boom van nederigheid groeien. Zijt gij een ellendige in gevoel, een arme, ootmoedige ziel, gij zijt overal veilig en gelukkig, en eenmaal gaat gij met blijdschap naar de hemel. Indien ieder Christen, ja indien elk mens hoofd voor hoofd, in dat nederig gevoel mocht staan, om zichzelf altijd maar deze ellendige te noemen, dan zouden oorlogen en bloedvergietingen voorgoed ophouden, en alle twist en kibbelarij zou uit de wereld, uit de kerk en uit het huisgezin verdwijnen als kaf voor de wind.

Kom, laat ons samen dan gedurig bidden om een arm hart, door die Geest wiens eigen werk het is om zondaren te ontdekken en tot Jezus te brengen. Laat ons voorts de goede strijd des geloofs strijden en naar het eeuwige leven grijpen, opdat wij ook eenmaal met Gods arme volk de zalige hemelrust mogen genieten.

ELFDE OEFENING

OVER 1 KOR. 13:13

En nu blijft geloof, hoop en liefde, deze drie; doch de meeste van deze is de liefde.

A. Wij spreken eerst over geloof, hoop en liefde.

B. En dan over de voortreffelijkheid der liefde, boven het geloof en de hoop.

A. Wat is het geloof? Het geloof is zeer eenvoudig geloven alles wat Jehova de Heere in Zijn dierbaar woord gesproken heeft. Gelijk Paulus eenmaal zei: ik geloof Gode, dat het alzo zijn zal, gelijkerwijs het mij gezegd is, (Hand. 27:25). Daar werden er meer en meer toegedaan, die de Heere geloofden, (Hand. 5:14). Abraham geloofde God, en het is hem gerekend tot rechtvaardigheid, (Rom. 4:3). De stokbewaarder was verblijd, dat hij aan God gelovig was geworden, (Hand. 16:34). Crispus, de overste der Synagoge, geloofde aan de Heere, (Hand. 18:8).

En nu, als ik en gijlieden zo God geloven, of aan God geloven, dan vloeien daaruit vanzelf de volgende zaken voort.

Wij geloven Zijn rechtvaardigheid en billijken Zijn toorn. Wij geloven dat wij juist zó zijn als de waarheid ons beschrijft, namelijk *boos, ja alleenlijk boos van onze jeugd aan*. Of, zoals er op een andere plaats staat: *van God vervreemd van de baarmoeder af*. Dit geloven wij met beschaamdheid en verlegenheid, en geloven dus ook dat de Rechter der ganse aarde ons geen onrecht zou aandoen, als Hij ons met tijdelijke en eeuwige straf kwam bezoeken. Wij zeggen met Elihu: *verre is God van goddeloosheid en de almachtige van onrecht! Ons tevoren zo onbesneden hart, wordt gebogen, en wij krijgen een welgevallen in de straf van onze ongerechtigheid*.

Verder. Wij leren Gods goedheid en liefde geloven. *Gods liefde*. God had de wereld alzo lief, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft voor een iegelijk die gelooft. De Heere is goed en gaarne vergevende. En nu, dat begint de ziel te geloven; zij krijgt een diepe indruk van Gods goedheid en liefde, en is daarover verwonderd en verblijd. Ziet dit in David, die wel degelijk indrukken van Gods rechtvaardigheid had, die hem deden zeggen: *Heere, Gij zijt rechtvaardig in Uw spreken, en rein in uw richten!* Maar niet minder had deze van God geleerde man ook diepe indrukken van 's Heeren goedheid en liefde, die hem deden zeggen: ik zal van goedertierenheid en recht zingen, (Ps. 51:1). En die hem in één Psalm, wel 26 maal deed herhalen: *Uw goedertierenheid is in der eeuwigheid*.

Nog eens. Als wij God op Zijn woord geloven, dan vallen wij aan Jezus' voeten neer, om Hem al onze noden te klagen, en met David te zuchten: *Och Heere, bevrijd mijn ziel!* evenals de hoofdman, en de Kananese vrouw, en die andere vrouw die door de schare heendrong om de zoom van Jezus' kleed aan te raken. Van alle deze toevluchtnemende zielen, wordt gezegd: *uw geloof heeft u behouden*. En nu, wij hebben dan ook zulk een verheven denkbeeld van Jezus' volheid en bekwaamheid, want Hij is die *held waar hulp bij besteld is en die volkomen kan zalig maken degenen die door Hem tot God gaan*, dat wij niet ophouden, dan eens met meer en dan weer met minder vrijmoedigheid en licht, onze schuldige zielen ter verzoening en verlossing aan Jezus op te dragen, en Hem tevens als Koning over onze ziel te kiezen, ons volkomen aan Hem toe te vertrouwen, als een persoon die bekwaam is onze schuld te verzoenen, ons tot zaligheid te onderwijzen, en ons van de banden des satans te verlossen en Zijn wet in ons hart te schrijven. Hij biedt zich aan, om alles aan, in en voor ons te doen, louter om niet, uit vrije genade, zonder onze vorige zonden, of ons lang uitblijven, en het verzondigen van onze tijd, ons te verwijten; en wij komen tot Hem om de koop toe te slaan, ons ja-woord aan Jezus te geven, en ons voor eeuwig aan Hem op te dragen, om door Hem vrede met God te krijgen, en met Zijn beeld versierd te worden.

Dit is een zeer eenvoudige en zeer gemakkelijke zaak, en nochtans is er Goddelijke genade toe nodig. *Da Costa* zegt: Het geloof is zo eenvoudig als onmogelijk. Wat is eenvoudiger en

gemakkelijker dan te ademen? ja, voor die leeft; maar voor die niet leeft is het onmogelijk. Wat is lichter dan te lopen? ja, maar voor die zijn been niet gebroken heeft. Alleen de Heilige Geest leert ons geloven, en als men iets geleerd, en van de rechte meester geleerd heeft, dan is niets lichter dan het in beoefening te brengen. Komt dan, gij zondaar, gij zondares, wie gij zijt, komt en slaat de koop toe, geeft God de hand, en wordt het ééns met Hem, en alles is geschied. En zo gij God de hand gegeven hebt, kunt gij dan nog naar de hel gaan? Dat is immers onmogelijk.

Eindelijk. Als wij God op Zijn woord geloven, dan ook wordt ons hart gereinigd door het geloof, (Hand. 15:9). En die aan God geloven, dragen dan ook zorg om goede werken voor te staan, (Tit. 3:8). Het is hun ernstige zorg om zonder aanstoot te zijn, hetzij de Jood, hetzij de Griek, hetzij der gemeente Gods, (1 Kor. 10:32); zij wensten vervuld te zijn met vruchten der gerechtigheid, die tot de heerlijkheid en prijs Gods zijn door Christus, (Fil. 1:11); en bedenken daartoe al wat rechtvaardig is, al wat rein is en al wat liefelijk is, (Fil. 4:8). Zie daar hebt gij iets van het geloof!

Nu de hoop. Zij is, wat het wezen der zaak betreft, in alle godvruchtigen, die tezamen wedergeboren zijn tot een levende hoop, (1 Petr. 1:3). De hoop is die verwachting die uit het geloof voortkomt, en waardoor de ziel in vereniging met Christus, de beloofde en toekomstige goederen van het genadeverbond, met lijdzaamheid tegemoet ziet. Het geloof ziet op Gods belofte en de hoop op het goed dat beloofd wordt; het geloof neemt de goedheid van de Belover in aanmerking, en de hoop ziet meer op de heerlijkheid van het beloofde goed.

In sommige godvruchtigen is een volle verzekerdheid der hoop, tot het einde toe, (Hebr. 6:11). Die zijn verzekerd dat zij eenmaal de kroon des levens zullen dragen, en dat geen verdrukking, vervolging, benauwdheid, gevaar en zwaard, of wat dan ook, hen zal kunnen scheiden van de liefde van Christus; zij genieten dagelijks des Heeren zalige nabijheid, en verblijden zich gedurig in de hoop der zaligheid.

Anderen genieten juist niet zoveel troost, en hebben ook niet zulke krachtige stukken ondervonden, maar hebben toch doorgaans een redelijke en tevens heldere hoop op Gods dierbaar woord. Zo spreekt Paulus, van door de vertroosting der Schrift hoop te hebben, (Rom. 15:4), en David zegt: gedenkt aan het woord tot uw knecht gesproken, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen, (Ps. 119:49).

Weer anderen zijn zover niet, maar wachten toch op de Heere, zoals Micha, (Hoofdst. 7:7), en zijn ook telkens zeer verheugd omdat de Heere zulke grote dingen belooft aan degenen die op Hem wachten, (Jes. 64:4), en zeggen dan ook met David: de Heere die het goede werk begonnen heeft: zal het voor mij voleinden, (Ps. 138:8).

Nog anderen zijn vaak moedeloos en twijfelachtig; zeggen weleens met David in hun haasten, ik ben afgesneden, (Ps. 31:23), en met de klagende kerk: mijn hoop is vergaan, (Klaagl. 3:18). Maar toch zouden zij hun bestreden deel niet graag aan de wereld willen verkopen. Zij hervatten hun hoop weer, en zeggen met dezelfde klagende kerk: dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen, (Klaagl. 3:21). Zulken worden genoemd, gebondenen, die hopen, (Zach. 9:12). Het ongeloof en de aanvallen van de vijand houden hen gebonden, maar toch zo vast niet of zij komen nog wel eens los, en de zwakke hoop steekt het hoofd boven de golven uit. Het gaat met de hoop van Gods volk, als met een gezelschap reizigers dat te voet naar de stad gaat; er zijn er onder die tien of twaalf uren op een dag kunnen lopen; sommige ouden en kreupelen, strompelen toch ook nog al voorwaarts, maar zij kunnen met de anderen niet mee; toch overwinnen zij ook eindelijk al de moeilijkheden die aan de reis verbonden zijn, en zij komen ook door de poort. Onze hoop is gedurig als een ziek mens, zó afgemat en krachteloos, dat wij denken dat hij nooit weer herstelt, maar God houdt Zijn werk in het leven in het midden der jaren. Daarom zegt Paulus in onze tekst, dat zowel de hoop als het geloof *blijft*. De opgaande vlam wordt wel eens een klein vuurtje, en het kleine vuurtje een vonk; de stroom verandert wel eens in een druppel; maar toch geloof en hoop houdt niet op. Het blijft, al zien de mensen het niet en al schijnt het ook voor onszelf verdwenen te zijn. De trouw en macht van God bewaren deze twee kleine schepseltjes, al zegt soms ons gevoel dat zij beiden dood en begraven zijn. Jezus bad voor het geloof van Petrus, dat het niet mocht ophouden, en bidt en zorgt ook nog voor al Zijn volk, en is met hen tot het einde toe. Het zijn aangename woorden die wij vinden in het einde van de 48^e Psalm, *deze God is onze God; hij zal ons geleiden tot de dood toe*.

Eindelijk spreekt Paulus hier ook van de liefde. Deze deugd, of liever, deze genade, blijft evenzeer in het hart van al Gods volk. Ik zeg met opzet, in het hart van al Gods volk, omdat ik geloof dat de liefde in het hart der wereldkinderen niet woont of wonen kan. De wereldse mensen zeggen wel, onze lieve Heer! maar de Schrift leert ons toch, dat zij de Heere niet liefhebben maar haten, en dat *het bedenken des vleses vijandschap tegen God is*. De liefde tot God woont dan alleen in wedergeboren harten, en daarin nog naast veel gebrek en liefdeloosheid, gelijk wij soms wonen naast slechte en twistgierige burens, waar wij alle dagen mee ruziën moeten. En dan is die kostelijke parel van liefde, ook nog een vrucht van Gods eigen akker, en niet van de onze, want wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst lief gehad heeft, (1 Joh. 4:19).

Maar waaruit zal het nu blijken of wij God waarlijk lief hebben? Mij dunkt als ik het geld lief heb, dan behoeft daaruit niet te blijken, dat ik er grote zakken vol van bezit, en aan anderen vertonen kan, maar mijn liefde tot het geld blijkt daaruit, dat ik naar de lust van mijn hart, des morgens voor dag voor dauw opsta om het te zoeken. Ik ga naar de beurs, naar de markt of elders, of ik waag mijn leven op zee, om handel te drijven op de grote wateren; of ik sta naar een aanzienlijk ambt, naar een winstgevende bediening; en het is alles te doen om het lieve geld. Nu, zo hier ook; ik zeg als David: ik zoek U met mijn gehele hart, (Ps. 119:10). Of, gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijne ziel tot U, o God, (Ps. 42:2). Of, weer op een andere plaats: mijn ziel is begerig, (Ps. 84:3). Dat zoeken, dat begeren, dat naar God uitzien, dat hijgen om Hem als ons deel te bezitten zou dat geen teken zijn dat wij Hem liefhebben? Verder, als ik God liefheb, dan bestrijd ik mijn zonden, omdat ze God mishagen; ik treur, omdat ik niet leven kan zonder tegen de Heere te zondigen, ik bid om bekwaam makende genade om in alles des Heeren welbehagen te doen. Nog meer: ik heb Zijn Woord lief, waarin Hij spreekt tot mij, en ik heb behoefte aan het dagelijkse gebed, waarin ik weer spreek tot Hem. Nog eens: omdat ik God lief heb, immers hartelijk lief wens te hebben, daarom heb ik ook lief al degenen die enigszins naar God gelijken, die Zijn beeld dragen, dat is Zijn volk, hetzij dan rijken of armen. En dan zal ik hier nog bijvoegen: om Gods wil, bemin ik dan ook alle mensen al zijn ze juist niet bekeerd. Och, daar zie ik niet laag op, want ook ik zou niet bekeerd geweest zijn, had almachtige genade mij niet gered. Ziedaar mijn liefde! ze is alleszins klein maar toch oprecht; het behoorde een opgaande vlam te zijn, maar is slechts een kleine vonk. Laat ons daarover treuren, en tevens bidden dat onze liefde mocht worden als de wateren die Ezechiël toevloeden van onder de dorpel van het huis des Heeren; eerst waren ze tot aan de enkels, daarna kwamen ze tot aan de knieën, verder tot aan de lendenen, en eindelijk werd de vloed zo hoog, dat het een rivier werd, waar men door zwemmen moest (Ezech. 47:1-5).

B. Laat ons nu in onze tweede hoofdzaak spreken over de voortreffelijkheid der liefde, boven geloof en hoop. Paulus zegt: *de meeste van deze is de liefde*, en dat wel om de volgende drie redenen.

Ten eerste. Het geloof is een arme deugd en insgelijks de hoop, die leven enkel op de rijkdom en de gerechtigheid van een ander; maar de liefde geeft iets, hoe weinig het dan ook zijn mag. De liefde, voor God staat ze verlegen, wil wel iets geven, maar heeft niets, en vraagt daarom met ootmoed en beschaamdheid: Wat zal ik de Heere vergelden voor al Zijn weldaden aan mij bewezen? (Ps. 116:12). Maar aan de mens, aan de medechristen en medezondaar, geeft de milde liefde wat zij heeft, niet alleen goede woorden, maar ook goede gaven, wetende dat het zaliger is te geven, dan te ontvangen, (Hand. 20:35). Wie zal door Zijn geloof een ander dienen? Ik kan immers wel voor een ander bidden, maar niet voor een ander geloven. Maar de liefde deelt mee, veel of weinig, en daarom is de liefde in dat opzicht meer als het geloof.

Ten tweede. De liefde is ook de meeste boven het geloof en de hoop, omdat de liefde meer naar de zalige God gelijkt. In God is geen geloof en hoop, maar wel liefde, want God is liefde, (1 Joh. 4:8).

Ten derde. De liefde is de meeste, omdat zij ook langer leeft. Geloof en hoop eindigen aan de poort van de hemel. Dan toch, wordt het geloof in aanschouwen verwisseld, en de hoop in bezitten en genieten; maar de liefde duurt eeuwig: de liefde vergaat nimmer meer, (1 Kor. 13:8). Meer nog: als de staf des geloofs aan de poort van de hemel zal worden neergezet, dan zal onze druppel liefde in een stroom veranderen als de Jordaan. Hier staat het plantje in een te magere grond, om ooit een

hoge boom te worden. En hoewel de liefde blijft, staat ons struikje toch menigmaal te kwijnen alsof het sterven wilde, en het is maar niets minder dan een wonder Gods, dat het niet wegwijnt. Maar daar wordt het geloof afgelegd, en de hoop in genieten veranderd, en de liefde volmaakt tot in aller eeuwen eeuwigheid. O, mijn arme liefde! hier brandt uw kleine vlammetje, omtrent God en Zijn woord en Zijn heiligen, altijd te flauw, en gij lijkt op een klein lampje, dat door gebrek aan olie dreigt uit te gaan. Maar daar zal de vlam opstijgen, en eeuwig zal daar de liefde zijn, gelijk de bruid zegt: *vurige kolen, vlammen des Heeren, die nimmer zullen worden uitgeblust.*

TOEPASSING

In de ware vromen blijft het geloof, de hoop en de liefde, daar zorgt God voor. Maar waar nu het geloof niet is, daar kan het ook niet blijven. Gaat en onderzoekt dan, of gij geloof, hoop en liefde hebt.

Is er geloof in uw hart? Door het geloof wordt men niet alleen zondaar, maar men gevoelt zich *arm* zondaar; zonder wijsheid, zonder kracht, zonder gerechtigheid. Dit vindt gij in de belijdenissen van alle de gelovigen, zowel in het Nieuwe als Oude Testament. Door het geloof wordt ons Christus dierbaar en noodzakelijk, en wij zoeken bij Hem alleen onze redding en zaligheid. Dit wordt in de Schrift genoemd, een schuilen bij de Heere; een aanhangen aan de Heere; een lopen tot de Heere; of de Heere de hand geven; de Heere het hart geven; of Hem met geheel ons hart zoeken, en ons geheel aan Hem overgeven met een onberouwelijke keus, opdat Hij ons mocht vrij maken, maar ook tevens met Zijn beeld versieren en ons voor eeuwig aan Hem verbinden, met afstand van de dienst der zonde en des duivels. En nu, kent gij die werkzaamheden des geloofs, dat toevlucht nemen met de Kananese vrouw; dat worstelen met de Heere, gelijk Jacob; dat kiezen van de weg der genade in Christus, omdat gij zelf niets aan uw schuld betalen, of aan uw zaligheid toebrengen kunt; maar ook dat kiezen van de weg der gehoorzaamheid aan de Heere, om u onder inroeping van Gods bekwaam makende Geest, als een godzalig mens tegenover de wereld te gedragen? Hebt gij hoop? Niet zulk een als waarmee de mens geboren wordt, en waardoor hij hoopt zalig te worden, omdat hij goed leeft, of omdat God barmhartig is; maar een hoop die uit het geloof voortkomt, en waar Christus en Zijn belofte, geheel, maar ook alleen de grondslag van is? En hoe is het met de liefde? Zij ligt krank misschien, maar leeft zij dan toch; en smeekt gij dagelijks dat ze mocht toenemen en aangroeien, en dat ook uw vonk nog eens een vlam mocht worden?

Bezit gij alles in beginsel; wordt, om met Jobs woorden te spreken, de wortel van de zaak bij u gevonden? O, denk dan, de Heere zal zorgen dat uw kleine lichtje niet uitgeblazen wordt; Hij is de overste Leidsman en Voleinder des geloofs. En eenmaal, bij de ingang der eeuwigheid, als gij geloof en hoop zult afleggen, dan zal het blijken dat gij wat voor hebt boven de arme wereld, en gij zult eeuwig rusten van uw arbeid, en eeuwig volmaakt zijn in de liefde.

Maar mogelijk zegt gij: ik ben wel tot Jezus gekomen, ja reeds meer dan tien of twintig jaren geleden, en dat heb ik wel duizendmaal herhaald; maar mijn tegenwoordige dodigheid, en mijn gebrek in hart en daden, doet mij zo menigmaal twifelen of mijn geloof en mijn komen tot Jezus wel oprecht geweest is. Ik antwoord: dodigheid is een lelijke ziekte, en gebrek in hart en daden, daar zullen wij maar niet veel over spreken; het is ongelukkig en hatelijk, maar tevens onder Gods volk zo algemeen als ongelukkig en hatelijk. Maar de grote vraag zal maar zijn, heb ik vrede of oorlog met de zonde? Als ik in het water gevallen ben, dan is het daarom geen teken dat ik er schik in heb; de vissen hebben er schik in, maar ik ben liever op het droge, en dat doet mij zo worstelen om op de kant te geraken. Daarenboven, de gerede en veilige weg om de zaak helder te krijgen, is om dadelijk tot Christus te gaan, Hem uw nood te klagen, al uw bezwaren voor Hem open te leggen, Hem bij vernieuwing aangrijpende tot rechtvaardigmaking en heiligmaking en op zijn eeuwig geldend offer te berusten. Dit gelovig komen, zal het buiten dispuut stellen, of het vroegere komen goed was of niet, en of het u waarlijk om Hem te doen is. O! wend u dan met al uw bezwaar naar Jezus; zoek uw schuilplaats in deze vrijstad. De poort is open. Gij hebt vrijheid om te komen, en wordt allervriendelijkst genodigd. En nu, gij zijt immers gewillig ook; gij zijt het immers met

God ééns geworden, om u uit genade te laten zaligen? Komt dan, want alle dingen zijn gereed, en nimmer kunt gij te ruim over Jezus' bereidwilligheid en liefde denken.

Eindelijk. Er zullen hier wellicht mensen zijn, die zeggen moeten: „ik ben nog van alles ontbloot; ik heb nog geen geloof en hoop, en hoewel ik haast zeggen zou, dat ik toch iets van de liefde bezit, zo moet dit toch volgens uw voorstelling ook niet waar zijn, en dan ben ik nog van alles verstoken. Hierop antwoord ik.

Ten eerste. Geloof, hoop en liefde, zijn de dierbare vruchten en goederen van het genadeverbond, en gij kunt onmogelijk uzelf daarvan tot bezitters maken door uw eigen kracht of wijsheid. Daarom staat er: Wie heeft onze prediking geloofd? en aan wie is de arm des Heeren geopenbaard? (Jes. 53:1). En dat leert ons, dat de arm of kracht des Heeren aan ons zal geopenbaard moeten worden, als wij recht geloven zullen. En evenzo is het ook met al het andere wat wij voor de eeuwigheid behoeven.

Ten tweede. Geloof, hoop en liefde is iets, dat niet gekocht of verdiend, maar wel als een aalmoes, als een vrije genadegift, om niet verkregen wordt. Paulus zegt daarom tegen de Filippenzen: het is u uit genade gegeven, (Fil. 1:29). En elders lezen wij van geloven door de genade, (Hand. 18:27). En dit geeft altijd voor een zondaar veel meer moed om er nog eenmaal bezitter van te worden, als dat wij het zelf door eigen kracht moesten verkrijgen, of door werken moesten verdienen. En nu geeft God die genade van geloof en hoop wel eens aan oppassende lieden, aan lieve, gehoorzame kinderen, aan zedige en goedaardige vaders en moeders; maar Hij ziet ook wel eens uit genade neer op de lelijkste zondaars, die soms ware ballasten in de maatschappij zijn, en maakt er het schoonste beeld van, tot roem en eer van Zijn vrije genade. Het is in elk geval met allen, die voor de hemel bereid worden, zoals Paulus zei: *uit genade zijt gij zalig geworden!*

Ten derde. Ik wens hartelijk, dat gij in het gezicht van de noodzakelijkheid om geloof en bekering te bezitten, en tevens van de onmogelijkheid om het uzelf te kunnen geven, voor de Allerhoogste zult neervallen, en om genade zult leren smeken om behouden te worden. Hoe meer de zaak van uw kant afgesneden wordt hoe beter; en hoe meer u dit dan een bidweg wordt, ook hoe beter. De arme ziel wordt in dit punt wel eens deerlijk geschokt en geschud. Hij ziet zijn zaligheid, zoals men wel eens zegt, op de punt van een naald gezet; hij kan niets aan dit grote werk doen, en toch moet het gedaan zijn als de dood aan zijn deur klopt. Ach, wat zal hij beginnen? Nu, mijn vriend! uw ontroering zie ik toch veel liever dan de dode zorgeloosheid, die doorgaans in de mens is op te merken. Ik lees dat onze Zaligmaker, bij gelegenheid van Zijn ontmoeting met de rijke jongeling, twee dingen zei, waar Zijn oprechte volgelingen niet weinig van verschrikten. *Eerst* zei Jezus: *Voorwaar, zeg Ik u, dat een rijke bezwaarlijk in het koninkrijk der hemelen zal ingaan.* Nu, bezwaarlijk, dat is moeilijk, maar toch niet onmogelijk, dachten Zijn discipelen, en konden dus dit zeggen nog wel dragen. Maar even later zei Jezus weer: *wederom zeg Ik u, dat het lichter is dat een kameel ga door het oog van een naald, dan dat een rijke inga in het koninkrijk Gods. Zijn discipelen nu, dit horende, werden zeer verslagen, zeggende: wie kan dan zalig worden?* En nu gaat Jezus zeggen, hoe dat eigenlijk de weg naar de hemel ligt, geheel buiten de mens, in God alleen: bij de mensen is het onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk, (Matth. 19:23-26). En zou het nu voor de discipelen ongelukkig geweest zijn, dat zij hier ook hun zaligheid eens op de punt van een naald gezet zagen? En zou het hun nadeel gedaan hebben, dat zij op het geduchte woord van Jezus *zeer verslagen* werden? Toch niet! zo leert de mens het bij zichzelf opgeven, en bouwt zijn hoop alleen op dat woord van den Zaligmaker: *het is bij de mensen wel onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk.*

Gaat hiermee naar uw huis, en ik wens: God drukke het gewicht der zaak op uw hart, zodat gij in de eenzaamheid moogt roepen: Heere ontferm U mijner! geef mij de Geest des geloofs? Verbind mij aan U en Uw dienst! Schep in mij een rein hart! En dat gij niet moogt ophouden, voordat gij uw ziel voor eeuwig gered en verlost bevindt. Zoekende en biddende gaat men naar de hemel, maar zorgeloos levende, of op zijn eigen kracht en deugd vertrouwend, gaat men voor eeuwig verloren.

TWAALFDE OEFENING

OVER GEN. 18:14

Zou iets voor den Heere te wonderlijk zijn?

Aan de honderdjarige Abraham werd een zoon beloofd bij zijn negentigjarige vrouw Sara. Dit was haast niet te geloven, en Sara was ook niet vrij, van deze belofte enigszins te betwijfelen, waarover zij van de Heere bestraft werd, die haar bij Zijn wonderdoende Almacht bepaalt met de woorden van onze tekst: *zou iets voor de Heere te wonderlijk zijn?*

Woorden van dezelfde inhoud vinden wij bij de profeet Jeremia, die tot Jehova zei: geen ding is U te wonderlijk, (Jer. 32:17). En bij de profeet Zacharia zegt de Heere, omdat het zo wonderlijk is in de ogen van het overblijfsel dezes volks in deze dagen, zou het daarom ook in mijn ogen wonderlijk zijn? spreekt de Heere der heirscharen! (Zach. 8:6). En op een andere plaats zegt onze Heere Jezus: bij God zijn alle dingen mogelijk, (Matth. 19:26). En elders zei de Engel tot Maria: want geen ding zal bij God onmogelijk zijn, (Luk. 1:37).

Al deze woorden zijn vol troost voor het volk van God, als zij in tegenspoed verkeren, of in duisternis wandelen, of op een ziekbed liggen, of enig toekomend en dreigend gevaar vrezen, of als zij naar de toekomende rust verlangen. De vromen hebben altijd met een Almachtig God te doen, van wie met recht mag gevraagd worden: *zou iets voor de Heere te wonderlijk zijn?*

A. Wij zullen *eerst* zien, hoe de Heere dit getoond heeft van het begin der wereld af.

B. En dan, hoe Hij het tot troost aan Zijn volk zal tonen, tot aan het einde der wereld toe.

A. Zou iets voor de Heere te wonderlijk zijn, dit toonde de Heere, toen hemel en aarde geschapen werd uit niets. In den beginne schiep God hemel en aarde. De aarde was eerst woest en ledig, en de duisternis was op de afgrond. Maar God schiep het dierbare en liefelijke licht, zonder hetwelk de aarde een akelige plaats zou geweest zijn, en na het licht, gras, planten, bomen, vissen, vogels en viervoetige dieren in honderden soorten op aarde. En *eindelijk*, nadat de Heere het huis gebouwd en versierd had, en de tafel gedekt, schiep Hij de redelijke mens in een staat van volkomenheid, en leidde Hem als een gast in dat prachtige gebouw binnen, om al de goederen des aardrijks te bezitten en overvloedig te genieten, en zich in deze heerlijke schepping dagelijks te verlustigen.

Zou iets voor de Heere te wonderlijk zijn? Dit toonde de Heere verder, toen de aarde enige eeuwen gestaan had, toen er reeds verscheidenen op geleefd hadden die bijna de ouderdom van duizend jaren bereikten, maar toen ook het zondig mensdom de maat der ongerechtigheid had volgemaakt, en God de ganse aarde door een watervloed weer omkeerde toen zei de Heere, gelijk later bij de profeet Jeremia: zie, dat Ik gebouwd heb, breek Ik af, en dat Ik geplant heb, ruk Ik uit, (Jer. 45:4). Toen was het: de dikke wolken goten water, de hemelen gaven fel geklater. Het water barstte onder uit de afgrond, en stroomde boven uit de hemel, en binnen weinig tijd waren de wateren gerezen tot boven de hoogste bergen, en al de duizenden mensen en dieren waren ellendig in de stroom omgekomen. Noach echter die genade vond in de ogen des Heeren, die rechtvaardig en oprecht was, die met God wandelde, werd met zijn huisgezin wonderlijk bewaard. Hij werd bewaard in de ark met zijn huisgezin, en alle soorten van rein en onrein vee; waar zij samen twaalf maanden lang op de wateren dreven totdat de ark weer rustte op de berg Ararat. Hoe wonderlijk deze zaak ook was voor Noach, ongeloofbaar wonderlijk voor de ongelovige wereld, en wonderlijk ook voor ons, nochtans niet te wonderlijk voor de Heere.

Zou iets voor de Heere te wonderlijk zijn? Ziet dit ook in de brand van Sodom, en de verlossing van Lot en zijn dochters. Gaat van daar naar de braambos, naar de tien plagen in Egypte, naar de Rode Zee, waar het water als muren stond om Israël een doortocht te banen naar het beloofde land. Denk

verder aan de wolkenkolom, het manna, het water uit de steenrots, de bloeiende staf van de hogepriester. Denk aan Bileam en zijn pratende ezel, het jukdragende stomme dier dat sprak met een mensenstem. Bedenk dat de kleren van Israëls volk, de ganse veertig jaar, toen het in de woestijn reisde, niet versleten, zodat ze met dezelfde rok, die ze misschien in Egypte niet eens nieuw hadden aangetrokken, na een reis van veertig jaar in Kanaän binnen kwamen, (Neh. 9:21). Denk aan al de wonderen Gods, door Israël in de woestijn ondervonden, en gij moet zeggen, het is zo, niets is voor de Heere te wonderlijk.

Denk verder aan Jozua, aan het vallen van de muren van Jericho, aan het stilstaan van de zon; aan het achteruitgaan van de zon ten tijde van Hizkia, aan de sterren die uit hun loopplaatsen streden voor Israël, tegen Sisera de krijgsoverste van Jabin, (Richt. 5:20), en aan al de zorg die God voor Israël betoonde onder de richteren en de vrome vorsten, en aan al zijn straffen, als zij van de Heere door zonde en afgoderij waren afgeweken.

Zou iets voor de Heere te wonderlijk zijn? Hoe is dit ook gebleken in het weinige meel en de olie van de weduwe te Zarfat; één pond meel, of iets minder nog misschien, daar bakt de goede vrouw meer dan honderd, mogelijk duizend koeken van, genoeg tenminste voor haar en haar zoon, en de godzalige vreemdeling die onder haar dak was ingekomen, totdat de Heere regen op aarde gaf en dus de hongersnood wegnam. Denk aan die andere weduwe, die enige tonnen olie kon gieten uit één kruik, om langs die wonderbare weg van haar harde schuldeiser ontslagen te worden. Denk verder aan de profeet, die enige maanden lang, door de gulzige raven, met brood en vlees gevoed werd, en aan diezelfde profeet, die later weer veertig dagen zonder enig voedsel door de woestijn kon wandelen, zonder honger te krijgen of zwak te worden. En moeten wij dan niet zeggen: niets is te wonderlijk voor de Allerhoogste!

Nog eens. Zou iets voor den Heere te wonderlijk zijn? Ziet daar zit een profeet te leven, te geloven, te bidden, en dat drie dagen lang, in de maag van een vis, en wordt daarna weer levend door dit zeegedrocht als door een roeiboot aan land gezet. Een andere profeet wordt bewaard onder de wilde dieren, zit rustig een hele nacht onder de leeuwen in de kuil, en komt er ongeschonden weer uit. Nog drie anderen wandelen ongedeerd in het midden van een heet gestookte oven, zonder dat zelfs de reuk des vuurs aan hun kleren of hoofdhaar bespeurd wordt. Een ander weer wordt uit een sterke gevangenis door een Engel des Heeren verlost. Een ander nog vaart zonder te sterven op naar de hemel met een vurige wagen en vurige paarden, en komt zo heerlijk in het nieuwe Jeruzalem binnen.

Nog groter wonder, en toch niet te wonderlijk voor de Heere Jezus is de Zoon van God, en toch van gelijke eeuwigheid met de Vader, gegenereerd, geboren, en toch zonder begin; waarachtig mens en toch waarachtig God in één persoon, kwam uit liefde in de wereld, deed ontelbare wonderen, droeg Gods toorn en kocht Zijn volk vrij van de hel, nodigt arme zondaren tot Zich, en is nu in de hemel de zaakbepleiter, de voorbidder, de plaatsbereider, en de eeuwige Koning van al Zijn volk.

Eindelijk. Zou iets voor den Heere te wonderlijk zijn? Denk aan de roeping van Adam in het paradijs; aan Abraham, een vijf en zeventigjarige afgodendienaar, en later een voorbeeld van geloof en godzaligheid. Voegt er nog Manasse bij, een oude tovenaars, die zijn eigen kinderen aan de Moloch had opgeofferd, en Jeruzalem met onschuldig bloed had vervuld, en de vijandige priesters, die later aan het geloof gehoorzaam werden, en de vuile Korintheërs, die later werden afgewassen en

geheiligd, en zovele anderen, die van de mond der hel vandaan gegrepen werden, en op het smalle pad gebracht; en die nu al een plaats bekleden onder de hemelse heirscharen, die voor Gods troon wandelen in de zalige hemel. Ja, zegt over de waarachtige bekering van al Gods volk, zou een ding voor de Heere te wonderlijk zijn? Immers de bekering van ieder mens is een mirakel Gods. Sommige gelovigen, zegt de apostel, hebben in hun treurig eertijds der heidenen wil volbracht en gewandeld in ontuchtigheden, begeerlijkheden, wijnzuiperijen, brasserijen, drinkerijen en gruwelijke afgoderijen, (1 Petr. 4:3). En misschien hebt gij behoord tot de zodanigen; of zo niet, de bekering is toch bij elk mens een geestelijke opwekking uit de dood der zonde, en dus wordt het bij elke bekering openbaar, dat God de doden opwekt, en dat geen ding voor de Heere te wonderlijk is.

B. Maar nu onze tweede hoofdzaak: de Heere zal ook tonen dat voor Hem niets te wonderlijk is, tot aan het einde der aarde toe.

Gij zijt nu bekeerd, maar hoe komt gij nog in de hemel? Mij dunkt, gij valt nog weer af! Ja, in uw meest dorre en dodige tijden worden er bijna geen sporen van een innig Christendom of tere godsvrucht meer bij u gevonden, en is er zo weinig onderscheid meer tussen u en de wereld. De duivel loert op uw verderf, en zoekt rusteloos uw gehele afval; en gij voelt u tegen zijn macht en list bij lange niet opgewassen. Daarbij leeft gij in een wereld vol netten en strikken. Ach, hoe komt gij nog in de hemel? Maar, zou er iets voor de Heere te wonderlijk zijn? Hij heeft u almachtig getrokken, en zal u ook almachtig bewaren. Gij wordt door God, de Vader, geheiligd en door Jezus Christus bewaard. Hij is machtig u van struikelen te bewaren en Zijn genade en trouw zal niet toelaten dat er een enige van Zijn volk afvallen zal. In God is al uw heil en uw eer, uw sterke rots, uw tegenweer, en Hij zal u en al Zijn volk, ten spijt der hel, in het nieuwe Jeruzalem binnen brengen.

Er zijn nog vele honderdduizenden joden, die zo vijandig zijn tegen Christus en Christendom, hoe zullen die immer tot bekering komen? Wie is in staat om aan kannibalen en menseneters te beduiden hoe men Christus moet zoeken en vinden? En wat een wereld van onchristendom, is het zelfs te midden van het zogenaamde Christendom; ik vrees dat nog alles weer uitsterven zal en dat er mogelijk over vijftig jaar, bijna niet een ware Christen meer zal gevonden worden. Maar zou iets voor de Heere te wonderlijk zijn? Eenmaal zal nog de volheid der heidenen ingaan en geheel Israël zalig worden, (Rom. 11:25,26). De mensen zullen elkaar liefhebben, en niet meer vechten of oorlogen, maar de zwaarden tot spaden maken, en de spiesen tot sikkelen, (Jes. 2:4). En de aarde zal vol van kennis des Heeren zijn, gelijk de wateren de bodem der zee bedekken, (Jes. 11:9).

Nog een bezwaar: uw eigen echtgenoot en kinderen zijn nog onbekeerd. De godvruchtige huisvader treurt, of de vrome moeder, dat hij of zij, maar alleen en zonder gezelschap naar de hemel moet wandelen. De kinderen, toen ze nog klein waren, waren onderdanig en gingen waar vader of moeder ging; maar nu zijn ze de roede ontwassen, willen niet meer onder de waarheid komen, lopen 's Zondags bij de weg, verdiepen zich hoe langer hoe meer in de wereld, en glijden geheel mee met de stroom des tijds, worden meer en meer vijandig tegen de vromen, en luisteren niet meer naar de vermaningen en gebeden der ouders. Ach! zij zijn op het spoor der hel, en op de weg om eenmaal met dubbele slagen geslagen te worden. Maar nu, één hoop is er nog: zou iets voor de Heere te wonderlijk zijn? Hebt gij bidden geleerd? Draagt uw kinderen elke dag aan God op. Mogelijk worden ze nog bij uw leven bekeerd, of zij komen nog tot een ander leven, als uw koud gebeente reeds lang in het donker graf is; of zo niet, dan zal hun verderf u geen smart meer zijn in de zalige eeuwigheid.

Nog iets: wat ziet het er donker uit in Gods kerk, wat is er veel twist en verschil onder Gods ware volk; wat zijn er weinig godzalige en getrouwe leraars, wat wordt er in het algemeen in ons arm vaderland slecht geloofd, slecht geleerd en slecht geleefd! Maar zou een ding voor de Heere te wonderlijk zijn? Kan Jehova God geen vrede, en liefde en eensgezindheid geven? Kan Hij onder de grote schaarsheid van getrouwe leraars, niet geven dat spoedig de boodschappers van goede tijdingen, een grote heerschaar wordt, (Ps. 68:12). Hij, die gezegd heeft: o Jeruzalem, ik heb wachters op uw muren besteld, die al de dag en al de nacht niet zwijgen zullen, (Jes. 62:6).

Nog al eens: wat worden er weinig mensen bekeerd, en wat is er weinig zegen onder de bediening van het Woord, en weinig zegen in de gezelschappen van Gods volk! Maar nu, zou iets voor de Heere te wonderlijk zijn? Paulus zegt: bidt voor ons, dat God ons de deur des Woords opene, (Col. 4:3). Doet gij ook zo, bidt voor degenen die gaarne getrouw willen zijn, en ondersteunt ze gelijk Aaron en Hur Mozes ondersteunden, toen Israël met Amalek streed. Bidt dat God water zal gieten op de dorstigen, en stromen op het droge: Zijn Geest moge uitstorten op ons zaad en Zijn zegen over onze nakomelingschap. Dan zullen er mensen bekeerd worden, en er zal overal zegen en voorspoed kunnen worden opgemerkt.

Nog eens: zoekende zielen! Gij zoekt wel, maar gij vindt niet; gij bidt wel, maar gij ontvangt niet; God hoort niet naar uw gekerm; gij komt wellicht nooit terecht; uw donkerheid wordt groter, uw toestand verwarder, uw ziel ellendiger, uw hoop kleiner! Geeft het maar op, gij kunt toch nooit zalig

worden! Maar nee, geeft het niet op! Bidt met David: och Heere, bevrijd mijn ziel, (Ps. 116:4), of, och Heere, genees mijn ziel, (Ps. 51:5). God zal horen en helpen. Het is u beloofd. De Heere is een beloner van allen, die Hem zoeken, (Hebr. 11:6), en verlost het bedrukte volk, (Ps. 18:28), en Hij laat voor de oprechten het licht opgaan uit de duisternis. Zou iets voor de Heere te wonderlijk zijn? Het is voor u wel te wonderlijk, genade te krijgen en gered te worden, maar niet voor de Heere. Daarom houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vrolijk leven. Nooddriftigen, veracht Zijn goedheid niet: nooit zal Hij zijn gevangenen begeven.

Godvruchtigen, allen tezamen! Zou iets voor de Heere te wonderlijk zijn? Hij zal eenmaal de ganse schepping van de vloek vrijmaken. Alle doden zal Hij uit het graf opwekken; ook uw dood lichaam, en dan zal uw dauw zijn als een dauw der moeskruiden, en het land zal de overledenen uitwerpen, (Jes. 26:19). Hij zal nieuwe hemelen en een nieuwe aarde scheppen, en al Zijn volk vertroosten in de eindeloze gelukzaligheid.

Maar dat is voor u niet, zondaar! Die God, voor wie geen ding te wonderlijk is, zal eenmaal Zijn en mijn vijanden in de eeuwige verdoemenis werpen, zegt onze Catechismus, en daar zult gij eeuwig smart lijden in de vlam, eeuwig zwoegen onder het droevig berouw, over uw zorgeloosheid en het kwalijk besteden van uw genadetijd, en eeuwig de toorn van de Almachtige ondervinden. Nee, bij de Allerhoogste is geen ding te wonderlijk; daarom zal Hij eenmaal in de dag van het grote gericht uw vervloekte lijk uit het graf weten terug te vinden, om u weer met uwe arme, bange ziel verenigd, samen te stellen voor Zijn geduchte Rechterstoel, en u eeuwig samen te doen wonen onder het rampzalig gezelschap van duivelen en verdoemden. En omdat geen ding voor de ontzagelijke en rechtvaardige God te wonderlijk is, zal Hij lichaam en ziel in de afgrond voor eeuwig doen branden, en nochtans zal het als de braambos nimmer verteren. Dat vreselijke vuurgericht wacht u, en wie weet of het morgen niet reeds over u een aanvang nemen zal, en eindigen zal het niet in der eeuwigheid.

Maar luistert nog eens even, en dan kunt gij naar huis gaan. Nog eenmaal moet ik het reeds zo dikwijls herhaalde woord zeggen: zou iets voor de Heere te wonderlijk zijn? Hij deed eens dat dode hout, de staf van Aaron bloeien, en aan een dorre knots amandelvruchten groeien. Hij kan dus ook uw stenen hart wegnemen en u een vlesens hart geven, en u uit het graf der zonde doen opkomen; gelijk Hij eenmaal tot het wanhopend Israël zei, dat gezegd had, onze beenderen zijn verdord, en onze verwachting is verloren! Nee zegt Jehova: Ik zal uw graven openen, en u uit uw graven doen opkomen, o mijn volk, (Ezech. 37:11,12). Zo kan de Almachtige ook nog uw graven openen, uw zielen redden, en u nog een naam en een plaats geven onder al de gezaligden in het hemelse paradijs. Gij zijt mogelijk een overgegeven slaaf der zonde, een dronkaard, een onheiliger van Gods naam en dag, een vijand van Zijn volk en dienst; of iemand die vroeger kloppingen gehad heeft, maar gij hebt de Heilige Geest weerstaan; of gij zijt een afgeleefde grijsaard aan de mond van het graf, en de bode des doods die u moet arresteren en voor de vierschaar brengen, is reeds dicht achter u om u met zijn ijzeren hand aan te grijpen. Hoort nog: bij God zijn alle dingen mogelijk. Och! dat dit nog uw zorg en begeerte, uw gebed mocht worden, en dat gij veel moogt smeken om Zijn dierbaren, onmisbare Geest! Ik eindig met een zoete belofte Gods: een iegelijk, die bidt, die ontvangt, en die zoekt, die vindt, en die klopt, die zal open gedaan worden (Luk. 11: 10).

DE TIENDE OEFENING

OVER ZACH. 12:10-14 *Doch over het huis Davids, en over de inwoners van Jeruzalem, zal Ik uitstorten de Geest der genade en der gebeden; en zij zullen mij aanschouwen die zij doorstoken hebben; en zij zullen over hem rouwklagen, als met de rouwklage over een enige zoon; en zij zullen over hem bitterlijk kermen, gelijk men bitterlijk kermt over een eerstgeborene.*

VOORAFSPRAAK

Sommige mensen stellen zich het volk des Heeren voor als een troep gauwdieven of bedriegers, die lange gezichten zetten, vrome woorden spreken, plechtige gebeden doen, en op ieders gedrag wat weten af te dingen; maar pas op uw beurs; want indien zij u heimelijk misleiden of bedriegen kunnen, dan zullen ze het niet laten.

Anderen denken: nee, dat geloof ik juist niet, maar ik vind het toch een stroef en stomp volk, waar gij in de samenleving werkelijk niets aan hebt. Nauwelijks groeten zij u op de weg, en een onderhoudend aangenaam gesprek kunt gij nooit met dat volk aanknopen. Ik denk dat zij te hoge gedachten van zichzelf hebben, en ons en andere fatsoenlijke lieden in hun hart verachten. Indien wij maar van hun soort waren, dan zouden ze de tong beter tegen ons roeren, maar nu is het hun haast te veel dat zij een enkel woord tegen ons zeggen. Maar nee, denkt een ander, dat is wat hard geoordeeld; maar ik geloof dat ze zo stomp en stil zijn, omdat ze altijd diep gebogen gaan onder de ongekende bezwaren die ze in hun hart omdragen; het is een treurig en moedeloos volk, dat bijna niet omhoog durft kijken, en altijd in druk en moedeloosheid verkeert.

Weer anderen hebben van de ware Christen een tegenover gesteld denkbeeld: een Christen zeggen ze, is een vrolijk mens. Wel zeker! en waarom niet? Hij is met God verzoend, hij wordt door God bewaard, door God getroost, en ook eenmaal in de hemel door God gekroond. Hij maakt verbazende sprongen voorwaarts op de weg; hij bestrijdt en overwint zijn vijanden, beheerst zijn verdorvenheden, vertrouwt altijd op God, en stapt vrolijk over de grootste moeilijkheden heen. Hij heeft een vrij leven; een gemakkelijk, een opgeruimd, een vrolijk leven.

Ik voor mij, ik vergelijk de ware Christen bij een rijk heer, die een kwaad, een zeer been heeft. Mijnheer heeft wel tienmaal honderdduizend gulden op het grootboek ingeschreven; en dat is nog zijn hele kapitaal niet, daar hoeft gij niet om te denken; hij heeft nog huizen en hofsteden in Overijssel, in Noord-Holland, in Friesland, en dan nog zoveel effecten; de man kan zijn schatten zelf niet berekenen. Hij slaapt op een bed van vierhonderd gulden; wat al gemakken en aangenaamheden heeft hij in huis en tuin; wat is zijn maaltijd altijd even prachtig en lekker; als hij maar met zijn vinger op de tafel klopt, wordt hem door de knecht een glas kostelijke wijn op de hand gezet; ieder heeft ontzag en eerbied voor hem en vliegt op zijn bevelen. Gezond is hij ook en volstrekt nog niet oud, hij kan nog wel veertig, ja, zestig jaar leven. Maar, hij heeft een bedroefd zeer been! Het is een kwade, hardnekkige reumatiek, die daar al enige jaren in gewoeld heeft, waar weinig aan te doen valt, en daar mijnheer zoveel pijn aan lijdt, dat hij gestadig kreupel is en op een stokje moet voortstompelen; en dat zou nog het ergste niet zijn, maar 's nachts kan hij niet slapen en moet zich wel duizendmaal omkeren van de pijn; en tegen verandering van weer of anderszins, dan is het soms niet uit te staan. Anders zou mijnheer een allergelukkigst leven hebben, doch dit is een droevig **maar**, dat hem al dikwijls heeft doen zeggen: was ik maar een arme metselaarsknecht met twee gezonde benen!

Nu, zo is het, denk ik, ook met de Christen. Hij kon altijd blij zijn, want hij is met God verzoend, wordt door God getroost, bewaard en eenmaal gekroond; maar twee dingen beletten hem daarin. Aan de ene zijde, het kruis dat hij bij afwisseling met alle mensen draagt; het hartzeer dat telkens aan zijn moeilijk leven gebonden is. En dan vooral, bij al zijn zalig geluk, dat grote en moeilijke **maar**, zijn zielenstrijd tegen de zonde, en het daaruit voortvloeiende ongeloof en geestelijke duisternis. God wil niet dat Zijn volk altijd treurt, en met Job op de mesthoop zit, maar wil ook niet

dat het in deze staat van onvolmaaktheid altijd verheugd is. Het mag en moet zich verblijden in God; het mag en moet echter ook nog over de zonde hartelijk bedroefd zijn, en daar tegen strijd voeren tot aan de dood toe. Dit een en ander hopen wij nader te zien.

TEKST: ZACH. 12:10-14.

Doch over het huis Davids, en over de inwoners van Jeruzalem, zal Ik uitstorten de Geest der genade en der gebeden; en zij zullen mij aanschouwen die zij doorstoken hebben; en zij zullen over hem rouwklagen, als met de rouwklage over een enige zoon; en zij zullen over hem bitterlijk kermen, gelijk men bitterlijk kermt over een eerstgeborene. Te dien dage zal te Jeruzalem de rouwklage groot zijn, gelijk die rouwklage van Hadadrimmon, in het dal van Megiddon. En het land zal rouwklagen, elk geslacht bijzonder: het geslacht van het huis Davids bijzonder, en hunlieder vrouwen bijzonder; en het geslacht van het huis van Nathan bijzonder, en hun vrouwen bijzonder. Het geslacht van het huis van Levi bijzonder, en hun vrouwen bijzonder; het geslacht van Simeï bijzonder, en hun vrouwen bijzonder. Al de overige geslachten, elk geslacht bijzonder, en hunlieder vrouwen bijzonder.

Wij vinden hier:

A. Eerst, de belofte van de Geest.

B. En dan ten tweede, de zalige vruchtgevolgen daarvan; daarin bestaande, dat elk geslacht bijzonder op de Heere zou zien en over de zonden rouwklagen.

A. Eerst vinden wij hier dan de belofte van de uitstorting van de Heilige Geest. Over welke beloften wij weer de vier volgende dingen zullen opmerken.

Ten eerste. Gods Geest wordt hier genoemd een **Geest der genade**, omdat die Geest ons uit genade gegeven wordt. Wij worden om niet gerechtvaardigd, uit zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is, (Rom. 3:24). Het is uit genade dat wij zalig worden, (Ef. 2:8). En dus ook uit genade, als wij de Geest ontvangen. Ook, omdat de Geest al de genaden, door de Vader verordeneerd, en door de Zoon verworven, aan al Zijn volk krachtig toepast. Het nieuwe leven toch, door de wedergeboorte, komt van de Geest, en is geen gevolg van onze opvoeding, of enigszins een vrucht van onze akker, en wordt daarom een geboorte uit de Geest genoemd, (Joh. 3:5). En het geloof, zegt Paulus met nadruk, dat komt door diezelfde Geest, (1 Kor. 12:9). En alle verdere plichten der godzaligheid, de ganse weg over, dat zijn weer de vruchten van de Geest, (Gal. 5:22). Die Geest, moet de liefde Gods in ons hart uitstorten, (Rom. 5:5). Die moet onze leidman zijn, als wij niet verdwalen zullen, en moet ons gedurig troosten, en ons hart opheffen in strijd en droefheid. Die moet ons verzegelen tot de dag der verlossing, (Ef. 4:30). En eenmaal als wij gestorven zijn, zal de Heere in de opstanding, onze sterfelijke lichamen weer levend maken, door Zijn Geest die in ons woont, (Rom. 8:11). Ziedaar, de Geest begint het werk in de eerste overtuiging en bekering. Hij zet het op een wonderlijke wijze, in alle de uitverkorenen en geroepenen voort, en voltooit het bij hun opwekking uit de graven, en dat alles uit loutere genade. En mag dan die Geest niet met recht de Geest der genade genoemd worden?

Ten tweede. Ook wordt die Geest in onze tekst genoemd, de Geest **der gebeden**. Kunnen ik en gij dan zonder die Geest niet bidden? Nee! God moet aangebeden worden in geest en waarheid, met een eerbiedig en gelovig hart; en dat kunnen wij zonder de bekwaam makende genade van de Geest niet. Paulus zegt daarom: wij weten niet wat wij bidden zullen, gelijk het behoort, maar de Geest komt onze zwakheden te hulp, (Rom. 8:26). Kan de molen gaan, en kan het schip varen zonder wind? En kan de mens, ook de bekeerde mens, iets uitrichten, en enig gebed doen zonder de Geest? De blinde wereld kan alles, of liever, kan niemendal; maar degenen die God ontdekt heeft, begrijpen het beter dat zij in alles afhankelijk zijn, en tot elke zucht den Geest behoeven.

Ten derde. Die Geest, wordt hier beloofd, zou worden **uitgestort**. Het woord uitstorten is een zeer mild en dierbaar woord, en doet ons niet denken aan een kleine stofregen, maar aan een

overvloedige plasregen. Niet spaarzaam bij druppeltjes, maar wel bij gehele stromen zou God die Geest uitstorten: water gieten op de dorstigen en stromen op het droge, zoals de Heere op een andere plaats belooft, bij de profeet Jesaja, (Jes. 44:2-4).

Ten vierde. Het volk, waarover die Geest zou worden uitgestort, is **het huis Davids, en de inwoners van Jeruzalem**. Niet over die allen, want dan zou er geen brede weg naar het verderf meer zijn, en de smalle weg zou dan breed geworden zijn; nochtans over velen van die, dat geeft de uitdrukking van **uitstorten** te kennen. En hoevelen van dat geslacht werden er reeds met die Geest vervuld, op de eerste christen Pinksterdag te Jeruzalem. Immers daar lezen wij al dadelijk van drie duizend, (Hand. 2:41), en even later van vijf duizend, (Hand. 4:4), dan weer van een grote schare priesters, die het geloof gehoorzaam werden, (Hand. 6:7), en eindelijk horen wij de ene apostel tot de andere zeggen: gij ziet, broeder! hoeveel duizenden van Joden er zijn, die geloven, (Hand. 21:20). Ziet, dit is dus al vervuld, en hoe velen zullen er nu nog toe komen in het laatste der dagen, als de kinderen Israëls vrezende zullen komen tot de Heere en tot zijn goedheid, en erkennen zullen de Heere hun God, en David hun koning, (Hos. 3:5). En als geheel Israël zal zalig worden, gelijk de apostel ons leert, (Rom. 11:26), en naar welke heerlijke tijd wij biddende mogen uitzien. Evenwel, behoort ook iedereen die Gods Geest ontvangt, tot dit Jeruzalem, en tot dit Davidshuis, al behoort hij uitwendig niet tot Israëls volk of geslacht. Zalig maar een land en volk, een geslacht, gemeente, huisgezin of persoon, wie het gebeuren mag dat God er Zijn Geest over belooft uit te storten! Dan toch wordt de vloeker een bidder, de hoereerder kuis en rein, de dief eerlijk, de wijsgeer wordt een arme dwaas, de man die zichzelf voldeed, en altijd roemde over zijn goed en braaf hart, wordt een arme zondaar, en zij allen tezamen worden hongerig en dorstig naar Jezus' gerechtigheid.

B. Dit zullen wij nader zien, als wij in onze tweede hoofdzaak letten op de vruchtgevolgen van deze uitstorting van de Heilige Geest. Hier vinden wij weer vier dingen. Zij zullen dan, als God Zijn Geest uitstort, de Heere Jezus **aanschouwen**; zij zullen **rouwklagen en bitter kermen**; dit zal een zeer groot rouwklagen zijn; en het zal een algemeen rouwklagen zijn.

Ten eerste. Als God Zijn Geest uitstort, dan zullen die mensen wie dit mag te beurt vallen, Jezus aanschouwen. **Zij zullen Mij aanschouwen**, zegt de tekst, **die zij doorstoken hebben**. De vijandige Joden en de blinde Romeinen hebben Jezus gepijnigd en doorstoken aan het kruis, en ook wij hebben dit gedaan door erfschuld en erfsmet, en ook door al ons eigen bedreven onrecht, waardoor wij de oorzaak zijn van het bitter lijden en sterven van de Zaligmaker. Maar als God nu Zijn Geest over ons uitstort, dan beginnen wij daar licht in te krijgen en smart over te voelen, en dan beginnen onze zielen naar redding te verlangen, en dan beginnen wij naar Jezus heen te vluchten, en naar Jezus op te zien, gelijk de Doper tot het volk zei: **ziet het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt**. Het oog van de een ziet helderder dan dat van een ander, maar gelukkig als wij, al is het maar met een zwak en half gebroken oog, maar met ware heilbegerigheid op Jezus mogen zien. Van de Apostelen staat er bij zekere gelegenheid: **zij zagen niemand dan Jezus alleen**.

Maar gelukkig ook als wij niet meer naar de wereld zien om die te begeren, maar dat wij geestelijk ook niemand zien dan **Jezus alleen!** Zien uw of mijn ogen goed, in de betrekking waarin de Allerhoogste ons gesteld heeft, om ons brood te winnen en onze huisgenoten te verzorgen, wij mogen er dankbaar voor zijn aan de Heere. Maar omgekeerd zijn wij juist zo gevat, en zo vindingrijk niet als anderen, indien ons oog maar op Jezus mag zien, als een begerig oog om Hem te hebben, als een gelovig oog om op Zijn belofte en verdienste te pleiten, als een oog van liefde om Hem te beminnen en getrouw te dienen, dan zijn wij door de Geest verlicht, veel gelukkiger dan de wereld. Dan zeggen wij: ik zoek U met mijn gehele hart; mijn ziel is begerig; ik hoop op Uw heil, en ik doe Uw geboden. Zalig die zo op Jezus zien mag! Nu, mijn vrienden, aanschouwt gij zo de Heiland, of aanschouwt gij uzelf met vermaak en tevredenheid, en de schatten der aarde met begeerte?

Ten tweede. Als God Zijn Geest uitstort, dan zullen **zij rouwklagen en bitter kermen**. „Wel, dat had ik heel niet gedacht; ik dacht, de naam des Heiligen Geestes is **trooster**, en als die komt, dan houdt het kermen voor goed op, en ook het rouwklagen, en dan ben ik van allen druk ontheven". Maar vriend, gij moet opmerken dat de Geest met de zondaar doet gelijk de geneesheer met de zieken.

Hij geeft hun wat bitters om hen gezond te maken. Hij overtuigt de wereld van zonde, (Joh. 16:8). En dat kan immers geen plaats hebben of wij voelen het, en leren dan ook met Job onszelf te verfoeien, en van onszelf te walgen. Walgen, van zichzelf walgen, is al een vreemde en harde uitdrukking voor de natuur, de vromen weten echter zeer goed wat het betekent; ook vinden wij dat woord driemaal bij de profeet Ezechiël, en daar komt het dan ook voor, als een gevolg van de ontdekking des Geestes, en als een belofte van het verbond der genade (Ezech. 6:9, 20:43 en 36:31). Dus, de ziel die door de Geest ontbloot is, en van zichzelf walgt, begint te rouwklagen en om genade te kermen. Ja, dat doen de zwarte dwepers, de leden van de smalle gemeente, maar lieden van betere denkbeelden, houden van die zwaarmoedigheid niet! Goed, indien ge zo denkt, wij zullen daar niet veel over twisten, maar ik wijs u toch op David, ook een mens met gezonde hersenen en zuivere denkbeelden, en die zegt toch: **ik ben bekommerd vanwege mijn zonden**. En Ezra: **mijn schuld is groot geworden tot aan de hemel toe!** En wederom: zij zullen komen met geweene en met smekingen zal ik ze voeren. (Jer. 31:9). En nog eens: zeker, nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad . . . Ik ben beschaamd, ja ook schaamrood geworden, (Jer. 31:19). Nu, mij dunkt, dan mag ik vrijmoedig zeggen: die hier nooit iets van dit kermen en rouwklagen kent, hetzij veel of weinig, die zal ook nooit met Gods volk zingen voor de troon.

Ten derde, zegt onze tekst, het zal een zeer grote rouwklacht zijn, een kermen en rouwklagen gelijk aan twee bijzondere gevallen, waarvan het ene gedurig gebeurt, namelijk het afsterven van een enige of eerstgeboren zoon; en het andere onlangs gebeurd was in het dal van **Megiddo**, nabij de stad **Hadadrimmon**. Het rouwklagen en kermen op die plaats was geweest over de vroege en geweldige dood van een zeer beminde vorst in Juda; de vrome Koning Josia was daar gevallen door het zwaard van Farao Necho, en het volk had over hem daar een diepe rouw gedragen, en de profeet Jeremia had een klaaglied op zijn dood gemaakt, en ook alle zangers en zangeressen hadden klaagliederen op de dood van die vrome koning gemaakt, gelijk te zien is, 2 Kron. 35:22-25.

Maar nu doet zich hier een vraag op: moet ik om zalig te worden juist zoveel rouwklagen en kermen alsof ik mijn enig kind verloor? Ik antwoord: indien gij uw enig kind verliest, zal het rouwklagen voor een korte tijd zeker heviger zijn dan over de zonde, en toch zult gij nog meer over de zonde treuren dan over dit droevige sterfgeval. De treurigheid over uw kind is hevig en vreselijk, zolang het kind boven aarde staat, of nog een maand, of zes weken, of een half jaar later; maar dan begint het te slijten en hoe langer hoe minder te worden; dat is een beschikking van de goede God, die niet wil dat wij jaren achtereen onze afgestorvenen met zulk een diepe droefheid bewenen zullen. Maar als wij door de Geest over onze zonden rouwklagen, dan duurt dit twintig, veertig, zestig jaren soms. In elk geval, onze droefheid over onze zonden, duurt zolang als ons leven duurt. Dus, het rouwklagen over uw enige zoon, kan en mag het winnen van het treuren over de zonde, in **hevigheid**; maar dit beiderlei treuren staat gelijk in **hartelijkheid**; en het treuren over de zonde wint het in **duurzaamheid**.

Ten vierde. Letten wij op de algemeenheid van dit treuren en rouwklagen, waar in de tekst over gesproken wordt. Eerst wordt er in het algemeen beloofd: *het land zal rouwklagen, elk geslacht bijzonder*. Dit is een grote belofte, die ten volle, denk ik, eerst bij de laatste algemene bekering der Joden vervuld zal worden. Dan wordt er verder gesproken van het vorstelijke geslacht, het geslacht van David en Nathan; deze Nathan is niet de profeet, maar een zoon van David, gelijk te zien is in 2 Sam. 5:14, vergeleken met Luk. 3:31. Verder wordt er gesproken van het priesterlijke geslacht, zijnde het geslacht van Levi, en zijn zoon of kleinzoon Simeï, een Leviet uit de kinderen van Gersom, gelijk men ziet uit 1 Kron. 6:17. Eindelijk wordt van elk geslacht erbij gevoegd, dat ook de *wijzen bijzonder* zouden rouwklagen en kermen, en tevens ook bijzonder op de Heere Jezus zouden zien en Hem door het geloof aanschouwen. De heerlijke belofte Gods hier, zal eenmaal haar volle vervulling verkrijgen; geen woord van al de goede woorden Gods zal op de aarde vallen.

Maar laat ons hier toch opmerken, dat elk *bijzonder*, dit zien op Jezus en dit betreuren van de zonde, zal moeten leren kennen. De man kan het voor de vrouw niet doen, en omgekeerd ook de vrouw voor de man niet. Men mag samen de knieën buigen voor de stoel, en samen enige hoofdstukken lezen, en de huiselijke godsdienst waarnemen; maar dit doet niets ter zaligheid. Maar zalig als de mannen, en de vrouwen bijzonder, en de kinderen bijzonder, en dienstvolk of andere huisgenoten

bijzonder, elk over zijn eigen zonden begint te rouwklagen en te kermen, en begint te zien op Jezus, die wij doorstoken hebben, als op dat dierbare Lam Gods, dat ons alleen redden kan, want een iegelijk die de Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, heeft het eeuwige leven.

TOEPASSING

Die hier altijd gerust en vrolijk is, en niet leert rouwklagen over zijn afval van God, die moet het in de grote dag des oordeels doen, als alle ogen Jezus zullen zien, *en alle geslachten der aarde over Hem zullen rouw bedrijven*. Ik stel mij die oordeelsdag op een vreselijke wijze voor de aandacht; Jezus zal met Zijn vele duizenden heiligen van de hemel tot in de wolken neerkomen; de graven zullen geopend worden en alle doden zullen weer tevoorschijn komen, en ook allen die in de zee verdrongen waren, zullen weer uit de zee opkomen, een ontelbare schare mensen zullen daar staan om hun laatste vonnis te ontvangen, de rechtvaardigen en onrechtvaardigen zullen in twee hopen worden afgedeeld, de ene aan de rechterhand en de andere aan de linkerhand van de grote Rechter; dan zal een rechtvaardig oordeel geveld worden over gedachten, woorden en daden, over nalatigheid en bedrijf, over alles wat de mens deed van het allereerste begin af tot zijn sterfdag toe; de vromen zullen dan opvaren in de hemel, of zoals Paulus zegt, de Heere tegemoet worden opgenomen, en alzo zullen zij altijd met de Heere zijn; maar de goddelozen zullen moeten horen: gaat weg van Mij, gij vervloekten! Nu, met recht mag er dan gezegd worden, zij zullen Jezus zien en rouw bedrijven, omdat zij zich van ouders en andere vrome betrekkingen voor eeuwig gescheiden zien; rouw bedrijven omdat de tijd en middelen der genade voor eeuwig weg zijn; rouw bedrijven omdat zij zo menig uur, ook op de dag des Heeren, hebben doorgebracht in de zonde, terwijl zij hadden kunnen zijn onder de dierbare genademiddelen; rouw zullen zij bedrijven, omdat zij moedwillig eigen zaligheid verwaarloosd en verworpen hebben; rouw zullen zij bedrijven, omdat zij de grote Rechter niet kunnen ontvluchten, en omdat zij nu met ziel en lichaam eeuwig naar de hel moeten, waar het rouw bedrijven eeuwig duren zal.

Och, mochten wij dan nog om die gezegende uitstorting des Geestes bidden, over ons en anderen! Wat zijn wij verlangend naar de uitstorting van een milde stroom regen, als bij de zomerdag onze velden en akkers verdrogen, en ons koren door de droogte verdort en verbrandt, of immers niet groeien kan. En nu, zonder die uitstorting des Geestes, kan er op geestelijk gebied ook niets groeien. Laat er predikanten en boeken zijn, ook oordelen en zegeningen, sterfgevallen onder ons geslacht, ziekte en gevaar in ons lichaam, het zal al niet baten als de Heere Zijn Geest inhoudt. De weg staat nog open; zondaars, ook oude en verharde, worden nog vriendelijk genodigd, en niemand wordt verstoten of uitgeworpen. Maar bidt dat God u door Zijn Geest moge ontdekken, het gewicht van de zaak op uw hart moge binden, u de noodzakelijkheid, dierbaarheid en bereidwilligheid van Jezus moge leren kennen, en u moge leren om door het dierbaar geloof op die grote Middelaar te zien.

Voorts. Mocht het huis des konings en haar vrouwen bijzonder, de priesterschare en hun vrouwen bijzonder, en elk geslacht en hun vrouwen bijzonder, recht leren kermen en rouwklagen, elk over zijn of haar eigen schuld en zonde! Ach, hoe weinig kermt koning, priester en volk, in onze treurige en zorgeloze dagen! De Heere slaat, maar het volk rouwklaagt en kermt niet, of het mocht alleen over de plagen zijn, maar niet om of over de schuld en zedeloosheid. Het oordeel der verharding rust voor een groot deel op ons Nederland! En wie van ons zal durven zeggen, dat hij nog als een Abraham blijft staan voor het aangezicht des Heeren? Wij zijn maar al te zeer, als de tien maagden in de gelijkenis, sluimerig geworden en in een diepe slaap gevallen. En wat zal de Heere mogelijk eenmaal nog voor harde middelen gebruiken, om ook Zijn sluimerig volk wakker te schudden?

Nochtans, o volk des Heeren, is er nog onderscheid tussen u en de wereld. Gij rouwklaagt nog wel eens omdat gij niet recht aan het rouwklagen komen kunt. Gij hebt de Geest der genade ontvangen, en de bewijzen daarvan zijn nog telkens uw worstelingen met God, en uw gelovig zien op Jezus. Zij zullen Mij aanschouwen, zegt de Heere. En nu, gij weet wat het is om de Heere Jezus te aanschouwen in Zijn noodzakelijkheid, dierbaarheid en bereidwilligheid, als Profeet, Hogepriester en Koning, en hoe zalig het is, als gij Jezus zo aanschouwen kunt.

Maar nu, bidt nu veel, dat, gelijk gij door de Geest leeft, dat gij ook also door de Geest moogt wandelen. O, laat toch de vruchten des Geestes in u gezien worden, namelijk: liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid en matigheid. Rouwklaagt over uw zonden, en omdat gij uw eerste liefde verlaten hebt; maar weest ook verblijd in de Heere, omdat Hij u opzocht, nog getrouw bewaart, zodat zonder Zijn wil geen haar van uw hoofd vallen zal, en omdat Hij u in Zijn lankmoedigheid zo genadig verdraagt en uw schuld vergeeft, en u spoedig brengt bij al de gezaligden in de hemel. Zou dat geen stof tot blijdschap wezen: O, laat uw hoofd niet teveel hangen! God wil u niet altijd treurig hebben; dat zou een te kwaad voorbeeld zijn voor de wereld, en een kwaad gerucht verspreiden over de reis naar het hemelse beloofde land. Daarom versterkt hij telkens zijn erfenis als het mat geworden is, en roept u toe: verblijdt u in de Heere, wederom zeg ik u, verblijdt u.

Eindelijk. Bidt veel om de volle vervulling van de belofte van onze tekst; voor het arme zwervende Israël in onze dagen, en ook voor heidenen en naamchristenen. En wacht dan met lijdzaamheid de tijd af, wanneer God u zal opnemen in de eeuwige rust en zaligheid.

Amen

VEERTIENDE OEFENING

OVER HAND. 2:4a

VOORAFSPRAAK

Men kan enigermate Gods Geest bezitten, zonder Gods kind te zijn. Men kan de verzoening met God missen, en toch kan Gods Geest ons bekwaam maken een zekere roeping te vervullen. Ik doel in dit zeggen op Bezaleël, die door de Geest bekwaam gemaakt werd om het gereedschap van de Tabernakel te maken, (Exod. 35:31), op Simson, die een leeuw versloeg, toen de Geest des Heeren over hem vaardig werd, (Richt. 14:5,6), en vooral op de onbekeerde Bileam en Saul. Van Bileam staat er: de Geest Gods was op hem, (Num. 24:2). En Saul, hij was weleer landman van beroep, werd later door Gods bestuur tot koning gezalfd, en werd een dapper krijgsman, nadat de Geest Gods vaardig over hem was geworden (1 Sam. 11:6); en ook door die Geest werd hij voor een zekere tijd bekwaam gemaakt om te profeteren, (1 Sam. 10:6,10). En toch was Bileam niet bekeerd, en ook van Saul zegt de Schrift: hij stierf in zijn overtredingen tegen de Heere, (1 Kron. 10:13).

Indien wij dus een zeker bewijs in ons zullen hebben dat wij eenmaal zalig zullen worden, dan moet ons lichaam een tempel zijn van Gods Geest, (1 Kor. 6:19), waarin die Geest steeds blijft wonen; wij moeten door die Geest, niet alleen nu en dan tot een dappere of buitengewone daad worden bekwaam gemaakt, maar die Geest moet gestadig onze leidsman zijn op het smalle pad, op de weg der godzaligheid; gelijk de Apostel zegt: zovelen als er door de Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods, (Rom. 8:14).

Maar ik wenste gaarne hierover iets duidelijker te zijn, mocht het zijn tot onze troost en lering, en daarom wensen wij eens opzettelijk na te gaan, hoe Gods Geest tot zaligheid werkt in het hart van de arme zondaar, die op de weg naar de hemel gebracht wordt; en daarop voortwandelt totdat hij aan de poort van de hemel komt.

TEKST: HAND. 2:4a. *En zij werden allen vervuld met de Heilige Geest.*

Twee vragen zal ik hier, naar mijn vermogen beantwoorden, en hoop dat de Heere met ons zijn zal.

A. Eerst: hadden de Apostelen vroeger de Heilige Geest niet?

B. En dan: wat geeft het te kennen, dat ze nu met de Heilige Geest **vervuld** werden?

A. In de eerste plaats vragen wij dan: hadden de Apostelen vroeger de Heilige Geest niet? Waren ze vóór de Pinksterdag nog natuurlijke mensen? Wij antwoorden op die vraag: ja zeker hadden ze al vroeger de Heilige Geest, en dat kan uit het volgende nader blijken. Om bij Petrus te beginnen: het was reeds een bewijs van de overtuiging en ontdekking die de Geest in hem werkte, die de mens toch moet ontdekken van zonde, dat hij aan Jezus' voeten viel, en met tranen uitriep: Heere! ga uit van mij, want ik ben een zondig mens, (Luk. 5:8). Denk verder aan zijn ootmoedige en vrijmoedige belijdenis van Jezus, als de beloofde Christus, de Zoon van de levende God, waarop Jezus hem zalig sprak, zeggende: Zalig zijt gij, Simon Bar-Jona! want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, (Matth. 16:16,17). En was dit ook geen blijk dat de Geest in hem woonde, dat hij Jezus bijbleef, toen bijna al Zijn hoorders Hem verlieten? En dat hij op de vraag van Jezus: wilt gij ook niet heengaan? ten antwoord gaf: Heere! tot wie zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens, (Joh. 6:68). En later viel hij vreselijk, dat is zo, maar was toch zijn bitter wenen over zijn diepe val ook niet weer een nieuw blijk dat de Geest in hem woonde, (Matth. 26:75)? En dan eindelijk zijn oprechte belijdenis: Heere! Gij weet alle dingen, Gij weet ook dat ik u liefheb! (Joh. 21:15). Zou ook dit niet weer een nieuw blijk geweest zijn, dat werkelijk de Geest in hem woonde? Gaat van Petrus naar Mattheus, die op de stem des Heeren zijn tolhuis verliet, en dadelijk

gewillig was om de algemeen verachte Nazarener te volgen, (Matth. 9:9). En wie anders dan de Heilige Geest maakte Nathanaël tot een Israëliet waarin geen bedrog woonde? Jacobus en Johannes verlieten, toen Jezus hen riep, het schip, de netten, de huurlingen, hun vader en alles, en volgden Jezus na en bleven bij Hem (Mark. 1:19,20). En wie anders dan de Heilige Geest maakte hen daartoe bekwaam? En dan Thomas, was het niet door de Geest, dat hij zei: komt laat ons ook gaan naar Jeruzalem opdat wij met Hem sterven, (Joh. 11:16). En was het niet door dezelfde Geest, dat Thomas later zei, in verwondering en blijdschap: mijn Heere en mijn God! (Joh. 20:28). Nog eens, door de Geest bleven al de discipelen Jezus bij, niettegenstaande honger, smaad, vervolging en ontbering van het nodige voedsel. Zij kregen altijd geen gekookt eten, maar moesten van honger de rijpe korenaren afplukken, uitpellen en opeten, (Matth. 21:1). Zij werden gezonden als schapen onder de wolven, met rechtbanken en geselingen bedreigd; en hun werd belast: indien zij u in de ene stad vervolgen, vliedt in de andere, (Matth. 10:16-23). Ja, zelfs zegt hun Meester: zij zullen u uit de synagogen werpen; ja de ure komt, dat een iegelijk, die u zal doden, zal menen God een dienst te doen, (Joh. 16:2). Dat moeten nu predikanten zijn; zij kregen soms geen gekookt eten, moesten te voet reizen en trekken, kregen geen landsinkomen en werden van ieder gehaat en vervolgd. En nu, zouden zij dit wel hebben kunnen doen, indien zij geheel van Gods Geest ontbloot waren geweest? Mij dunk, bewijs genoeg, dat zij reeds vóór de Pinksterdag bekeerde mensen waren, waar Gods Geest in woonde. Wel is het waar, dat er een duivel onder schuilde, en dat ook de andere elf telkens hun menselijk gebrek openbaarden; maar dit neemt niet weg, dat die elf toch vrome mannen waren, die reden genoeg hadden om zich te verblijden, niet zozeer omdat de onreine geesten hen onderworpen waren, als wel, omdat hun namen geschreven stonden in de hemel, (Luk. 10:20). Jezus had voor hen gebeden, dat hun geloof niet mocht ophouden, dat de Vader hen mocht bewaren van de boze, en hun ook beloofd, waar Ik ben, zal ook Mijn dienaar zijn. En dus, zij waren mannen die Gods Geest hadden.

B. Maar nu onze tweede hoofdzaak. Wat zegt het nu met de Heilige Geest **vervuld** te worden? Het geeft te kennen: hun vonkje werd gloed, en de gloed werd een vlam; het zaadkorreltje werd een plantje, een plant, een boom, een vruchtdragende, een grote boom; het koren was niet alleen gezaaid, maar gegroeid en gerijpt, en gereed om te maaien; het fundament was niet alleen gelegd, maar de woning, het gebouw was voltooid; en de kleine kinderen werden nu grote mannen en vaders. Of, om mogelijk duidelijker te zijn, er kwam bij de Apostelen een ruim inzien in de verzoeningsweg, door Christus' dood en leven, waar zij vroeger maar weinig licht in hadden. Nu konden zij Jezus, voor zichzelf, met blijdschap omhelzen als hun grote en wonderlijke Zaligmaker, die alles voor hen aan het kruis volbracht had, en ook duizenden anderen toeroepen: God heeft Hem tot een Heere en Christus gesteld! De zaligheid is in geen ander! En, in deze wordt u vergeving van zonde verkondigd! En gelooft in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden! Ook werden zij door die Geest vervuld met een verbazende vrijmoedigheid, zodat hij, die kort tevoren voor een vijandige vrouw bezweek, nu voor geen duizenden kon bang worden. Dit was die vrijmoedige Geest, waar David om bad, om dan de overtreders Gods wegen te kunnen leren. En wat hadden zij toen een brandende liefde voor hun Meester! Zij werden gegeseld, en gingen heen van het aangezicht van de raad, en waren verblijd dat zij waren waardig geacht geweest om Zijns Naams wil smaadheid te lijden. En zij hielden niet op, alle dag in de tempel en bij de huizen te leren en Jezus Christus te verkondigen, (Hand. 5:40-42).

En door die Geest werden zij niet minder vervuld met een innige blijdschap des harten. En wat waren zij verloochend aan geld en goed omdat zij alle dingen gemeen maakten, en maar de hemelse goederen zochten. Zij hadden alle dingen gemeenschappelijk, want zovelen als er bezitters waren van land en huizen, die verkochten zij, en brachten de prijs der verkochte goederen en legden die aan de voeten der Apostelen, (Hand. 4:34). En hoe vervulde die Geest hun harten met liefde tot hun medestervelingen! En met wijsheid, zodat zij allerlei vreemde talen spraken, zoals de Geest hun gaf uit te spreken en dat ze ook dus door allerlei volkeren verstaan konden worden.

Heerlijke, plechtige, dierbare dag! Zij werden allen vervuld met de Heilige Geest, en verkondigden de grote werken Gods; en duizenden op een dag werden toegedaan tot die gemeente, die eenmaal

volkomen zalig worden zal. Hier werd water gegoten op het dorstige, en stromen op het droge. Hier werd Gods genade en waarheid verheerlijkt, het rijk des duivels met krachtige hand afgebroken, en onsterfelijke zielen werden behouden en voorbereid voor de eeuwigheid.

TOEPASSING

Hebt gij ook de Heilige Geest ontvangen? Gij hebt al zovele Pinksterdagen beleefd, wat invloed heeft het op uw hart gehad? Mogelijk is het nu uw laatste levensdag, en wat zal het dan zijn, als gij wellicht nog nooit om die Geest gebeden hebt! De belofte is, dat een iegelijk die er om bidt, ook die Geest uit genade ontvangt. Bidt gij er om; verlangt gij er naar? Ziet gij wel het onmogelijke van geloof en godsdienst, en het luttele en ijdele van al uw plichten, zonder die Geest? Of wederstaat gij de Geest en zijn kloppingen?

Ongelukkigen, die uw vermaak schept in de zonde, en een afkeer hebt van de dienst van de Heere en het Geesteswerk. Hier zijt gij ongelukkig, want gij reist door de wereld als een blinde zonder leidsman, gij ligt open voor alle zonde en verzoeking van de boze, gij neemt dagelijks toe in zonde en uw schuld klimt steeds hoger, en uw hart mist alle ware troost. En hierna zijt gij nog veel ongelukkiger, en dat voor eeuwig. Komt, valt nog op de knieën! Jezus heeft gaven genomen om uit te delen, opdat de wederhorigen bij Hem wonen zouden. Als gij eenmaal voor Zijn Rechterstoel komt, zult gij niet kunnen zeggen: „ik heb ernstig en gedurig om die Geest gesmeekt, maar Hij is anderen gegeven, en mij geweigerd!" Maar de Heere zal u dan zeggen: Ik heb u Mijn woord, de bediening van de Geest laten verkondigen en u laten waarschuwen en uitnodigen, maar gij hebt niet gewild; en daarom gaat weg van voor Mijn aangezicht, in de poel des vuurs die branden zal tot in alle eeuwigheid.

Bekommerde zielen! Voor u geef ik enige Schriftmatige eigenschappen van degenen die de Geest ontvangen. Let eens op!

Ten eerste. De Geest werkt ontdekking en overtuigt de mens van zonde. De zonde leert zich dan kennen als een **ondier** in het kwaad, en als een **onding** in het goede. Hij wordt dan een arme zondaar, gans melaats en onrein, ongeschikt tot enig goed, en als God hem loslaat, geneigd tot alle kwaad. Kent gij dat?

Ten tweede. De Geest ontdekt ook de persoon Christus, in Zijn noodzakelijkheid, en doet de ziel naar Hem uitzien; en evenzeer in Zijn dierbaarheid en bereidwilligheid om zondaren zalig te maken. Dan wordt de ziel begerig naar Christus, en begint, zoals Paulus zegt, de toevlucht te nemen om die voorgestelde hoop aan te grijpen en vast te houden. Hij begint immers telkens moed te grijpen, omdat er zulk een dierbare Jezus in het dierbaar Evangelie aan zondaren wordt aangeboden, een Jezus, die berekend en bekwaam is, ook om zijn schulden weg te nemen en zijn persoon met God te bevredigen, en als Koning in zijn hart heerschappij te voeren, en hem van alle banden des satans los te maken. Kunt gij wel ontkennen dat Jezus u zo door de Geest ontdekt is?

Ten derde. De Geest werkt heiligmaking. De ziel wordt aan deze kant van het graf niet volmaakt; maar wel jaagt hij ernaar, en zou zo mogelijk, alle zonde met wortel en tak uitgeroeid willen hebben. De Geest heeft hem een nieuw hart en een nieuwe keus gegeven, en daarom heeft hij een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens. Hij wil met David naar het goede jagen, en aan Gods bevelen denken om die te doen; en met Paulus, in alles eerlijk wandelen, en een goede en reine consciëntie hebben voor God en mensen. Hij begeert door Christus vrede met God, maar evenzeer om versierd te worden met Zijn beeld.

Ten vierde. De Geest werkt gebed. Vandaar komt het, dat een ziel die door de Geest bewoond wordt, menigmaal geheel niet, en op andere tijden zo gemakkelijk, zo eerbiedig, zo gelovig en zo aanhoudend bidden kan. Men zegt: de Geest moet in de raderen zijn, en anders gaat het met ons als met de wagenwielen van farao. Wat kan ik geloven, bidden, strijden, mijn loom gemoed opbeuren, als de Geest niet telkens de eerste is? O! mij dunkt, als God tot de ziel komt, dan brengt Hij alles mee; maar als de Heere weer heengaat, dan neemt Hij ook weer alles mee. God gaat wel nooit geheel weg; Hij zal ons niet begeven of verlaten, maar zegt: ziet ik ben met ulieden al de dagen, tot aan de voleinding van de wereld toe! Maar toch staat er immers: God voer op van Abraham, nadat

Hij met hem gesproken had, (Gen. 17:22), En als God zo van ons opvaart, en Zijn licht en invloed intrekt, dan staan wij met ons gebed zo verlegen, alsof wij het nog nooit gedaan hadden. Men zou zeggen: al doende leert men, maar nu ja, dat is in mijn ambacht wel zo, hetgeen ik reeds meer dan twintig jaar gedaan heb, dat wordt mij zulk een eigenschap, dat ik het haast kan met mijn ogen dicht; ik behoef zo niet meer te passen en te meten, als toen ik eerst als leerjongen op de winkel kwam. Maar in het geloof, in het moed houden, in het zonde bestrijden, dan kan ik maar niet zeggen: doende leert! Ik ben een arme, onervarene, en een van God afhankelijke, en ik ondervind dat de Heere door Zijn Geest, voor mij moet zijn, de eerste en de laatste, tot aan mijn dood toe.

Ten vijfde. De Geest werkt blijdschap, en zoetheid en een nederig hart. Zoetheid, al was het maar alleen in het begeren en kiezen en aankleven van de levende God, waarin de ziel meer aangenaamheid en zoetheid vindt dan in alle schatten en genoegens der wereld.

Ten zesde. De Geest werkt volharding, zodat de ziel geen berouw van haar keus krijgt in zoetheid en zuurheid. De stap naar Jezus, is een onberouwelijke stap, daar zorgt de Geest voor. In Kaleb was en woonde de Geest, en daarom volhardde hij de Heere, de God Israëls na te volgen, (Num. 14:24). Wat zegt gij hiervan; kunt gij er wel onder uit? Maar gij zijt misschien bang voor de algemene gaven des Geestes, waarmee men kan verloren gaan, gelijk in Saul, in Bileam en in meer anderen gebleken is. Nu ja, dat is een teer punt, en wij bezondigen ons niet, als wij de zaak ernstig en gedurig onderzoeken. Nochtans kunnen wij in Saul en Bileam opmerken, dat zij nooit recht de zonde gehaat en de heiligmaking betracht hebben. Komt, laat ons eens aandachtig de geschiedenis van Bileam nagaan, en zijn hart en karakter onderzoeken. Bileam kon mooi en vroom praten, en betuigen dat hij nog voor geen huis vol zilver en goud, het bevel des Heeren zijns Gods wilde overtreden, om te doen klein of groot, (Num. 22:18). Hij had begeerte om de dood der oprechten te sterven, en sprak grote en schone dingen van Gods volk. Bileam werd in de heerlijke dingen die hij van het volk des Heeren zei, enigszins gedreven door Gods Geest, (Num. 24:2). Zie daar hebt gij al het schone van Bileam, en niets meer valt er tot zijn lof te zeggen. Nu, hier zijt gij, zoo gij denkt, ver achter Bileam. Goed; dat zullen wij zo eens laten. Gij zijt minder berucht en beroemd dan hij. Hij was nochtans maar beroemd onder de vijanden van God en Zijn volk. Gij hebt minder ontzag. Hij werd altijd gehoorzaamd; ais hij maar zei, bouwt zeven altaren, en slacht zeven varren en zeven rammen! dadelijk gebeurde het, terwijl naar u nauwelijks iemand luisteren wil. Gij hebt ook minder gaven en kennis, en gij kunt niet profeteren. Maar nu het kwade van Bileam. Hij was een tovenaars, (Num. 24:1), en gij niet. Hij had den loon der ongerechtigheid lief, (2 Petr. 2:15), en gij hebt smart over uw ongerechtigheid, en doet er nederige belijdenis van, in plaats van om loon te willen zondigen. Hij zei tot Balak: Kom, ik zal u raad geven, (Num. 24:14). Welke raad? Goede raad of kwade? Dat staat in het vierde boek van Mozes niet, maar zijn raad die hij aan Balak gaf vinden wij achter in de Bijbel: hij leerde Balak, de kinderen Israëls een aanstoot voor te werpen, opdat zij zouden afgodenoffer eten en hoereren, (Openb. 2:14).

Dat was zijn raad die hij aan Balak gaf: „ik kan dat volk niet vervloeken, en ofschoon ik het vervloekte, het zou nochtans u niet helpen, want de God Jakobs wil het zegenen; maar handelt geveinsd met dit volk; nodigt het op uw afgodsfeesten; zoekt het dronken te krijgen; maakt een soort van kermis in de nabijheid van hun leger, en tracht de jongelui bij elkaar te brengen, en trakteert hen op uw offermaaltijden: dan zal dit volk hun weg voor God bederven, en Zijn toorn over zichzelf brengen: en dan zullen zij u nog het minste nadeel kunnen doen. Beter raad kan ik u niet geven. Ziedaar de raad van Bileam aan Balak. Hij had dit volk zalig gesproken, en wou ermee sterven; maar tevens wou hij het kwaad doen en verraden. Is er dan geen breed onderscheid tussen u en Bileam? Zou gij wel een verrader willen zijn van dat volk dat naar de hemel gaat? Bileam is ook altijd onder de vijanden des Heeren gebleven, en is er als een rechtvaardige straf Gods over hem, ook ellendig onder omgekomen, want ofschoon Bileam zei: en nu, zie, ik ga tot mijn volk, (Num. 24:14); en ofschoon er ook aan het einde van dat hoofdstuk staat: Bileam keerde ook weder tot zijn plaats, (Num. 24:25); zo zien wij toch dat hij niet heen is gegaan naar zijn vaderland; of dat hij immers spoedig tot de Mideanieten is teruggekeerd, waar hij toen mogelijk de post van veldpriester bekleedde, of hij stond met zijn zwaard uitgetrokken tegen dat volk, dat hij nog kort tevoren zo gezegend en zalig gesproken had, en hij is ook daar door het zwaard van Israëls krijgsvolk

gesneuveld; daarom staat er: zij doodden ook met het zwaard Bileam, de zoon van Beor, (Num. 31:8). Mij dunkt, de zaak is duidelijk genoeg, dat Bileam wel mooi praten kon, en hoge en wonderlijke dingen gesproken heeft, maar voor het overige was hij een geveinsd en zeer goddeloos mens. En wat Saul betreft, behalve dat hij de moordenaar was van 85 onschuldige priesters, kan men toch uit zijn levensgeschiedenis zien, dat hij nooit recht God gevreesd en gediend heeft; en dat zou gij toch zo gaarne doen. Ik hoop, opdat ik uw gemoed toch niet troosten en opbeuren kan, dat de Heere zelf bij u Zijn licht op Zijn eigen werk zal doen schijnen, en dat gij zo door de Geest moogt kennen de dingen die u van God geschonken zijn.

Eindelijk. Godvruchtigen allen tezamen! Bidt gelijk de Apostelen hier, om vervuld te worden met de Heilige Geest. Sommige mensen zeggen: een Christen heeft niet de minste grond om te hopen dat hij ooit beter zal worden; hij wordt integendeel hoe langer hoe slechter en ellendiger tot aan zijn dood toe. Mij dunkt, met het oog op onze tekst, heb ik grond om hiertegen op te komen. Indien al Gods volk eens recht vervuld mocht worden met de Heilige Geest, zou dat dan niet een wonderlijke invloed uitoefenen op hun hart en wandel? Zouden zij dan niet meer versierd worden met Gods beeld? Mij dunkt, indien wij allen, gelijk hier de Apostelen, met de Geest vervuld worden, dan zie ik daaruit de volgende dierbare vruchten vanzelf voortvloeien.

Dan zien wij meer met al ons gebrek en ellende op Jezus; wij raken meer gezonken op dat ware fundament, op die enige hoeksteen, goed gelovende, dat wij geen zucht of traan aan onze eigen behoudenis kunnen toebrengen, maar dan ook met vrijmoedigheid op die goddelijke Verlosser ziende, die alles volbracht heeft voor arme zondaren, en die ook nog steeds hun Voorbidder blijft in de hemel.

Dan ook zullen wij nederig zijn, en niet naar eigen roem jagen; wij zullen veel hebben van die arme gestalte, die David deed zeggen: ik zal mij nog geringer houden dan alzo, en ik zal nederig zijn in mijn ogen, (2 Sam. 6:22), en die Agur deed zeggen: voorwaar, ik ben onvernuftiger dan iemand, (Spreuk. 30:2). En met Paulus zouden wij onder de indruk verkeren dat wij een van de minste waren van al de heiligen. En zouden wij dan niet goed zijn?

Verder. Dan, als wij met die Geest vervuld zijn, dan zullen wij ons als godvruchtige zielen betonen in onze omgang met mensen. Niemand zal dan van ons kunnen zeggen: hij meet of hij weegt niet goed in zijn winkel, of hij verkoopt ons slechte waren voor veel geld; hij bedriegt ons onder schijn van recht. Wij zullen ieder vriendelijk groeten, minzaam en zachtmoedig zijn, naar ons vermogen helpen waar hulp nodig is, liefde betonen aan alle mensen, onze huisgenoten voorgaan in de vreze Gods, waken en bidden, en onze korte tijd vlijtig waarnemen, werkende terwijl het dag is, omdat spoedig de nacht des doods komt, waarin niemand werken kan; en in alles zouden wij ons betonen als uit de dood der zonden opgestaan zijnde.

Met nederigheid en liefde, zullen wij dan ons talent aanwenden om onze naasten voor Christus te winnen. De Heere toch heeft gezegd: doet handeling totdat ik kom, (Luk. 19:13). *Wij leren dan een iegelijk mens, en vermanen een iegelijk mens; opdat wij een iegelijk mens zouden volmaakt stellen in Christus Jezus*, met Paulus, die zoveel liefde had, tot de onsterfelijke zielen van zijn medereizigers, (Col. 1:28).

En dan ook hebben wij onze medechristenen hartelijk lief. Abraham zei: wij zijn mannen broeders, (Gen. 13:8). Welnu, laat er dan geen twist onder ons zijn, maar laat de broederlijke liefde blijven. O! zegt gij dan, het is zalig, Gods volk lief te hebben; ik heb ze hartelijk lief! En als gij vervuld zijt met de Heilige Geest, dan verloochent gij uzelf als de vromen u niet met gelijke munt betalen, maar soms koel zijn in hun liefde tot u. Ja dan zegt gij met Paulus: ik zal zeer gaarne de kosten doen, en voor uw zielen te koste gegeven worden; hoewel ik, u overvloedig beminnende, weiniger bemind worde, (2 Kor. 12:15).

Ziet dan eens hoe de Christen is, als hij vervuld is met de Heilige Geest. En zou ons dit niet aansporen om daar dagelijks om te bidden? O Christen! bidt toch, en leeft voorbeeldig en godzalig. Uw tijd is kort, en gij zijt het aan uw Meester, aan uw medechristen, aan uw medezondaar en aan uw eigen welzijn verplicht; en tevens is het uw zalig voorrecht.

God zegene dit aan ons allen om Zijns Naams wil!

VIJFTIENDE OEFENING

OVER 1 KRON. 28:9

En gij, mijn zoon Salomo! ken den God uws vaders, en dien Hem met een volkomen hart, en met een willige ziel; want de Heere doorzoekt alle harten, en Hij verstaat al het gedichtsel der gedachten; indien gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden; maar indien gij Hem verlaat, Hij zal u tot in eeuwigheid verstoten.

Hier overdenken wij twee hoofdzaken:

- A. *Eerst*, de vermaning van de vader aan de zoon.
- B. *Ten tweede*, een driedubbele reden van aandrang.

A. De vermaning is van David, die wij allen enigszins kennen. Wie, die elke zondag met zijn Psalmboek in de zak naar de kerk gaat, zou David niet kennen, die de Psalmen voor ons heeft opgesteld? David was toen hij jong was een schaapherder, en werd later door het hoge Godsbestuur tot koning over Israël gezalfd, en was ook een bekeerd mens, een leraar en profeet in Israël. Toen hij deze vermaning deed, was hij reeds een oud uitgeleefd mens; oud en koud en versleten van ouderdom; maar tegelijk inwendig jong, en goed bij zijn hart. Wat denkt u van zulk een oude, grijze zeventiger? Och ja, als de mens oud wordt, en dan met God verzoend is, wat is hij dan gelukkig; let op de vrome en ziet naar de oprechte, want het einde van die man zal vrede zijn.

De persoon aan wie de vermaning gericht is, was Salomo; de jonge, grote, wijze, rijke en machtige koning Salomo, die het goud en zilver in Jeruzalem zo overvloedig bezat en wist te vergaderen, dat het zilver bijna niet hoger geacht werd dan straatstenen, (2 Kron. 1:15,16); die wijzer was dan alle mensen; die geschenken ontving van alle koningen van Arabië, en elk jaar zes honderd zes en zestig talenten goud ontving, (2 Kron. 9:3-7 en 13,14), en die zo geroemd en geprezen werd door de koningin van Scheba. Maar die ook juist daardoor op gladde plaatsen stond, en door vele netten en strikken omringd werd. Voorzeker, als de mensen ons zulk een compliment maken als de koningin van Scheba Salomo deed met al haar schone woorden en vleierij, dan hebben wij wat nodig om nederig te blijven. Aan deze jonge, grote, rijke, beroemde en wijze vorst, vond nu David nodig om hem een ernstige en dringende vermaning te doen.

David vermaant dan zijn beminde zoon om de God van zijn vader te kennen, te dienen, en wel te dienen met een volkomen hart, en met een gewillige ziel.

De God uws vaders. De God van de vader is altijd de God van de zoon niet; denk aan Absalom, die zo gruwelijk leefde en zo vreselijk stierf; en aan Ammon en Adonia, en aan de twee zonen van Eli, en de twee zonen van Samuël, waar de Schrift ook van zegt: dat ze niet wandelden in de weg van hun vader. Dient uw vader en moeder God, och kiest die God dan zelf ook, anders zult gij door het geloof van uw vader niet behouden worden. Gij kunt een bekeerde vader hebben, en toch kunt gij onbekeerd sterven. Let op hetgeen Paulus zei: indien wij Christenen zijn, zo zijn wij Abrahams zaad, en naar de belofte ook erfgenamen, (Gal. 3:29).

David vermaant zijn zoon, de nog zo jeugdige vorst, om de God van zijn vader te leren *kennen*. Onbekend maakt onbemind. Hoe nodig dus voor elk mens om God te leren kennen. Een ziel zonder wetenschap is niet goed, (Spreuk. 19:2). Dit is het eeuwige leven om de enige en waarachtige God te *kennen*.

Maar gij moet Hem niet alleen kennen, maar ook *dienen*. Kennis zonder liefde, maakt een mens tot een duivel. Daarom wordt kennen en dienen hier zo nadrukkelijk samen gevoegd. Denk hierover na; de duivel kende Jezus, maar diende Hem niet; en indien wij ook een uitwendige kennis hebben, zonder behoefte aan God, en zonder begeerte om Hem te dienen, zal het onze ziel niet zalig maken, maar veeleer in de toekomst ons lot verzwaren.

Maar nu, God te dienen, is dat met kerkgaan, lezen, zingen en zedelijk te leven afgedaan? Nee, wij moeten Hem dienen met een *volkomen*, dat is, met een oprecht hart, zonder gemaaktheid of geveinsdheid, en verder met een *willige* of gewillige ziel. Gewillige arbeid valt niet zwaar. Dus, dit toont ons het grote en heerlijke, dat er in de dienst des Heeren is: het juk van Jezus is zacht en niet hard, (Matth. 11:30). Aan de dienst der wereld en zonde, is geen reuk of smaak. Het is een slavernij. Gij moet in de zondedienst kou en armoede lijden, schande en onrust behalen, uw goede geld verteren, en eindelijk jammerlijk verloren gaan. Als gij lang genoeg de duivel gediend hebt, dan zal hij u met *schorpioenen geselen*, gelijk Rehabeam aan zijn onderdanen bedreigde, (1 Kon. 12:14). Maar des Heeren dienst is een gewillige, een zalige en voordelige dienst zowel hier als hierna.

B. Tot zover de vermaning van de grijze vader aan de jonge vorst. Nu volgt een driedubbele drangreden.

Ten eerste, is de drangreden genomen uit Gods alwetendheid. *De Heere doorzoekt alle harten, en Hij verstaat het gedichtsel der gedachten*. Dient dan de God uws vaders met een volkomen of oprecht hart, en met een gewillige ziel; want gij hebt te doen met een alwetend God, die het hart proeft, en een welgevallen heeft aan oprechtheid, (1 Kron. 29:17). Of, zoals elders staat: een God die harten en nieren proeft, (Ps. 7:10), en die tot onze waarschuwing gezegd heeft: *Ik de Heere, doorgrond het hart, en proef de nieren; en dat om een iegelijk te geven naar zijn werken, naar de vrucht zijner handelingen*. Gedenk dus, o mijn zoon Salomo, dat gij die God met geen uitwendige vorm of schone woorden misleiden kunt. Hij hoort al uw woorden en verstaat van verre uw gedachten, en zal u eenmaal doen komen voor Zijn gericht.

De tweede drangreden is genomen uit het voordeel dat er in ligt om de Heere te zoeken; *indien gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden*. Hier moeten wij met aandacht over peinzen. Zoeken, de Heere zoeken, wat is dat? Wij bidden dan onze Rechter om genade, evenals Job, en zeggen met David, toen hij zich een arm schuldenaar gevoelde: *wees mij genadig, o God!* Denk ook aan de arme tollenaar en zijn kort en krachtig gebed in de tempel. God zoeken, en om genade bidden, wordt daarom in de Schrift samengevoegd, daar Bildad zegt: *indien gij naar God vroeg zoekt, en tot de Almachtige om genade bidt*, (Job 8:5). Wij bidden dan om genade tot vergeving van zonde, om genade om met Gods beeld versierd te worden, om van zonde en verzoeken bewaard te blijven, en om eenmaal met al de heiligen, erfgenamen des hemels te mogen worden, om God daar zonder zonde te dienen. Dit zoeken moet worden voorafgegaan door een bedaard en klaar gezicht en gevoel, dat men door de zonde God mist, Zijn gunst en het recht ten eeuwigen leven verloren heeft. Het zoeken veronderstelt dus een treuren over zonde en Godgemis, en een behoefte aan verzoening door de dierbare Middelaar, die een volkomen Zaligmaker is, een Middelaar tussen God en de zondaar, een oorzaak van eeuwige zaligheid, en alleen de dierbare en veilige weg, om weer tot de hemelse Vader te komen.

Dit zoeken moet gebeuren op de bekwame tijd, voor de deur dicht gaat, en terwijl de Heere nog te vinden is. Dus, in de vindenstijd, zoals David zegt; of de tijd door Paulus genoemd, een welangename tijd en een dag der zaligheid. Indien wij met de dwaze maagden te laat komen, dan is al ons kloppen vruchteloos, dan worden wij niet meer binnen gelaten. Dit zoeken moet ook gaan boven, ja ver boven het zoeken van onze aardse en tijdelijke belangen. Wij moeten toch een gevoel hebben van de waarde onzer zielen, die nimmer sterven, maar eeuwig blijven leven, en daarom met recht kostelijke zielen genoemd worden. Het zwaarste moet toch het zwaarste wege. Die de gehele wereld wint, en zijn ziel verliest, doet voorwaar een slechte koop. Het zoeken moet dus ernstig en hartelijk zijn. Welgelukzalig, die God van ganser harte zoeken! Die met David kunnen zeggen: ik zoek U met mijn gehele hart! Het zoeken geschiedt wel met afwisselende zielsgestalte, maar moet toch gemeend en hartelijk zijn, — gedurig hervat worden, en voortduren de ganse weg over tot aan de dood toe.

Maar nu zegt de vrome grijsaard in onze tekst: *indien gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden!* Voorwaar een zoet woord, en troostelijk voor alle oprechte zielen. Wij behoeven ons dus met geen moedeloze gedachten te bezwaren, bijvoorbeeld: zou ik wel uitverkoren zijn? Zouden mijn zonden ook te hoog geklommen zijn? Is het voor mij ook nog te vroeg, of reeds te laat? Nee;

indien gij Hem met ernst en oprechtheid zoekt, Hij zal door u gevonden worden. Dit belooft God overal. Hij is een beloner van degenen die Hem zoeken, (Hebr. 11:6). Zoekt de Heere en leeft, (Amos 5:4). Dit zweert God met een eed, zo waarachtig als Hij leeft, (Ezech. 33:11). Hoort wat Paulus daarvan zegt: waarin God, willende de erfgenamen der beloftenis overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid van zijn raad, met een eed daartussen is gekomen; opdat wij, door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liegt, een sterke vertroosting zouden hebben; wij namelijk, die de toevlucht genomen hebben, om de voorgestelde hoop vast te houden, (Hebr. 6:17,18). En dan weer is het: die de naam des Heeren zal aanroepen zal behouden worden, (Joel 2:32). Nu dan, maakt hier op staat, gij die op de Heere wacht, indien gij Hem zoekt, Hij zal door u gevonden worden. Maar wanneer? Ik antwoord: misschien vanavond, of morgen, of overmorgen of mogelijk over een jaar, of over enige jaren, of misschien op uw doodsbed. Maar hoe dan ook, gij zult de Heere vinden, de oprechte zoeker wordt op des Heeren tijd een vinder, wat de duivel en het ongeloof daar ook tegen mogen inbrengen. En nu, het zoeken is immers al zalig? O, hoe zalig zal dan het vinden eens zijn!

Ten derde. De derde of laatste drangrede, is de waarschuwing en bedreiging, die de bijna stervende grijsaard gebruikt, om zijn zo zeer beminde zoon tot de ware godsvrucht op te wekken: *indien gij Hem verlaat, Hij zal u tot in eeuwigheid verstoten*. Dus, waakt en bidt dan, want die volhardt tot het einde, die zal zalig worden. De rijke jongeling verliet Jezus en hij ging bedroefd weg, (Matth. 19:22). Demas verliet de Heere, en keerde tot de tegenwoordige wereld terug. O! laat dit voor u een baken in zee zijn, opdat gij ook geen schipbreuk lijdt, waar zij schipbreuk geleden hebben. Blijft bij de Heere! Of kunt gij niet in eigen kracht? Roept, smeekt dat de genade u vasthoudt. Daar gij met de Geest begonnen zijt, eindigt toch niet met het vlees. Want indien gij Hem verlaat, dan zal Hij u tot in eeuwigheid verstoten. Wonderlijke en geduchte tegenstelling! Indien gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden, maar indien gij Hem verlaat, Hij zal u tot in eeuwigheid verstoten. Van God om eigen schuld verstoten te worden, dat moet wat zijn, en vooral omdat hier gesproken wordt van een verstoten tot in eeuwigheid.

Een melaatse werd verstoten uit de samenleving, en moest alleen wonen buiten het leger; en moest dan, om anderen niet te besmetten, roepen: onrein, onrein! (Lev. 13:45,46). O! wat een harde weg, om zo van vrouw, kinderen en familie weggerukt, en van het volk verstoten te worden, om zijn leefs-tijd in de nare eenzaamheid door te brengen. En toch geschiedde dit maar, al waren de melaatsen koningen van hun ambt, gelijk wij in koning Uzzia zien: de priesters, tachtig kloeke mannen, stootten hem met haast van daar weg, en hij woonde tot aan de dag van zijn dood toe in een afgezonderd huis, (2 Kron. 26:17,20,11). Ziedaar een klein bewijs van het vreselijke om hier uit ons huisgezin en de gezellige samenleving verstoten te worden. Voeg hier het harde lot van Jeftha bij: zij stootten Jeftha uit; toen vlood hij van het aangezicht zijner broederen en woonde in het land Tob, (Richt. 11:2,3). Ziedaar een braaf, fatsoenlijk man van zijn eigen broeders verstoten en als een balling weggejaagd. Nog erger was het met Nebukadnezar, die geweldige onder de vorsten der aarde, die zovele jaren op de troon van het machtige Babel gezeten had, en naar zijn vrijmacht had beschikt over het leven en de dood van zijn onderdanen; hij werd door de mensen verstoten, en at gras als de ossen, (Dan. 4:33).

Maar duizendmaal erger zal het zijn om eenmaal door de zalige God verstoten te worden, en dat wel *tot in eeuwigheid verstoten*. O vreselijk! tot wie Jezus in de jongste aller dagen zeggen zal: gaat weg van Mij, gij vervloekten! in het eeuwige vuur, hetwelk de duivel en zijn engelen bereid is, (Matth. 25:41). Daar is geen herroepen of wederkeren meer aan. *Hij zal u tot in eeuwigheid verstoten*.

Jeftha werd door zijn broeders verstoten, maar keerde eerlang met eer en heerlijkheid weer terug, en werd de inwoners van Gilead tot een hoofd en overste, (Richt. 11:9-11). En de arme verstoten vorst van Babel at wel zeven jaren gras als de ossen, maar mocht daarna zijn troon weer beklimmen; maar als God de zondaar in eeuwigheid verstoten zal, kan nimmer zijn staat weer worden hersteld, maar eeuwig blijft hij in de nare boeien van zijn rampzaligheid.

TOEPASSING

Wij komen in de toepassing allereerst terug op het voorrecht, om te kunnen zeggen met David in onze tekst: *de God van uw vader*. Dit dierbaar voorrecht had ook Jakob, die tot de Heere zeggen kon: o God van mijn vader Abraham, en God van mijn vader Izak; o Heere! die tot mij gezegd hebt: Ik zal wel bij u doen, (Gen. 32:9). Dus, de Heere was Jakobs God, en ook de God van zijn vader, en de God van zijn grootvader, en wordt daarom genoemd, de God Abrahams, Izaks en Jakobs, (Exod. 3:6). Dit was ook het voorrecht van Timotheüs van moeders zijde, waarom Paulus tot hem zeggen kon: het ongeveinsde geloof woonde eerst in uw grootmoeder Loïs, en in uw moeder Eunice, en ik ben verzekerd dat het ook in u woont, (2 Tim. 1: 5). Hizkia echter had dit voorrecht niet; zijn vader was de goddeloze Achaz, die de Heere, de God van zijn vaderen, tot toorn verwekte, (2 Kron. 28:25). Hizkia daarentegen deed dat recht was in de ogen des Heeren, naar alles, wat zijn vader David gedaan had, (2 Kron. 29:2). Zo verschillend kan het in families zijn. En nu, hoe het in uw geslacht is, weet ik niet, gij zelf kunt dat beter weten. Maar ik vraag u: hadden ook uw vader en moeder een God voor hun hart; is ook God in nadruk de God van uw vaders? Komt, dat wil ik eens hopen, en dan wil ik u de volgende zaken aanprezen.

Ten eerste. Rust daar niet in, dat uw vader en moeder bekeerd waren, alsof gij dan ook zeker zoudt zalig worden. Denkt aan Absalom, Amnon, Adonia, Hofni en Pineas, en meer anderen, die zonen waren van godzalige vaders, maar die de God van hun vader niet zochten en dienden, maar integendeel de weg der zonde kozen en ook op een ellendige wijze zijn omgekomen en verloren gegaan. Maar gij zult zeggen: „God is toch de God van Zijn volk en van hun zaad!” Het is zo, maar denkt dat Paulus zegt: niet de kinderen des vleses, maar de kinderen der belofte, worden voor het zaad gerekend, (Rom. 9:8). Indien gij van Christus zijt, dan zijt gij Abrahams zaad, en naar de belofte erfgenamen (Gal. 3:29), al waart gij uit het geslacht der Hottentotten en Moren afkomstig. Integendeel, al zijt gij het natuurlijke zaad der kerk, en gij hebt de zonde lief; dan zal het u niet baten op uw doodsbed en in de eeuwigheid. Bedenkt toch, wat de Heere zei tegen Zijn oude volk bij de profeet Amos: zijt gijlieden Mij niet als de kinderen der Moren, o kinderen Israëls? spreekt de Heere, (Amos 9:7). Ach, het zou voor u wat te zeggen zijn, gij, die een groot gedeelte van uw leven, onder de gebeden en vermaningen uwer ouders hebt doorgebracht, als vader en moeder eenmaal naar de hemel gingen, en gij werd dan *tot in eeuwigheid verstoten*, en uitgeworpen in de buitenste duisternis. O, wat een denkbeeld! vader en moeder zal de kroon der gelukzaligheid worden opgezet, en dan wellicht zoon en dochter weggebannen van voor Gods aangezicht en dat voor eeuwig.

Ten tweede. Nu, maar zo is het nog niet, het is maar een waarschuwing, een ernstige roepstem. Daarom zoekt en dient de God van uw vader met een oprecht hart en met een gewillige ziel. Gij kunt de vlam der hel, de gramschap van de Almachtige nu nog ontkomen; Jezus roept nog, de schuilplaats staat nog open. Bidt nog om genade, zoekt uw redding nog bij Christus, en verbindt u voor eeuwig aan Hem, opdat gij nog bij uw ouders moogt komen in de hemel.

Ten derde. Is het reeds kort of lang uw oprechte keuze geworden om de Heere te zoeken en te dienen? O, verlaat dan toch de Heere niet! Bidt om staande te blijven. Hebt altijd zorg voor uzelf. Bedenkt, gij zoudt weer door de brede stroom der zonde weggespoeld kunnen worden; gij zoudt de wereld weer kunnen inzakken als God u niet bewaarde. Uw hart is en blijft van nature boos, en vele strikken en netten worden u van buiten gespannen. Maar bedenkt ook, uw veiligheid is in God. Die God is Almachtig en getrouw, om genadig te bewaren al degenen die overtuigd zijn dat zij zichzelf niet bewaren kunnen. En die getrouwe God heeft dat ook beloofd. Steunt en leunt op die God, als een blinde op zijn leidsman.

Ten vierde. Houdt aan, bidt en strijdt, ziet op Jezus, en werpt al uw bekommernissen op Hem, en pleit op Zijn bloed en genade. Nee, dan zal God u in eeuwigheid *niet* verstoten; maar Hij zal u onder de gelukzalige hemelse heirscharen opnemen in het nieuwe Jeruzalem, in het zalige vaderland. Of zou Jezus zoekende zielen kunnen verstoten? Zou Hij een arme komende ziel, of een ziel die wel niet best komen kan, maar die toch smeekt om getrokken te worden, van zich werpen? Wie zou zulk een hard denkbeeld van de goedertieren Zaligmaker durven hebben? Hij zal u niet verstoten, maar in genade aannemen, uw zonden vergeven, u leren, leiden, bewaren en eeuwig zalig maken.

Ten vijfde. Ouders! doet met uw kinderen zoals David hier in de tekst deed met zijn zoon; vermaant ze veel om de God des levens te leren kennen, en zoeken, en dienen, met een volkomen hart en met een gewillige ziel. Gij hebt dit beloofd bij de doop. Bidt om getrouwmakende genade. Leeft nederig en godvruchtig, en sterft dan eenmaal zalig, en gaat met al de heiligen naar de plaats, waar geen zonde, strijd of smart meer is. Dat geve God!

Amen.

ZESTIENDE OEFENING VOOR OUDJAAR

OVER 1 JOH. 2:18

VOORAFSPRAAK

Het is vandaag de laatste dag van het jaar. Eenmaal wordt het de laatste dag van ons leven, en wat zal het dan zijn, als wij gereed staan om de eeuwigheid in te stappen? Hebben wij al kennis gemaakt met de Heere Jezus, en onze arme schuldige zielen aan Hem opgedragen? Zijn wij al aan de zalige dienst des Heeren verbonden? Leven wij hier als vreemdelingen; weten wij dat wij door Christus met God verzoend zijn? Nu, indien dat zo zijn mag, dan zou het voor ons niet ongelukkig zijn, al was deze laatste dag van het jaar de laatste dag van ons leven, want Jezus zegt: *daar Ik ben, daar zal ook Mijn dienaar zijn*. Dan gingen wij uit de woestijn naar het beloofde land, dan kwamen wij onder het gezelschap van de volmaakte heiligen, dan mochten wij Jezus' heerlijkheid aanschouwen, dan was het zondigen, het strijden, het kruis dragen voor eeuwig gedaan. Ons lichaam werd dan door onze vrienden ter aarde besteld, in een eenvoudig graf, dat echter door Jezus geheilgd en tot een zoete rustplaats gemaakt is en onze ziel werd door de Engelen binnen gebracht in de stad Gods. Maar gesteld eens, wij zijn nog onbekeerd, en wij moesten dan deze avond nog eens de eeuwigheid in, en wij gingen dan eens onverzoend weg. Ach, dan gingen wij verloren! Dan kwamen wij op de plaats waar de rijke man smart lijdt in de vlam, en waar hij vruchteloos smeekte om een waterdruppel om zijn tong te verkoelen, onder het gezelschap der duivelen, bij de verdoemde zielen, onder de toorn van God en het verwijt van ons eigen geweten en tot in alle eeuwigheid kunnen wij tot deze aarde niet wederkeren.

En nu, welke les geeft de overdenking hiervan ons om te betrachten op deze laatste avond van dit jaar? Mij dunkt, dit gewichtig uur roept ons toe: „haast u, om aan de zalige God verbonden te worden, eer de dood u overvalt!”

Kom, over dit een en ander hopen wij thans nader te spreken.

TEKST: 1 JOH. 2:18. *Kinderkens! het is de laatste ure.*

A. Wij letten hier *eerst* op de aanspraak van de apostel aan de gelovigen aan wie hij schreef.

B. En *ten tweede*, op de inhoud van zijn schrijven.

A. De aanspraak van de oude grijsaard is allervriendelijkst. Men zegt, dat Johannes deze brief aan de gelovigen schreef, nog na de verwoesting van Jeruzalem, toen hij stokoud was, een grijsaard van meer dan negentig jaar. En dan een godzalig man en een man met zoveel licht en liefde; en een beroemd Apostel, en in het gezicht van het betere Kanaän, met de dood op de lippen, met de aarde onder de voeten, met de lieve Jezus in het hart, en dan zo vriendelijk en innemend, die zich beschouwt als een geestelijke vader, en de gelovigen als zijn kinderkens, dat is onze aandacht dubbel waardig. Augustinus zei, dat hij zo graag Paulus eens had willen zien op de preekstoel. En ik zou de grijze Johannes, de ruim negentigjarige lieveling van de Heere Jezus, weleens hebben willen zien, midden onder de gelovigen van zijn tijd. Maar nu, die eenmaal in de hemel komt, die ziet Paulus en Johannes beiden, en ook die ijverige Petrus, en die zachtmoedige Mozes, en die vrolijke en godvruchtige David, en die gelovige Abraham, en die stille Izaak, en die worstelende Jakob, en die nederige Jonathan, en die oprechte Nathanaël, en nog tien duizenden anderen, die door hetzelfde bloed zijn verlost en vrijgekocht; en wat meer is, hij ziet ook die dierbare Jezus, die deze ganse schare door deze kostelijke prijs vrijgekocht heeft; en hij leeft met Jezus en al Zijn heiligen tot in alle eeuwigheid.

Maar nu, Johannes spreekt de gelovigen dan aan met de naam van *kinderkens*, en in deze naam ligt opgesloten:

Ten eerste. Hun geestelijk leven. Een kind is immers geen lijk, maar een levend mens. Och, wat is dat kindje klein en wezenloos! Kom, nu ja, dat is zo erg niet, gij zijt ook altijd niet groot geweest, het lieve kindje zal best groot worden; alles zit eraan, dat aan een groot mens ook is: handen, vingers, benen, voeten, ogen, oren, alles; er komt niet meer bij, al wordt hij honderd jaar oud. Maar o, die arme handjes, die dunne vingertjes, ze zullen er nog afvallen! Geen nood; maar gij moet er toch heel voorzichtig mee omgaan, want alles zou licht gekwetst en bezeerd worden; maar als dan alles maar wel blijft, komt dan over twintig jaar maar eens weer kijken; dan kan deze zelfde mens in geen wieg meer; het loopt achter de ploeg, of staat aan de schaafbank, of zit op een kantoor: het is een groot, zwaar mens geworden. Nu, zo ook hier, *kinderkens* dat zijn wel geen mannen, geen vaders in de genade, maar het zijn noch minder levenloze lijken. Er is een geestelijk leven in, dat wel zwak en teer is, maar toch gevoel van de zonde heeft en daarover schreit en daartegen strijdt, en uitziet naar de Heere Jezus. Dat dood is voelt niet en beweegt zich niet; maar het leven voelt, het voelt de zonde, het voelt Gods verberging, en het voelt ook Zijn zalige nabijheid en liefde.

Ten tweede. *Kinderkens*: het geeft ook te kennen hun armoede en afhankelijkheid van de genade; gelijk een kind voor zijn eigen onderhoud niet zorgen kan. Kom aan, nu zijn de kindertjes geboren; jaagt ze nu maar het veld in, en laat ze hun voedsel zoeken! Maar och nee, dan sterven ze; gij kunt ze aan hun eigen lot niet overlaten; de vader en moeder moeten er dag en nacht een waakzaam oog over houden, en kunnen er volstrekt de hand niet aftrekken. En als vader en moeder sterven, dan moet de weesvader, of de diaconie bijspringen; aan de weerloze jeugd moet de hand gehouden worden. Nu, zo is het ook met deze geestelijke *kinderkens*; de Heere, door wiens genade ze het leven ontvingen, moet ze blijven verzorgen en bewaren tot de dag des doods toe. Anders waren ze verloren.

Ten derde. Gezonde kinderen zijn doorgaans hongerig, en hoe meer ze eten, hoe meer ze groeien. En zij willen ook graag groeien; een kind wil niet graag altijd een kind blijven, maar liever spoedig een man zijn. Nu, zo was het ook met de *kinderkens* van Johannes: de geestelijke *kinderkens* zijn *zeer begerig naar de redelijke en onvervalste melk, opdat ze daardoor mochten opwassen in de genade en kennis des Heeren*. Nochtans is er verschil in de honger, en ook in de wasdom. Gij zoudt een kind van zeven jaar kunnen hebben, dat waarlijk groter en steviger is dan een ander van negen jaar. Maar toch, het geestelijke kind begeert ook voorwaarts te raken op de dierbare levensweg, en wil niet graag altijd blijven zoals het is, maar wil opklimmen in geloof en godzaligheid.

Ten vierde. *Kinderkens* hebben liefde tot de ouders en schuilen bij hen in gevaar. En geestelijke *kinderkens* hebben liefde tot hun hemelse Vader. Zij vertellen de Heere al hun wegen, zij plegen raad met de Heere in duistere gevallen; zij geven lot en weg gaarne in Zijn hand, en smeken alle dagen om Zijn beeld door de genade des Heiligen Geestes meer en meer gelijkvormig te worden, Zijn naam te eren en Zijn woord en wet gehoorzaam te zijn.

Ten vijfde. Kinderen hebben liefde tot hun broeders en zusters en trekken partij voor elkaar. Dat zoudt gij menigmaal niet denken, als gij ze onderling hoort twisten en ruziën; en toch wordt het door de ondervinding honderdmaal bewezen. Ziet dit in Simeon en Levi, toen hun zuster Dina door Sichem onteerd was; zij grijpen hun zwaard en verslaan alles wat leeft in de gehele stad, en dat enkel omdat ze hun bloed voelen koken over de smaad en schande die hun zuster was aangedaan, (Gen. 34:25-31). En ziet dit ook in Absalom, toen Amnon zijn zuster Tamar zo schandelijk had vernederd, waarover Absalom niet rusten kon voordat hij die gruwel aan Amnon had gewroken, (2 Sam. 13:22-29). Beide deze daden waren zeer goddeloos, en toch leren ze ons, dat het in de natuur zo is, dat broeders en zusters partij trekken voor elkaar. En zo is het nu ook met de geestelijke kinderen; als gij de een plaagt, dan plaagt gij ook de anderen; want zij hebben hartelijke liefde, en een broederlijke band aan elkaar, dat genoeg uit de Schrift zou kunnen bewezen worden.

Ten zesde. *Kinderkens* brengen veel werk in de weg, maar zijn toch de lust van hun ouders. En zo zijn deze geestelijke *kinderkens* ook de lust en vermaak van de volzalige God. Dit ga ik bewijzen, anders zoudt gij het niet geloven kunnen. Leest maar wat Jesaja tot het vrome volk zegt: de Heere heeft een lust aan u. Uw God zal over u vrolijk zijn, gelijk een bruidegom vrolijk is over zijn bruid,

(Jes. 62:4,5). Leest verder: Hij leerde Efraïm gaan (Hos. 11:3), even gelijk de moeders hun kinderen leren gaan. En nog eens: Hij vond Israël als druiven in de woestijn, (Hos. 9:10). En dan nog een tekst, en dan stap ik hier af: Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon? Is hij Mij niet een troetelkind? (Jer. 31:20). Ziedaar, zoals de kinderen het vermaak van hun ouders zijn, zo zijn Gods kinderen ook de lust en het vermaak van de hemelse Vader. Nu, tot zover over de vriendelijke aanspraak des Apostels aan zijn kinderen.

B. Nu letten wij in de tweede plaats op de inhoud van zijn schrijven aan die kinderkens. Hij zegt tot hen: *het is de laatste ure*.

Een uur, naar de spreekwijze van de Bijbel, is een zekere bepaalde tijd, soms korter en soms langer. Zo leest gij bijvoorbeeld van de ure der grote verzoeking, die over de aarde komen zou, (Openb. 3:10). Een uur van Gods oordeel over Babylon, (Openb. 14:7). En een uur van aanbidding in geest en waarheid, (Joh. 4:24); een uur, waarin men Jezus' discipelen zou doden, (Joh. 16:2). En zo vinden wij het meer op nog andere plaatsen. Als nu Johannes hier spreekt van de *laatste ure*, geeft dit te kennen, het laatste tijdperk der eeuwen, dat in het einde der wereld zal uitlopen.

Sommige godgeleerden tellen voor het staan der wereld zes uren. Het eerste uur van Adam tot Noach. Het tweede uur van de zondvloed tot de uittocht van Israël uit Egypte. Het derde uur van die tijd af tot aan de eerste verwoesting van Jeruzalem. Het vierde uur van Jeruzalems verwoesting tot de terugkeer van Israël uit Babel. Het vijfde uur van die tijd af tot de komst van Christus in het vlees. En het zesde of laatste uur waarvan Johannes hier spreekt, van Christus' eerste komst tot zijn tweede, als Hij die gekomen is om de zonde weg te nemen, ten anderen maal zal gezien worden, doch zonder zonde, (Hebr. 9:28).

Anderen tellen maar drie uren. Eerst twee duizend jaar onder de belofte. Dan tweeduizend jaar onder de wet. En eindelijk het laatste uur, of de laatste tijd van Christus' menswording tot het oordeel in de jongste dag. Samen zijn zij het ééns, dat de laatste ure de tijd is van het Nieuwe Testament. Dit is zeker een lang uur, dat reeds meer dan achttien honderd jaar geduurd heeft, maar dit is tevens een teken dat bij de Heere duizend jaren zijn als één dag, en één dag als duizend jaren.

TOEPASSING

Wij maken thans gebruik van onze tekstwoorden, aan de laatste avond van het jaar 1868. Nu toch, nu is het in nadruk de laatste ure van dit bijna afgelopen jaar. En nu hoop ik dat dit laatste uur nog nuttig voor ons zijn zal in de navolgende opzichten.

Ten eerste. Laat dit laatste uur nu voor ons zijn een uur van herinnering aan het snel voorbijgaan van onze genadetijd. Onze tijd loopt snel; dat leerde ons ook dit afgelopen jaar; waar is het toch gebleven? Ja, waar zijn onze 40, 50, 70 jaar, die wij reeds doorgebracht hebben, toch gebleven? Met recht wordt onze tijd *een handbreed* genoemd, maar *een schrede tussen ons en de dood; wij vliegen daarheen!* Een jaar, een maand, een week, een dag, wat is alles kort, en wat stappen wij met snelle schreden naar onze altijddurende verblijfplaats. Maar die tijd, die zo snel loopt, is onze tijd der genade, onze tijd ter voorbereiding voor de eeuwigheid; en dit juist, maakt de tijd het kostelijkste van alle dingen.

De tijd der studie voor het predikambt, of ter oefening in een ambacht, of onze gewone schooltijd om lezen en schrijven te leren, moet goed gewaardeerd worden, anders kan er van ons niets goeds komen voor maatschappij of kerk. Maar hoeveel te meer dan, onze oefentijd, of tijd ter voorbereiding voor de eeuwigheid. Aan het recht waarden of achteloos verzuimen van deze tijd der genade hangt onze eeuwige gelukzaligheid of ons eeuwig verderf. Hoeveel duizenden zijn er reeds wier tijd weg is, en wier kans van zaligheid weg is, en die onder eeuwige wanhoop liggen, omdat zij hun snelle tijd niet recht hebben gewaardeerd en besteed.

Ten tweede. Laat dan deze laatste ure van het jaar 1868, voor ons zijn een uur van getrouw en plechtig zelfonderzoek. David deed een plechtig onderzoek naar de staat van zijn ziel, met innige begeerte om op de eeuwige weg geleid te worden. En de profeet Zefanja en de Apostel Paulus wekken ons ernstig op om een getrouw onderzoek te doen naar de toestand van onze zielen, en daar

niet mee te wachten tot morgen, omdat de dag der genade voorbij vliegt als kaf, en het dus morgen voor eeuwig te laat zou kunnen zijn. En nu, zouden wij dan in deze laatste ure niet eens onderzoeken op welke grond wij staan voor de eeuwigheid? Hebben wij kennis aan ons boos, onmachtig en doemschuldig hart, dat zo verarmd en verlaagd is door de zonde? Kennen wij Jezus in Zijn dierbaarheid, bereidvaardigheid en onmisbaarheid? Is de godzaligheid onze innige en plechtige keus, voor het aangezicht des Heeren, en onder inroeping van Zijn Geest? Beminnen wij het volk des Heeren en Zijn dierbaar Woord, zowel de bevelen als de beloften? Zouden wij goed aanlanden, als deze laatste ure van het jaar, de laatste ure van ons dierbaar leven eens moest zijn, en als wij deze nacht eens opgeroepen werden voor de vierschaar van de grote Rechter?

En nu, als wij waarlijk bekeerd zijn, mogen wij dan evenwel in deze laatste ure geen getrouw onderzoek doen naar onze wasdom in de genade? Laten wij ook ongerechtigheden bij ons vernachten, zonden die ons voordelig zijn en die wij als een lekkere beet op onze tong houden? Zijn wij wel nederig, hemelsgezind en getrouw? Hoe besteden wij als levende Christenen onze tijd? Wat zijn wij voor de Heere, voor onze medechristen en medezondaar? Wat waren wij voor armen, voor zieken en voor andere noodlijdenden in dit jaar 1868? Zijn wij opgegroeid in Christus, of verachtterd in de genade? Wat hebben wij voor onszelf gewonnen in troost, in kennis en in eenvoudige godzaligheid?

Ten derde. De laatste ure van het jaar 1868 behoort voor ons een uur te zijn van ootmoedige schuldbelijdenis voor de Heere, wegens onze zonde voor God en onze naasten. Op schuldbelijdenis volgt schuldvergiftenis. Wie wil dan nu met de tollenaar om genade en vergeving roepen? Of hebt gij die niet nodig? Hebt gij altijd genoeg gelet op uw dierbare tijd, nooit een uur laten verloren gaan, getrouw gehandeld met uw eigen ziel en de zielen uwer kinderen? Waren uw woorden altijd godvruchtig en stichtelijk; hebt gij ook nooit gezwegen als gij spreken moest? Heeft uw hart ook teveel van het geld en goed gehouden? Ach, wat hebben wij onszelf veel te verwijten! En hoe noodzakelijk is het dus om aan het einde van het jaar schuldbelijdenis te doen, en met David te zeggen: *zijt mij genadig, o God! Of, Heere! mijn ongerechtigheden zijn vermenigvuldigd tot boven mijn hoofd!* Of, zoals wij in een van de Psalmen zingen:

Wil uwen knecht door schuld verslagen,
O Heer! niet voor uw vierschaar dagen:
Want niemand zal in dat gericht,
Daar zelfs zijn hart hem aan moest klagen,
Rechtvaardig zijn voor Uw gezicht. (Ps.143:2).

Ten vierde. Laat deze laatste ure van dit jaar voor ons een ure zijn van plechtige overgave aan God en Zijn dienst. Vrienden! zijt gij met dit doel hier gekomen, om uzelf, eer het jaar geëindigd is, hartelijk en plechtig aan God te verbinden? Of hebt gij een ander doel; wat was dan uw doel, of hebt gij geen bijzonder doel; of is het te slecht om het daglicht te kunnen verdragen? Och, mocht gij u nog aan God verbinden, en heden in deze laatste ure doen, gelijk de Schrift zegt van een der voornaamste officieren van koning Josafat; die man had zich vrijwillig aan de Heere overgegeven. Die weg moet het in. Hebt gij er lust en begeerte toe, of niet? Ik raad het u in deze laatste ure, gij lieve kinderen, jonge lieden, mannen en vrouwen en afgeleefde grijsaards!

Komt, het jaar is nog niet geëindigd; geeft nog Jezus hart en hand; verbindt u nog plechtig aan Zijn dienst. Ik beloof u, gij zult er in alle eeuwigheid geen berouw van krijgen.

Eindelijk *ten vijfde.* Laat het ook nu voor ons een ure zijn van dankbare erkenning van Gods weldaden, die wij in het afgelopen jaar 1868, naar lichaam en ziel genoten hebben.

God heeft ons leven gespaard boven duizend anderen. Denkt verder over onze gezondheid en die van de onzen. Wij hadden geen, of geen *grote* rekening van de dokter. God bewaarde ons dit jaar voor cholera en veepest, die ons de twee vorige jaren zo getroffen hebben, en van welke de droevige naweeën sommigen nog treft. Ook zijn de levensmiddelen niet zo duur, als het zich van deze zomer in de vreselijke hitte en droogte liet aanzien. Wet en Evangelie is, en wordt ons nog verkondigd, boven tien duizenden. Of acht gij dit misschien zo groot niet? Ik las onlangs van een geleerd man, er zijn ongeveer dertien honderd miljoen mensen: daaronder zijn twaalf honderd miljoen heidenen, joden, griekse christenen, mohammedanen en roomsgezinden; zodat er

nauwelijks of zo ongeveer, honderd miljoen protestanten overblijven. Nu, indien deze telling juist is, dan vindt men van de dertien mensen die op de aarde wandelen, in al de vijf werelddelen, slechts één protestant. En de protestanten hebben de Bijbel en aan alle anderen wordt de Bijbel minder of meer onthouden, en de meeste miljoenen hebben zelfs die Bijbel nooit horen noemen. En behoort gij dan God niet eerbiedig te danken voor uw dierbare Bijbel, en al de middelen der genade?

Laat ik hier eindelijk bijvoegen: God heeft in dit jaar 1868, nog verschillende mensen hier in de omtrek bekeerd. Dit jaar is voor ons geen dor jaar geweest. Hier zullen zich mensen in ons midden bevinden, voor wie het jaar 1868 een onvergetelijk jaar is, een jaar waarin zij zich aan God, aan de levende God verbonden door de genade. God heeft ons daarenboven vrede en eensgezindheid gegeven, en ons voor twist en scheuring bewaard. O! mij dunkt, op dit alles ziende, mogen wij wel zeggen: *Eben Haëzer, tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen.* Nu dan:

Laat ieder 's Heeren goedheid loven, Want goed is d' Oppermajesteit:

Zijn goedheid gaat het al te boven: Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.

Laat die God vrezen Hem nu loven, En zeggen: roemt Gods majesteit;

Zijn goedheid gaat het al te boven; Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.

En hiermee zullen wij eindigen in de laatste ure van dit jaar, en we hopen, dat als eenmaal de laatste ure van ons dierbaar leven zal gekomen zijn, de Heere ons vrijmoedigheid en genade zal geven, om leunende op Jezus' gerechtigheid, met blijdschap heen te gaan; en dat wij dan tezamen een naam en een plaats zullen krijgen in Gods huis en binnen Zijn muren, om daar volmaakt en zonder zonde te leven tot in alle eeuwigheid. Dat geve God! Amen.

ZEVENTIENDE OEFENING

OVER 2 THESS. 3:13

VOORAFSPRAAK

Bekeerde mensen werden oudtijds bij de hoogmoedige wereldlingen niet zeer hoog geacht; men gaf hen scheld- en smaadnamen; bij voorbeeld: amechtige joden, (Neh. 4:2); of mensen die de wereld in oproer brachten, (Hand. 16:6); of een sekte die overal tegengesproken werd, (Hand. 28:22); ja nog erger, men noemde de volgers van Jezus een vervloekte schare, die de wet niet wist, (Joh. 7:49). Ziedaar, zulke smaadnamen moest Nehemia, moesten Paulus en andere discipelen des Heeren zich laten welgevalen. En dat nog niet alleen, maar van haten en schelden kwam het soms tot vangen, grijpen, boeien, geselen en de keel afsnijden. Denk aan Jakobus, aan Stefanus, aan Johannes de dooper, en zoveel anderen in vroeger en later tijd.

Wonderlijk, wat een hard oordeel had de wereld toen toch over het volk des Heeren. Ja, en dat is in alle eeuwen zo hetzelfde gebleven. Gods kinderen zijn medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods; kostelijke kinderen Sions, tegen fijn goud geschat; zonen en dochteren van de Almachtige, die de Heere liefheeft met een eeuwige liefde, die Hij almachtig bewaart, en eeuwig zal kronen in de hemel; maar de wereld heeft niets met dat volk op, en heeft menigmaal pogingen gedaan om het uit te roeien.

En wat moeten wij nu doen, als wij de haat en vijandschap der wereld opmerken? Niet terug haten, maar met medelijden op de blinde zielen neerzien, voor hen bidden, en als wij enige toegang tot hen kunnen verkrijgen, hen ook vermanen en ernstig hun gevaar voorstellen waarin zij verkeren. Maar dan, mijns inziens nog twee dingen, die wij nooit ernstig genoeg betrachten kunnen om de wereld tot beschaming en overtuiging, en mocht het zijn, tot bekering te brengen. En dat is: elkaar hartelijk liefhebben en nooit samen twisten; en ook nederig, teer en voorbeeldig godzalig leven; tot aan onze dood toe. En nu, over deze twee gewichtige dingen zullen wij thans nader handelen.

TEKST: 2 THESS. 3:13. *En gij, broeders! vertraagt niet in goed te doen.*

- A. *Ten eerste*, letten wij op de vriendelijke aanspraak van de Apostel aan zijn broeders.
- B. *Ten tweede*, die broeders worden hier door Paulus vermaand om *goed te doen*.
- C. *Ten derde*, in dat goed doen moesten zij volharden, en *niet vertragen*.

A. Over de heerlijke titel, of over de vriendelijke aanspraak, moesten wij eerst een woord spreken. Elders worden de gelovigen door Paulus genoemd, geliefde broeders, (1 Kor. 15:58), of ook wel, heilige broeders, die een hemelse roeping deelachtig zijn, (Hebr. 3:1), en nog op een andere plaats noemt Paulus hen: geliefde, en zeer gewenste broeders, (Fil. 4:1). Hier worden ze eenvoudig broeders genoemd, in welke heerlijke naam ligt opgesloten:

Ten eerste. Dat zij allen één Vader hebben, die zij mogen aanspreken als *onze Vader, die in de hemelen zijt*. Het zijn toch tezamen zonen en dochters van de Almachtige, (2 Kor. 6:18). Mij dunkt, zij hebben een rijke Vader, die zeggen kan: mijn is het goud en het zilver, (Hag. 2:9). Al het ge-dierte des wouds is van Mij, de beesten op duizend bergen. Van Mij is de wereld en haar volheid, (Ps. 50:10 en 12). O! wat hebben Gods kinderen een rijke Vader, en daarom behoeven zij ook niet te vrezen dat ze van gebrek omkomen zullen, maar mogen vertrouwend lot en weg in Zijn hand geven. En niet alleen hebben zij een rijke, maar tevens ook een genadige Vader, die rijk is in barmhartigheid, goed en gaarne vergevende, en die lust heeft in goedertierenheid. Maar, mogen zij Hem nu allen wel als Vader aanspreken? Bij voorbeeld, kleingelovigen, hebben die wel vrijheid om het gebed des Heeren te gebruiken, en de naam van de hemelse Vader op hun lippen te nemen? Zeker wel, en waarom niet? Maar het is een andere vraag, of de ziel er wel altijd vrijmoedigheid toe

heeft. Wat de vrijheid, de genadige vergunning betreft, dan moeten wij opmerken: aan de ene zijde dat Jezus dit gebed aan alle zijn discipelen geleerd en gegeven heeft, zonder erbij te voegen dat kleinen en zwakken er geen gebruik van mogen maken. En aan de andere kant, zou het de vraag zijn, of de elf vrome Apostelen, toen Jezus hun dit gebed gaf, en hun leerde om Zijn Vader ook als hun Vader aan te spreken, toen al grote en bevestigde gelovigen waren? Ik lees dat, toen de Apostelen aan Jezus vroegen: waarom hebben wij die bezetene niet kunnen verlossen? Jezus toen ten antwoord gaf: Om uws ongeloofs wil, (Matth. 17:20). En dat Hij Petrus een kleingelovige noemt, (Matth. 14:31). En toch zegt Hij tot Petrus en al de anderen: *gij dan bidt aldus: Onze Vader!* Dit dunkt mij, is bewijs genoeg, dat zwakken en sterken samen het voorrecht hebben van zulk een rijke, almachtige en genadige Vader in de hemel te bezitten, en dat zij ook samen het recht hebben Hem zo aan te spreken.

Ten tweede. Al die broeders hebben ook de Heere Jezus tot hun oudste broeder. Die grote Zaligmaker is nu bovenmate verhoogd, en is gezeten op de troon van Zijn majesteit in de hoogste hemelen. En Zijn volk is meestal uit de geringe stand van mensen, waar maar enkele groten en rijken onder gevonden worden; en daarbij nog diep gebrekkig in geloof en gehoorzaamheid, dat ze ook blijven tot aan hun dood toe. En toch, hoort nu eens: die grote, heilige, heerlijke en wonderlijke Heere Jezus, die schaamt zich niet om hen Zijn broeders te noemen, (Hebr. 2:11). Nu, maar broeders noemen, zou men zeggen, is nog zo heel veel niet, maar Jezus heeft gebrekkige mensen ook als Zijn broeders behandeld, en zei daarom toen Hij uit het graf opgestaan was: zegt tot mijn broeders: ik vare op tot mijn Vader en uw Vader, (Joh. 20:17). En eenmaal in het grote wereldgericht zal Hij al Zijn volk als Zijn broeders erkennen, en de wereldlingen straffen omdat zij aan de minste van Zijn broeders geen weldadigheid bewezen hebben, (Matth. 25:40).

Ten derde. Niet alleen staan deze broeders (waar natuurlijk de zusters ook mee onder begrepen zijn) in zulk een nauwe betrekking tot God de Vader, en tot God de Zoon, maar ook God de Heilige Geest woont in hen, leert en leidt hen, en zal bij hen blijven tot in eeuwigheid. Door die Geest zijn ze wedergeboren, hebben ze hetzelfde werk en hetzelfde leven leren kennen, en worden ze ook steeds geleerd, geleid, getroost en bewaard, waarom er ook gezegd wordt, dat hun lichamen tempels zijn van de Heilige Geest, en dat ze allen door de Heere geleerd worden.

Ten vierde. Gij kunt denken dat die broeders, die nu hetzelfde werk en hetzelfde leven door de Heilige Geest hebben leren kennen, ook een nauwe band van liefde aan elkaar hebben. Het zijn kinderen van dezelfde Vader, deelgenoten van dezelfde bevindingen en reizigers naar hetzelfde vaderland; samen medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods; en als zodanig hebben zij elkaar hartelijk lief. Merk dat op in uw kinderen; die ook broeders en zusters samen zijn. Mogelijk twisten en ruziën zij dagelijks tot uw verdriet, en gij denkt dat zij niets geen liefde tot elkaar voelen; maar laat er maar eens een in de sloot vallen, diep onder water, dadelijk schrikken de anderen en worden zo wit als de muur, en doen wat mogelijk is om de ander te redden. En zo is het ook met het geestelijke huisgezin, de ware Christenen kunnen ook wel eens twisten, gelijk wij in Paulus en Barnabas gezien hebben, en toch is onderlinge liefde een krachtig en zeker kenmerk van het geestelijk leven. Indien gij de broeders liefhebt, dan zijt gij uit de dood overgegaan in het leven, (1 Joh. 3:14). En hebt gij ze ook niet lief, dan zijt gij nog dood.

Ten vijfde. Verder is het met die broeders en zusters als in een natuurlijk huisgezin; wij hebben kinderen van een kloeke en rijzige gestalte, anderen die stevig, dik en sterk zijn, en geschikt om zwaar werk te doen; maar wij hebben er misschien ook onder, die wel gezond zijn en ook wel groeien, maar zij zijn een beetje scheef, of bultachtig, of dwergachtig, en moeten mogelijk op de kleermakerstafel geplaatst worden. En zo is het ook met de geestelijke broeders; de een wordt groot als een reus, en de andere blijft klein als een dwerg; de een draagt honderd, en de andere maar dertigvoudige vrucht; de een doet veel nut in Gods kerk en anderen brengen vaak veel werk in de weg, terwijl zij maar weinig nut stichten. Johannes spreekt van kinderen, jongelingen en vaders, die toch samen tot hetzelfde huisgezin behoren, en ook samen naar de hemel gaan. Mocht dit ieder aandrijven om dagelijks te bidden, dat wij honderdvoudige vrucht dragers mogen worden. Maar laat ons toch ook de moed niet opgeven, al behoren wij tot heden toe nog maar tot degenen die Paulus noemt, *jonge kinderen in Christus*, en tot degenen die nog maar dertigvoudige vrucht voortbrengen.

Die maar tot het ware broederhuis mag behoren, hetzij dan klein of groot, zal ook eenmaal binnen komen, want de Heere zal eenmaal verheerlijkt worden in al Zijn heiligen, en wonderbaar in allen die geloven.

B. Nu onze tweede hoofdzaak: die broeders worden vermaand om *goed te doen*. Maar wat is goed doen? Goed doen moet geschieden uit een waar geloof, moet geschieden naar Gods wet en tot Gods eer.

Ten eerste. Goed doen geschiedt uit een waar geloof. Het geloof kent zich doemschuldig en helwaardig, en hangt als een arm zondaar Jezus aan, en pleit alleen op Zijn gerechtigheid om verlost te worden. Dus, hier houden de rekeningen op, die wij anders gewoon zijn voor ons goeddoen bij God in te dienen. Hier leert de ziel een grote nul achter al zijn plichten te schrijven, en met David te zeggen: *Heere, ga niet in het gericht met uw knecht; want zo Gij de ongerechtigheden gadeslaat, wie zal dan bestaan?* Hier begint de ziel zich te verwonderen over de grote Heere Jezus, en die gepaste en dierbare weg der verzoening door Zijn bloed. Jezus wordt hem dierbaar in alles; bij Jezus schuilt hij met al zijn schuld, en Jezus neemt hij door het geloof aan tot rechtvaardigmaking, heiligmaking en volkomen verlossing. Dit geloof is bovenal nodig, anders kan niemand goed doen, want zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen, en al wat uit het geloof niet is, dat is zonde.

Ten tweede. Goed doen moet geschieden naar Gods wet. Zovelen als er naar deze regel zullen wandelen, over dezelve zal zijn vrede en barmhartigheid, (Gal. 6:16). Maar ook zegt de Heere: tevergeefs eren zij Mij, lerende leringen, die geboden van mensen zijn, (Matth. 15:9).

Ten derde. Alle goed doen, of goede werken, moeten gedaan worden tot Gods eer, verre van de bedoeling van eigen roem en verdienstelijkheid. Anders ligt ons beste goed doen verrot, en zijn onze plichten maar blinkende zonde. Paulus zegt: doet het al ter ere Gods, (1 Cor. 10:31). En nu, als ons goeddoen die drie eigenschappen heeft, dan kunnen wij waarlijk goed doen, in ons hart, met onze mond, en ook met daden; in ons huis, in de maatschappij en in de kerk. Wél zal er altijd kaf onder het koren zijn, wél zal de ziel altijd stof tot klagen en treuren hebben over haar menigvuldige mistappen; maar hier mogen wij met Paulus zeggen: indien tevoren de volvaardigheid des gemoeds daar is, wordt iemand geacht naar hetgeen hij heeft, niet naar hetgeen hij niet heeft, (2 Cor. 8:12).

C. Nu zegt Paulus eindelijk, dat zij in dat goed doen *niet moesten vertragen*. Wél, zou iemand kunnen zeggen: „in het goed doen zullen de gelovige broeders immers niet vertragen, want Salomo zegt: het is de rechtvaardige een blijdschap recht te doen, (Spreuk. 21:15). En Jezus' last is immers licht om te dragen? Ja, het is zo, naar het nieuwe deel, maar ons vlees wil de verkeerde weg in. Paulus spreekt van verslappen altijd, (Gal. 6:9), en van verachten van de genade Gods, (Hebr. 12:15), en waarschuwt ons om toe te zien dat wij niet verachten. Ons vlees is genegen om te vertragen, is lui, wereld-lievend, ongelovig, en brengt ons van het goede pad af, eer wij er zelf om denken. Denk aan de slapende Apostelen in de hof, en aan de wijze maagden. Ach, wij denken bij onze eerste bekering een hoge vlucht te nemen, maar dalen zo schielijk naar de laagte, omdat ons vlees afkerig is om de ogen uit te trekken, en de leden te doden die op de aarde zijn, en ijverig te lopen in de loopbaan der Godzaligheid tot aan het einde toe.

Hierbij komt de wereld, die afkerig is van dat strenge en nauwgezette, en ons zeer aanraadt om in allerlei dingen haar voorbeeld te volgen. Ons huis en goed, tot ons gereedschap toe, moet in de brandkast; onze kamer moet versierd worden naar de gewoonte van de tijd, en ook in onze kleding moeten wij goed zorgen dat wij de stroom des tijds volgen; een enkele keer moeten wij de sociëteit of rederijkerskamer bezoeken; de wereld toch zoveel mogelijk navolgen, en evenwel goede en vrolijke Christenen blijven. En als wij ons daar stijf tegen verzetten, dan worden wij door de wereld bespot, gehaat en beledigd. En dan nog de duivel die omgaat als een leeuw om ons te verslinden, of ons als een slang door zijn arglistigheid zoekt van het pad te krijgen, gelijk eenmaal Eva in het Paradijs. O! hoe menselijk is de doorgang, tussen zoveel sterke en listige vijanden, en hoe groot is ons gevaar van te vertragen, als wij niet krachtdadig en wonderlijk bewaard worden.

Laat ons evenwel waken en bidden, en niet vertragen in het goed doen, maar houden wat wij hebben, opdat niemand onze kroon neme, en dat om de volgende redenen:

Ten eerste. God, die zo waard is om gediend te worden, beveelt het ons. Hij beveelt het ons hier in de tekst, en op een andere plaats, waar Hij zegt: laat af kwaad te doen en leert goed doen, (Jes. 1:16,17). En wederom: de zuivere onbevleete godsdienst voor God en de Vader is deze: wezen en weduwen bezoeken in hun verdrukking, en uzelf onbesmet bewaren van de wereld, (Jak. 1:27). Voeg hier bij: eertijds waart gij duisternis, maar nu zijt gij licht in de Heere; wandelt als kinderen des lichts, (Ef. 5:8). Nog eens: wordt vervuld met vruchten der gerechtigheid, die tot heerlijkheid en prijs van God zijn, door Jezus Christus, (Fil. 1:11). En zo zouden wij er nog een menigte roepstemmen Gods kunnen bijvoegen, waar de Heere Zijn volk zo ernstig betuigt om toch voor Zijn aangezicht in oprechtheid en godzaligheid te wandelen, en in het goed doen niet te vertragen.

Ten tweede. Volk van God! in uw treurig eertijds hebt gij zoveel kwaad gedaan, der heidenen wil volbracht, uw dierbare tijd in de zonde verbeuzeld, uzelf gehaast om een plaats in de hel te krijgen. Wat vrucht dan hadt gij toen van die dingen, waarover ge u nu schaamt? (Rom. 6:21). Toen vertraagde gij niet op de weg naar de hel; och, vertraagt dan ook nu niet op de weg naar de hemel. Toont nu dat er vuur in u is om voor Jezus' eer en leer te ijveren, en de Heere de jaren te vergelden die de rups en de kruidworm bij u hebben afgegeten.

Ten derde. Als gij zo traag zijt in het goed doen, dat geeft een slechte indruk aan uw medemens. Wat zal de wereld van de dienst des Heeren denken, als gij zo traag en slaperig uw weg gaat? En wat zullen pas beginnenden, die nog kort geleden een neiging tot de dienst des Heeren gekregen hebben, van u moeten denken als gij zo slordig en onteer leeft? Kom, wees dan een voorbeeld voor uw medemens en medechristen, en leeft als een vreemdeling hier op aarde, en toont in al uw doen en laten, dat gij God en uw naaste van harte liefhebt.

Ten vierde. Gij zult er zelf slecht mee zijn als gij zo traag zijt in het goed doen. Weinig vrucht, dat maakt ook weinig vreugd. Integendeel, houdt u dichtbij de Heere en Zijn wet, dan zult gij het inwendig ruim hebben. Het is alles genade, nochtans is er een verband tussen teer en blijmoedig leven. Die zijn weg wel aanstelt, zei de Heere, die zal Ik mijn heil doen zien, (Ps. 50:23).

Ten vijfde. Al wat gij doet, doet dat haastelijk, en weet dat uw tijd voorts kort zal zijn. Wij gaan vliegende naar het graf, en ons leven is als een damp die voor weinig tijd gezien wordt, en daarna verdwijnt. Daarom bidt veel om een arm en een warm hart. Schrikt ervan, als het bij u Januari van binnen en van buiten is. Zoekt biddende in Christus' kracht, uw werk afgedaan te krijgen, want overmorgen ligt gij mogelijk op uw doodsbed.

Ten zesde. Vertraagt toch niet in goed te doen, want die geen goede vrucht draagt, is ook geen goede boom. Praten en klagen maakt ons niet tot ware christenen. Kom, waakt en bidt dan. Zijt altijd overvloedig in het werk des Heeren. Werkt terwijl het nog dag is. Zoekt uw kracht bij de Heere. Alles wat tot het leven en de godzaligheid nodig is, is bij Hem te verkrijgen.

TOEPASSING

Behoort gij tot de broeders? Tot de broeders van twintig jaar of tot de broeders van twintig dagen? Tot de groten, tot de kleinen, tot de allerkleinsten? Kom onderzoek biddende. Er is veel, er is alles aan gelegen. Anders behoort gij nog tot de slaven en lijfeigenen des satans, en tot Jezus' vijanden. En wat zal het dan zijn als de gordijnen des tijds eens zullen worden dicht gedaan, en de gordijnen der eeuwigheid worden opengeschoven? Mogelijk zijt gij nergens meer afkerig van dan van goed doen; gij leeft zorgeloos, gij bekommert u weinig of niets om de openbare godsdienst. Gij loopt op de dag des Heeren hier en daar bij de weg, of gij gaat in drinkhuizen en plaatsen van ijdel vermaak. Gij spot met de ware godzaligen, die ernstig het behoud van hun ziel zoeken, en gij hebt een afkeer van dat volk. Gij gaat des avonds zonder bidden naar bed, en gij loopt er ook 's morgens weer af gelijk het vee dat uit de stal gaat. Nooit zijt gij eens bang voor dood en eeuwigheid, en voor het vallen in de handen van de levende God; of het mocht eens zijn bij zwaar onweer, of als een hevige ziekte u aangrijpt. Ach, indien gij zo blijft leven en zo sterft, wat zal het u dan zwaar vallen in de toekomst van Christus, en in de nimmer eindigende eeuwigheid. Maar nee, gij zegt misschien, zo

leef ik niet; ik doe goed, zelfs veel goed, ik ga trouw ter kerk, ik lees, ik bid, ik heb mijn naasten lief, en ben geenszins onverschillig voor de eeuwigheid. Maar nu, vriend, ik ben er blij om, en heb ware hoogachting voor mensen die er ernstig naar staan om goed te doen. En toch, om mij niet schuldig te maken aan het gevaar waarin uw ziel verkeert, moet ik u nogmaals te binnen brengen, dat het wezenlijke goeddoen met het geloof moet beginnen. Het eerste goeddoen van de zondaar bestaat daarin, gelijk wij zo-even getoond hebben, dat hij ophoudt zijn rekeningen voor zijn goed doen bij God in te dienen. Hij moet onder Zijn beste plichten leren schrijven: deze dingen hebben de dood verdiend! En als een arm zondaar moet hij zich geheel zonder gerechtigheid tot Christus wenden, die alles voor zondaren volbracht heeft, en wiens aangebrachte gerechtigheid genoegzaam is om onze schulden voor God te bedekken. Bidt God dat Hij zelf u klaarheid en licht moge geven in de weg der verzoening alleen en geheel door Jezus. De mens wil goed doen en daardoor wat bij God verdienen; maar wij moeten eigenlijk als kwaaddoeners tot Jezus komen, als zulken die de eeuwige dood verdiend hebben, en tot geen enkele plicht in staat zijn. Aan die Jezus moeten wij ons opdragen, en alleen op Zijn goeddoen en verdienste ons vertrouwen stellen, en ons geheel en voor eeuwig aan Hem overgeven. En dan moeten wij van Hem genade en kracht afsmecken, om niet uit verdienste, maar alleen uit dankbaarheid het ware goeddoen te leren, waartoe alleen Gods Geest ons kan in staat stellen. Daarom raad ik u als vriend en medezondaar aan de volgende dingen te betrachten.

Ten eerste. Bidt om ontdekt te worden aan uw gevallen toestand, aan uw diepe ellende. Paulus had een heerlijke stap gedaan toen hij van harte zeggen kon: maar hetgeen mij gewis was, heb ik om Christus' wil schade geacht! Vroeger had hij op zijn eigen gerechtigheid vertrouwd: hij was uit de stam van Benjamin, een Hebreër uit de Hebreëën, en leefde onberispelijk naar de wet. Maar toen dat viel, en zijn gewin in schade veranderde, en hij een arme zondaar werd, toen kwam hij eerst op de rechte weg der behoudenis, (Fil. 3:5-9). En zo moet het ook met elk van ons gaan; wij moeten eerst onze eigen kleren kwijt raken, en onze naaktheid gevoelen, eer wij ware behoefte kunnen krijgen aan het kleed van Jezus' gerechtigheid.

Ten tweede. Mag er enige wezenlijke ontdekking van uw schuld, onmacht en ellende komen, gaat dan met vrijmoedigheid tot Hem van wie de Schrift zegt: deze ontvangt de zondaars en eet met hen, (Luk. 15:2). Al zijt gij oud en onkundig, en al waart gij ook vroeger in de hoogste graad zedeloos; Jezus roept zondaren, stijven van hart, zulken die verre zijn van de gerechtigheid; Hij nodigt u vriendelijk met de belofte u niet te zullen verstoten, en Hij kan volkomen zalig maken, allen die door Hem tot God gaan. Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd, (Hebr. 4:16).

Ten derde. En roept dan om des Heeren bekwaam makende Geest, om uit een geheel ander beginsel het ware goeddoen te leren; niet om enigermate uw zaligheid te verdienen, maar in ware dankbaarheid voor God te leven, die het zo waardig is om geëerd en gediend te worden. Ik hoop, dat de Heere zelf u deze weg duidelijk en beminnelijk zal maken.

En gij, volk van God! Zijt gij niet traag, maar waardig in het goed doen. Maakt u door woord en wandel kenbaar voor de wereld en voor uw medechristen, en ook voor uzelf. Denk aan de wet des Heeren, aan de eerste en tweede tafel. Als werkverbond zijt gij de wet afgestorven; maar als regel van dankbare gehoorzaamheid, moet gij naar de wet leven; dat is en blijft uw hoge roeping zolang als gij leeft. Schaam u zeer over uw jammerlijke traagheid. God is onveranderlijk, maar gij, ach gij hebt uw eerste liefde verlaten, en moet dus hoe eer hoe beter wederkeren tot Hem. Heb ook uw broeders lief. Twist en onenigheid met de broeders maakt een vreselijke inbreuk op ons geestelijke leven en op onze zoete troost. En daarom hebt elkaar hartelijk lief en maakt samen God groot, over Zijn wonderbare genade aan u bewezen. Eenmaal zijt gijlieden samen in de hemel. Dan hebt gij deze moeilijke woestijn achter u. Dan is de zonde voor eeuwig weg. Gij wordt daar nimmer ziek, pijnlijk of verdrietig. Er is geen strijd meer, want de God des vredes heeft de satan onder uw voeten verpletterd. Gij ontmoet daar tienduizenden godzaligen, en leeft samen in volmaakte liefde en heiligheid. Gij kent God en uw Zaligmaker volkomen, geniet ten volle Zijn liefde, en gij blijft in dat zoete gezelschap, en in dat dierbare vaderland voor eeuwig. Amen.

ACHTTIENDE OEFENING

OVER JES. 64:5a

VOORAFSPRAAK

Wij lezen in Amos 4:12: Schik u, o Israël! om uw God te ontmoeten. Dat was de roeping van de profeet tot Israël, en dat is ook een woord tot ons. Wij moeten elke keer als wij bidden zullen, ons schikken om God te ontmoeten. Ook bij de godsdienstoefening, en bij het Avondmaal, en bij andere gelegenheden, moeten wij ons schikken om God te ontmoeten. En als wij eenmaal op het sterfbed liggen, en de stap doen naar de eeuwigheid, dan moeten wij ons schikken om God te ontmoeten, voor wiens Rechterstoel wij dan moeten verschijnen, om ons laatst en eeuwigdurend vonnis te ontvangen.

Maar twee dingen, dunkt mij, bezwaren hier ons gemoed, als wij denken om de eis, om de roepstem van de Profeet: schik u om uw God te ontmoeten.

Ten eerste. Onze onmacht. Hoe zal ik mij schikken om God te ontmoeten? Ik, die mij niet eens schikken kan om de geringste plicht te betrachten? Ja, en toch staat er: zoekt Mij en leeft! (Amos 5:4). En wederom: naakt tot God, en Hij zal tot u naken, (Jak. 4:8). Mij dunkt, het is zeer goed, als Gods gebod hier ons gebed mag worden; en als wij bidden: ach Heere, schik Gij mij toch door Uw Geest, want ik ben en blijf zo ongeschikt in mijzelf. Daarom, och, naakt Gij eerst tot mij met Uw genade en Geest, dan zal ik tot U naken! Ik kan toch niet komen, of ik moet vooraf getrokken worden. Zie, zo moeten wij altijd doen met de eisen des Heeren; waar God spreekt in Zijn Woord, daar moeten wij spreken in het gebed. En dan wordt dit ganse bezwaar door genade van ons weggenomen.

Ten tweede. Maar hier ontmoeten wij nog een ander bezwaar dat nog groter is. Hoe zullen wij God kunnen ontmoeten? God is heilig en wij onrein. Als wij God ontmoeten, en als God ons ontmoet, dan zijn wij de man des doods; want, denkt wat Paulus zegt: onze God is een verterend vuur, (Hebr. 12:29). Maar ook dat bezwaar kan weggeruimd worden. Zeker niet door ons, maar wel door Christus; die is een Middelaar Gods en der mensen, (1 Tim. 2:5), die mensen, arme zondaren met God verzoend, en die daarom genaamd wordt de Immanuel, God met ons, (Jes. 7:14). Als nu een zondaar God ontmoet bij de dood, zonder ooit vrede met God gezocht te hebben in Christus, dan zal het vreselijk zijn, en hij zal door die God dan voor eeuwig verstoten worden, gelijk wij nog onlangs uit 1 Kron. 28:9 gezien hebben. Maar in Christus, om hier de woorden van Job te gebruiken, kan de oprechte met God pleiten, (Job 23:7). Hij mag pleiten op Jezus' aangebrachte zoenoffer, waarin de Vader een welgevallen genomen heeft, en daarom een vermaking heeft met de mensenkinderen, zoals de wijze man zegt; of zoals de Engelen zongen in de velden van Bethlehem: God heeft in de mens een welbehagen.

O! zalig die zo in en met en door Christus God mag ontmoeten in Zijn liefde, en als een verzoenend Vader. En nu, daarover hopen wij thans nader te handelen.

TEKST: JES. 64:5a

Gij ontmoet de vrolijke, en die gerechtigheid doet, degenen, die Uwer gedenken op uw wegen.

Wij vinden hier:

- A. *Ten eerste*, de aard en het karakter van des Heeren volk.
- B. *Ten tweede*, de dierbare troost die God hun schenkt. Hij ontmoet hen met Zijn nabijheid.

A. In onze eerste hoofdzaak vinden wij de aard en het karakter van des Heeren volk, dat ons wordt uitgedrukt in drie dingen: Het zijn *vrolijken*. Het zijn echter geen losse en lichtzinnige, maar zulke vrolijken die *de gerechtigheid doen*. En, *zij gedenken aan de Heere op Zijn wegen*.

Eerst worden zij dan *vrolijken* genoemd. Maar, vrolijken? Lees ik wel goed; staat dit er wel? Ik meen dat des Heeren volk wordt genoemd: *treurigen*, die eenmaal vertroost zullen worden, (Matth. 5:4), treurigen Sions, die in as zitten, (Jes. 61:3), een arme hoop die zich bevinden in de sterke poten der vijanden, (Ps. 10:10), een ellendig en arm volk, (Zef. 3:12), of ook wel ellendige schapen, (Zach. 11:7), of ellendigen en nooddruftigen, die naar water zoeken, (Jes. 61:17), of lieden die gedurig zuchten, (Ezech. 9:4), of mensen die dag bij dag hun zielen kwellen, (2 Petr. 2:8). Ja zelfs hoor ik een van dat volk zeggen: mijn sap werd veranderd in zomerdroogten! (Ps. 32:4). En op een andere plaats zegt hij: ik was uitgeteerd! (Ps. 116:6). Mij dunkt, dit alles is onbestaanbaar met vrolijkheid. En nu waarom worden zij dan hier vrolijken genoemd? Hierop dient het volgende tot antwoord:

Ten eerste. In al hun ellende, armoede, nooddruft, strijd en treurigheid, ligt enige zoete vrolijkheid, die zij voor de dartele vreugd der wereldlingen niet zouden willen verruilen. Daarom staat er ook geschreven: *zalig zijn zij* die treuren, omdat er zelfs in dat treuren enige ware zoetheid ligt opgesloten. Doch dit kan ik de wereld niet duidelijk maken. Die dit vatten kan, vatte het.

Ten tweede. Treuren en vrolijk zijn, gaat in dat volk bij afwisseling, als avond en morgen, regen en zonneschijn, zomer en winter, honger en verzadiging. Er is een tijd om te wenen, en ook een tijd om te lachen, zegt de wijze man, (Pred. 3:4). En David zegt: de oprechten gaat het licht op uit de duisternis. En Hanna zong: de Heere maakt arm, maar Hij maakt ook weer rijk. Altijd licht, dat zou het licht van het licht wegnemen; en altijd zoet, dat zou het zoet van het zoet wegnemen. Als ik een paar weken hevig de koorts heb, dan wordt mij later de gezondheid des te zoeter. Wij zijn geneigd aan alles te wennen, daarom zijn ons de zegeningen zo nuttig als wij die bij afwisseling genieten. En daarom geeft ons de Heere ook geestelijke zegeningen bij afwisseling, opdat wij die des te beter zouden waarderen en daarvoor prijzen.

Ten derde. De zonde en strijd veroorzaakt treurigheid, maar de dienst des Heeren en Zijn gemeenschap, geeft ware vrolijkheid en blijdschap. Elk een van Gods volk is wel eens vrolijk, of hij heeft dit op zijn levensweg nog te wachten. Hoort wat de Bijbel zegt: Het volk was blijde en goedsmoeds, (1 Kon. 8:66). En nu, dit hebt gij immers op uw pad ook weleens ondervonden? O, dat zalige blijde en goedsmoeds zijn! Hoort nog meer. De wijzen van het oosten verheugden zich met grote vreugde, (Matth. 2:10). Een donkere wolk was voorafgegaan, bij Herodes aan het hof, maar nu waren zij de berg over toen zij Jezus zagen, en zij verheugden zich met grote vreugde. Denk verder aan de Kamerling, die gelukkige zwarte man, die zoveel licht van Christus in zijn hart gekregen had, en daarom zijn weg reisde met blijdschap, (Hand. 8:39). En aan de stokbewaarder die zich verheugde, dat hij met al zijn huis aan God gelovig was geworden, (Hand. 16:34). Blijdschap is de vrucht van de Heilige Geest; daarom hebben de gelovigen vrede en blijdschap door de Heilige Geest, (Rom. 14:17). En Salomo zegt: een vrolijk hart is een gedurige maaltijd, (Spreuk 15:15). En David zegt: Gij, Heere, hebt vreugde in mijn hart gegeven, (Ps. 4:8). En Hizkia: Gij hebt mijn ziel liefelijk omhelsd; en Asaf: het is mij goed nabij God te zijn. Kom, meer zal ik niet zeggen. Ik zou er anders nog genoeg kunnen bijvoegen, van Jesaja, en Petrus, en Paulus, en Johannes, en nog veel meer anderen; maar mij dunkt, het is nu al duidelijk genoeg, waarom Gods kinderen vrolijken genoemd worden.

Wij zullen dan voortgaan. Verder wordt Gods volk in hun aard en karakter beschreven als zulken *die gerechtigheid doen*. Zij steunen voor de eeuwigheid op de gerechtigheid van Christus, en ook alleen door die gerechtigheid zullen zij verhoogd worden, (Ps. 89:17). Maar uit dankbaarheid doen zij ook de gerechtigheid. God zij dank, dat gij wel dienstknechten der zonde waart, maar dat gij nu van harte gehoorzaam geworden zijt, (Rom. 6:17). Ziet, dat is het gerechtigheid te doen. Het is die deugd, waar Salomo van zegt: gerechtigheid verhoogt een volk, maar de zonde is een schandvlek der natiën, (Spreuk. 14:34). Paulus noemt het, te wandelen met een goed en onergerlijk geweten, (Hand. 23:1). Ook wordt het genoemd, gerechtigheid en godzaligheid na te jagen, (1 Tim. 6:11). Verder wordt het genoemd, *oprecht te wandelen, en gerechtigheid te doen*, als het stellige

merkteken van een ware Sionsburger, (Ps. 15:1,2). Het is dus onze wandel eerlijk te houden onder de heidenen, en ons licht te laten schijnen voor de mensen en in ware oprechtheid voor Gods aangezicht te wandelen.

Dus dan, als wij naar de hemel denken te gaan, moeten wij steunen op Jezus' gerechtigheid, op die gerechtigheid, die geopenbaard is zonder de wet, hebbende getuigenis van de wet en de profeten: namelijk de rechtvaardigheid Gods door het geloof van Jezus Christus, tot allen, en over allen, die geloven, (Rom. 3:21,22). Maar die dan ook door dat geloof Christus is ingeplant, moet ook de gerechtigheid doen, en also voortbrengen vruchten der dankbaarheid.

Eindelijk worden de vromen, naar hun aard en karakter ook beschreven, als zulken die aan de Heere gedenken op Zijn wegen. Des Heeren wegen zijn hier de leidingen van Zijn voorzienigheid, en ook de genadeleidingen door Zijn Geest, de gehele weg over, van de geboorte tot aan het graf. Op die wegen gedenken zij aan de Heere. Het zijn mensen die aan Gods bevelen denken om die te doen, (Ps. 103:18). Die met Asaf zeggen: ik zal de daden des Heeren gedenken, ja ik zal gedenken uw wonderen van oudsher, (Ps. 77:12); en met David: ik gedenk aan Uw weldadigheid in het midden uws tempels, (Ps. 48:10). Ziet dus, indien wij ons aan de Heere verbinden, dan stellen wij ons voor Hem geheel en al beschikbaar, in ons gedrag, in ons gesprek, en ook in de overdenkingen van ons hart.

B. Ziedaar ons eerste stuk. Laat ons nu in de tweede plaats letten op de heerlijke belofte, die in onze tekst aan zulke personen gedaan wordt. De Heere ontmoet hen, of de Heere zal hen ontmoeten. Ontmoeten geeft ons de volgende twee dingen te kennen.

Ten eerste. Er is een ontmoeten in vijandschap. Zo spreekt Jezus over het gevaarlijke voor een koning om met tienduizend man een anderen koning *te ontmoeten*, die met twintig duizend man tegen hem komt, (Luk. 14:31). Dat is een ontmoeten om elkaar te moorden en om te brengen; een gevaarlijk, een ontzaglijk ontmoeten. En in die zin wordt ook van de Heere getuigd: Ik ontmoette hen als een beer, die van zijn jongen beroofd is, (Hos. 13:8).

Ten tweede. Er is een ontmoeten in liefde. Zo ontmoette Aaron zijn broeder Mozes, aan de berg Horeb en kuste hem, (Exod. 4:27). En zo ook moeten wij de beloofde ontmoeting in de tekst nemen. Zo ontmoette God Zijn knecht Abraham, sprak vriendelijk met hem, en dan staat er weer: en God voer op van Abraham, (Gen. 17:22). Zo ontmoette de Heere Jacob te Bethel, toen hij met zijn hoofd op een steen sliep, en later weer te Pniël, toen Jacob tot God zei: ik zal U niet loslaten tenzij Gij mij zult gezegend hebben. Zo ontmoette God Mozes in de woestijn, en Jozua dichtbij Jericho, en Johannes op Patmos, en Paulus toen hij in de derde hemel opgetrokken werd. En ieder godvruchtige ontvangt daar iets van, als de Heere hun hart sterkt met genade, en hen op een bijzondere wijze Zijn nabijheid doet ondervinden.

Verder merken wij over die ontmoetingen op: zij zijn bij sommigen korter en minder, en bij anderen langer en meerder. En bij al Gods volk, zijn ze hier op aarde zeldzaam. Ik bedoel niet de verkwikkingen, maar de bijzondere ontmoetingen. Denk aan Abraham, hoe de Heere hem bijzonder verscheen, en hem krachtige belofte deed; maar hoe er ook vijf en twintig jaar voorbij snelden, eer de Heere op diezelfde bijzondere wijze wederkwam. Denk aan Jacob, hoe zijn Bethel en zijn Pniël ook twintig jaar van elkaar af gelegen waren. En Paulus, ja, hij was opgetrokken in de derde hemel, maar toen hij het vertelde, was het ook al veertien jaar verleden, (2 Cor. 12:1-9). Dus, ik wil zeggen: dat de Heere Zijn volk min of meer verkwikt, dat geschiedt gedurig, maar dat Hij hen zo bijzonder met Zijn genade, licht en liefde komt te ontmoeten, dat behoort meer tot de zeldzaamheden, en het voornaamste daarvan bewaart de Heere mogelijk voor u tot op uw doodsbed, of mogelijk voor de overkant van de Jordaan.

TOEPASSING

Onbekeerde! Gij zijt wellicht een vrolijke, die in plaats van de gerechtigheid, de ongerechtigheid doet; en die de Heere niet gedenkt, maar vergeet op uw wegen. Gij leeft zonder zorg, zonder gebed, zonder keus, zonder grond, zonder God, zonder Christus en dus ook zonder hoop.

Zeg mij, hoe komt gij toch zo vrolijk? Mij dunkt, gij hebt er geen reden voor; luister maar eens, dan zal ik u bewijzen, dat gij niet veel grond hebt om vrolijk te zijn. Gij zijt in Adam diep gezonken, en hebt Gods beeld verloren. Gij ligt onder de vloek van een rechtvaardig God. Gij kunt uzelf niet verlossen. Gij moet spoedig sterven, en morgen of overmorgen zou die tijd al daar kunnen zijn, want de dood komt als een dief. Het zalig worden is geen lichte zaak, en valt maar aan weinigen te beurt. God zal u eerlang ontmoeten in Zijn toorn, als gij zo sterft, en dan zal Zijn gramschap eeuwig over u duren. Ziedaar, zorgeloze zielen! Dat is volgens de Schrift uw doodvonnis in zes artikelen. En kunt gij toch maar lachen, en zorgeloos en vrolijk zijn? Gij mocht wel treuren, en denken om Salomo in zijn Prediker: het treuren is beter dan het lachen, want door de droefheid des aangezichts wordt het hart verbeterd.

Maar gij vraagt: is er dan voor ons in het geheel geen reden om vrolijk te zijn? Ik antwoord: zolang als uw zorgeloosheid en uw vermaak in de zonde aanhoudt, nee! dan niet, want God spreekt Zijn wee over u uit, en dreigt u met hel en verdoemenis. Maar, komt er enigszins behoefte aan Christus, en begeerte om een andere keus te doen? Dan moogt gij nog niet zo vrolijk zijn gelijk een ziel die zich reeds gered bevindt, maar toch moogt gij ook vrolijk zijn om de volgende dingen.

Ten eerste. Gij leeft nog, waar duizenden reeds dood en weg zijn, die onherstelbaar voor eeuwig zijn verloren gegaan.

Ten tweede. God is machtig om uw hart en wandel te veranderen, al zijt gij daartoe onmachtig en buiten staat.

Ten derde. De Heilige Geest wordt beloofd als een vrij geschenk aan allen die daar om bidden.

Ten vierde. Vooral, denk als een reden van vrolijkheid, aan Jezus' woord aan Zijn Apostelen, om in Zijn Naam onder alle volken te prediken de bekering en de vergeving van zonde, beginnende te Jeruzalem.

Volk van God! Gij moest meer vrolijk zijn. Als de strijd met moedeloosheid te winnen was, dan hadt gij het al lang gewonnen gehad. Maar gij zegt mogelijk: Ik vrees dat ik geen reden heb om vrolijk te zijn, want ik mis nog de volle verzekering van mijn zaligheid, en ik word nog dagelijks met de zonde gekweld. Kom, gij hebt toch reden om vrolijk te zijn, ik zal eens optellen waarom.

Ten eerste. Jezus is een algenoegzame en bereidwillige Zaligmaker, en gij wordt vriendelijk genodigd om met al uw bezwaren tot Hem te komen, met de stellige belofte dat Hij u niet wegzenden, maar zeker genezen en behouden zal.

Ten tweede. God zocht u toen gij Hem niet zocht, afkerig heenging in de weg uws harten. De Heere riep tot Adam: *waar zijt gij?* En heeft Hij ook zo niet tot u geroepen, misschien reeds in uw vroege jeugd? Zodat gij eindelijk met de Profeet moest zeggen: Heere! Gij hebt mij overreed; Gij zijt mij te sterk geweest, (Jer. 20:7).

Ten derde. Ook heeft Hij u weleens in Zijn liefde ontmoet, en dikwijls uw ziel verkwikt, uw hart gesterkt met genade. Of hebt gij geheel geen Bethels, geen Pniëls, geen Eben-haëzers? Heeft de Heere nooit eens Zijn licht over Zijn eigen werk doen schijnen? Is Hij u altijd een dorre en droge woestijn geweest?

Ten vierde. De trouwe God heeft u voor afval bewaard; Hij heeft u liefde en gemeenschap met Zijn volk gegeven, en een blijvende lust in Zijn dienst geschonken. Uw keus, om onder beding van genade, des Heeren welbehagen te doen, hebt gij wel duizendmaal vernieuwd.

Ten vijfde. Gij hoopt op de hemel, dat kunt gij niet ontkennen, en gij wilt uw bestreden deel voor de gehele wereld niet verkopen. En nu, als een ander hetzelfde heeft, wat gij hebt, dan zou gij hem toeroepen: Weest er toch vrolijk over! En waarom zijt gij dan zelf zo diep neergebogen? O, laat toch uw ziel niet weigeren om getroost te worden!

Maar gij leeft te koud; gij moest meer op die ontmoeting des Heeren gezet zijn, en er meer biddend naar uitzien. God is uw Vader, Jezus is uw Broeder, uw Bruidegom, uw Leidsman, uw Koning, en gij hebt te weinig betrekking op die Bruidegom, op die Leidsman, op die Koning.

Gij moest ook meer gerechtigheid doen, meer geloofsvruchten dragen, meer de eerste en tweede tafel van de wet des Heeren betrachten. Gij moest ook meer des Heeren gedenken op Zijn wegen. Ach, wat zijn uw gedachten laag en laf, en dor en flauw! Koud, koud van binnen, en zwervende bij de dingen dezer wereld. Kom, zeg eens op, wat denkt gij zo dagelijks? Wat denkt gij als gij onder de middelen der genade zit? Denkt gij wel aan uw God, uw Borg, uw Vaderland? Keert weder, gij afkerige kinderen, en God zal uw afkeringen genezen! Nu, ik hoop dat de Heere het verhandelde zal zegenen, om Jezus' wil! Amen.

NEGENTIENDE OEFENING

OVER PSALM 84:3^a

VOORAFSPRAAK

Sommige mensen hielden alleenspraken met hun eigen zielen. David sprak zijn eigen ziel zó aan: wat buigt gij u neder, o mijn ziel! en wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven, (Ps. 42:12). Dat was een goede, een godverheerlijkende alleenspraak tussen David en zijn eigen gemoed. Van een geheel andere natuur was de alleenspraak van de rijke dwaas, die tot zijn ziel zei: Ziel! gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren, neem rust, eet, drink, wees vrolijk, (Luk. 12:19). Dat was zo werelds als het kon, en toont ons het beeld van de door de zonde gevallen mens. Evenzo heb ik gelezen van een zeer rijk en goddeloos man, die in het gezicht van de dood zijn eigen ziel aldus aansprak:

Mijn zieltje, mijn liefje, mijn zoete gezelschap;
Mijn makker, die wakker; mijn lichaamsgezel;
Verzelde, nooit kwelde; steeds vrolijk en wel.
Waar staat ge, waar gaat ge, in hemel of hel?
Dus bleekjes, dus blootjes, nu zal ik altijd,
Uw klugtjes, genugtjes, zijn t' enenmaal kwijt.

Ach, als de mens rijk is, en hij moet dan eenmaal sterven, en zijn prachtig paleis verlaten, en hij kan dan zijn ziel niet anders aanspreken, en zijn lichaam moet dan uit zijn heerlijk paleis in een enge doodskist, en zijn onsterfelijke geest naar het gezelschap van duivelen en verdoemde zielen, in de eeuwige afgrond, wat zal dat een treurige verwisseling zijn. Of is hij hier arm en toch onbekeerd, wat zal bij het sterven zijn lot hard zijn in de eeuwigheid.

Hoe nodig dus voor elk van ons zorg te hebben over onze zielen, en begerig uit te zien naar God en de verzoening met Hem door Jezus Christus. Nu, hierover hopen wij thans nader te handelen en elkaar aan te prijzen de nodige verzorging van onze zielen.

TEKST: PSALM 84:3a. *Mijn ziel is begerig.*

Wij hebben hier twee hoofdzaken:

- A. *Ten eerste.* Er wordt gesproken van de ziel.
- B. *Ten tweede.* Van de begerigheid van de ziel.

A. Wij allen hebben een lichaam en een ziel en ons voornaamste deel is de ziel, waarnaar eigenlijk de hele persoon van de mens genoemd wordt. Zo lezen wij bijvoorbeeld, dat Jacob met 75 zielen, dat is, met zoveel personen uit Kanaän naar Egypte trok, (Hand. 7:14). Over onze zielen zullen wij het volgende opmerken.

Ten eerste. Wij hebben allen een ziel, en kunnen toch van de toestand van onze ziel en haar werking met het lichaam geen bevredigend verslag geven. Wij kunnen geen genoegzaam begrip maken van onze eigen persoon, noch verklaren of onze ziel in onze borst, of in ons hoofd zich ophoudt, of ook ons gehele lichaam bewoont. Ons verstand, dunkt ons in ons hoofd te wonen, en onze wil, liefde, haat, begeerte, blijdschap, droefheid en vrees, voelen wij weer meer in ons hart, of midden in ons lichaam. Doch het rechte van de zaak kunnen wij niet verklaren; en ook kunnen wij niet begrijpen, hoe onze ziel ook in de slaap van het lichaam kan werkzaam zijn. Onze ziel is een denkend wezen, bestaande uit verstand, wil en hartstochten of genegenheden. Door onze hartstochten of genegenheden verstaan wij het gevoel van haat of liefde, blijdschap en droefheid, hoop, vrees, verlangen of afkeer, dat wij ieder ogenblik in ons binnenste gevoelen.

Ten tweede. De ziel woont in ons lichaam zolang als het leeft, maar vliegt eenmaal bij de dood uit de vensters van dit lemen huis, als dat huis invalt of ons lichaam sterft. Daarvan staat geschreven ten opzichte van de goddelozen: men zal uw ziel van u afeisen, (Luk. 12:20). En ten opzichte van allen: de geest keert weder tot God, die hem gegeven heeft, als het lichaam wederkeert tot de aarde, (Pred. 12:7). Of zoals er van Abraham staat: hij gaf de geest, (Gen. 25:8); of van Stefanus: hij ontsliep, (Hand. 7:60). En zo vinden wij het ook elders meer in de Schrift. Dus, als de reisgenoten, de metgezellen, de boezemvrienden 40 of 60 of 70 jaar, of soms nog veel meer met elkaar gereisd en bij elkaar in de nauwste betrekking verkeernd hebben, nemen zij een geruime tijd afscheid van elkaar, tot dat zij elkaar weer ontmoeten, als hemel en aarde zullen gesloopt, en het ganse menselijke geslacht zal geoordeeld worden op de jongste dag. De ziel sterft nooit, vertrekt wel uit het lichaam als dat sterft, maar blijft toch altijd voortleven, hetzij dan tot zaligheid of verderf. Dat de ziel altijd leeft, ziet gij duidelijk genoeg uit het zeggen van de Zaligmaker, waar Hij zegt: vreest niet voor degenen die het lichaam doden, en de ziel niet kunnen doden, (Matth. 10:28); en uit Zijn belofte aan de bekeerde moordenaar: heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn, (Luk. 23:43); en uit de hoop van Paulus, die het ontbonden worden en met Christus zijn, onmiddellijk aan elkaar verbindt, (Filip. 1:23). Nu, dat de ziel eeuwig blijft, geeft ons een gewichtige troost, als wij bekeerde, maar tevens een ernstige waarschuwing, als wij onbekeerde mensen zijn.

Ten derde. Als wij van de ziel spreken, moeten wij ook niet vergeten op te merken, die treurige waarheid, dat de ziel haar oorspronkelijke waardigheid, goedheid, wijsheid en rechtheid, of met andere woorden, Gods beeld heeft verloren.

Maar hier zal mogelijk iemand vragen: heeft de mens waarlijk geheel en al dat beeld verloren, of heeft hij daarvan nog een kleine vonk behouden? Heeft hij nog niet een zogenoemd aanrakingspunt in zijn hart, waar de Heilige Geest op werken kan? Kom, wij zullen de Heilige Schrift lezen. Daar vind ik: al kwam er iemand van de doden terug, zij (de zondaars) zouden zich niet laten gezeggen, (Luk. 16:31). Daar vind ik: de mens is dood in zonde en misdaden, (Ef. 2:1). Daar vind ik verder: daar is niemand die goed doet, ook niet één. Allen zijn ze onnut, samen zijn ze stinkende geworden, (Ps. 14:3 en Rom. 3:12). Let dan verder op de uitdrukking van Mozes: alleenlijk boos van zijn jeugd aan, (Gen. 6:5); en van David die ons de mens doet kennen, als van God vervreemd van de baarmoeder af, (Ps. 58:4); en van Jesaja, die zegt: hij is van de buik af een overtreder genaamd geweest, (Jes. 48:8). „Maar dit is zo Oudtestamentisch: het ziet mogelijk alleen op heidenen, of andere zedeloze zondaren!” Nu, voegt er dan ten slotte de vraag en het antwoord van Paulus bij: Wat dan? zijn wij uitnemender? Ganselijk niet: want wij hebben tevoren beschuldigd beide Joden en Grieken, dat zij allen onder de zonde zijn, (Rom. 3:9). Ik bid u, waar moet dan de kleine vonk van Gods beeld in de gevallen zondaar zijn? Hij is van God vervreemd, is onnut en stinkende, alleen boos, wil en kan zich niet laten gezeggen, al kwam er een dode uit zijn graf; en waar is dan in hem nog iets van Gods beeld? *Da Costa* vraagt: „heeft nu de mens het beeld Gods niet meer!” En dan antwoordt hij: Hij heeft het, en hij heeft het niet. Hij heeft het in zijn hart, maar gelijk men een dode heeft in zijn huis; het is hetzelfde dierbare voorwerp, maar het is dood. O, mochten wij erover wenen en weeklagen, gelijk men doet over een dierbaren dode!”

Maar gij zegt mogelijk: mij dunkt *iets* goeds is er toch in de mens overgebleven: zijn geweten dat hem beschuldigt of vrijspreekt, naardat hij goed of kwaad doet, dat hem zijn schuldige plicht voorhoudt, en hem getrouw waarschuwt voor zonde en straf. Ja, ik erken dat dit nog het beste is dat de mens heeft, maar toch moeten wij dit niet een vonk van Gods beeld noemen, of enig wezenlijk goed dat in de mens is overgebleven. Het volgende kan over des mensen geweten worden aangemerkt.

Sommige mensen hebben een stom geweten dat niet spreken kan, dat zich tegen God verhardt, en geen pijn gevoelt, al wordt het geslagen, (Jer. 5:3); een geweten dat toegeschroeid is met een brandijzer, (1 Tim. 4:2). Mogelijk is uw geweten zo hard en zo stom; het laat u maar kaarten en dansen en de brede weg bewandelen, zonder u ooit voor het eeuwige ach en wee, dat op de zonde volgt, te waarschuwen.

Anderen hebben een sprekend, een dwalend, een onwijs geweten, dat de zonde zelf niet kent en er daarom ook niet tegen waarschuwen kan. Sommigen hebben Gods gunstgenoten vermoord, en toch

heeft hun onwils geweten dit gruwelstuk goedgekeurd, en zij hebben nog gemeend dat ze daar Gode een dienst mee deden, (Joh. 16:2). Gelijk het ook was met Paulus vóór zijn bekering, wiens geweten waarlijk meende dat hij tegen de naam van Jezus van Nazareth, vele wederpartijdige dingen moest doen, (Hand. 26:9).

Maar verder: ons geweten op het allerbest genomen, het mag zo ernstig zijn als het wil, het wijst ons om zalig te worden, wèl op Mozes, maar niet op Christus. Het kent en begeert de weg van vrije genade niet. Het is op zijn best genomen werkheilig en hoogmoedig. Beiden, ons verstand en geweten zijn bevlekt, (Tit. 1:15).

Nu, hier heb ik iets langer bij stil gestaan, omdat ik u duidelijk wilde leren, dat de arme ziel geheel en totaal Gods beeld heeft verloren en niets goeds heeft overgehouden. Echter moeten wij opmerken, dat Davids ziel, en ook de zielen van alle bekeerde mensen, niet meer geheel van Gods beeld beroofd zijn, maar bij de aanvang hersteld door de wedergeboorte. En daarom zegt David, dat hij naar het goede jaagde, dat hij Gods wet liefhad, en dat hij de Heere zocht met zijn gehele hart.

B. En daarom zei hij ook in de tekst: *mijn ziel is begerig*. Nu dat is onze tweede hoofdzaak, de begerigheid van de ziel. Dit is wel in een zeker opzicht de toestand van elke ziel in het algemeen; de ziel die verkeert in een staat van gemis, en moet dus ook vanzelf altijd in een staat van begerigheid verkeren, om dat gemis, die leegheid en gejaagdheid vervuld te krijgen. Maar zoals nu de ziel is, zo is ook haar begerigheid. Is de ziel onbekeerd en aardsgezind, dan gaan ook de begeerten tot de lage en aardse dingen uit. Maar van het vrome volk staat er: de begeerte van de rechtvaardige is alleen tot het goede. En als nu hier door een godzoekende ziel gezegd wordt: mijn ziel is begerig! dan zal dit hoofdzakelijk de volgende dingen insluiten.

Ten eerste. Mijn ziel is begerig naar verzoening met God; ik ben hongerig en dorstig naar Jezus' gerechtigheid. Gaarne heb ik vrede met alle mensen, en bijzonder nog met alle vrome mensen; maar bovenal is mijn ziel begerig om vrede met mijn Schepper te hebben. Daartoe zoek ik de eenzaamheid gelijk Izak, die uitging om te bidden in het veld, tegen het naken van de avond; en gelijk Petrus, die op het dak klom om te bidden. Ik ben ook gaarne op een eenzame plaats, om mijn bezwaarde hart eens lucht te geven, en met David te zeggen: Heere, ik heb U al mijn wegen verteld! Daartoe begeef ik mij onder de prediking der waarheid, en daar is mijn ziel begerig naar, als naar brood voor mijn honger en naar water voor mijn dorst. Dat ik soms twee of drie uur loop, om de zuivere waarheid te horen, is geen gewoonte of nieuwsgierigheid of stijfhoofdigheid, maar omdat mijn ziel naar Jezus begerig is, en naar de verzoening door Zijn bloed. Mijn ziel is begerig naar Jezus, als naar het brood des levens, om mijn hongerige ziel te verzadigen; mijn ziel is begerig naar Hem, als naar die fontein des levens, om mijn dorstig hart te verkwikken. Mijn ziel is begerig naar Hem als Herder, als Koning, Leidsman, Borg en Zaligmaker.

Ten tweede. Mijne ziel is begerig naar heiligmaking, door de bekwaammaking des Heiligen Geestes. Och, dat die Geest mij nauw aan des Heeren dienst mocht verbinden! En dat mijn wegen gericht werden om Gods inzettingen te bewaren. Ik heb toch een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens. Ik mag met David zeggen: ik haat de kwade ranken, maar heb uw wet lief. Ik heb mijn wegen bedacht, en heb mijn voeten gekeerd tot uw getuigenissen. Ik wens zo graag te luisteren naar de raad van Paulus, waar hij zegt: hebt een afkeer van het boze, maar hangt het goede aan. Ik heb lust om des Heeren naam te vrezen, en mij als een levend lidmaat van Jezus' gemeente, overal te vertonen door een stichtelijke en Godverheerlijkende wandel. Maar ik gevoel dat ik in deze mijn eigen natuur tegen heb, die aardsgezind, dodig, dor en loom is. Daarom is mijn ziel begerig, dat God mij mocht aangorden met kracht uit de hoogte, dat Zijn Geest mij mocht bekwaam maken, om Hem getrouw te dienen, tot aan mijn doodsbed toe, opdat ik mocht zijn gelijk geschreven staat: Hij geeft de moeden kracht, en vermenigvuldigt de sterkte dien, die geen krachten heeft. Die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen. . . . zij zullen lopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden, (Jes. 40:29-31).

Ten derde. Mijne ziel is begerig naar de gemeenschap met God, en om krachtig aan mijn gemoed te ondervinden dat het goed is nabij God te zijn. Ik heb op de gezelschappen zoveel van de geestelijke genietingen horen spreken, door mensen die zich zo dikwijls blij in God gevoelden; en daarbij

hebben wij ook zulke treffende stukken over die zaak in onze Bijbel; bij voorbeeld van een Hizkia, die zei: de Heere heeft mij liefelijk omhelsd; en David: ik spring met U over de muur, en met mijn God dring ik door een bende; of de verborgenheden des Heeren zijn voor degenen, die Hem vrezen. En zoals de profeet tot de Heere zegt: Gij ontmoet de vrolijke, en die gerechtigheid doet; of zoals Paulus zegt: het is goed, dat het hart gesterkt wordt door de genade. Nu, dit zijn toch geestelijke genietingen, die de wereld niet kent, en mijn ziel is begerig om daar veel van te ondervinden, om veel met David te kunnen zeggen: Gij verkwikt mijn ziel, en Gij leidt mij op het spoor der gerechtigheid. Mij dunkt, dit verbindt de ziel des te nauwer aan God, het drijft de zonde meer uit, het maakt ons meer ware vreemdelingen op aarde, en doet ons bemoedigd ons kruis dragen met het oog op de hemel. En zou mijn ziel dit dan niet vurig mogen en moeten begeren?

Ten vierde. Mijn ziel is begerig naar het gezelschap en de nauwe vereniging met het volk des Heeren. Dat volk is mijn volk! Met dat volk hoop ik eenmaal gekroond te worden, maar met dat volk wil ik hier ook strijden. Wij hebben hier enerlei keus, enerlei smart, enerlei blijdschap, dienen enerlei Koning, en wandelen op hetzelfde pad. Met dat volk wil ik de eeuwigheid doorbrengen, maar ook over de weg daarheen reizen. Mijn ziel is dus begerig naar dat vrome volk; niet om hun brood op te eten, en gastmalen bij hen te houden, gelijk sommige luie mensen, die hun beroep verwaarlozen en altijd bij de weg slingeren, en dan hier en daar de vromen bezoeken, en wie het echter meer te doen is om het bed en de tafel van Gods volk, dan om hun persoon en gezelschap. Dat zijn mensen die, zoals Paulus zegt, met schoon spreken en prijzen, de harten der eenvoudigen misleiden, en wie het veelal te doen is om zonder werken door de wereld te komen. Maar mijn ziel is begerig naar des Heeren volk, uit ware liefde en overeenstemming van keus, en omdat wij elkaar in roemen en klagen verstaan kunnen, en omdat onze zielen samen een gedurige behoefte aan Christus hebben, en Hem als onze Leidsman volgen, en als onze Koning dienen. En omdat mijn ziel dat volk liefheeft, en naar dat volk begerig is, bezoek ik hun gezelschap, waar wij samen over de weg naar de hemel spreken, en waar mijn ziel niet zelden zeer vertroost en verkwikt wordt. Daar word ik geleerd en onderwezen door zulken die meer licht hebben dan ik; daar nemen wij samen de toevlucht tot de Koning der koningen, en smeken om genade en kracht tot de strijd. Daar verhaalt elk zijn weg en zaken, en hoe hem Jezus is ontmoet, en daaronder wordt niet zelden ons gemoed getroost en opgebeurd. Nog eens: omdat mijn ziel dat volk bemint, daar vraag ik naar hen, als ik wegens handelszaken of om iets anders in vreemde plaatsen kom, en dan menigmaal verlang om daar eens een van de kinderen Sions te ontmoeten. Dan vraag ik aan iemand die mij op de weg ontmoet: weet gij hier ook van het volk van God wonen? Of indien ze mij dan niet verstaan, of niet verstaan willen, dan zeg ik: kent gij hier dan ook fijnen, dwepers of stijfhoofden? (een naam waardoor dat volk menigmaal bekend staat bij de wereld). En dan word ik doorgaans goed terecht gewezen, bij mensen waar ik, voor zover mijn tijd dit toelaat, van hart tot hart mee spreken kan, en door wiens gezelschap mijn ziel verkwikt wordt. Nog eens: omdat mijn ziel dat volk bemint, zo vermijd ik alle twist en bitterheid, en ga in liefde met hen om, al is het dat wij soms in bijzaken enigszins verschillend denken. Ik noem het altijd een vreselijke ramp om met dat volk in onenigheid te leven. Ik *moet* en *wil* dat volk, en wel al dat volk liefhebben, zonder iemand van hen van mijn liefde uit te zonderen; anders heb ik geen vrijmoedigheid in het gebed, geen vrede in mijn hart, ja anders zou ik niet durven te gaan sterven. Ik heb ze lief, en naar mijn vermogen wil ik dat volk ook door de liefde dienen, in krankheid bezoeken, in armoede helpen, en in treurigheid vertroosten.

Ten vijfde. Verder zegt elke ware heilbegerige en bekeerde ziel met David in onze tekst: mijn ziel is begerig naar de kracht en trouw van een almachtig God, om mijn zwakke ziel bij mijn gedane keus te bewaren. In mij is toch geen kracht tegen de grote menigte die tegen ons komt. Ach, wat zou er van mij worden, zo God mij niet almachtig bewaarde? Maar ook, daar steun ik op, en naar die kracht en genade Gods zie ik begerig uit, en weet dat de Heere niet zal laten beschaamd worden, al degenen die op Hem wachten.

Ten zesde. Mijn ziel is begerig naar de uitbreiding van Jezus' Koninkrijk, naar de waarachtige bekering van arme zondaren. Daarom bid ik om de uitstorting des Geestes over allerlei mensen. Daarom vraag ik ook, bij elke gepaste gelegenheid, aan mijn medezondaren, of ze ook een Zaligmaker nodig hebben, en prijs hen, naar mijn vermogen, Jezus en Zijn dienst aan.

Ten zevende. Mijn ziel is begerig naar de dood. Maar dit klinkt wat vreemd. Zouden er niet veel bekeerde zielen zijn die integendeel nog vrezen voor de dood? Hizkia werd de dood aangezegd, en dadelijk als hij die voor Hem zoo treurige tijding ontving, keerde hij zijn aangezicht om naar de wand, en Hizkia weende *gans zeer*. En zo gaat het ook weleens met Gods kinderen. En hoe kan men dan zeggen, dat zij begerig zijn naar de dood? Nu, toch geloof ik dat het weleens gekend wordt. Paulus begeerde om ontbonden te worden, en Abraham stierf oud en des levens zat, en Job verlangde om zijn levende Verlosser te zien. En zo is het ook met Gods kinderen: in donkere tijden vrezen zij de dood, maar als God licht geeft, zeggen zij, mijn ziel is begerig, niet zozeer naar de dood, maar naar de zaligheid door de dood.

TOEPASSING

Maar kom, ik stap hier van af, en vraag nu nog in het kort tot toepassing: gij hebt ook een ziel, maar is nu die ziel begerig, of afkerig? Is uw ziel begerig of zorgeloos? Is uw ziel begerig naar God en Christus, of naar de zonde, de schatten, de eer en de grootheid? Kom, zeg eens op, dat zijn toch geen diepzinnige vragen, dat kunt gij toch van binnen wel gevoelen. Kent gij, om met David naar God uit te zien? Zegt gij met hem: *en nu Heere, wat verwacht ik? mijn hoop is op U?* Gij die dit nog mist, bedenkt toch wat het zijn zal als uw ziel eerlang naar de eeuwigheid gaat. Ziel verloren is al verloren. Als gij hier wat verliest, veel verliest, al uw goed verliest, dat kan nog hersteld worden; maar als gij uw onsterfelijke ziel verliest, als gij verloren gaat, dat is voor eeuwig onherstelbaar. Bedenkt, wat zijn er al veel mensen heengegaan, die ongelukkige doden gestorven zijn, en die nu in de hel zijn. Wat al duizenden kwamen er om in die vreselijke omwenteling van de eerste wereld, die in de zonde gestorven zijn. En in Sodom, die nu dragen de straf van het eeuwige vuur. En dan de vrouw van Lot, dat zichtbaar merkteken van Gods vreselijk ongenoegen over de zonde. En dan Farao met zijn leger, toen de Rode Zee vervuld werd met lijken der Egyptenaren, en de hel met duizenden verdoemde zielen. En Abimelech, die moordenaar van zijn negen en zestig broeders, die met een stuk van een molensteen zijn hersenen verpletterd werden door een vrouw, die dat stuk steen van de toren van Tebez op zijn hoofd wierp. En dan Goliath de reus, die vloekende naar de eeuwigheid ging; hij vloekte David bij zijn goden, en viel een ogenblik daarna dood ter aarde, toen de geslingerde steen in zijn voorhoofd zonk. En Saul, die moorddadige handen aan zijn eigen leven sloeg, in zijn zwaard viel, en zo stierf in zijn overtredingen. En koning Ela, die zich dronken dronk in het huis van de hofmeester, en midden in zijn dronkenschap door het zwaard van Zimri werd omgebracht. En Achitofel, die zich aan de koord hing, en Achab en Izabel, wier bloed door de honden gelekt werd, en Judas, en de trotse Herodes, die door de wormen gegeten werd, en nog zoveel anderen, die nu al in de eeuwige pijn zijn. Och, laat u toch waarschuwen, vóór ditzelfde rampzalige lot voor eeuwig het uwe zal zijn. Laat u alles gelegen zijn aan de verzorging van uw arme zielen, die voor de eeuwigheid geschapen zijn. Of zegt gij: ik kan toch zelf mijn ziel niet bezorgen! O, draagt het dan aan God op, smeekt Hem om genade en bekering, en rust toch niet voor dat gij uw zielen gered bevindt.

En gij, die met onze tekst geleerd hebt om dagelijks te zeggen: *mijn ziel is begerig!* Ik vind dat gij gelukkig zijt, en niet alleen gij, maar ook alle mensen die oprecht zeggen kunnen: mijn ziel is begerig naar verzoening, naar heiligmaking, naar de gemeenschap met God, naar de inwoning des Geestes, of zoals David elders zei: mijn ziel dorst naar de levende God. Ik zeg, dit vindt ik zo gelukkig, want mij dunkt dat is reeds iets dat de Heere u zelf gegeven heeft. En nu, Hij, die de honger geeft, zal ook de spijs niet onthouden, die de dorst geeft, zal ook de drank niet weigeren. Of zou Hij uw ziel dan te vergeefs pijnigen? Nee, hier mogen wij van de ziel zeggen, wat David van het dorstige land zei: Gij bezoekt het land, en hebbende het begerig gemaakt, verrijkt gij het grotelijks, (Ps. 65:10). Davids ziel was in de tekst begerig, en is reeds nu al lang verzadigd; en zosal het ook met u gaan; de hongerigen en dorstigen zullen op des Heeren tijd verzadigd worden; dat is de stellige belofte, die God aan al Zijn volk zal vervullen. Houdt dus moed, gij allen die uitziet naar de Heere, en troost u met Gods trouw en Zijn toezeggingen.

Maar een arme zoekende ziel zou hier in moedeloosheid en twijfel kunnen zeggen: ja, ik geloof zeer goed, dat een waarlijk zoekende, hongerige en begerige ziel gelukkig is en alles goeds te wachten heeft en heb ook wel eens tijden gehad, dat in mij alles brandde van begeerte naar JEZUS, en dat ik dagelijks een bedelaar was aan de genadetroon; maar ik ben die vurige en werkzame begerigheid kwijt geraakt, ik kan mijn gebed niet meer omhoog krijgen, en ben als iemand die met een lamme arm aan de deur moet kloppen, of die met een slepend been om een prijs moet lopen; en dat maakt mij nu zo moedeloos, en dat doet mij wel eens vrezen dat ik anderen zal zien ingaan en zelf nog zal moeten buiten blijven. Ik antwoord: verslappen, vertragen, of zoals Paulus het noemt, *verachten van de genade Gods*, is altijd zeer ongelukkig; er is geen treuriger ongestalte, dan die geestelijke loomheid en dorheid; maar toch moeten wij zeggen, dat iedere vrome daar weleens over te klagen heeft; denkt maar, om geen andere voorbeelden te zoeken, aan onze David; in onze tekst zegt hij: mijn ziel is begerig! en in een andere Psalm zegt hij: mijn ziel kleeft u achter aan! maar ook omgekeerd zegt hij: mijn ziel kleeft aan het stof; en mijn ziel druipt weg van treurigheid, (Ps. 119:25 en 28). En zo gaat het bij afwisseling met alle vromen. Indien gij eens met een godvruchtig mens, die gij hoogacht ver boven uzelf een paar weken kon ruilen; gij zijn hart en hij het uwe; zeker, dan zouden zijn gedachten en gebeden op de duur ook niet zó eerbiedig, zó vurig, en zó gelovig zijn, als gij u hadt voorgesteld. Evenwel, treurt altijd over uw gebrek, en zoekt het bij Jezus genezen te krijgen. En geeft toch om uw gebrek in geloof en heiligmaking de moed niet op. Zolang ons leven duurt, duren ook onze klachten, en dat zal niet ophouden voordat de reis door de woestijn is afgelegd. Hier zijn wij gelukkig als wij maar begeren, hongeren, dorsten, geloven en bidden kunnen; maar als de woestijnreis is afgewandeld, dan wordt het geloof met aanschouwen verwisseld, de begeerte in genietingen veranderd, en de gebeden in eeuwige dankzeggingen. Nu, ik hoop dat de Heere dit zegenen zal. Amen.

TWINTIGSTE OEFENING

OVER 1 KRON. 29:28a

VOORAFSPRAAK

De verheerlijkte Jezus belooft aan Zijn volk: Ik zal u geven de kroon des levens, (Openb. 2:10). Over deze voortreffelijke belofte willen wij nadenken. Er wordt gesproken van een kroon, een kroon des levens, en die wordt gegeven, en wel door Jezus gegeven.

Ten eerste. Een kroon, zoals elders gesproken wordt van het gekroond worden, nadat men vooraf wettelijk gestreden heeft; en zoals de vierentwintig ouderlingen in de hemel gezien werden met gouden kronen op hun hoofden. Het geeft te kennen, de meer dan koninklijke heerlijkheid, die Gods kinderen in de zalige eeuwigheid ontvangen zullen. Hun heerlijkheid in de hemel zal zó groot zijn, dat aardse koningen daarbij maar als bedelaars zullen te achten zijn.

Ten tweede. Die kroon wordt verder genoemd: *een kroon des levens*; en door de apostel Petrus: *een onverderfelijke en onverwelkelijke kroon der heerlijkheid*. Dit geeft te kennen, dat al wat troost en leven is, aan die kroon verbonden zal zijn, en dat die kroon ook eeuwig staan zal. Hoe zelden staan aardse kronen langer dan het vierde of derde gedeelte van een eeuw. Manasse en Uzzia droegen hun kronen een halve eeuw, of nog iets langer. Manasse was twaalf jaar oud toen hij koning werd, en regeerde 55 jaar, (2 Kron. 33:1), en Uzzia was zestien jaar toen hij de kroon op kreeg, en droeg die kroon 52 jaar, (2 Kron. 26:3). David, Salomo en Joas regeerden elk 40 jaar en Joahaz droeg zijn kroon maar drie maanden, (2 Kron. 36:2); en Zimri, voor die koning was het nauwelijks waard dat hij de kroon opzette, want hij regeerde maar zeven dagen, en werd toen levend verbrand in zijn eigen paleis, (1 Kon. 16:15,18). En dan waren dit nog allemaal kronen, die wel degelijk hun kruis meebrachten en die met moeite en zorg gedragen werden. Maar de kroon van Gods volk staat eeuwig, en is ook eeuwig vergezeld van leven en zaligen troost.

Ten derde. Die kroon zal worden *gegeven*. De wereld mag zeggen: het is tevergeefs, God te dienen; want wat nut is het dat wij zijn wacht waarnemen, en dat wij in het zwart gaan voor het aangezicht des Heeren? (Mal. 3:14). Maar God is een beloner van degenen die Hem zoeken, en daarom zal hun arbeid niet ijdel zijn in de Heere. Over weinig zijn zij getrouw geweest, en over veel zal de Heere hen zetten, en hen inbrengen in de vreugde des Heeren. Hij zal hun geven de kroon des levens. Dit geven, is een loon voor hun arbeid, maar tevens toch een gift van de vrije genade: de genadegift Gods is het eeuwige leven, (Rom. 6:23); niet uit de werken, opdat niemand roeme, (Ef. 2:9).

Ten vierde, zegt de verheerlijkte Jezus: *Ik zal die kroon des levens geven. Ik heb die kroon voor mijn volk verdiend in Gethsemané en op Golgotha. Ik heb hun die kroon beloofd, en ben getrouw genoeg om mijn woord te houden. Ik, als de Koning der koningen, ben ook machtig genoeg om hun die kroon te geven, en zal die ook geven aan degenen die altijd zullen belijden dat zij die kroon niet verdiend hebben, en die hem menigmaal door ongeloof en bestrijdingen niet verwacht hebben. Ik zal die kroon geven, uit genade geven, en ook zeker geven, en niemand zal hem die kroon ooit weer ontnemen tot in alle eeuwigheid.*

Sommigen, ja vele duizenden dragen die kroon al, waarvan wij er enigen gekend hebben, die ons vooruit zijn, en de heerlijke kroon des levens al dragen. Wat is Gods volk toch heerlijk en gelukkig! En wat kunnen wij hier nog weinig van hun geluk en heerlijkheid zien. Hadden alle vrome mensen een ster, of als de Apostelen op de Pinksterdag, een vurige tong boven hun hoofden, wij zouden hen menigmaal met verwondering beschouwen, en hen op de weg nastaren. Maar nu zijn zij toch reeds kenbaar, door het beeld Gods dat zij dragen; en wij mochten ze wel nakijken op de weg, als een heerlijk en heilig volk, dat spoedig eeuwig zal pronken met die dierbare kroon des levens.

Maar, wanneer krijgen Gods kinderen nu die kroon des levens? Hier niet; zolang zij leven niet. Aan de overkant van dood en graf. Eerst moeten zij sterven, en dan ook, dan ontvangen zij die kroon.

Maar, verlangen zij dan wel niet eens naar de dood? Ja, dat gebeurt weleens, dat zij het hier in deze woestijn, in dit zondig en gebrekkig leven moe worden en naar de dood verlangen. Ik zeg niet van allen, of altijd, maar toch kan ik u wel vijf, zes heiligen optellen die naar de dood verlangd hebben; denkt maar aan Abraham, die stierf oud en des levens zat, (Gen. 25:8). Aan Job, die stierf oud en der dagen zat, (Job 42:17). Ook die vrome Jojada, die zoveel goed had gedaan voor God en aan zijn huis, en waar ook hetzelfde van gezegd wordt, (2 Kron. 24:15,16). En dan ook David, over wiens dood wij thans opzettelijk, en in het bijzonder spreken zullen. En dan kunnen wij hier nog Paulus bijvoegen, die begeerte had, om ontbonden te worden en met Christus te zijn, (Fil. 1:23), en Elia, die tot de Heere zei: het is genoeg, neem nu, Heere! mijn ziel, (1 Kon. 19:4), en ook de vrome Simeon, die verlangend zei: nu laat Gij, Heere! uw dienstknecht gaan in vrede, (Luk. 2:29).

TEKST: 1 KRON. 29:28a *En hij stierf in goede ouderdom, zat van dagen, rijkdom en eer.*

Wij vinden hier en moeten letten:

- A. *Ten eerste.* Op de persoon over wie het gaat in de tekst
- B. *Ten tweede.* Op zijn sterven.
- C. *Ten derde.* Op de gelukkige toestand waarin hij stierf.

A. De persoon over wie het gaat, is David. Hij was de zoon van Isaï, de kleinzoon van Obed, en de achterkleinzoon van Boaz en Ruth, (Ruth 4:17-22). Een klein roodachtig mannetje, met vlugge ogen, en in alles van zijn jeugd af schrandere, en zoals wij gewoonlijk zeggen, verbazend bij de hand. Hij was al als jongeling herder van zijn ambt, en schijnt zich bij dat herderswerk ook zeer in de muziek geïnteresseerd te hebben. Hij speelde veel op de harp, maar hield daarom niet te minder van andere muziekinstrumenten, zoals: bazuin, luit en fluit, cymbaal, trommel en orgel, (Ps. 150:3-5). Hij was inderdaad een liefhebber van zingen en spelen, dat kan niet ontkend worden. Muziek, dit weten wij, werd reeds vroeg, zelfs al in de eerste wereld gebruikt. Jubal, de zoon van Lamech, en zijn kinderen, waren degenen die in harpen en orgels handelden, (Gen. 4:21). En Mirjam, de Profetes, Aarons zuster, speelde met de vrouwen die haar volgden op trommels, (Ex. 15:20). En de Profeet Elisa vroeg in het leger Israëls naar een speelman. En het geschiedde, als de speelman op de snaren speelde, dat de hand des Heeren op hem kwam, (2 Kon. 3:15). Geen wonder, dat dan ook David een liefhebber was van het zingen en spelen op harp en orgel.

Maar David was daarenboven van zijn jeugd af een vrome, Godzoekende jongen, die later tot de Heere zeggen kon: Heere, Gij hebt mij geleerd van mijn jeugd af, (Ps. 71:17). En dit was zijn voornaamste sieraad, en zijn dierbaarste voorrecht. Hij heeft, toen hij nog maar ruim twintig jaar oud was, door het geloof en steunende alleen op de kracht Gods, een leeuw en een beer, en de reus Goliath verslagen, (1 Sam. 17:34,35). Hij sterkte zich in ramp en tegenspoed in de Heere, zijn God, (1 Sam. 30:6). Die God gaf hij later de roem van al zijn overwinningen, hield Hem in al zijn wegen voor ogen, en hield niet op te bidden: Heere, laat toch mijn wegen gericht worden om Uw inzettingen te bewaren. Zijn godzaligheid is hem van zijn jeugd af tot aan zijn ouderdom en grijsheid bij gebleven, en hij wordt daarom door de Heere zelf genoemd, *een man naar Gods hart*.

David is echter wel eens, minder of meer, van het rechte spoor afgeweken, had met alle mensen zijn misstappen, en is zelfs eens in een gruwelijke, ja dubbele zonde gevallen, namelijk de zonde van overspel en moord. Hoe David over al de verdorvenheden van zijn hart, en over de gebreken in zijn wandel klaagde, kan men zien in Psalm 25, 32, 38, 130, 143 en meer andere; en hoe zwaar zijn treurige zondenval met Bathseba en Uriah hem gevallen is, leert ons de 51^e Psalm. Ach, men zegt met grond, als de vromen zondigen, dan zondigen zij met zelfstrijd en met nasmart; en ook die smart heeft David gevoeld, en zij is hem tot aan zijn dood toe bijgebleven.

Evenwel was David, niettegenstaande zijn struikelingen, een oprecht godvruchtig man, een profeet zelfs, en een zeer nuttig dichter in Israël, zoals ons genoeg bekend is, en werd door God van achter de schapen geroepen en op Israëls troon geplaatst, waarop hij veertig jaren gezeten heeft, en waarom hij zich ook noemde: de man, die hoog is opgericht, de gezalfde van Jacobs God, en liefelijk in psalmen van Israël, door wie de Geest des Heeren gesproken heeft, (2 Sam. 23:1,2).

David eindelijk, was ook een man, die wel hoog was opgericht, maar aan wie het kruis ook niet was voorbij gegaan, die veel heeft moeten delen in de rampen die aan ons leven in dit jammerdal verbonden zijn. Hij had veel wijven en bijwijven, van allerlei humeur, aard en karakter, en heeft zich door het trouwen met zoveel vrouwen, zeker al zorg en onrust genoeg op de hals gehaald. Hij had een groot aantal kinderen. Hoeveel dochters David had, weten wij niet, maar hij had zeventien zonen, (2 Sam. 3:1-5, en 5:13-16), en ach, daar heeft de goede man wat hartzeer van gehad, ten minste van sommigen van hen; denk maar om het geval met Amnon en Tamar, en later weer met Absalom, die Amnon moorddadig ombracht, en later hem, zijn oude grijze vader van de troon verdreef. Eindelijk werd Absalom tot een opgericht toonbeeld gesteld van Gods wraakoefenende gerechtigheid, kwam jammerlijk om, midden in zijn zonde, en David moest bitter over zijn ellendig sterven klagen en treuren. Daarbij kwam nog de opstand van Seba, een trouweloze gelukzoeker, die ook weer dadelijk door het even trouweloze volk werd nagevolgd, nadat zij pas van Absalom, toen die verslagen was, tot Davids regering waren teruggekeerd. En wat moest die goedgehartige David zich menigmaal buigen onder zijn eigen generaal, onder Joab, die twee andere generaals moorddadig ombracht, zonder dat David deze gruweldaden durfde straffen, die geheel tegen Davids bevel, drie pijlen in het hart van Davids eigen zoon stak, en die, toen de grijze vorst daarover zo buitengewoon bedroefd was, zwoer, dat indien David niet spoedig zich aan het volk vertoonde, dat hij dan gans Israël van de Koning zou aftrekken. Voeg hier nog bij de driejarige hongersnood, die David heeft moeten beleven. De pest, die binnen drie dagen zeventig duizend mensen uit Israël naar het graf sleepte, en die als een gevolg van 's mans eigen zonde, over het arme volk gekomen was. En dan nog later de opstand van Adonia, en de samenzwering van Joab met hem. Nu, dit alles bij elkaar genomen, en dan ongetwijfeld nog veel kruis en hartzeer dat wij niet weten, dan moeten wij zeggen, dat David ook zeer goed wist dat hij in een moeilijke wereld leefde, en dat wij hem wel verstaan kunnen als hij klaagt: O wee mij! dat ik een vreemdeling ben in Mesech; dat ik in de tenten van Kedar woon, (Ps. 120:5).

B. David was dan de persoon die ons hier voorkomt. Wij gaan nu een enkel woord zeggen van zijn sterven. Hij had de leeuw, en beer en reus verslagen, maar de dood versloeg hem. Hij was reeds vroeg een versleten man en kon op zijn zeventigste jaar niet meer warm worden, maar was altijd koud. Mogelijk hebben het afmattend krijgsmanleven, zijn verblijf op het veld en in de spelonken, en vooral zijn menigvuldige treurige ontmoetingen daaraan veel toegedaan; veel verdriet en hartzeer maakt ons vroeg oud. Van zijn dadelijke sterfbed lezen wij niet heel veel, ten minste bij lange na zoveel niet als bij vader Jakobs sterfbed. Wel lezen wij dat hij zijn zoon Salomo opwekte om de Heere trouw te blijven, en aan hem bevel gaf aangaande Joab, Simei, en de zonen van Barzillai. Of zijn zestien andere zonen en zijn dochters ook bij zijn sterfbed waren, daar lezen wij niet van. Evenwel, een mens sterft zoals hij geleefd heeft; en David had met al zijn gebrek geleefd als een oprechte en godvruchtige man, en zo is hij ook gestorven; en dan komt het juist op de laatste woorden der stervenden zozeer niet aan. Het is maar, let op de vromen, en ziet naar de oprechten, want het einde van die man zal vrede zijn.

Bij Davids afsterven werd veel verloren voor land en kerk, gelijk ook bij de dood van elke godvruchtige altijd min of meer verloren wordt. Dus, gebruikt de vromen nu, terwijl gij ze hebt; overmorgen zijn ze mogelijk dood, en dan kunt gij ze niets meer vragen of vertellen. En denkt ook, dat ieder mens die weg in moet; de dood is de weg van de ganse aarde. In het vijfde hoofdstuk van Genesis hebt gij het doodboek, het doodregister van Adams geslacht. Sommigen werden daar bijna duizend jaar, en toch eindigt hun aller geschiedenis met het nadrukkelijke woord: *En hij stierf*. Alles, zegt een waardig godgeleerde, wat er van de mens in al zijn heerlijkheid na de val kan gezegd worden, is: hij werd geboren, leefde, gewon kinderen, en hij stierf! Hij stierf. Er is geen woord op aarde dat meer herhaald is geworden, en ook nog herhaald wordt, dan dit. Geen dagblad kan in onze handen komen, en bijna kan er geen dag voorbijgaan, zonder dat wij door een geschreven regel, of een bode aan onze huizen, of door een lijkstatie op onze straten, een bekendmaking des doods ontvangen, ja, er is geen ogenblik waarin niet ergens in de wereld gezegd wordt: *hij stierf. Hij stierf*, de welgeboren heer, en de arme man zonder naam, de koning van het land, en de bedelaar op de

straten. *Hij stierf! hij stierf* die heer was, en die knecht was, die wijs was en die zot was, die grijs was van ouderdom, en die nog nauwelijks geboren was. Och, denkt daaraan, en tracht voor die gewichtige overstap bereid te worden. De dood van Gods gunstgenoten is kostelijk in de ogen des Heeren; maar de dood der goddelozen is het begin der eeuwige smart.

C. Nu letten wij in de derde plaats op den toestand waarin David stierf. Daarvan zegt onze tekst vier dingen.

Ten eerste. Hij stierf in goede ouderdom. Onze ouderdom is altijd goed, als ons hart maar goed gemaakt is door de Heilige Geest. De zoon van Jerobeam, die zeer vroeg weggenomen is voor de dag des kwaads, stierf ook in goede ouderdom, omdat in Hem wat goeds voor de Heere, de God Israëls, gevonden werd. En onze jonge kinderen die vroeg gestorven zijn, indien ze maar boven zijn, dan zijn ze ook in goede ouderdom gestorven. Evenwel, Davids ouderdom wordt ook een goede ouderdom genoemd, omdat hij oud en aan de avond was. Zijn kinderen waren groot, en hij had een oud versleten lichaam, dat weinig meer aan de wereld had; en zijn troonopvolger was oud en ervaren genoeg om de kroon te aanvaarden. Dus, hij had een goede ouderdom. Vroeger, toen hij wellicht tussen de dertig en veertig jaar was, toen had hij, mogelijk in een hevige ziekte, gebeden: o God! neem mij niet weg in het midden van mijn dagen, (Ps. 102:25). Maar nu had hij een goede ouderdom bereikt, en was nu ook gereed om te sterven, en de reis aan te nemen naar het nieuwe Jeruzalem.

Ten tweede, zegt de tekst van David, dat hij stierf *zat van dagen*. Hij had goede dagen gehad, maar de kwade dagen waren hem ook niet voorbij gegaan. En verder waren Davids dagen: dagen van strijd en onvolmaaktheden, dagen van een vreemdeling op aarde, dagen waarin hij menigmaal God aan zijn hart moest missen, en waarin hij nimmer dat toppunt van godzaligheid had kunnen bereiken, dat hij zich bij zijn eerste bekering had voorgesteld. Hier toch, in dit land, zal de rust niet zijn, (Mich. 2:10). De volmaaktheid en de kroon des levens, is aan de overkant van het graf. Daarom werd David het hier zat, en verlangde naar huis, gelijk ook Abraham, Job en Jojada het zat werden, gelijk wij zo-even gezien hebben. David behoefde hier geen armoede te lijden, gelijk wij zo dadelijk zien zullen, hij had gemakken en genoegens in overvloed. Dus, als hij een werelds hart gehad had, dan was hij het niet zat geworden, maar dan had hij wellicht gewenst dat hij nog weer jong mocht worden; maar nu werd de gelukkige David het hier zat, om moeilijkheden, zonde en strijd, waarin hij steeds bleef leven en omdat hij wist dat hij stervende zou ingaan in de eeuwige gelukzaligheid.

Ten derde. Hij stierf *zat van rijkdom*. Maar zou David waarlijk rijk geweest zijn? Nu, daar kunt gij op rekenen; daar zal ik u een staaltje van aanwijzen. Hij gaf honderd duizend talenten goud voor de tempel, en dan nog duizendmaal duizend talenten zilver, (1 Kron. 22:14). Indien wij nu, gelijk sommigen mij geleerd hebben, elk talent rekenen op veertig Nederlandse ponden, en wij merken aan, dat David de genoemde som, als gift of legaat voor de tempel vermaakte, en evenwel genoeg overhield voor zijn kinderen, dan kunnen wij zien hoe verbazend rijk David moet geweest zijn. Maar kom, wij zijn ook rijk, al hebben wij zoveel niet, als wij maar genoeg hebben om ons te kleden en te voeden, en om onze schuld te betalen. De mens heeft toch slechts één maag die vol gegeten kan worden, en dan heeft hij maar twee voet gronds nodig om op te staan, en ruim vijf om te liggen, wel, mij dunkt, waartoe dan al die zilveren ballast?

Dan, van David verdient het zijn opmerking dat hij zijn rijkdom *zat* was. Dit leert ons hem kennen als een vreemdeling op aarde, als een hemelsgezind man. Buiten dat kan men de rijkdom niet zat worden, want *die het geld lief heeft, zegt Salomo in zijn Prediker, die wordt het geld niet zat.*

Ten vierde. David was ook *zat van eer*. Van Davids eer lezen wij, hoe de vrouwen Israëls van hem in de reien zongen, en hem tiendubbele eer boven Saul toekenden, en dat hij ook aangenaam was in de ogen van het ganse volk, (1 Sam. 18:5-8). En elders lezen wij dat de Heere zijn hoorn verhoogd had in eer, (Ps. 112:9). Bij God is de mens geen eer waardig. God eert nochtans Zijn volk, en zegt: die Mij eren zal Ik eren, (1 Sam. 2:30). Hij wil genade en ere geven, (Ps. 84:12). Van die eer wordt hier echter niet gesproken, maar wel van de eer die wij van mensen genieten, die evenwel doorgaans onbestendig is, en ook altijd van weinig waarde, en die toch doorgaans maar al te zeer

gezocht en begeerd wordt. Van David zegt echter onze tekst, dat hij de eer der mensen, die hij doorgaans overvloedig genoot, *zat* was geworden; en dit leert ons hem kennen als een arm, ootmoedig zondaar, als een godvruchtig mens met een nederig hart. De mens van nature is zó hoogmoedig, dat hij onmogelijk de eer *zat* kan worden; ziet dit in Nebukadnezar, in Achitofel, en niet minder in koning Herodes, die het niet eens *zat* kon worden toen het volk hem als een god toejuichte en vereerde, maar daardoor zeer verheugd en gestreeld werd, welke vreselijke hoogmoed en dwaasheid, zodanig door God gestraft werd, dat hij door een Engel geslagen, en door de wormen gegeten werd, (Hand. 12:23).

TOEPASSING

Alle mensen worden de schande *zat*, en het kruis, en de verdrukking, en armoede, ziekte, pijn en smart *zat*, en sommige mensen worden door dit alles hun dagen *zat*. Maar wie van ons is met David de rijkdom en de eer *zat* geworden? En toch, als wij met Abraham ons gevoel dat we maar stof en as zijn, met Jesaja, de man van onreine lippen, met Paulus, de grootste zondaar en de minste van al de heiligen, en met Agur, iemand die boven anderen onvernuftig is; als wij ons voor God en mensen onnut voelen, dan kan het ook niet anders of wij worden met David de eer *zat*. Stof en as! Wie zal nu eer geven aan de ashoop? Wie zal een onnut, een man van onreine lippen prijzen? Iemand die door de genade zichzelf heeft leren verfoeien en van zichzelf walgen, die zal er ook van walgen, als hij door anderen geroemd en geprezen wordt. Ik kan dus wel raden op welke school David geleerd had om *zat* van eer te worden. Zalig die met hem op die school mag geoefend worden, en ook zalig die zoals David hier, in goede ouderdom ontslapen mag!

Vrienden! gij behoeft met David geen Koning, Dichter of Profeet te zijn, geen reus te verslaan, of Filistijnen om te brengen; maar de reus in uw hart moet vallen; gij moet eigen eer en roem *zat* worden, en als een arm zondaar, met David, uw leven en zaligheid bij de Heere leren zoeken. Gij moet de inhoud van Davids klaagpsalmen leren begrijpen, en u als een arme schuldenaar bij God leren aanklagen. En dan moet gij ook Davids keus leren doen. Jezus moet de Persoon zijn tot wie gij met uw zondenschuld toevlucht neemt, maar die gij ook tot uw Koning kiest om Hem eeuwig te dienen.

En dan volgt de gelukkige dood vanzelf. Dan sterft gij ook met David in goede ouderdom, al was het dat gij met hem geen zeventig jaar bereikte. Dan ook, sterft gij goed, al sterft gij stil, en zonder op uw doodsbed veel te roemen of te zingen, want let op de vrome, en ziet naar de oprechte, want het einde van die man zal vrede zijn. Amen

EEN EN TWINTIGSTE OEFENING

OVER ROM. 14:8b

Wij zijn des Heeren.

- A. *Wij spreken eerst over de zaak hoe men met nadruk des Heeren wordt.*
- B. *Ten tweede, over het zalig voorrecht daarvan.*
- C. *En ten derde, over het dubbele voorrecht als men met huisgenoten en familie, in het meerder getal kan zeggen, niet alleen ik, maar wij zijn des Heeren.*

A. *Eerst dan, de zaak hoe men des Heeren wordt.* In een zeker opzicht is alles des Heeren, en zijn de duivel en zijn engelen des Heeren, omdat zij onder Zijn onbegrensde opperheerschappij staan, en zich zonder Zijn wil niet roeren of bewegen kunnen. En zo is alles des Heeren, alles wat boven en beneden is, hetzij redelijke of redeloze schepselen. Maar het is in een andere zin, als David zegt: ik ben Uwe! (Ps. 119:94) en als Paulus hier zegt: *wij zijn des Heeren!* En volgens de laatste opvatting, dan kan men gezegd worden des Heeren te zijn.

Ten eerste. Door van de Vader aan de Zoon gegeven te zijn. Dit is wel een diep stuk, en wij mensen die zo weinig begrijpen kunnen, kunnen dit ook nooit goed gepeild krijgen. Maar niettemin is het bijbels; daarom staat er: Ik zal hem een deel van velen geven, (Jes. 53:12). En op een andere plaats belooft de Vader aan de Zoon: Ik zal U de heidenen geven tot Uw erfdeel, en de einden der aarde tot Uw bezitting, (Ps. 2:8). En Jezus zei tot de Vader: zij waren Uwe, maar Gij hebt Mij dezelve gegeven, (Joh. 17:6). En wederom: Vader! Ik wil, dat daar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij mij gegeven hebt, (Joh. 17:24).

Ten tweede. Wij worden het eigendom des Heeren door koping. Paulus zei tot de Korintheërs, dat ze door de Heere Jezus duur gekocht waren, (1 Kor. 6:20). Zo lezen wij ook van zulken, die van de aarde gekocht waren, en die uit de mensen gekocht zijn, (Openb. 14:3,4). En zo komen ons ook de hemelingen voor, die al de lof van hun zaligheid aan Christus geven en zeggen: Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle volken, talen, natiën en geslachten, (Openb. 5:9).

Ten derde. Wij worden des Heeren door verlossing. Als Jezus, de Zoon, ons zal hebben vrijgemaakt, dan zullen wij waarlijk vrij zijn, (Joh. 8:36). De mens moet verlost worden uit zijn ijdele wandeling, (1 Petr. 1:18). En zoals Paulus zegt: Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, (Gal. 3:13). Of zoals het elders genoemd wordt: getrokken uit de macht van de satan, (Col. 1:13). Dit alles laat het onvermogen van de mens zien, en de genade en kracht Gods voor al Zijn uitverkorenen, die op 's Heeren tijd toegebracht moeten worden.

Ten vierde. Wij worden des Heeren, door een vrijwillige overgave aan Hem. De ziel begint inzicht te krijgen in zijn ellendige en diep gevallen toestand, en behoefte om van zijn banden losgemaakt te worden, en om zich voor eeuwig aan God te verbinden. De Macedoniërs gaven zich aan de Heere, (2 Kor. 8:5). Amasia, de generaal van Josafat, had zich vrijwillig aan de Heere overgegeven, (2 Kron. 17:16). Dit is een zaak van de binnenkamer, waar het met elk van ons vooral op aankomt. Kent gij dat vrijwillige opdragen van uw hart aan God? Zag gij uw verre afstand? Hebt gij gepleit op de belofte, en op Jezus' borgschap? Er staat geschreven in het boek van Job: de oprechte zal met God pleiten, (Job 23:7). Kent gij dat pleiten met God; dat pleiten om genade, om licht, om lust en om kracht, om uzelf voor eeuwig aan Hem over te geven? Wilt gij gaarne met David zeggen: *ik ben Uwe!* En met de hand schrijven: *ik ben des Heeren?* Of ik door de Vader aan de Zoon gegeven ben, of ik met Jezus' bloed gekocht ben, kan mij een diepte zijn die ik niet peilen kan. Maar duidelijker kan het mij zijn of ik tot Jezus gekomen ben, om mij vrijwillig en voor eeuwig aan Hem over te

geven: en indien dit zo is, dan leert mij ook Gods Woord dat ik tot die gegebenen en uitverkorenen behoor, (Joh. 6:37).

B. Nu gaan wij in de tweede plaats letten, op het zalig voorrecht van degenen die des Heeren zijn.

Ten eerste. Het bevalt hun goed, het verbond met hel en wereld gebroken, en zich aan God en Zijn dienst verbonden te hebben. *Jezus' juk is zacht*; beter als de wrange en zure dienst der zonde en wereld, waarin zij weleer zoveel honger, dorst, kou en armoede geleden hebben, en niets van genoten hebben, dan een onrustig en bang gemoed. Daarenboven worden zij telkens door de Geest getroost, en zeggen dan in blijdschap en verwondering: „O! is het zoeken al zo zalig, wat zal het vinden dan eens zijn?”

Ten tweede. Die met Paulus mogen zeggen: *wij zijn des Heeren*, die worden ook almachtig bewaard; anders zouden zij de wereld weer inraken, en spoedig tot hun vorige zondestaat weer terugkeren; maar God is getrouw; Hij, die het goede werk in hen begon, zal dat ook voleindigen tot op de dag wanneer Christus komen zal. Niemand zal hen rukken uit de hand van Christus. Het zijn de kostelijke kinderen Sions, tegen fijn goud geschat, en de Heere zal hen ook als fijn goud bewaren, en hen nooit begeven noch verlaten.

Ten derde. Voor- en tegenspoed en alles wat hun hier wedervaart, zal hen ten goede meewerken, en aan Gods lof en hun zaligheid dienstbaar zijn. In dagen van donkerheid en gevaar, hebben zij een veilige toevlucht aan God. God is ons eene Toevlucht en Sterkte; Hij is krachtelijk bevonden een Hulp in benauwdheden, (Ps. 46:2). En op de weg hebben zij een zoete gezelligheid en liefde aan en met elkaar, als kinderen van één vader, en als broeders en zusters van hetzelfde huisgezin.

Ten vierde. Als zij hier Gods raad hebben uitgediend, gaan ze voor eeuwig naar de hemel, gelijk Jezus zei: daar Ik ben, zal ook Mijn dienaar zijn, (Joh. 12:26). En hun trouweloosheid en gebrek, waar zij nog dagelijks over te klagen hebben, zal hun van de zaligheid toch niet uitsluiten. Jezus heeft dat zalig heilgoed voor hen verworven en verdiend, en heeft het hun ook plechtig beloofd, en Hij is getrouw en almachtig genoeg om die belofte ook te vervullen. Daar in de Hemel komen dan de groten, maar ook de kleinen; de schapen, maar ook de lammeren, de jonge kinderen in Christus. Het ganse gezelschap zal daar eeuwig rusten, eeuwig met eer en zaligheid gekroond worden. En zou het dan geen zalig voorrecht zijn om het eigendom des Heeren te zijn? Denk eens over de zaak zelf, des Heeren te zijn, daar men toch onbekeerd nog het eigendom van satan is, want Johannes leert ons dat er maar twee soorten van mensen zijn, kinderen Gods en kinderen des duivels, (1 Joh. 3:10). Dus, indien men niet aan God verbonden is, dan behoort men nog tot die ongelukkigen van wie de zinnen door de god dezer eeuw verblind worden, (2 Kor. 4:4). Verder: is men des Heeren, dan wordt men door Gods kracht voor zonde en afval bewaard; maar staat men nog voor eigen rekening en op het grondgebied van de satan, dan heeft men dagelijks gevaar om al dieper en dieper weg te zinken, en in des satans boeien al vaster en vaster te raken. Is men des Heeren, dan ziet God met een oog van liefde en ontferming op ons neer, onze schuld is verzoend, wij hebben vrede met onze Schepper; maar is men nog op de brede weg, dan rust en blijft nog Gods toorn op ons, (Joh. 3:36). Nog eens: is men des Heeren, dan wordt men eeuwig zalig; maar heeft men nog de zonde lief, en is men niet aan Jezus verbonden, dan wordt men eenmaal naar het eeuwige vuur verwezen, dat de duivel en zijn engelen bereid is, (Matth. 25:41). Daarom, welgelukzalig is het volk wiens God de Heere is; maar wee de goddeloze, want het zal hem eeuwig kwalijk gaan.

C. Nu letten wij nog *eindelijk*, op het bijzondere voorrecht als men met huisgenoten en familie kan zeggen, niet alleen *ik*, maar *wij* zijn des Heeren. Laat ons hier de volgende vijf zaken in aanmerking nemen, bij voorbeeld.

Ten eerste. Ik ben een getrouwd man, ik heb een echtgenote die ik lief heb, en met wie ik reeds jaren achtereen, zuur en zoet gedeeld heb. Hadden wij zegen, gezondheid en voorspoed, wij deelden samen in het genoegen; maar overkwam ons tegenspoed, hetzij ziekte, of treurig verlies van onze lieve kinderen, of wat het ook anders zijn mocht, wij hebben samen het hartzeer gedragen, en elkaar het leven zoeken te veraangenamen. En nu, ik ben met al mijn gebrek, iemand die genade gevonden heb in de ogen des Heeren; maar heeft mijn echtgenote nu ook hetzelfde voorrecht? Ben ik niet

alleen, maar zijn wij beiden des Heeren? Is het met ons als met Zacharia en Elizabeth, dat wij beiden rechtvaardig zijn voor God? (Luk. 1:6). Hebben wij geen nood, dat ons dat ontzaglijke woord treffen zal: de één zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden? (Luk. 17:34). Och, stel nu eens dat mijn geliefde echtgenote, die mij 20, 30, 40 jaar heeft opgepast als een koning, en waar ik zoveel liefde en hoogachting van genoten heb, nog een natuurlijk mens is, ontbloomt van het geestelijke leven. Ach welke bittere gedachten kwellen dan mijn angstvallig hart! Ik word zalig, maar indien zij niet veranderd wordt gaat zij verloren, en dan moet ik op mijn of haar doodsbet, afscheid van haar nemen, zonder hoop van haar weer te ontmoeten tot in alle eeuwigheid. Maar stel de zaak nu ook eens omgekeerd; wij zijn door genade beiden des Heeren! Wij gaven niet alleen bij het sluiten van ons huwelijk elkaar de hand, maar vroeger of later hebben wij ook hart en hand aan een Drie-enig God gegeven, en wij dienen Hem met veel gebrek, maar toch oprecht. Wij kennen enerlei strijd, en enerlei behoefte, en hebben enerlei hoop op de vrije genade in het bloed van Jezus Christus. En bij onze dood kan nu ook van ons gezegd worden wat David eens zei: die liefelijken in hun leven, zijn ook in hun dood niet gescheiden, (2 Sam. 1:23). De ware Christenen zien elkander nooit voor het laatst; en ook wij, die, hoewel met gebrek, nochtans den Heere gediend hebben met een eenparige schouder, wij zullen eenmaal elkaar weer ontmoeten voor de troon van God.

Ten tweede. Ik heb kinderen, die mij zo lief zijn als mijn eigen hart. Kan ik als vrome vader of als gelovige moeder, nu van al mijn zaad zeggen: ik niet alleen, maar *wij*, ik en de kinderen die God mij gegeven heeft, *wij zijn des Heeren*? Ik heb mijn kinderen door de doop, en reeds vóór de doop, ja zelfs vóór hun geboorte aan God opgedragen; maar leerden ze ook reeds zichzelf aan God opdragen, en reeds jong de keus doen van Obadja, Jeremia en Timotheüs? Is mijn huis gelijk aan het huis van Filippus de Evangelist, die vier dochters had, nog maagden, die profeteerden? Is mijn huis gelijk aan het huis van Jozua, Lazarus en de bekeerde stokbewaarder, die zich mocht verheugen dat hij met zijn gehele huis aan God gelovig was geworden? Is mijn huis een kleine kerk, waarin de levende God wordt aangeroepen? Kan er van mij en mijn kinderen gezegd worden: *wij zijn des Heeren*? Och menige vader en moeder zien hun dartele kindertjes spelen, en denken dan wel eens met tranen in de ogen: mocht dat nog eens zo worden, dat ik van mijzelf, en van al mijn lievelingen kon zeggen: *wij zijn des Heeren*!

Ten derde. Ik heb broers en zussen, samen onder één hart gedragen, samen aan God opgedragen bij de doop, samen hebben wij onze ouders nog, of ze zijn ons beiden of een van beiden door de dood ontruikt. Maar kunnen wij nu samen met grond zeggen: *wij zijn des Heeren*? Zijn wij dubbele broeders; bewandelen wij samen het smalle pad; hebben wij samen behoefte aan Jezus en aan de Heilige Geest? Zalig, zalig, waar het zo met de broeders en zusters zijn mag!

Ten vierde. Mijn burens, die mij zo trouw helpen als ik in nood zit; die mij liefde en vriendschap bewijzen; die ik zo graag de hemel zou gunnen. Nee, de genade is toch niet afgunstig. Mocht ik van allen kunnen zeggen, wat ik slechts van enkelen zeggen kan: wij burens en vrienden, *wij zijn samen des Heeren*!

Ten vijfde. Ik ben lidmaat van de gemeente aan deze plaats; mocht ik nu ook kunnen zeggen: ik en wij allen, predikant, ouderlingen, diakenen en leden, *wij zijn allen des Heeren*! Maar iemand zou kunnen zeggen: zo'n gemeente bestaat er nergens, waar al de leden bekeerde mensen zijn, en heeft er ook nooit bestaan, en daarom zou dit een ijdel wensen zijn. Altijd is er kaf onder het koren geweest, en doden onder de levenden, en dat zal zo blijven tot aan het einde der dagen toe! Maar hierop antwoord ik twee dingen; aan de ene zijde: het neemt daarom niet weg dat dit een allerwenselijkste zaak zou wezen, waarom wij vrij bidden mogen en ook moeten, omdat wij in Gods verborgen raad niet hebben ingezien; en aan de andere kant: het is gauwer gezegd dan bewezen, dat er nooit een gemeente zou geweest zijn waarin alle leden bekeerde mensen waren; tenminste ik zou, dunkt mij, durven te ondernemen zulk een gemeente te kunnen aanwijzen, namelijk de gemeente te Filippi ten tijde van Paulus; let maar op wat Paulus van en tot de gemeente zegt. Eerst zegt hij, dat hij voor hen *allen* met blijdschap het gebed deed, en God dankte over hun gemeenschap aan het Evangelie. En dan zegt hij: gelijk het bij mij recht is dat ik van *u allen* dit gevoel, omdat ik in mijn hart houd, dat gij, beide in mijn banden, en in mijn verantwoording en bevestiging van het Evangelie, *gij allen zeg ik*, mijner genade deelachtig zijt. Want God is mijn

getuige, hoezeer ik begerig ben naar u *allen*. En dan zegt hij eindelijk nogmaals: en dit vertrouwen en weet ik, dat ik zal blijven, en met u *allen* zal verblijven, tot uw bevordering en blijdschap des geloofs (Fil. 1:4,7,8 en 25). Ziedaar hebt gij vijfmaal het woordje *allen* of u *allen*, dat ons leert welk een heerlijk gevoel Paulus had van deze bloeiende gemeente, die hij in het slot van dezen brief noemt, *zijn geliefde en zeer gewenste broeders, zijn blijdschap en kroon*. Nu, waar vroeger zulk een gemeente bloeide, zou de Heere dit ook nog weer geven kunnen in onze dagen. En het zal gelukkig zijn als wij veel daarom bidden.

TOEPASSING

Echtgenoten! Zijt gij samen des Heeren? Of één van beiden, of nog geen van beiden? Hoe staat het tussen God en uw zielen? Bidt gij samen in het openbaar en in het eenzame? Is het uw meeste strijd en zorg om toch des Heeren te zijn; of slooft en slaapt gij slechts alleen voor de wereld? Of dient gij in het openbaar de zonde? Op wat grondslag staat gij toch? Bedenkt, gij gaat spoedig sterven en wordt mogelijk in hetzelfde graf gelegd, en rijst daaruit op in de jongste dag.

En wat zal het dan zijn? Gaat gij dan tezamen naar de hemel of naar de hel, of wordt gij van elkaar gescheurd om elkaar niet weer te zien tot in alle eeuwigheid? Bidt God toch samen om genade, dient samen de Heere, en wordt dan ook samen behouden.

Gij kinderen! Zijt gij des Heeren; of wilt gij dit hartelijk wensen; of hebt gij daar nog geen werk mee, en geen zorg over? Och, zoekt toch de goede weg, nu gij nog jong zijt. Denkt aan de twee goddeloze zonen van Eli en hun ongelukkige dood. Luistert toch naar de wijze raad van de Prediker aan de jongeling. Kiest met Obadja, Jeremia en Timotheüs vroeg het rechte pad; dit zal u niet berouwen tot in eeuwigheid.

Broeders en zusters! Zijt gij samen des Heeren? Hebt gij de keus van Martha, Maria en Lazarus; of hoe velen van u zijn er die daaromtrent werkzaam zijn? Een? twee? vier? evenals de vier dochters van Filippus; of slaapt gij nog samen voort in de dienst van de duivel?

Buren en vrienden? Gij verkeert samen in vrede en met genoegen, hoop ik. En begeert gij ook met uw hart, om samen des Heeren te zijn? Kiest gij de smalle of brede weg? Kiest met oordeel, tot uw voordeel. Doet gij een verkeerde stap, en sterft gij zó, dan moet gij de treurige eeuwigheid in het helse vuur doorbrengen.

Gij allen ! Bedenkt u met haast en drift op dit gewichtige punt. Jezus is gewillig u aan te nemen, indien gij begerig zijt om aangenomen te worden. Haast u, om de knoop tussen u en Jezus gelegd te krijgen. Dat toch berouwt niet tot in alle eeuwigheid. Amen.

TWEE EN TWINTIGSTE OEFENING

OVER JOB 10:12

Benevens het leven hebt Gij weldadigheid aan mij gedaan; en uw opzicht heeft mijn geest bewaard.

Dit is de belijdenis van Job, wiens zeldzame lotgevallen ons in dit boek beschreven worden. Hij getuigt hier drie dingen.

- A. *Ten eerste.* De Heere had hem het leven geschonken.
- B. *Ten tweede.* Benevens dat leven, ook weldadigheid, of allerlei zegeningen.
- C. *Ten derde.* En Gods opzicht had zijn geest bewaard, of hem voor zonde en afval behoed.

A. De Heere had aan Job het leven geschonken. Er is een tijdelijk en een geestelijk leven, en van dit beider leven was Job door de genade bezitter geworden.

a. *Eerst* dan het tijdelijk leven, waarover wij opmerken:

Ten eerste. Des mensen leven is een ellendig leven. De mens wordt tot moeite geboren, (Job 5:7). Hij heeft een strijd op aarde, (Job 7:1). Hij is gedurig in gejaagdheid en onrust over allerlei ingebeelde of wezenlijke moeilijkheden, die hem hier overkomen als gevolg van de zonde. Job zegt daarom dat hij zat is van onrust, (Job 14:1). Jakob zei: mijn dagen zijn weinig en kwaad. En Mozes noemt het uitnemendste van ons leven moeite en verdriet.

Ten tweede. Ons moeilijk leven is echter door de goedertierenheid Gods telkens vermengd met vele goddelijke zegeningen en weldaden. God is voor ons goed doende van de hemel, ons regen en vruchtbare tijden gevende, vervullende onze harten met spijs en vrolijkheid, (Hand. 14:17). In de woestijn van Arabië had men onvruchtbare duinen, gebrek aan water; of soms water dat bitter was, slangen die het volk kwelden en andere moeilijkheden, maar men had er ook een liefelijk Elim, waar twaalf waterfonteinen waren en zeventig palmbomen, en God spijsde er Zijn volk met manna, dat smaakte als honingkoeken. En zo is het ook in de woestijn van ons leven; wij komen dikwijls in de duinen, in onafzienbare en onvruchtbare zandvlakten; maar wij genieten ook wel eens de honingkoeken van Gods goedertierenheid, en worden in het liefelijke Elim bij de palmbomen en waterfonteinen verkwikt.

Ten derde. Ons leven is kort van duur, als gras, en als een bloem van het veld, (Ps. 103:15); als een damp die voor een weinig tijds gezien wordt, en daarna verdwijnt, (Jak. 4:14). David noemt het een schrede en een handbreed, omdat het voorbij is voor men eraan denkt. Ons leven is een kort, en ons zeer kort vallend leven. Denkt uw levensloop eens terug, hoe spoedig zijt gij oud geworden, en uw tijd is als een droom vervlogen. Hoe snel vervliegt een dag, een week, een maand, een jaar! Wij gaan al vliegende naar ons graf, en anderen nemen onze plaats in.

Ten vierde. Het leven is zoet en dierbaar voor elk die het bezit. Nu en dan gebeurt het, dat enkele mensen, door geweldig zielsverdriet, of door aanvallen van de satan, geweldige handen aan hun eigen leven slaan, zoals Saul, en Judas, of, dat zij met Job, in het midden der benauwdheid de verworping zouden kiezen, (Job 7:15). Maar over het algemeen is het toch zoals er staat: huid voor huid, en al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven, (Job 2:4). Denk hoe de grijsaard aan de late avond van zijn leven, nog de geneesheer inroept; hoe de schipbreukeling alles verlaat om zijn leven te redden, en hoe elk mens en dier de dood tracht te ontvluchten, zolang dat maar mogelijk is.

Ten vijfde. Ons leven is ons als een schat van God gegeven ter voorbereiding voor de toekomst. In ons leven is het de zoekenstijd, de vindenstijd, de tijd der genade. Wij worden nu gewaarschuwd, vermaand en opgewekt om de Heere te zoeken, boven de heidenen, waarvan men zegt, dat er dagelijks ongeveer zeven en twintig duizend gaan sterven, die nooit een Bijbel gezien hebben. Al wat nu in dit leven betracht, gezocht en gevonden wordt, dat hebben wij aan de overkant van het

graf; maar ook, al wat hier verloren, veronachtzaamd en verzuimd is, dat blijft onherstelbaar zo in de eeuwigheid. Dus, ons leven is een leven van zalig voordeel als wij Jezus zoeken, om de Geest bidden, en ons aan God verbinden; of een leven van eeuwig nadeel, als wij de zaligheid van onze arme zielen verwaarlozen. Ach, dan was het beter nooit geboren geweest te zijn!

Ten zesde. Wij kunnen ons leven aanmerken als door de val in Adam verbeurd. Wij liggen van ons eerste ogenblik af onder het vonnis des doods, en God heeft het recht om elke minuut dit vonnis uit te voeren. En nu, als wij ons leven beschouwen als een geschenk van God ter onzer voorbereiding voor een beter leven, als een leven waarin wij zoveel goeds, ook naar het lichaam, van God ontvangen, en als een leven dat wij door de zonde verbeurd hebben; dan zeggen wij met Job: God heeft mij het leven geschonken, als een gift, als een bewijs van Zijn goedheid en liefde.

b. Maar Job had nog een ander leven, en dat mogen wij hier ook niet voorbij zien, een geestelijk leven, ook van God aan hem geschonken door de wedergeboorte. Hij was *wijkende van het kwaad*, staat er in zijn levensbeschrijving, en dat was een vrucht van zijn geestelijk leven. Hij was oprecht en vroom; hij zag op de beloofde Verlosser, met al zijn ellende en gebrek; hij volhardde met Kaleb de Heere na te wandelen, zowel in zijn verdrukking als in zijn voorspoed. En dat leven was geen vrucht van zijn natuurakker, maar het was hem als een vrij geschenk gegeven, en daar doet hij in de tekst belijdenis van.

Kent gij ook dat geestelijke leven? Gij weet, men is in het geestelijke levend of dood; geen tussenstand, geen derde weg of staat is er. En die geestelijke dood, en ook het geestelijke leven, maakt zich tegenover elkaar naar buiten openbaar in de zes volgende dingen:

Ten eerste. Die geestelijk dood zijn, leven niet zelden in allerlei uitwendige zonde en losbandigheid, zoals vloeken en lasteren van Gods grote naam, liegen, stelen, of daden van allerlei schelmerij en oneerlijkheid, ontheiligen van Gods dag door de arbeid, of door koophandel, of door het bijwonen van allerlei los gezelschap, en meer andere uitwendige zonde. Die integendeel geestelijk levend zijn, wat zij ook vroeger waren, nu kunnen zij op de weg der zonde niet meer meegaan. Hoe zij ook vroeger de zonde als water ingedronken hebben, en misschien vooraan stonden in de gelederen des satans, nu doen zij van harte afstand van hun vorige weg, kiezen ander gezelschap, en geven zich met al hun hart aan God en Zijn dienst over; en zij hebben er ook altoos smart over dat ze weleer hun tijd zo in de wereld en zonde hebben doorgebracht; dit is het wat Paulus zegt tot de gelovige Romeinen: *wat vrucht hadt gij toen van de dingen, waarover gij u nu schaamt?*

Ten tweede. Die geestelijk dood zijn moeten geld hebben, maar die geestelijk levend zijn moeten God hebben. Geld, geld, dat is bij de wereld de schering en de inslag. Men moet naar de mode gekleed gaan, meedelen in al de gemakken en vermaken van de tijd, en dan nog schatten overwinnen voor de toekomst. Dat lieve geld! Kom, zet de winkel op des Heeren dag maar open, anders lopen de klanten uw deur voorbij, en er moet toch geld zijn, slaapt en slooft bij dag en nacht, reist en trekt ter land en zee, liegt, bedriegt en onderkruipt uw naasten, vervalst uw koopwaren, dat is zo groot kwaad niet, en in elk geval anderen doen het ook, en als gij het niet doet, dan krijgt gij geen geld. Nu, de levenden moeten ook wel klagen, mijn ziel kleeft aan het stof, en zijn ook weleens te bestraffen over een al te grote gehechtheid aan de tijdelijke dingen; maar hun teer geweten verbiedt hun Zondags te kopen en te verkopen; God en Zijn gunst is hun hoofdzaak, en de wereld en het geld is hun bijzaak geworden, terwijl zij met een vrij en eerlijk geweten hun tijdelijk beroep wensen waar te nemen, ziende in alles op God, aan wie zij lot en weg vertrouwen.

Ten derde. Die dood zijn hebben geen hartelijke vereniging met, en geen behoefte en lust in de waarheid, en ook min of meer vijandschap tegen het ware volk van God. Maar die levend zijn, die zijn met de waarheid verenigd en ook met het volk des Heeren. Dat volk verstaan zij in hun roemen en klagen, en dat volk beminnen zij met al het gebrek dat ze hebben. Hieraan zullen wij het weten, zegt de Apostel des Heeren, dat wij zijn overgegaan uit de dood in het leven, indien wij de broeders liefhebben, (1 Joh. 3:14).

Ten vierde. Bij degenen die dood zijn is een doorgaande onvruchtbaarheid onder de genademiddelen. Zij lezen wel en zij komen wel in de kerk, en menigmaal onder de beste en meest ontdekkende en ernstige middelen, maar zij trekken er niet meer nut van dan een dood kind, dat gelegd wordt aan de borst van de moeder. Het is maar zeldzaam, dat het woord bij hen verder komt

dan in het oor, of misschien in het verstand, of zeer enkel en zeldzaam in het geweten; maar inwortelen in het hart en vrucht voortbrengen voor de eeuwigheid, ach, dat wordt gemist. Maar de levenden, hoewel zij ook wel over stompheden en dorheid te klagen hebben, hebben evenwel menigmaal de dierbare en doordringende kracht van het woord gevoeld; eerst bij hun ontdekking en bekering, en nu ook nog telkens in de openbare godsdienst, of bij het Bijbellesen, of het zingen van een psalm. Deze zaak is bij het volk van God zo klaar, dat ik daar niet meer van behoef te zeggen.

Ten vijfde. Daar men het leven mist, daar is een hoog hart; men is er nimmer tollenaar geweest. De tollenaars zijn mensen die de wereld niet kennen, en ook niet beminnen. Maar waar het leven komt, daar wordt de mens een tollenaar, dat is, iemand die om genade smeekt. En als de lieve tollenaar geboren is, dan gaat hij gelukkig nooit weer sterven, maar blijft de ganse weg over, tot aan het doodsbed toe. Bij de bekering hoort gij zijn eerste geroep, en veertig jaar later, of nog iets meer, als de ziel al lang onder de bevestigde Christenen behoort heeft, en wij liggen dan op ons doodsbed, dan verheft de tollenaar nog eens zijn stem, en schreeuwt zo hard als hij wellicht tevoren nog nooit geschreeuwd heeft: O God, zijt mij, arme zondaar, genadig! En daarmee gaan wij de hemel binnen. Dat is het algemene wachtwoord der stervenden. Een ander woord voor het doodsbed is er niet. Genade, daar begint en eindigt de weg naar de hemel mee; dat zal iedere levende met zijn hart toestemmen.

Ten zesde. Waar de mens dood is begeert hij Jezus niet; of zo hij Jezus al mocht begeren, dan begeert hij Jezus maar half. Het kan zijn dat een overtuigd mens, die nog inwendig levenloos is, Jezus begeert, om door Zijn lijden en voorbeding van de hel verlost te worden, en meer niet. Maar een levende begeert Jezus ook om van de zonde verlost te worden. Een levende begeert Jezus als Profeet en Priester, maar ook als Koning over zijn hart.

Nu, dit leven had Job, en hij dankte er God voor, en wij zullen gelukkig zijn als wij het ook hebben, al hebben wij dan zoveel geld niet. Dit leven is het beginsel van wat eenmaal voltooid zal worden in de eeuwigheid.

B. Nu onze tweede hoofdzaak, de belijdenis van Job, dat de Heere naast dit leven ook weldadigheid aan hem gedaan had. Neemt dit weer natuurlijk en geestelijk.

Eerst natuurlijk. God had hem elf duizend stuks vee gegeven, een vrouw, tien kinderen en grote rijkdom, (Job 1:1-5). Daarbij ging hem alles in het tijdelijke vooruit: hij wies zijn gangen in boter, en de rotsen goten hem oliebekken uit, (Job 29:6). En hij zat in de regering van het land boven anderen: hij ging uit, door de stad, naar de poort en liet zijn stoel op de straten bereiden, (Job 29:7). De jongens zagen hem en verstopten zich, en de stokouden rezen op en stonden. De oversten hielden hun woorden in, en legden de hand op hun mond, (Job 29:8,9). Daarbij kwam nog, dat alle mensen veel van hem hielden. Als een oor, zegt hij, mij hoorde, dan hield het mij gelukzalig; als een oog mij zag, dan getuigde het van mij, (Job 29:11). Nog meer: door zijn onnoemelijke rijkdom, en zijn grote mildheid, was hij de blinde tot ogen, en de kreupelen tot voeten, en de nooddruchtige tot een vader, (Job 29:15,16). En in die toestand van rijkdom en welvaart had Job zo ongeveer zestig jaren geleefd, dat ons genoegzaam daaruit blijkt, omdat al zijn tien kinderen reeds eigen huis en huisgezin hadden, eer de dagen van zijn donkerheid en tegenspoed kwamen, (Job 1:4). Hierbij kwam nu nog Gods weldadigheid in het geestelijke. De Heere had hem opgezocht in het land Uz, als een verloren penning, en zijn hart aan Zich en zijn zalige dienst verbonden, en hij had veel van de liefde en nabijheid van de Heere aan zijn hart genoten, zodat hij zeggen kon: dat God Zijn lamp deed schijnen boven zijn hoofd, en dat hij bij des Heeren licht de duisternis doorwandelde, en dat Gods verborgenheid over zijn tent was, (Job 29:3,4).

Ziet, Jakob zei: ik ben geringer dan al deze weldadigheden en trouw. En Mozes zei: Heere, Gij leidt door Uw weldadigheid dit volk dat Gij verlost hebt, (Ex. 15:13). En zo kon ook Job hier van de Heere zeggen: *benevens het leven hebt Gij weldadigheid aan mij gedaan.*

C. *Eindelijk* roemt ook Job hier, dat God hem bewaard had bij zijn keus, en bij zijn geestelijk leven, en hij zegt in onze tekst: *en Uw opzicht heeft mijn geest bewaard.*

Het is gelukkig als een arm gebrekkig mens, die onbekwaam is om voor zichzelf te zorgen, onder het opzicht en de voorzorg van een ander mag staan, die bekwaam is, om voor hem of haar te zorgen. Het was gelukkig voor de kleine Mozes, toen hij uit de rivier gehaald werd, dat hij toen dadelijk kwam onder het opzicht van zijn eigen moeder. Voor Esther, een ouderloos kind, dat Mordechai voor haar zorgde en haar opvoedde. En voor Onesimus, dat Paulus zich de zorg voor hem aantrok. Maar nu, zo is het ook met Gods volk. Het zijn met Mozes geredde en op de kant gehaalde drenkelingen, die voedsel en oppassing behoeven; met Onesimus arme slaven die weggelopen waren, maar die nu met berouw zijn wedergekeerd; en met Esther, weeskinderen die een voogd en verzorger behoeven. Maar nu, God is een Vader der wezen, een Vader waar de Profeet van zegt: immers zal een wees bij U ontfermd worden, (Hos. 14:4). Nu, van die grote Weesvader, van die trouwe Weldoener, van die almachtige Verzorger, zegt Job in onze tekst, en moeten ook alle ware vromen zeggen: *Uw opzicht heeft mijn geest bewaard!* Anders had ik bij mijn keus niet kunnen blijven volharden. Ik had met Demas de wereld weer lief gekregen, of met Saul wreedaardige handen aan mijn eigen leven geslagen, of ik was met Noach, David, Petrus en anderen, in zware en ergerlijke zonden gevallen, of voor het minste, had ik mijn eerste liefde verlaten. Ja, wat zeg ik, dit alles tezamen had ik gedaan, zo niet uw opzicht, o trouwe God, mijn geest had bewaard. Hier stond ik op de rand van wanhoop, en daar op de oever van afval; hier woelden mijn begeerlijkheden in mijn hart, en daar werd ik overmeesterd door het ongeloof; hier viel ik in de verzoeking van de satan, en daar kwam ik in de strikken der mensen; en onder alles moest ik zeggen: er is in mij geen kracht om tegen te staan, tegen de grote menigte die tegen mij komt. Ach, wat zou er van mij geworden zijn? Wel duizendmaal was ik een afvallige geworden, en was voorzeker verloren gegaan. Maar God is getrouw, die niet verlaat de werken van Zijn handen. Heere! bij al mijn blijvende ontrouw en ellende, Gij zijt goed, *Uw opzicht heeft mijn geest bewaard.*

TOEPASSING

Zondaar! God vergunde u leven, dat altijd een voorrecht is, maar vooral in deze dagen van pest, nu duizenden zo plotseling en verschrikkelijk uit het leven weggerukt worden, en opgeroepen naar de eeuwigheid. Maar denkt, hoe hebt gij vroeger uw leven besteed en doorgebracht, en hoe besteedt gij uw leven nu? Hoe leeft gij, onder alle oordelen en roepstemmen Gods? Sommigen hebben een beestenleven, hoereerders, vloekers, spotters met God en Zijn woord en Zijn volk, leugenaars, bedriegers, ontheiligers van 's Heeren dag. Zij leven of zij zich haasten moesten om een plaats in de hel te krijgen. Anderen leven zorgeloos; of zij bekeerd zijn of niet, daar hebben zij nooit ernstig aan gedacht; zij denken misschien dat alle mensen wel zalig zullen worden, omdat God barmhartig is. Anderen hebben een geldgierig of misschien een wraakgierig leven. Anderen leven zedig genoeg, maar geheel zonder behoefte aan Jezus, en zonder toevlucht nemen tot Hem. Of nog anderen leven onder overtuiging, maar nog nooit is het vermaak in de zonde bij hen opgehouden geweest. Bedenk toch, God zal eerlang uw leven wegnemen, uwe ziel van u afeisen, en wat zal het dan zijn? O! mij dunkt het moet wat wezen voor een wereldling, als hij op zijn doodsbed moet terug zien op zulk een kwalijk besteed leven, en hij moet dan zonder God en zonder Borg zo de eeuwigheid in, evenals een moordenaar die naar het schavot gesleept wordt. Bedenk nog verder, dat God ook nog naast het leven weldadigheid aan u gedaan heeft. Weldadigheid der gezondheid, geld en goed in de wereld, goede behandeling der mensen, dienst en liefde van ouders, echtgenoten en kinderen, en menigmaal zijt gij uit doodsgevaaren gered; vooral de weldadigheid der Evangelieprediking. En van al die weldadigheden zult gij op die dag rekenschap moeten geven als Jezus op de wolken komt. Och, valt met dit alles nog voor God neer, zoekt de Heere nog met die ernst en belangstelling die het gewicht der zaak vereist. Zoekt nog kennis te maken met de Zaligmaker, terwijl Gods weldadigheid nog duurt. Gij kunt en zult de Heere vinden, indien gij Hem aanhoudend en ernstig zoekt.

Volk des Heeren! De Heere gaf u tijdelijk leven, en dat leven heeft Hij tot deze dag toe bewaard, en u uit vele doodsgevaaren gered, zowel vóór als na uw bekering. Uit oorzaak van uw zwakke gezondheid, of door gedurige zware ziekten, hebt gij wel eens gedacht dat gij niet oud zoudt

worden; maar de Heere zorgde voor uw herstel en gezondheid. Gij leeft nog en duizenden die sterker waren dan gij, zijn aan uw zijde weggestorven.

Maar de Heere heeft ook in allerlei opzichten weldadigheid aan u gedaan. Gaat en denkt uw levensloop eens terug van tien, elf jaar af tot vandaag toe. Gij zijt mogelijk uit arme ouders geboren, in een gesticht of van de diaconie opgebracht; gij zijt in uw jeugd onder de vreemden geraakt, en hebt overal gereisd en gezworven, en menigmaal zoet en zuur geproefd. God gaf u gezondheid, of herstelde u als gij ziek geweest waart; Hij zegende de arbeid van uw handen, zodat gij ruim uw dagelijks brood hebt, en misschien een milde overvloed van alles, zodat gij in uw eigen huis woont en met uw eigen paard bij de weg kunt rijden. Voor twistgedingen en rechtbanken zijt gij genadig bewaard, zodat gij op veertig- of vijftigjarige leeftijd nog nauwelijks het kantongerecht gezien hebt. God heeft u een echtgenoot gegeven waar gij in vrede en liefde mee leven kunt. God heeft uw echtgenoot tot hiertoe bij het leven bewaard, zodat gij voor die nare strik van een tweede huwelijk, die zo menig vrome min of meer van de weg afhelpt, door 's Heeren goedheid bewaard zijt gebleven. En nog honderd andere voorrechten meer, die gij bij uzelf het beste bedenken kunt.

Maar dan nog de voornaamste weldadigheid, dat God u opzocht, ontdekte, bekeerde en tot de dierbare Middelaar bracht. O! Dit kunt gij immers bij bedaard onderzoek niet ontkennen, al zijt gij juist zover op de weg van geloof en godzaligheid niet gevorderd als sommige anderen. Gij moet nooit zeggen: omdat ik nog niet alles heb, daarom heb ik nog niets; omdat ik nog niet geheel ken, daarom ken ik ook nog niet ten dele; omdat ik nog niet volmaakt ben, daarom jaag ik er ook nog niet naar. Denkt dat de Heere zegt: wie veracht de dag der kleine dingen, (Zach. 4:10).

Eindelijk. Gods opzicht heeft uw geest bewaard. Hij heeft u bewaard voor vallen, waar anderen vielen, die wijzer, sterker en beter waren dan gij. Mensen die weleer geacht werden pilaren te zijn, die zijn tot droevige misstappen gekomen, en gij, gekrookt riet, zijt ten spijt van hel en wereld staande gebleven. Hier moogt gij met Paulus zeggen: hulp van God verkregen hebbende, sta ik tot op deze dag, (Hand. 26:22). En met Samuel: Tot hiertoe heeft de Heere geholpen, (1 Sam. 7:12). En die God zal verder Zijn opzicht over u houden, en wat zal u dan ontbreken? Geen nood! voor afval zijt gij veilig de ganse weg over. Gij staat onder een goed opzicht. Uw opzichter, Hij is almachtig, genadig en alwijs, en Hij zal voor u zorgen totdat gij buiten gevaar zijt in de hemel. Daar moogt gij uw hoofd gerust op neerleggen. O, dierbare veiligheid in God, voor al Zijn arm volk!

Alleen wandelt nu waardig het Evangelie van God. Draagt vruchten der gerechtigheid. Zoekt in alles de Heere te behagen, en uw medemens en ook uw medechristen door de liefde te dienen. En verwacht dan met blijdschap de hemelse rust die gij eerlang ingaat. Amen

DRIE EN TWINTIGSTE OEFENING

OVER GAL. 6:3

VOORAFSPRAAK

Ieder mens heeft een gedachte, een oordeel over zijn eigen toestand. Maar enkele ongelukkige dwepers zijn tot de gedachte gekomen, dat ze volmaakt leven en geen zonde hebben. De meeste mensen willen toestemmen dat ze niet volmaakt zijn, niet zonder gebrek bleven. Of echter de meeste mensen bekwaam zijn om hun eigen toestand te beoordelen, zou ik zeer betwijfelen. Mij dunk, het is duidelijk genoeg, dat velen een te gunstig oordeel over hun hart en daden hebben. Schatten wij een ander te laag, dat is een nadelige misvatting; maar schatten wij onszelf te hoog, dan is de dwaling nog ruim zo gevaarlijk. Paulus noemt zich (en ongetwijfeld met zuivere oprechtheid) *een ellendig mens!* Een vernederende, een wonderlijke naam zou men zeggen. Hij was immers een bekeerd mens, een geroepen Apostel des Heeren, een dienaar van Christus, een uitdeler van de verborgenheden Gods, iemand die het Evangelie kosteloos stelde, en geen cent nam voor al zijn moeite en opoffering, die zijn rug over had voor geselslagen der vijanden, die zonder zelfbedoeling gedrongen werd door de liefde van Christus, en die zijn leven over had en overgaf voor de zaak des Heeren. En is zulk een dan nog iemand die voor zichzelf geen andere naam kan uitdenken dan die van een ellendig mens? Ja, dat is wonderlijk, en toch geeft ook de man naar Gods hart, zich dezelfde naam. En Jesaja noemt zich de man van *onreine lippen*; en Petrus zegt: *ik ben een zondig mens!* en Job verfoeit zichzelf, en Daniël klaagt dat hij tegen de Heere gezondigd, ja zelfs gerebelleerd had; en al deze mensen waren geen schijnheiligen en ook geen dwepers. En hoe moeten wij dan over onszelf oordelen, indien wij ons niet te hoog, en ook niet te laag schatten zullen? Deze vraag hopen wij thans naar Gods Woord te beantwoorden.

TEKST: GAL. 6:3 *Want zo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed.*

De Apostel Paulus spreekt hier niet tot onbekeerde wereldse mensen, maar tot het volk van God; tot zulke mensen die hij in hoofdstuk 4 vers 19 noemt: *mijn kinderkens!* Tot zulken, die volgens hoofdstuk 5 vers 1, door Christus waren vrijgemaakt, en tot wie hij in het dertiende vers van dat hoofdstuk zegt: *gij zijt tot vrijheid geroepen broeders.* En zo noemt hij hen ook zijn broeders in het eerste vers van ons teksthofdstuk. Verder vermaant hij deze broeders, om indien iemand, wie het dan ook zijn mocht, door een misdaad overvallen werd, de zodanige wel met zachtmoedigheid te vermanen, en was het mogelijk weer terecht te brengen, maar daar toch niet te laag op te vallen en met afkerigheid op neer te zien. Want, zegt Paulus, ziet op uzelf, indien gij door de satan verzocht werd, en God liet u aan uzelf over, dan zou gij ook vallen. Daarom, vervult de wet van Christus, die u zo menigmaal tot liefde, zachtmoedigheid en ootmoed vermaand heeft, en draagt dan zo elkaars lasten, en denkt toch nimmer hoog van uzelf, want zo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed. Ziet, daar hebt gij het verband waarin onze woorden voorkomen.

Wij zullen dan zien:

- A. *Eerst*, wat het zeggen wil, als een waar Christen *niets* genoemd wordt.
- B. *En dan*, hoe een Christen gesteld is, die zich waarlijk *niets* gevoelt.

A. *Vooreerst* dan, wat geeft het te kennen, als een waar Christen *niets* moet genoemd worden? In zijn treurig eertijds of in zijn natuurstaat, had hij niets van Gods beeld overgehouden; zijn bij de geboorte reeds *onverstandig hart*, was langzamerhand door het leven in de zonde meer verduisterd geworden, (Rom. 1:21). Hij was toen een bittere gal, een samenknoping van ongerechtigheid, (Hand. 8:23). Van zijn jeugd af was hij alleen boos, (Gen. 8:21). Ziedaar, dat is alreeds het jammerlijke niets van de mens, zoals hij van nature is. In die toestand heeft de mens ook niets geen gerechtigheid, om zich met zijn Maker te verzoenen. En hij heeft van nature ook niets dat naar God zoeken wil, waarom de Schrift ook zegt door de mond van David: daar is niemand die God zoekt, (Ps. 14:2). Hij is integendeel afkerig van God, en zegt: wijk van mij! want aan de kennis uwer wegen heb ik geen lust, (Job 21:14). Hij heeft dan ook geen kracht, en ook geen ware geestelijke wijsheid. Zo iemand meent dat hij wijs is, die worde dwaas, opdat hij wijs moge worden, (1 Kor. 3:18). Hij is van nature arm en jammerlijk, dwaas en blind, (Openb. 3:17). Maar, zo was de ware Christen eertijds wel, maar nu is hij door God opgezocht als een verloren penning; en is hij dan nu nog niets? Hij was vroeger dood, maar is nu levend geworden; en is dat dan niets? Hij is met God verzoend, en in Christus deelachtig geworden; en is dat dan niets? Hij behoort nu tot de kostelijke kinderen Sions, die tegen fijn goud geschat worden, tot de zonen en dochteren van de Almachtige; om tien van dezulken, belooft God landen en steden te zullen sparen, dat ze niet omgekeerd worden. En de Heere zegt van hen: tast mijn gezalfden niet aan, en doet Mijn profeten geen kwaad; die Mijn volk aanraakt, die raakt Mijn oogappel aan, en zou zulk een bij God geëerd en hooggeacht persoon dan waarlijk niets zijn? Iemand die met geheel zijn hart voor God en voor de hemel leeft, is die dan niets? Ja, in Christus en naar het vernieuwde deel, dan is hij waarlijk meer dan niets, dan is hij wat, dan is hij veel, dan is de rechtvaardige voortreffelijker dan zijn naaste, (Spreuk. 12:26). Maar dit neemt niet weg, dat hij echter in zichzelf *niets* blijft tot aan zijn doodsbed toe. En dat wil zeggen:

Ten eerste. Hij is niets, omdat nog altijd de zonde in hem blijft wonen; wil niet heersen, maar toch nog woelen. De zaden en wortels van alle zonden liggen nog in onze natuur, en vermengen zich nog onder al onze plichten en verrichtingen, en dat duurt in ons voort tot aan ons doodsbed toe. Hier klaagt Paulus over, als hij zegt: als ik het goede wil doen, dan ligt het kwade mij bij (Rom. 7:21b).

Ten tweede. De Christen is *niets*, omdat hij geen macht heeft over zijn gedachten. Het is de keus en begeerte van zijn hart, om onder de bezigheden van zijn aards beroep, en bij zijn wandelingen langs de weg, of ook in zijn stille eenzaamheid des Heeren te gedenken, te bedenken de dingen die boven zijn, met zijn gedachten in de hemel te zijn, en hier als een ware vreemdeling te verkeren. Maar hoe dikwijls zwerven zijn gedachten bij de aardse dingen, en voelt hij aardsgezindheid en ijdelheid in zijn hart. En kan hij nu die gedachten weer omhoog verheffen? Kan hij zo dikwijls aan de hemel en hemelse dingen denken als hij wil? Vraagt dit aan Paulus en hij zal u antwoorden: niet dat wij van onszelf bekwaam zijn iets te denken maar onze bekwaamheid is uit God, (2 Kor. 3:5).

Ten derde. Van de gedachten komen wij op woorden en daden. Kon hij altijd over zijn woorden beschikken, en zo vrijmoedig, en zo stichtelijk, en zo wijs, en ook zo menigvuldig over de weg naar de hemel spreken als hij wilde, dan had David niet behoeven te bidden: laat de redenen mijns monds welbehaaglijk zijn voor uw aangezicht, (Ps. 19:15). En had hij nooit geen gevaar van zijn tong in harde, of ijdele, of leugenachtige woorden te misbruiken, dan had ook David niet nodig gehad te bidden: Heere, zet een wacht voor mijn mond, en behoed de deur van mijn lippen, (Ps. 141:3). En zo is het ook met de daden; zonder Mij, zegt Jezus, kunt gij niets doen, (Joh. 15:5). Hij dan, die niet denken, spreken of werken kan, zonder invloed van boven, die moet in zichzelf waarlijk *niets* zijn.

Ten vierde. Uit een lome of duistere toestand kan hij zich niet redden, en de verzoeken van de satan kan hij niet afwijzen of overwinnen. Laat Jehova in Zijn vrijmacht en rechtvaardigheid hem enigszins aan zichzelf over, dan valt hij met Noach, David, Petrus en anderen in ergerlijke en zware zonden, en hij zou geheel weer afvallen, indien God hem niet almachtig bewaarde. Daarom zegt David: dient de Heere met vreze en verheugt u met beving. En Petrus roept de gelovigen toe: wandelt in vreze de tijd van uw inwoning.

Ziedaar! indien het nu zo is, gelijk het zo is, dat de zaden en wortels van alle zonden nog in onze natuur liggen en steeds blijven liggen, en dat wij niets zonder hoger kracht kunnen uitvoeren, en

nog altijd in gevaar verkeren van in de zonde te vallen, doet de Heere ons dan wel onrecht aan, als Hij in de tekst verklaart dat wij *niets* zijn? De Christen in dit leven nog waarlijk *niets*, ziedaar een vernederend woord, een woord echter, dat elk zich laat welgevalen, die door Gods Geest ontdekt, ontkleed, ontbloot is.

B. Nu komen wij aan onze tweede hoofdzaak: hoe is een Christen gesteld die zich waarlijk gevoelt *niets* te zijn?

Ten eerste. Zulk een mens heeft dringende behoefte aan Christus die alles is, (Col. 3:11). Omdat hij niets is voor een heilig God, daarom doet hij als Benhadads knechten, en komt met zijn eigen doodvonnis in de hand en smeekt aan Jezus' deur: laat, o Heere, laat toch onze zielen leven! Hij zoekt bij Jezus gerechtigheid, hij zoekt bij Jezus vrede, hij zoekt in Jezus' bloed genezing en verzoening; en dat in het allereerst als hij ontdekt wordt, en verder ook de ganse weg over tot aan zijn dood toe.

Ten tweede. Die zich waarlijk niets gevoelt te zijn smeekt ernstig om den Geest der heiligmaking, opdat hij heilig mocht leven en zonder aanstoot, zoals Paulus zegt, *tot de dag van Christus*. Die Geest, dat gevoelt hij, dewijl hij niets in zichzelf is, moet hem aangorden om heilig te leven en moet hem

met Gods beeld versieren. Die Geest moet hem bidden leren, omdat hij anders niet weet wat hij bidden zal gelijk het behoort, en die Geest een Geest der genade en der gebeden is, die hem leren moet om zijn verzoek op te stellen, dat dagelijks naar de hemel moet gezonden worden. Hij, niets zijnde, kan niet door eigen kracht in Jezus geloven, maar nu hij ziet dat het geloof een vrucht des Geestes is, smeekt hij om die Geest, die zowel geloven als bidden leren kan. Hij, niets zijnde, is overal in gevaar van te verdwalen, en daarom smeekt hij om die Geest, die de blinden leidt op de weg die zij niet geweten hebben, zodat er beloofd wordt, dat de dwaas zelfs op die weg niet dwalen zal.

Ten derde. Een Christen die zich gevoelt *niets* te zijn, kan ongelijk verdragen van de wereld, en kan twee mijlen gaan, als men hem dwingen wil om één mijl te lopen, en kan met Paulus zeggen: wij worden gescholden, en wij zegenen; wij worden gelasterd, en wij bidden, (1 Kor. 4:12,13). Ziet dit in David, toen hij waarlijk niets was, hoe nederig en zachtmoedig hij handelde met Simeï, die hem schold en vloekte. Als wij veel zijn, of ten minste iets zijn, dan zoeken wij ons eigen recht en laten ons door niemand dwingen, en kunnen geen vermeend of wezenlijk ongelijk verdragen. Daar komen alle kerkelijke disputen en scheuringen vandaan in onze eeuw. Maar als wij niets zijn, dan kunnen wij ons laten lasteren en trappen, en geven onze zaak nederig aan God over.

Ten vierde. Als wij in onze eigen schatting *niets* zijn, dan zijn wij in tegenspoed geduldig en onderworpen aan Gods wil. David zei: ik ben verstomd, ik zal mijn mond niet opendoen, want Gij hebt het gedaan, (Ps. 39:10). Eli zei, toen Gods oordelen hem werden aangekondigd over zijn huis: Hij is de Heere, Hij doet wat goed is in Zijn ogen, (1 Sam 3:18). En Job, toen hij van al zijn goed beroofd was: de Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de naam des Heeren zij geloofd, (Job 1:21). Wat dunkt u, zou dat niet de taal zijn van mensen die het door de Geest geleerd hebben dat zij *niets* zijn, en ook volstrekt geen aanspraak hebben op de zegeningen Gods? Ach, als wij wat menen te zijn, dan hebben wij zoveel te bedillen en te beduiden in het Godsbestuur, en dan kan de Heere het ons zo zelden naar de zin maken. Dan regent het te veel, dan droogt het te lang, dan kwelt ons de reumatiek, dan zijn de mensen niet vriendelijk genoeg, dan zijn de levensmiddelen te duur, dan dunkt ons dat onze vrome vrienden ons geen liefde en achting genoeg bewijzen, dan zijn wij in geen enkel opzicht recht op ons gemak. Maar als ik en gij minder worden dan een waterdruppel aan de emmer, als wij door genade *niets* worden, dan zijn Gods handelingen met ons arme zondaren goed, en dan worden ons de mensen ook goed, en wij zijn maar bedroefd dat wij zelf zo kwaad zijn. Geen ramp is zo zwaar, of iemand die maar waarlijk *niets* is, draagt die geduldig, en zonder Jehova's bestuur tegen te spreken.

Ten vijfde. Iemand die voelt dat hij *niets* is, die is ook dankbaar in voorspoed, en nederig onder des Heeren zegeningen. Hoort David, als Gods Geest hem had klein gemaakt: Heere, wie ben ik, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt? (2 Sam. 7:18). En Jakob: ik ben geringer dan al

deze weldaden, (Gen. 32:10). De goedertierenheid des Heeren is tot in eeuwigheid, zegt David in de honderd zes en dertigsten Psalm, en dan herhaalt hij dat zes en twintigmaal achter elkaar. Men zou zeggen: waartoe al deze herhalingen? Wat is het vervelend die Psalm, dat lied der herhalingen te lezen ! Nu ja, dat zal wel zo zijn, maar toch zou ik geloven, als Gods Geest u ontdekt en niets maakt, dat gij dan ook meer begrip van die Psalm krijgen zult, en leren zult God te prijzen over duizend dingen die gij nu nooit opmerkt.

Ten zesde. Een Christen die zich voelt in zichzelf *niets* te zijn, en een levend en blijvend besef van zijn nietigheid en geringheid omdraagt, die kan op zijn gemak Paulus gehoorzaam zijn, waar hij zegt: acht door ootmoedigheid een ander *uitnemender* dan uzelf, (Fil. 2:3). Dus, hij die maar niets is, en waar dat een blijvende gestalte is, die is geen verachter of achterklapper van zijn medechristen, maar ziet niets in zichzelf en veel goeds in allen die de Heere vrezen. En dit zalige mingevoel van zichzelf, doet hem eerbied en hoogachting hebben voor al Gods volk.

Ten zevende. Een godvruchtige die bij zichzelf *niets* is, bidt ootmoedig om de bekering van zijn medezondaar, zonder op rooms, joods of heidens laag neer te zien. Hoor maar wat de waarlijk arme Paulus zegt: Broeders, de toegenegenheid mijns harten, en het gebed tot God, dat ik voor Israël doe, is tot hun zaligheid, (Rom. 10:1).

Ten achtste. Een Christen die zich op den duur waarlijk *niets* gevoelt te zijn, verlangt naar de hemel, waar hij alles zal zijn, of liever, waar hij eeuwig niets zal zijn: want God zal daar zijn alles en in allen, (1 Kor. 15:28). Hier is het zalig, arm te zijn. Maar wat zal het daar zalig wezen arm en niets te zijn, en God eeuwig de eer te geven van al Zijn werk! Ziedaar, deze acht stukjes zijn niet uit de lucht gegrepen, maar zijn bijbels en bevindelijk; geen waar Christen zal dit immer tegenspreken.

TOEPASSING

Hier kan nu de ware Christen zien, dat hij maar al te zelden goed op zijn plaats is, en daar worden al zijn ongestalten en ongelukken uit geboren. O! bidt er toch veel om, dat gij maar steeds een levendig gevoel mocht omdragen van uw niets-zijn, tegenover God en uw medechristen. Dan leeft gij gemakkelijk en aangenaam voor uzelf, gij zijt nuttig en stichtelijk voor uw medechristen, en God wordt in u verheerlijkt.

Maar eerst moet ik een woord zeggen tegen onbekeerde mensen. Ik hoop, gij neemt het mij niet kwalijk, maar gij hebt nog geen minuut in uw leven gehad, dat gij u waarlijk voelde *niets* te zijn, en dat zult gij toch door Gods ontdekkende genade moeten leren kennen, en anders komt gij niet in de hemel. Zorgeloze mensen denken maar om de wereld, en hebben grootse gedachten van hun bekwaamheid, omdat zij zo betekenisvol zijn voor de landbouw, of voor de handel, of voor de fabriek, of voor de winkel. Menigmaal heb ik de wereldse mensen horen redeneren over hun vernuft en geslepenheid, of over hun kracht en ijver waardoor zij zwaar werk doen, of over iets anders, waarin de arme en nietige mens zichzelf beroemt, en zijn geestelijke blindheid openbaart. De zedige mens heeft weer veel met zichzelf op, wegens zijn kerkgaan en goed leven boven anderen. De overtuigde mens heeft ook al iets, of hoopt het later door gebeden en tranen te krijgen, waardoor hij zich aangenamer voor Jezus denkt te maken. Mocht gij allen verliezen hetgeen gij te veel hebt! En mocht gij eens leren verstaan wat het is *niets* te zijn, arm zondaar te zijn, geen gerechtigheid, wijsheid of kracht te bezitten, ontbloot te zijn van alle geestelijk goed, en verdoemeniswaardig te zijn voor een heilig God! Die weg zal het met u in moeten, en anders kunt gij nimmer troost genieten uit de dierbare belofte van het Evangelie, en ook niet zalig worden, want de zaligheid wordt alleen aan een arm en ellendig volk beloofd, die als niets in zichzelf, door het geloof op Christus' gerechtigheid zien, en ook alleen daardoor binnen komen. Komt, leert dan eens om ontdekkend genadelicht bidden, opdat gij uzelf in uw ware gedaante leert kennen, en dat gij met de verloren zoon leert zeggen: ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, en ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden, (Luk. 15:21). En dat gij ook van ganser harte leert instemmen met het psalmversje dat wij zingen, in belijdenis van onze onwaardigheid en strafschuld:

Ik heb gedaan, dat kwaad was in uw oog:

Dies ben ik, Heer! uw gramschap dubbel waardig.

'k Erken mijn schuld, die u tot straf bewoog:

Uw doen is rein, uw vonnis gans rechtvaardig. (Ps. 51:2)

En komt het daar met u, neemt dan met vrijmoedigheid de toevlucht tot de Heere Jezus. Dan zeg ik u op grond van Gods Woord: *de Meester is daar en Hij roept u!* Jezus nodigt u vriendelijk en prijst degenen die tot Hem komen, met de belofte, Hij zal ze niet uitwerpen, niet van zich stoten, maar zeker aannemen.

Zegt iemand: ach, ik heb zoveel zonden, ik ben zo blind, zo machteloos, zo diep gezonken, zo oud reeds daarbij! Welnu, dan moet gij haast maken om tot Jezus te vluchten; gij hebt misschien maar weinig tijd meer; hoe erger de kwaal is, hoe nodiger een heemeester. O! haast u, de poort mocht eens toegedaan worden, maar is nu nog open. Durft gij niet? Kom, och kom, redeneer en draal toch niet langer; de zaak is van een eeuwig gewicht; uw zaligheid of verdoemenis hangt ervan af, of gij komt of wegblijft. Denk aan koning Benhadad en zijn knechten, aan hun toevlucht tot de koning Israëls en het gunstig gevolg. O! welk een redding uit de meest hopeloze toestand, mocht die snode Benhadad toch genieten. Hij had de God Israëls gelasterd, en bij zijn eerste nederlaag tegen Achabs krijgsvolk hadden zijn knechten gezegd: de goden Israëls zijn berggoden, daarom laat ons in het effen veld strijden. Tot straf van zijn verwaandheid en godslastering, verloor hij in de tweede veldslag honderd duizend man. De overige soldaten van zijn bijna geheel vernield leger vluchtten naar de stad Afek, en daar werden er nog zeven en twintig duizend onder de omvallende muur verpletterd. Benhadad, nu wanhopend en reddeloos, vlucht van de ene kamer in de andere, en ziet overal de gewisse dood voor ogen; verweren kan hij zich niet meer en ontvluchten ook niet. Eindelijk smeekt hij, door middel van zijn knechten, om pardon bij de koning Israëls, van wiens goedertierenheid men een gunstig gerucht gehoord had, hij krijgt pardon, hij wordt een broeder van de koning Israëls genoemd, mag bij die koning op zijn prachtig rijtuig klimmen, hij krijgt zijn verloren steden terug, en wordt weggezonden met dat verblijdend woord: maak u straten in Damascus, gelijk mijn vader in Samaria gedaan heeft, (1 Kon. 20:29-34). Nu zeg ik geenszins dat Koning Achab ons hier voorkomt als een voorbeeld van Christus, en Benhadad als een voorbeeld van de zondaar die gered wordt; maar toch is deze geschiedenis ons zeer leerzaam, en wij mogen hier met vrijmoedigheid zeggen: gaf Achab aan zijn vijand pardon en vergeving, hoeveel te meer zal Jezus dan zondaren vrij maken, die toch zondaren nodigt, aan zondaren verlossing belooft, om zondaren Zijn troon verliet, en zondaren eenmaal naast zich zal zetten op Zijn troon. Had Achab de naam van een goedertieren koning. Jezus heeft dat inderdaad, en heeft dat duizenden malen getoond. Werd Benhadad een godslasteraar en moordenaar, nog vergeven, Jezus wil dan ook genadig aannemen die tot Hem komen, al zijn het ook moordenaars en godslasteraars.

De beste weg is dus het koord om te doen, de zak aan te gorden, en met Benhadads knechten te zeggen: och Heere! laat toch onze ziel leven! Ik heb in mijn leeftijd nooit iemand ontmoet, die recht of vrijmoedigheid had om te zeggen: ik heb oprecht en gedurig de Heere gezocht, maar Hij heeft mij Zijn genade en de redding van mijn ziel geweigerd. Maar, wat mensen ook ooit mochten zeggen: het dierbare Woord geeft ons de stellige toezegging dat de Heere Zijn genade aan de oprechte zoeker niet zal weigeren, maar hun zielen zal behouden en zalig maken. Dus indien gij als een arm zondaar de Heere zoekt, en uzelf aan Jezus, de grote Zaligmaker, leert opdragen, dan zult gij behouden worden; maar leeft gij integendeel zorgeloos voort, of hebt gij een ongelukkige inbeelding van uw eigen deugd en gerechtigheid, dan ligt gij onder de vreselijke bedreiging om voor eeuwig verloren te gaan, en uw dwaasheid en hardnekkigheid tegen God vruchteloos te betreuren in de hel.

Eindelijk. Volk van God, voor wij eindigen, wens ik ulieden tot troost en stichting nog het volgende voor te houden.

Ten eerste. Gij zijt niets en Christus is alles. Dat is wonderlijk, dat is troostelijk, dat is heerlijk. Gij zijt in alles wat gij deelt, doet en doet zult, in uw beste daden en gelukkigste gestalten, toch in uzelf niet meer dan een grote nul; maar Christus is het dierbare cijfer vóór de nul, die daaraan een onberekenbare waarde geeft. Neemt één nul, of neemt er twee of drie of vijf, het blijft maar altijd enige nullen, daar gij voor geen cent waarde voor kopen kunt. Maar indien gij er een ééntje, een

klein recht streepje voor plaatst, dan maakt die nietige verzameling van vijf nullen, dadelijk het getal uit van honderd duizend. Dat ééntje geeft de waarde aan de nietige nullen, en uw dierbare Jezus geeft de waarde aan honderd duizenden nietige zondaren. O! zijt en blijft maar steeds een nietige nul, hoger toch moogt gij u nimmer beginnen te schatten; maar plaats er door het geloof die nodige en grote Eén voor, dan hebt gij verwondering en troost voor uzelf, en God wordt in u verheerlijkt en groot gemaakt. Gij zijt niets en Christus is alles. Gaat, arme blinde worm, met grote vrijmoedigheid tot Hem; gij behoeft niet beschroomd te zijn, want Jezus *ontvangt zondaars en eet met hen*. Hij is uw vrede. Hij bedekt uw naaktheid met Zijn kleed. Hij is uw dierbare Borg en grote Voorbidder. Hij is uw Leidsman, Hij brengt u in de zalige hemel binnen. O Christen! daar zult gij eeuwig alles zijn, in kennis, in heiligheid, in blijdschap. Daar zult gij ook, wat de roem betreft, eeuwig *niets* zijn, en een Drie-enig God zal de roem en eer ontvangen van al Zijn werk, tot in eeuwigheid.

Ten tweede. Bidt veel als niets in uzelf, om de Geest der heiligmaking. Abraham, hij was zowel als gij niets, en toch was hij een vriend, een liefhebber des Heeren. Jakob, een bedrieger, een bedorven Syriër, Elia door Jakobus genoemd een mens van gelijke bewegingen als wij; en toch wat heeft de Heilige Geest die mensen opgesierd met Gods beeld en gehoorzaam gemaakt aan Gods wet, zodat ze zeer geijverd hebben voor de naam des Heeren. Bidt om diezelfde Geest, die ook u in alles kan bekwaam maken om de Heere te dienen, en nauw en nederig voor Hem te leven.

Ten derde. Bidt veel om die blijvende indruk, die overtuiging in uw hart, dat gij niets zijt, niets kunt, niets hebt, en ook niets verdient. Dan zult gij met uw lot tevreden zijn, al hebt gij zoveel geld en goed niet als anderen, dan zult gij de Heere kunnen danken voor Zijn zegeningen, al hebt gij juist geen wijn of bier in uw kelder, en geen voorraad van allerlei vlees in uw huis, en ook geen groot kapitaal voor een geruste en gemakkelijke oude dag. Een nederig hart kan veel dankbaarder zijn voor een schotel groen moes, dan een hoogmoedig hart voor een gemeste os. Zijt gij arm bij uzelf, dan zult gij ook dankbaar zijn en u in de weg van tegenspoed aan God onderwerpen.

Ten vierde. Indien gij op den duur uzelf gevoelt niets te zijn, dan zijt gij ook voor lof en laster doof; dan gaat gij op uw gemak door goed gerucht en door kwaad gerucht, door eer en door oneer, gij zijt niet mismoedig als de mensen u verachten, en niet hoogmoedig als zij u prijzen. O! wat leeft gij dan gemakkelijk voor uzelf, en slijt uw dagen in rust. Dan hebt gij de hemel op aarde, dan laat gij de mensen woelen en zwoegen om ijdele eer, maar gij gaat stil uw weg en geniet een zoete vrede die de arme wereld niet kent.

Ten vijfde. Indien gij niets zijt in uw eigen gevoel, dan zult gij niet twisten, noch met uw medemens, noch met uw medechristen. Nooit was Christus' Kerk zo in wanorde gekomen, nooit waren er zovele bijzondere genootschappen opgerezen, nooit had Gods lieve volk elkaar zo in de ingewanden gewroet, als zij maar meer niets geweest en gebleven waren. Al de kerkelijke ellende van onze eeuw komt van ons te hoog klimmen, en niet eerder zal de zuivere vrede onder al Gods volk hersteld worden, voordat wij weer op onze rechte plaats komen van niets in onszelf te zijn. De wereld heeft ons niet gekweld, maar wij hebben door onze hoogheid des harten, onszelf in een donkere hoek gezet, waaruit de genade Gods alleen ons redden en verlossen kan.

Daarom, bidt om een arm hart; bidt om niets bij uzelf te zijn en te blijven tot aan uw doodsbed toe. Dat leven, het leven in nederigheid, dat geeft duizend zoete vruchten hier in de tijd, en het zal u eenmaal gemakkelijk doen sterven. De nederige ziel zal zijn zaak in allerlei omstandigheden aan God overgeven, en als het op het sterven aankomt, zal hij met troost en ruimte de wereld verlaten en overgaan naar die plaats, waar geen hoogmoed of enige zonde of smart is, en waar hij eeuwig van zijn arbeid rusten zal. Ik hoop, God zegene het gesprokene tot Zijn eer, om Jezus' wil. Amen.

VIER EN TWINTIGSTE OEFENING

OVER HEBR. 12:3

Want aanmerkt dezen, die zodanig een tegenspreken van de zondaren tegen zich heeft verdragen, opdat gij niet verflauwt en bezwijkt in uw zielen.

Twee hoofdzaken.

- A. *Ten eerste.* De zaak waartegen Paulus hier waarschuwt, dat zij niet verflauwen of bezwijken.
- B. *Ten tweede.* Om dit te voorkomen, moesten zij letten op Hem die het tegenspreken der zondaren verdragen had.

A. In de eerste plaats dan waarschuwt Paulus tegen verflauwen en bezwijken. Maar tegen wie spreekt Paulus hier? Ongetwijfeld tegen bekeerde mensen, tegen zulken, die hij noemde: heilige broeders! die een hemelse roeping deelachtig waren, (Hebr. 3:1). En tot wie hij zegt: wij verzekeren ons van u betere dingen, die met de zaligheid gevoegd zijn, (Hebr. 6:9), en gij hebt een beter en blijvend goed in de hemelen, (Hebr. 10:34). Maar gaan dan zulken niet van kracht tot kracht voort, totdat zij voor God in Sion komen? Zulke mensen hebben immers geen nood van verflauwen en bezwijken, zij klimmen immers in de stand der genade steeds hoger, en worden van kinderen, jongelingen, en dan verder vaders? Ja, het is zo, elk krijgt ten minste zijn mate van wasdom, maar toch wat zal ik zeggen als de schipper naar Indië vaart, of naar Amerika, dat is goed en best, en er wordt nergens meer geld verdiend dan met de handel op de grote wateren; één welgeslaagde zeereis, dat brengt een grote zak met geld aan de koopman; maar is het wel heel zonder gevaar? Kan het schip niet ijselijk slingeren? Mast en roer verliezen door de stormwind? Nu hier ook, het is een geestelijke zeereis, als het ware met een versleten vaartuig over ontzettende afgronden en verborgen steenklippen. Alles hangt af van een geoefende stuurman. Indien gij het schip van de wal af nastaat, of in een hevige stormwind in het gezicht krijgt, dan denkt gij, er komt geen man of muis van het hele schip terecht. God zorgt, en de uitkomst is heerlijk. Evenwel, wij komen niet zonder moeite en zorg binnen.

Paulus spreekt hier van twee dingen waar hij voor waarschuwt: verflauwen en bezwijken. Het bezwijken is het ergste, daar zullen wij eerst mee beginnen. Maar kan een Christen wel geheel en ten enenmale bezwijken? Indien gij door bezwijken verstaat, afvallen, weer terug zakken in de staat der natuur, verloren gaan; nee, dan zegt David: ik zal niet grotelijks wankelen, (Ps. 62:3). Dan zegt Jezus: het is niet mogelijk dat de uitverkorenen verleid zullen worden. En Petrus: zij worden in de kracht Gods bewaard. Maar in een mindere zin, kan Gods volk enigermate bezwijken in twee opzichten. Het kan, zover een mens zou kunnen zien en oordelen, van de goede weg afraken, bezwijken onder de verzoeking en onder de zondige woelingen van zijn eigen hart. Hoever was in dit opzicht David bezweken, toen hij zich schuldig maakte aan overspel en moord, en onder dat alles nog zo stomp en zo verhard leefde, dat hij niets van de scherpe gelijkenis voelde die Nathan hem voorstelde. Denkt verder aan Petrus; de goede welmenende man bezweek in de zaal van de hogepriester, bezweek voor een dienstmaagd, bezweek zover dat hij met een eed bezwoer dat hij Jezus niet kende, en geenszins behoorde tot het gevolg van de verachte Nazarener. Ziet, het is een treurige, een zorgwekkende waarheid, zover kan een wedergeboren mens bezwijken, als God hem niet bewaart. En aan de andere zijde, dan kan ook voor een tijd zijn moed en troost bezwijken, zodat hij met de goede dichter moet zeggen: mijn ziel druipt weg van treurigheid, (Ps. 119:28). Ach! de wateren der bestrijding kunnen soms een verbazende hoogte bereiken, en bij Gods volk wel eens

aan de lippen komen, zodat het niets van het vroegere genot van Gods liefde, en niets van de vruchten des geloofs zien kan, en ernstig vreest dat het nog voor eeuwig zal omkomen.

Maar Paulus spreekt hier niet alleen van bezwijken, maar ook van *verflauwen*, of zoals het elders genoemd wordt, *verslappen* (Gal 6:9), of ook *verachten*, (Hebr. 12:15). Hoe is nu een bekeerd mens gesteld als hij veracht, verslapt, verflauwt? Mij dunkt, wij kunnen hier weer eerste en tweede graad opmerken; de verflauwing op zijn allerergst, of in een mindere graad. Op het allerergst verflauwd, dan raakt voor een tijd ten minste schijnbaas het hele geestelijke leven zoek, gij kunt in zulk een geen sporen van het innig Christendom meer opmerken; alles schijnt bij hem ijskoud en kil, en hoewel hij geenszins in zware zonden valt, strookt toch zijn handel en wandel niet best met zijn vroegere belijdenis en ijver. Neemt hier eens de vrome koning Asa. Hij was toch een bekeerd mens, waar de Schrift van zegt: Asa deed dat goed en dat recht was in de ogen des Heeren, zijns Gods, (2 Kron. 14:2). Asa riep tot den Heere, zijn God, en zei: Heere, het is niets bij U te helpen, hetzij de machtige, hetzij de krachteloze, help ons, o Heere, onze God; want wij steunen op U, en in Uw naam zijn wij gekomen tegen deze menigte. O Heere, Gij zijt onze God, laat de sterfelijke mens tegen U niets vermogen, (2 Kron. 14:11). Over dit godvruchtig bestaan en vertrouwen op God, wordt hij in de naam des Heeren zeer geprezen door de Profeet Azaria, (2 Kron. 15:2). Later verflauwt de goede man, vertrouwt op een vleselijke arm, wordt daarover ernstig bestraft door de profeet *Hanani*, hij kan dat niet verdragen, wordt toornig op de Profeet, zet hem daarvoor in de gevangenis, verdrukt enige zijner onderdanen, wordt ziek, en vertrouwt in zijn ziekte niet op de Heere, maar op de medicijnmeesters, en zo sterft hij, (2 Kron. 16:7-12). Ziet, dat is verslappen in de ergste graad. Maar nu kan een Christen in een mindere graad ook wel verslappen, al zet hij juist geen profeten in de gevangenis, en al wordt zijn leven niet zo ten enenmale onkenbaar. Hij verflauwt toch menigmaal en komt in een nare toestand, waar men lichter van lieverlede inzakt dan weer uitraakt. Komt, laat ons eens zien als een Christen verflauwt in zijn geestelijk leven, hoe is hij dan? Dan slaapt hij doorgaans in de godsdienst; zijn gedachten zijn laag, aards, koud en zonder geest en leven; zijn woorden ruiken naar de aardsgezindheid van zijn hart; zijn gebeden zijn veel zeldzamer, en ook veel magerder dan voorheen; van de opvoeding van zijn kinderen maakt hij weinig werk, maar hij laat ze met de stroom des tijds maar mee glijden, zonder er veel zorg over te hebben; in alles is zijn leven meer dor en koud dan voorheen, hij is afgezak en heeft zijn eerste liefde verlaten. Verflauwen, ach, het is een lelijke ziekte, en tevens in onze dagen zo algemeen als zij lelijk is. Mocht het met ons worden gelijk de Schrift zegt: *waakt, staat in het geloof, houdt u mannelijk en zijt sterk*. Immers, het verflauwen is schadelijk in alle opzichten. Zo wat iemand zaait, zegt de Apostel, dat zal hij ook maaïen. En op 's Heeren tijd zullen wij maaïen, indien wij niet verslappen, (Gal. 6:9).

B. Om dit bezwijken en verflauwen nu te voorkomen, zo moesten de gelovige Hebreëen *Hem aanmerken die een zodanig tegenspreken van de zondaren tegen hemzelve verdragen had*. De persoon die Paulus bedoelt is zeer duidelijk Christus, die in het vorige vers genoemd wordt de overste Leidsman en Voleinder des geloofs. Denkt hier met mij na over de volgende dingen die wij hier aantreffen.

Ten eerste. Christus is tegengesproken, gescholden, gelasterd, bespot. Hij was het teken dat tegengesproken zou worden, (Luk. 2:34). Hij werd genoemd een Samaritaan die de duivel had, (Joh. 8:48), een vraat en een wijnzuiper, (Matth. 11:19), ja zelfs een bondgenoot des duivels, die de duivelen uitwierp door het vermogen van *Beëlzebul*, (Matth. 12:24).

Ten tweede. Dat tegenspreken was geschied van de zondaren. Niet zozeer of niet alleen van de duivelen, tegen welke Jezus opkwam, om hun rijk te verstoren, en de troon des satans om te werpen. Maar het was een tegenspreken van zondaren, voor welke Hij kwam om hun zielen te redden en te verlossen, van zondaren ook, die zo machteloos en min waren, dat Hij al die tegensprekers in een ogenblik had kunnen verdelgen van de aardbodem, waartoe de Vader Hem meer dan twaalf legioenen Engelen zou hebben willen bijzetten.

Ten derde. Hij heeft dit tegenspreken van zondaren echter willen verdragen. Als Zijn Apostelen begeerden dat er vuur uit de hemel zou vallen, om de tegensprekende zondaren, die Hem in Samaria

herberg geweigerd hadden, te verteren, dan zei Jezus: de Zoon des mensen is niet gekomen om der mensen zielen te verderven, maar te behouden, (Luk. 9:56). Hij bad voor zijn vijanden, en werd Hij gescholden dan schold Hij niet terug, gaf het over aan Zijn Vader, en heeft vele van die tegensprekende zondaren later nog tot Zijn vrienden en deelgenoten gemaakt door Zijn Geest.

Ten vierde. Aanmerkt nu deze, of ziet op die overste Leidsman door het geloof. Zoekt uw kracht om staande te blijven, niet bij uzelf, maar schuilt geheel en schuilt ook alleen bij Hem. Uw goederen worden geroofd, uw persoon gehaat en tegen gesproken, ja mogelijk wordt uw lichaam nog eenmaal moorddadig omgebracht; maar klaagt daar zozeer niet over, bidt liever dat gij niet moogt verflauwen of bezwijken, houdt moed, ziet op Jezus! Welzalig hij die al zijn kracht en hulp alleen van Hem verwacht. Gij wordt gehaat en tegen gesproken; maar nu, uw dierbare Koning heeft weleer volkomen onschuldig ditzelfde pad moeten bewandelen.

Daarom, aanmerkt dezen; aanmerkt Hem als volmaakt heilig en zonder zonde, die alle eer, lof en roem waardig was. En aanmerkt dan uzelf als een arme zondaar, waar weinig aan verbeurd is, al wordt gij gehaat en tegen gesproken. Gij hebt toch door de zonde niet anders verdiend; en gij zijt allen lof en roem onwaardig.

Aanmerkt Hem als iemand die nu gekroond is, na al Zijn lijden en tegenspraak; die nu in de vreugde is ingegaan die Hem voorgesteld was; en aanmerkt dat gij, na verachting en tegenspraak, ook met Hem gekroond zult worden, en laat deze gedachte uw leed en lijden verzachten, en u bemoedigd maken, al moet gij de wind van hel en wereld in het aangezicht nemen uw ganse weg over.

Aanmerkt Hem, als die grote Koning, die u kan aangorden, om alle lijden en tegenspraak gewillig te ondergaan, en die u ook kan bekwaam maken om Hem in alles getrouw te dienen, zonder bezwijken of verslappen. Zonder hem kunt gij niets doen, maar tevens moogt gij ook met Paulus zeggen: ik vermag alle dingen, alleen door Christus die mij krachten geeft.

TOEPASSING

De ware vromen zijn van nature maar flauw en zwak, gelijk gezien is. Worden zij niet krachtig ondersteund, dan zakken zij weg met Asa of vallen met Petrus. Behoort gij echter onder hun getal? Zijt gij een Christen?

Dan hebt gij u als een tegensprekende, en tegenwerkende zondaar leren kennen. Dit heeft u bij de ontdekking schaamte, smart en hartzeer veroorzaakt. Gij zijt met Ezra voor God beschaamd geworden, en hebt met David geleerd wat het zegt: ik ben bekommerd vanwege mijn zonde. Gij kent dan een droefheid naar God. Gij hebt de toevlucht tot de dierbare Jezus genomen, die het tegenspreken van de zondaren tegen Hemzelf verdragen heeft. En gij neemt nog dagelijks uw toevlucht tot Hem, met al uw gedurige zonden, omdat Hij toch vijanden tot vrienden en deelgenoten kan maken, en voor zondaren leed en nog bidt. Gij smeekt dan nog dagelijks om de Heilige Geest, om met Gods beeld versierd te worden. Er is dan bij u een hartelijke keus om de Heere te dienen en de oprechtheid daarvan blijkt bij u uit woord en wandel.

Mist gij dit nog, valt voor God neer en bidt nog om genade, vergeving, heiligmaking en volharding. Maar gij zegt mogelijk: „ik ben onmachtig!" Nu, hier voeg ik dezelfde belijdenis bij: ach, ik ben ook onmachtig! maar laat ons dit aan God klagen, en om kracht naar boven roepen. Of zegt gij: „ik ben een te groot zondaar, en te oud!" Lieve vrienden! niemand is te oud, zolang de dag der genade duurt, en ook niemand te groot zondaar, want voor zondaren leed en stierf Jezus, en heeft vijanden met God verzoend, en waar de zonde meerder is geworden, daar is de genade des te meer overvloedig geweest. Dit zijn getrouwe spreuken uit de Heilige Schrift.

„Maar ik vrees dat ik een verworping ben; een van degenen die zich aan het woord stoten, ongehoorzaam zijnde, waartoe zij ook gezet zijn," (1 Petr. 2:8). Hierop dient tot antwoord: een eeuwige verkiezing en verwerping bestaat er, dat is bijbels en mag niet ontkend worden, en beide vloeien voort uit Gods eeuwig vrijmachtig welbehagen. Maar dit is een diepte die wij niet peilen kunnen, en in deze zaak mogen wij niet met de hoge God twisten, en ook over de verkiezing als een steen des aanstoots niet struikelen. Niets is hier beter, dan om ons gebrekkige verstand onder Gods

hoge wijsheid gevangen te geven, en twee dingen te geloven die wij niet kunnen begrijpen, en die schijnbaar tegen elkaar inlopen. Aan de éne kant, de vrijmachtige en rechtvaardige verkiezing Gods. En aan de andere kant, de oprechte, welgemeende nodiging van het Evangelie, waarin de deur zo wijd mogelijk wordt open gezet, en waarin de Heere, de God der waarheid, die niet liegen kan, bij gedurige herhaling zegt: *een iegelijk*, die in Jezus gelooft zal niet verderven maar het eeuwige leven hebben, (Joh. 3:16). *Een iegelijk*, die bidt zal ontvangen, die zoekt zal vinden, en die klopt zal open gedaan worden, (Luk. 11:10). Die dorst heeft, die kome, en *die wil* die neme het water des levens om niet, (Openb. 22:17). Nu moet gij niet zorgeloos de zaak naast u laten neerzakken en ook niet met God twisten, maar bidden en Jezus zoeken, en indien gij Hem zoekt, zult gij Hem vinden, en indien gij klopt zal op des Heeren tijd de poort voor u open gaan, en gij zult met al het rechtvaardige volk binnen treden. Maar indien gij Hem verlaat en de wereld dient, loopt gij met een snelle gang het eeuwige verderf tegemoet.

En gij, vrome volk! gij moet nooit klagen dat de mensen u niet genoeg waarderen, en te veel haten en tegenspreken. *Zij hebben de Heere des huizes Beëlzebul geheten*, en zulk een lelijke naam hebben zij u nog nooit gegeven, denk ik; of zo wel, denk dan, indien dit aan het groene hout geschied is, wat zal aan het dorre geschieden. Indien de wereld u dan ook Beëlzebul noemt, wordt daar dan maar niet koud of heet van, want uw dierbare Meester moest vroeger zelf dit pad bewandelen.

Gij moet u verder biddend wachten dat gij niet verflauwt en bezwijkt in uw zielen. Zoekt liever onder inroepen van de kracht des Heeren voorwaarts te raken op de weg, en meer het beeld van uw Meester gelijk te worden. O, waakt en bidt toch, zolang gij uw gewichtige reis niet ten einde toe volbracht hebt.

Gij moet ook opmerken dat God getrouw is, en dat Hij zorgen zal dat gij niet geheel bezwijkt. Wel duizendmaal heeft Hij uw moedeloze ziel weer opgebeurd. Denkt slechts uw weg terug van het begin af. Eben-haëzer, tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen.

Spoedig gaat gij in de rust. Leert dan van uw Meester, om voor de vreugde die u voorgesteld is, het kruis te verdragen en de schande te verachten. Hier hebt gij een klein kruis, en hierna een eeuwige kroon. Amen.

VIJF EN TWINTIGSTE OEFENING

OVER 2 TIM. 1:16a

De Heere geve het huis van Onesiforus barmhartigheid.

Onesiforus was buiten twijfel een vroom man. Waar hij woonde, of wat hij voor de kost deed, weet ik niet; een zeker godgeleerde zegt, dat hij waarschijnlijk een rijke koopman was in Azië; op welke grond hij dit zegt is mij onbekend. Hij had de Apostel Paulus veel gediend te Efeze, en had hem dikwijls bezocht in zijn gevangenis te Rome, en zich voor zijn ketenen niet geschaamd, zoals te zien is in ons teksthoofdstuk van het zestiende tot het achttiende vers. Paulus had hem lief, en doet zijn persoon en huisgezin hier een hartelijke zegenwens, dat ze namelijk samen barmhartigheid bij de Heere mochten vinden hier op aarde, en vooral in die dag als Jezus op de wolken komen zal; dit laatste toch bedoelt de Apostel vooral, zoals wij uit het achttiende vers van ons teksthoofdstuk zien kunnen. Paulus wenst daarom aan Onesiforus, die het hem hier op de weg naar de hemel in alles mocht welgaan, en dat hij met zijn huisgezin in de grote dag ook barmhartigheid bij de Heere mocht ontvangen om bijvoorbeeld met vrijmoedigheid te kunnen zeggen: ziet hier ben ik en de kinderen die de Heere mij gegeven heeft! En dat zij dan samen de hemel zouden ingaan.

Wij nemen thans uit onze tekstwoorden aanleiding,

- A. Om in de *eerste* plaats te vragen: wat is barmhartigheid?
- B. En dan *ten tweede*: wanneer ontvangen wij met ons huis barmhartigheid bij de Heere?

A. Wat is barmhartigheid? Er is een barmhartigheid van mensen en een barmhartigheid van God. Om nu van het mindere tot het meerdere op te klimmen, spreken wij eerst over de barmhartigheid van mensen, en dan over Gods algemene barmhartigheid over al Zijn schepselen, en eindelijk over Gods barmhartigheid over Zijn volk.

Ten eerste. God zegt van de goddelozen, dat ze alle barmhartigheid missen, of: dat de barmhartigheden der goddelozen wreed zijn, (Spreuk. 12:10). Of zij mochten een schijnbare barmhartigheid bezitten, gelijk de farizeeën, of een kwalijk geplaatste barmhartigheid, zoals die van Saul, waardoor hij de koning Agag liet leven die hij volgens Gods uitdrukkelijk bevel had moeten ombrengen, (1 Sam. 15:9). En als die van Achab, toen hij Benhadad liet leven, en zijn broeder noemde, en hem naast zich op de koninklijke wagen liet zitten, die door de Heere veroordeeld en verbannen was, (1 Kon. 20:42).

Ware barmhartigheid moet haar zitplaats in ons hart hebben; het is liefde tot onze naasten, en innig medelijden met degenen die arm zijn, of ziek, of op andere wijze ongelukkig, met begeerte om zulke personen te helpen en voor tijd en eeuwigheid gelukkig te maken.

Ware barmhartigheid, moet geoefend worden omtrent alle mensen, maar bijzonder omtrent het volk des Heeren. Laat ons goed doen aan allen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs, (Gal. 6:10). Bij ons geloof, moet deugd . . . broederlijke liefde, en liefde jegens allen gevoegd worden, (2 Petr. 1:7). Wilt gij weten wie barmhartig was? Obadja was barmhartig, die honderd profeten voor de haat en vervolgzucht van Achab in een spelonk verborg en hen op eigen kosten met spijs en drank onderhield, (1 Kon. 18:3,4). Nehemia was barmhartig, hij diende twaalf jaar als Landvoogd om niet, spijsde nog daarbij dagelijks honderd en vijftig man aan zijn dis, zodat zij elke dag in het huishouden nodig hadden, één os, zes schapen, en dan nog vogels en andere spijs en drank, (Neh. 5:14-18). Job was barmhartig, die de ellendige bevrijdde die riep, en de wees die geen helper had. Die het hart der weduwe vrolijk liet zingen. De blinde was hij tot ogen, en de kreupelen tot voeten, en hij was de nooddriftige een vader, (Job 29:12-16). Hij weende over hem die harde dagen had, (Job 30:25). Hij had de armen hun begeerte niet onthouden, of de ogen der weduwe laten

versmachten, en de lendenen van de armen werden verwarmd door de vellen van zijn lammeren, (Job 31:16,20). Nog meer: Abraham was barmhartig, die zijn landgenoten uit liefde verlost uit de hand van Kedor-Laömer, en er geen draad noch schoenriem voor begeerde, (Gen. 14:23). Paulus was barmhartig, die de Efeziërs drie jaren lang met vele tranen vermaand had, (Hand. 20:31), en die van de Joden zei, dat hun verharding hem een gedurige droefheid en smart was, (Rom. 9:1,2). En die op een andere plaats zei: Broeders, de toegenegenheid mijns harten, en het gebed tot God, dat ik voor Israël doe, is tot hun zaligheid, (Rom. 10:1). Jezus in de staat van Zijn vernedering was volmaakt barmhartig: en als Hij nabij kwam, en de stad zag, weende Hij over haar, zeggende: Och of gij ook bekende, ook nog in deze uw dag, hetgeen tot uw vrede dient, (Luk. 21:41,42). Hij is de barmhartige Hogepriester, die medelijden heeft met onze zwakheden, en aan wie wij dus vrijmoedig onze nood mogen klagen, zonder vrees dat wij kwalijk begrepen, of hard behandeld zullen worden. Niet waar, van die barmhartigheid moeten wij ook iets bezitten, indien wij ware Christenen zullen kunnen genoemd worden. Daarom zegt Paulus: als uitverkorenen Gods, zijt vervuld met innerlijke bewegingen der barmhartigheid, (Col. 3:12) En Petrus: zijt eensgezind, medelijdend, de broeders lief hebbende, met innerlijke barmhartigheid bewogen, (1 Petr. 3:8). Wij moeten barmhartig zijn omtrent armen, zieken, onbekeerden, diep bekommerden, en ook omtrent diep gevallenen. Een Christen die mooi praten kan, die kan goed zijn; maar een Christen die waarlijk barmhartig is, die is zeker goed. Ik heb nergens gelezen dat iemand om zijn geleerdheid, of om zijn goed redeneren, wordt zalig gesproken; maar wel heb ik gelezen, zalig zijn de barmhartigen, want hunner is het koninkrijk der hemelen.

Ten tweede. Spreken wij over Gods algemene barmhartigheid over al Zijn schepselen. *De Heere is aan allen goed, en Zijn barmhartigheden zijn over al Zijn werken.* Paulus zegt: Hij heeft Zichzelf niet onbetuigd gelaten, goed doende van de hemel, ons regen en vruchtbare tijden gevende, vervullende onze harten met spijs en vrolijkheid, (Hand. 14:17). Bij elk ontwaken, daar ons leven toch aan een dunne draad hangt, moeten wij uitroepen: het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn; dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben; zij zijn alle morgen nieuw, (Klaagl. 3:22, 23). Bij elke herstelling uit krankheid, of redding uit nood of armoede, behoorden wij die God te erkennen, van wie Paulus zegt: Hij is een behouder der mensen, maar allermeeft der gelovigen, (1 Tim. 4:10).

Ten derde. Nochtans is God op een onbegrijpelijke wijze barmhartig over Zijn arme volk in het bijzonder, en dat is een barmhartigheid die zich verder uitstrekt dan binnen de grenzen van deze tijd. Hun eeuwige verkiezing is een vrucht van Zijn loutere barmhartigheid, en niet van voorgezien geloof of goede werken; waarom zij ook vaten der barmhartigheid genoemd worden, tegenover de vaten des toorns, (Rom. 9:23). Hun schuldvergiftenis hebben zij alleen aan Zijn barmhartigheid te danken; Hij barmhartig zijnde, verzoende de ongerechtigheid en verloor hen niet, (Ps. 78:38). Hij heeft Zijn Zoon voor hun verlossing en vrijkoping in de wereld gezonden, en dat hebben zij alleen te danken aan de innerlijke bewegingen van Zijn barmhartigheid, (Luk. 1:78). Nog eens: door Zijn barmhartigheid heeft Hij ons wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden, (1 Petr. 1:3). En maakt Hij hen eenmaal zalig, het is insgelijks door Zijn barmhartigheid en niet om de werken der rechtvaardigheid die zij gedaan hebben, (Tit. 3:5). Ziet, zo is het enkel vrije barmhartigheid van eeuwigheid tot eeuwigheid.

God is rijk in barmhartigheid! Hij is een vader der barmhartigheid! Hoe verheven een denkbeeld had David van de barmhartigheid Gods, ook toen hij zwaar gezondigd had, en hem daarom de oordelen Gods werden aangekondigd. Laat ons toch in de hand des Heeren vallen, zegt hij, want Zijn barmhartigheden zijn vele, maar laat ons niet vallen in de hand van mensen, (2 Sam. 24:14). En op een andere plaats roept hij uit: zijt mij genadig, o God! naar Uw goedertierenheid; delg mijn overtreding uit, naar de grootheid Uwer barmhartigheden, (Ps. 51:3). Dus, David wist goed dat hij een arme zondaar was, die zijn weg voor God bedorven had, maar tot zijn geluk wist hij ook goed dat God rijk is in barmhartigheid. En ook die barmhartigheid Gods moet ons twee dingen doen betrachten.

Ten eerste. Laat deze rijkdom van barmhartigheid de arme zondaar behoeden voor wanhoop. Nee, gij behoeft uw dagen niet in diepe moedeloosheid te slijten, en veel minder nog wanhopend uw

dierbaar leven aan te tasten, gelijk sommigen die zich opgehangen of verdronken hebben, omdat ze dachten dat de poort van de hemel toch voor eeuwig voor hen gesloten was. Gods barmhartigheid in Christus wijst u een weg van ontkoming aan, voor zondaars van elke rang en leeftijd. Daarom, hoe oud of diep gezonken gij ook moge zijn, zegt met David: kom, laat ons in de handen des Heeren vallen, want Zijn barmhartigheden zijn vele!

Ten tweede. Maar laat ons die barmhartigheid niet misbruiken tot een oorkussen van zorgeloosheid. Die in zijn leven zich vrijheid veroorlooft in het zondigen, omdat God barmhartig is, zal doorgaans op zijn sterfbed vruchteloos op die barmhartigheid hopen, maar zonder dezelve de eindeloze en ontzaglijke eeuwigheid in moeten.

B. Nu onze tweede hoofdzaak. Wanneer ontvangt ons huis of huisgezin barmhartigheid bij de Heere God?

Paulus wenst dit toe aan het huisgezin van Onesiforus; die hem met liefde gediend had, toen hij te Rome gevangen zat, en herhaalt die wens in het achttiende vers, met de bijvoeging, dat hij mocht barmhartigheid vinden bij de Heere Jezus, als die komen zal om de wereld te oordelen. De zegenwens van Paulus in zijn hele omvang zal dan aan ons en ons ganse huisgezin vervuld worden, of, wij zullen barmhartigheid bij de Heere vinden, als de volgende dingen beginnen te geschieden.

Ten eerste. De Heere geeft ons en ons huisgezin barmhartigheid, niet zozeer als wij gezond, rijk en voorspoedig leven, want hoewel dit bewijzen van Gods algemene barmhartigheid kunnen zijn, kunnen wij dit toch tot ons verderf misbruiken, en het kan met ons worden gelijk de wijze man zegt: de voorspoed der zotten zal ze verderven, (Spreuk. 1:32). Maar dit is in het bijzonder barmhartigheid van de Heere, als wij en onze vrouwen en kinderen en dienstknechten en dienstmaagden, de eenzame plaatsen beginnen op te zoeken om onze Rechter om genade te bidden, en toe te gaan tot de troon der genade om genade te vinden en barmhartigheid te verkrijgen ter bekwamer tijd. Ja, als ons die bekwame tijd, door David genoemd zoekenstijd, of liever vindenstijd, tijd waarin de Heere nog te vinden is; als die tijd, die uurtjes der genade ons dierbaar worden, en als wij en onze lieve kindertjes geweld beginnen te doen op het koninkrijk der hemelen, en met vader Jakob beginnen te zeggen: Heere, ik laat U niet los, tenzij Gij mij zult gezegend hebben. Dat is barmhartigheid bij de Heere te vinden.

Ten tweede. Dan vindt ons huis barmhartigheid bij de Heere, als er een besliste keus komt om de Heere te dienen, onder beding van genade en kracht van boven. O! let dan op de baas, de vrouw, de knecht, de meid, de zoon en de dochter; let dan op de heer, de juffrouw, of de geringe dagloner; het huisgezin is klein of talrijk, is gering of aanzienlijk; maar de Geest Gods brengt beweging in de doodsbeenderen; de vloeker wordt een bidder; er komt een ander hart, een andere keus, een ander leven, een leven niet van volmaaktheid, maar van oprechtheid voor de Heere en naar Zijn Woord.

Mag ik hier in het voorbij gaan eens vragen, of gij met uw huisgezin, zo samen zoekt en bidt, zo samen strijdt en kiest? Voegt gij u bij Gods volk, en kiest gij Gods weg? Of voegt gij u bij de wereld, en kiest gij de brede weg der zonde? Voorzeker, de weg brengt u aan het zalig of rampzalig einde. Reist gij samen in de boot die voor Rotterdam bestemd is, gij zult niet aanlanden te Arnhem. Reist gij met Gods volk in het schip waar Jezus de stuurman van is, gij gaat naar de hemel. Maar omgekeerd, reist gij met de wereld in de boot waarvan de duivel stoom en stuur in handen heeft, gij stoomt dan in volle vaart naar de verdoemenis. Kiest dus met spoed en ernst, weg en gezelschap, maar kiest zoals gij zult wensen gekozen te hebben als gij eerlang op uw sterfbed liggen zult.

Ten derde. Wij en ons huisgezin ontvangen barmhartigheid van de Heere, als Jezus ons bij aanvang en voortgang dierbaar wordt als Profeet, Priester en Koning. Voorheen was het geld dierbaar, of de Franse modes of prachtige kleren, goud, en zilver en ijdel vermaak; maar nu wordt Jezus noodzakelijk en dierbaar boven alles, omdat elk der huisgenoten ziet dat ze tien duizend talenten schuld hebben, en geen penning bezitten om te betalen. Het huis was voorheen een werkplaats van de satan, maar nu wordt het een kleine kerk, een plaats waar de Heere gediend en aangebeden wordt. Elk van de huisgenoten zegt telkens met David: *ik zoek U met mijn gehele hart, en, verenig mijn hart tot de vreze van Uw Naam!*

Ten vierde. Waar wij en ons huisgezin barmhartigheid van de Heere ontvangen, daar is ook een toenemende ontdekking en zelfkennis. Alles wordt in niet in één dag of in één week geleerd, maar hij die slechts in de ware school is, leert meer en meer zichzelf als ellendig, en Jezus als onmisbaar in alles kennen, en langs die weg alleen op genade in Jezus' bloed hopen als de enige ware grond van zaligheid. Naarmate wij en ons huisgezin meer barmhartigheid van de Heere mogen verkrijgen, zullen wij ook meer in liefde, vrede en eensgezindheid leven. Wij zijn niet volmaakt, en onze echtgenoten, kinderen en dienstbaren ook niet; maar wij leren elkaar liefhebben en hoogachten zoals wij onderling zijn, en juist niet zoals wij behoorden te zijn. Groot is het, dat wij toch met al ons gebrek enerlei keus hebben, en ook enerlei strijd tegen de zonde, en enerlei behoefte aan Jezus, en wij hopen ook samen naar de hemel te gaan, en daarom willen wij ook elkaars gebrek in liefde verdragen en elkaar aannemen, gelijk ook Christus ons aangenomen heeft, (Rom. 15:7).

Met één woord: waar wij met ons huisgezin barmhartigheid van de Heere verkrijgen tot zaligheid, daar dienen wij samen de Heere, daar bewandelen wij samen de smalle weg, daar strijden wij samen om de kroon, en zien samen alleen om Jezus' wil de zaligheid tegemoet. Ik vind het uitnemend gelukkig, als het met ons en ons ganse huisgezin zo zijn mag door de genade. Sommige mensen hebben een heerlijke broodwinning, en men zegt, die man heeft een goede winstgevende zaak, of hij verdient geld als water, of, het is geen broodwinning maar een geldwinning; men wordt uitnemend gelukkig geacht als men veel geld heeft. Maar zou het dan nog met zulke gelukkige gezinnen, niet ongelukkig kunnen aflopen in de eeuwigheid? En is het dan niet veel gelukkiger samen voor eeuwig aan God verbonden te zijn?

TOEPASSING

Hoe staat het nu met uw persoon en huisgezin? Dient gij samen God? Gaat gij samen naar de hemel? Ach, hoe ver is het er met vele huisgezinnen vandaan! De kinderen die nauwelijks spreken kunnen, beginnen reeds te vloeken, en Gods naam te lasteren en valse eden te doen. Jongelingen zijn spotters, landlopers, zorgeloze werelddienaren. Anderen vijandig van de vromen, van het ware volk en het ware leven. In plaats van bidders, zijn ze spelers met kaart en dobbelsteen, en verbeuzelen hun tijd in allerlei lichtzinnige dingen. De meisjes zijn ijdele pronkstters, walgelijke modepoppen, omhangen met goud en zilver, gelijk de ijdele Sionsdochters, die trippelend heengingen alsof hun voeten gebonden waren, en liepen met uitgestrekte halzen, opgeblazen van hoogmoed. God laat hen Zijn oordelen aankondigen door Jesaja, en bedreigt hen dat Hij kaalheid zou geven voor haarvlechtingen, stank in plaats van specerijen, en omgorden van een zak in plaats van een wijde rok. (Jes. 3:16-26). O! dit hoofdstuk mocht door Nederlands lichtzinnige jeugd weleens gelezen worden, indien er ten minste nog enige eerbied bestaat voor de dreigementen Gods. Maar dartelen de jongen de brede weg op, de ouden zijn sedert een groot aantal jaren ook nog altijd op die rampzalige weg gebleven; zij handelen in geld en zoeken met inspanning de dingen die vergaan, maar hun belang voor de eeuwigheid, daar denken zij niet of zeer zelden om.

Arm huisgezin! Gij dient samen een meester, en vaart samen ter hel indien er geen bekering komt. Ach! wat zult gij elkaar te verwijten hebben aan gindse zijde van het graf, als gij zo leeft en sterft.

Leert dan nog samen buigen voor God, en bidden om Zijn barmhartigheid in Christus, eer het voor eeuwig te laat is. De zaak is van het uiterste gewicht; dient men samen God, dan wordt men samen eeuwig zalig; maar dient men samen de duivel, men zal dan ook samen de rampzalige eeuwigheid met hem doorbrengen in de hel. Denkt daar nog ernstig over, eer de deur der genade toe gaat om in alle eeuwigheid niet weer geopend te worden.

Is hier een zoekende ziel, die voor zichzelf Jezus kiest, maar wiens huisgenoten niet mee willen op de goede weg. Bidt aanhoudend om barmhartigheid voor al de uwen, en gaat hen voor met een teer en nauwgezet godvruchtig gedrag. Mogelijk ontvangt uw huisgezin nog bij uw leven barmhartigheid van de Heere: of mogelijk komen ze nog tot bekering, als uw koud gebeente reeds lang in het graf ligt. Treurt vrij over de onbekeerde toestand van uw ouders, of echtgenoten, of kinderen; maar geeft toch de moed niet op; de Heere is machtig om al de uwen uit de boeien des satans te rukken, en hun zielen voor eeuwig vrij te maken. Het is waar, dat er maar weinige

huisgezinnen zijn die samen barmhartigheid bij de Heere gevonden hebben, en die samen de goede keus gedaan hebben om zich onbepaald aan God over te geven; veel oprechte Christenen moeten treuren omdat ze zo eenzaam, zo geheel alleen de smalle weg op wandelen, terwijl soms man of vrouw en kinderen afkerig en vijandig zijn van het ware leven, en zichzelf rijp maken voor hun eeuwigen ondergang en rampzaligheid. Maar het is toch ook waar, dat ik u uit de Bijbel wel zes of zeven gehele huisgezinnen kan aanwijzen, waar men samen voorbereid werd voor de eeuwige heerlijkheid. Denkt in de eerste plaats aan het huisgezin van Jozua, waar die vrome man van zei: Ik en mijn huis, wij zullen de Heere dienen, (Joz. 24:15). Ten tweede, het godvruchtige huisgezin te Bethanië, waar Johannes van zegt: Jezus nu, had Martha en haar zuster, en Lazarus lief, (Joh. 11:5). Ten derde, het huisgezin van de cipier, waar wij van lezen: en de stokbewaarder was verblijd dat hij met al zijn huis aan God gelovig was geworden, (Hand. 16:34). Een vierde voorbeeld verhaalt ons Lukas: En er was een zeker man te Caesarea, met name Cornelius, een hoofdman over honderd, uit de bende genaamd de Italiaanse; godzalig en vrezende God, met geheel zijn huis, (Hand. 10:1,2). Een vijfde voorbeeld: Crispus, de overste der synagoge, geloofde aan de Heere met geheel zijn huis, (Hand. 18:8). Nog een zesde, de godvruchtige Evangelist Filippus, hij had vier dochters, nog maagden, die profeteerden, (Hand. 21:8,9). En voegt er dan nog een zevende gelukkig huisgezin bij, waar Johannes van zei: Ik ben zeer verblijd geweest dat ik van uw kinderen gevonden heb die in de waarheid wandelen. Daarom is ook het opschrift van de brief: aan de uitverkoren vrouw en haar kinderen, die ik in der waarheid lief heb, (2 Joh. 1,4). Ziedaar, zeven voorbeelden van huisgezinnen waar men samen de Heere diende en samen naar de hemel reisde. Houdt dus moed, en smeekt dagelijks van de Heere, dat gij ook met al de uwen moogt barmhartigheid verkrijgen. God is alles machtig. Bidden is nimmer vruchteloze arbeid.

Is hier iemand wiens huisgezin, en ook zijn persoon barmhartigheid bij God gevonden heeft? O! ziet toch uw zalig voorrecht en dure plicht. Wij hebben in de verklaring gezien, dat uw verkiezing, uw verzoening, wedergeboorte en zaligheid, alles alleen vrije barmhartigheid Gods is zonder uw toedoen. En nu, ziet gij anderen op het pad der zonde dolen; valt er niet laag op, bestraft ze wel, maar beklaagt ze nog des te meer, en denkt: het zijn mijn natuurgelovigen, had God mij aan mijzelf overgelaten, ik was misschien dieper gezonken dan een van hen allen; maar mij, arm zondaar, mij is barmhartigheid geschied; Jezus Christus heeft mij gegrepen, en ik ben als een verloren penning opgezocht; wat zal ik de Heere vergelden voor al Zijn weldaden aan mij bewezen? En is dan nog uw huisgezin als het huisgezin van de zoeven genoemde uitverkorene vrouw en haar kinderen? Hebt gij van uw nauwste betrekkingen mogelijk al sommigen in de hemel, en anderen nog op de weg daarheen? Dit verhoogt nog zeer uw verplichting om God groot te maken voor Zijn onuitsprekelijke genade aan u en de uwen bewezen. Prijst God hier in oprechtheid, spoedig zult gij het in volmaaktheid doen in de zalige hemel, waar gij naar toe reist.

Is hier iemand wiens huisgezin barmhartigheid bij de Heere gevonden heeft, en hij zelf nog in de staat der natuur? Och ! bij het heil van uw ziel, weest toch de enige niet die achter blijft. Valt haastig en ernstig voor Jezus neer; waar de anderen hun zalig voorrecht vonden, kunt gij het ook nog *om niet* verkrijgen. Anders wordt gij bij de dood van de uwen gescheiden, om ze niet terug te zien in der eeuwigheid. Vreselijk zal het in de oordeelsdag zijn, twee op een bed, of twee op den akker, de een zal aangenomen en de andere zal verlaten worden! Gaat hiermee naar uw huis, begint het grote werk niet in eigen kracht, maar schuilt ook niet achter uw onbekwaamheid, maar laat het gezicht van de onmogelijkheid, en tevens van de noodzakelijkheid u biddend doen uitroepen als de arme tollenaar, en als de moordenaar aan het kruis, om genade en om door God, om Jezus' wil, aangenomen en verlost te worden. God, die rijk is in barmhartigheid, zal u niet verstoten of verwerpen, als gij als een arme, hulpeloze zondaar tot Hem komt. Maar blijft gij zorgeloos en biddeloos; ieder uur dat voorbij snelt, brengt u een uur nader aan de dood en aan de afgrond des verderfs waaruit gij nimmer kunt verlost worden. Amen